

အရှင်မြတ် စီရင်တော်မူအပ်သော

ဝတီကမာတိကာ အရပေါ်

နှင့်

အခိုပ္ပာယ်၊ ဂဏ္ဍာ အချိုး အမျိုးမျိုး

မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ် ပါဌိုတ္ထားသိုလ်ကောင်းတိုက်
ဆင့်သံဂါယနာ သံယနာယက ဝန်ဆောင်သံယအဖွဲ့ညွှန်
“အဂွဲဟာပရှိတ” “အဘိဓရဟာရရှိရရ”
ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ကြီးကြပ်သုတ်သင် ပြင်ဆင်တော်မူသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊
ကမ္မာအေးတုပုဒ်နိုင်ငံတိုက်၌ ရှိက်နိုင်သည်။

အရှင်ဝရ့ဆောဇူး

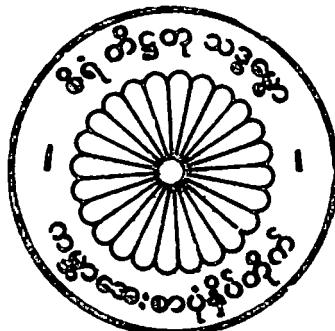
အရှင်မြတ် စိရင်တော်မူအပ်သော

တိကဗ္ဗာတိကာဒရာ

နှင့်

အခါးဖွံ့ဖြိုး၊ ဂုဏ် အချိုး အမျိုးမျိုး

မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ် ပါ၌တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်
ဆုတ္တသံရုပ်သံ သံသနသယက ဝန်ဆောင်သံသအဖွဲ့ညက္ထ
 “အရှင်မဟာပဏီတ” “အဘိဓာဓာရွှေရှု”
 ကျေးဇူးရွင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ကြီးကြပ်သုတ်သင် ပြင်ဆင်တော်မူသည်။

ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနရေးဦးစီးဌာန
ကမ္မာအေးစာပုံနှိပ်တိုက်၏ ရိုက်နှိပ်သည်။

ရန်ကုန်ဖြူ၊ ကမ္မာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးလီးစီးဌာန၊ ကမ္မာအေးစာပုနိပတိက်တွင်
ဉာဏ်ကြားရေးမျှူး၊ ဦးဝင်းနိုင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၃၈၄၃/၀၂၄၀၅)က
ပုနိပတ်ဝန်ဆောင်။

တိက ပာတိကာအရကောက်

ကျေမီးပြီးနှစ်ရှိန့်

နမော ဗုဒ္ဓိယ၊ သိုံး—

၁။ တာဝတီးသေ ယဒါ ဗုဒ္ဓိ၊ သံလာယံ ပဏ္ဍာကမ္မလေ။

ပါရိဆတ္တာမူလမှု၊ ဝိဟာသံ ပုဂ္ဂိသူတော်မော်။ ။

၂။ ဒသသူ လောကဓာတ္တသူ၊ သန္တိပတိတာန အဝတော်။

ပယိရုပါသနှိုး သမျှခြွှုံ၊ ဝသနှိုး နာမျှခြွှုံ။ ။

၃။ နဲ ကောစီ အေဒေါ ဝဏ္ဏန၊ သမျှခြွှုံ အတိရောစတီ။

သမ္မာ အေဝေ အတိက္ခမာ၊ သမျှခြွှုံ၊ ဝ ဝိရောစတီ။ ။

၄။ ဂမ္မိရုံ နိပုကံ ဓမ္မံ၊ မဓရုံ သော ပကာသယီ။

သဟသာက္ခသာ ဉာယျာနော်၊ ဝသံ ဝသံ နရာသဘော။ ။

ဗုဒ္ဓနှင့် ရုပါအစီအောင် ရုပါရုပါရုပိလာသရုံ အဝေးယ အတူလိယ စသည်
အဘိဝ္မာ နိဒါန်း မူမ်းထု ဂုဏ်တော်အနုန် ဥာဏ်တော်အပွဲမေ အသချိဘန်း
 ရေမဆုံးသဖြင့် ဖောန်းစံတူ ပမာယူလည်း သံသူကပ် မန်း။
 အပ်သော သူရူပူလည့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် သတ္တမဝါတော်ချိုင်း၌ တ သတ်။
 သာသိုံး ကြပြီးလျှင် သန္တိသံတမည်သော မယ်တော်မိန်တ်သားကို အမှုးထား၍
 လောကဓာတ်ပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ ခညှောင်းဆည်းကပ်လျာသည့် နတ်ပြဟ္မာ
 တို့အား ဓမ္မသက်ကို ဝိဘာ် အစရှိသော အသံဓမ္မအေသနာကို ဟောကြားတော်မူခဲ့
 ကြောင်း ယမက ပါရိဟာပိုယ အေဒေါရောန သက်သာနိုင် မှတ်တမ်း စသည်တို့
 ယနေ့တိုင် ထင်ရှားသက်သေ တည်လျက် ရှိကြပေသေးသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် လုပ်ထက်တော်အခါက ဆိုပါမှ ထိုသည့် အဖြစ်အယ်
 သည် လူပြည်နှင့် နတ်နုန်း ရွှေလမ်း ငွေလမ်း ပေါက်ရာ ခေတ်ဖြစ်ရကား ဗုဒ္ဓဝင်
 နှင့် ကမ္မာ့နာစာဝင်၌ မှတ်တမ်းတင်ဘို့ပင် မလိုလောက်အောင် အောက်မော်တာ-သူ၍
 မပြီး ချိုးကျိုးသံ မူးမပြတ်နိုင်သော ကမ္မာ့အုံဘွဲ့ကြိုးတရပ်ပင် ဖြစ်ခဲ့ရပေလိမ့်
 မည်။ ထိုကြောင့်လည်း အဘိဝ္မာအေသနာ ဟောကြားခြင်း၏ သူတ္ထနအေသနာ
 များမှာကဲ့သိုံး “ကံ သမယ ဘကါ အေဝေသ ဝိဟရတီ တာဝတီးသေသူ ပါရိ-

၁-အကုရုပေကဝတ္ထု ဘျွဲ့။

၂-အေမောပကရာဏ အဋ္ဌကထာ ၁ (ပကာမ)။

[၁]

မာတိကာအရကောက်

ဆွဲကမ္မာလေ ပန္တုကမ္မာသံလာယ်” စသည်ဖြင့် နောက်ခံ နိဒါန်း မပါရှိခဲ့ရခြင်း
ဖြစ်ဖော်ပြုမည်။

ဝိနည်းနှင့်သတ္တန်၏ သူဖြစ်ရှိလည်း ခေတ်ကာလသည် သတ္တနှင့်အရာဝတ္ထုတို့ကို
ထောက်ခံချက် ဝါးမျိုးသော့ရှိသည့်အတိုင်း တရာ့နေ့အခါက အကယ်စင်စစ်
ဖြစ်ထိုးပေါ် ပေါက်ခဲ့သော ကမ္မာ့ပဏီလ်ကျော်ကြီးများကို
ဝါးမျိုးသော်နည်းတဲ့ ထိုပဏီလ်တို့၏ တက္ကာ့ဖြစ်ရပ်မုန်များကိုလည်း ဝါးမျိုးပစ်လိုက်
လေဆာ့သည်။လုံးဝ မဝါးမျိုးနှင့်သည့်တိုင်အောင် မေးမြန်စေခဲ့လေသည်။ ယင်း
သို့ ဝါးမျိုးလေ့ရှိသော ခေတ်ကာလကို ကပ်မြိုက် “အဘိဓမ္မဒေသနာကို ဗုဒ္ဓ
ရှင်တော်မြတ် ဟောကြားခဲ့သည်မဟုတ်” ဟူသော ဝိတဏ္ဍဝါဒီတို့လည်း ပေါ်
ပေါက်လာခဲ့ကြဘူးလေသည်။

သို့စွာတွင် “ရှုပ် ဇီရတိ မစွာနှုန်း နာမဂေါတ္တာ နဲ့ဇီရတိ”။ “သရိရရုံ ခက်ဝိုင်သို့၊
ကပ္ပန္နာယိုင်ာ ဂုဏာ”၂။ (ကမ္မာ့ကြသော်လည်း ဉာဏ်းမကျေ)ဟူ၍သို့
ခေတ်ကာလသည် ဗုဒ္ဓ၏ အနေကပ္ပန္နတို့ကို ကုန်စင်အောင်သော်လုံးဝ လုံးဝ
ပျောက်ဘွဲ့ယောင်သော်လုံးဝ မဝါးမျိုးနှင့်ခဲ့ပေ။ ထိုသည်နည်းတဲ့ ဝိတဏ္ဍဝါဒီတို့
လည်း အဘိဓမ္မဒေသနာ၏ ဘုရားဟော မဟုတ်ကြောင်း တောင်တင်းခိုင်လုံးသော
အဘိဓယုတ္တာ မည်သည့်သာဓရတော့ခိုက်မျှ ဖော်ထို့နှင့်ခဲ့ခြင်း မရှိကြပေ။ စင်စစ်
ထုတ်စရာလည်းမရှိ။ လုံးလည်းမလုံးအပ်။

ယင်းဝိတဏ္ဍဝါဒီဟိုသည် စာဝင်သာဓရကုန်း အဋ္ဌကထာစကား ဝတ္ထုသက်
သေများကို ငြင်းကွဲယုံလိုက ငြင်းကွဲယုံနိုင်ကြစေကာမူ “သူတ္ထန္တာ မြှေကာသံ
ကာရာပေတ္တာ ဝိနာယံ ဝါ အဘိဓမ္မာ ဝါ ပုံစွဲတို့”စသော ဝိနာယံလွှာကဲလာ (အဘိဓမ္မာ
ဘုရားဟောဖြောကြောင်းပြ) သာမူကိုသံက အသနာကိုလုံးဝ ကြိုနိဒါန်းအစဉ် ဖော်
ပြခဲ့ပြီးသော အကုန်ပေတ္တာဝတ္ထုပြီးတော်နှင့် “လူခာဝသော သာရုပုံစံ ဒွဲဘို့။
အဘိဓမ္မာကထံ ကထောက်နဲ့ တော်အညီညားပုံးပုံစွဲတို့ စသော သူတ္ထန္တာပို့ဗြာကဲလာ
သာမူကိုသံကအသနာကိုလုံးဝ ငြင်းကွဲယုံ ခုခံရန် တော်နှင့်ကြော်ကား မဟုတ်ပေ။

လူသုံးကျ ထိုထောက်ပို့၍ အဘိဓမ္မာအသနာဘုရားဟောမဟုတ်ဟု ငြင်း
တကယ်အဘိဓမ္မာ ကွဲယုံရန် သီးမှာဟုတ် သာဝကဘာသံတံ (ရဟန်းတော် တပါး
ပါး၏ ဟောပြောတိထွင်ချက်)ဟုဆုံးရန် ခက်ခဲ့သော အချက်

၁-၁၁ ၁၄၀ (နဲ့ ဇီရတိသုတ်။)

၂-မဟာရဟန်တိ။

၃-၂၂၂၂။

၄-၁၁ ၁၂၂၂(မဟာဂေါသံသုတ်။)

ဘခုလည်း ရှိပေသေးသည်။ ယင်းကား အခြားမဟုတ်၊ အဘဝမ္မာ၏ သဗ္ဗာတူတာ၏အတွက်နှင့်သာ ထိုက်ဘန်သော သိမ်မွေ့နှင့်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။ သို့နောက် ကြံသာကကကား ကိုယ်ဘို့ တကယ်ထိမိပေါက်ရောက်အောင် လေးလာ လိုက်စားသူများအတွက်သာ ရရှိနိုင်သော သက်သေဖြစ်ပေသည်။ (ကြော ရတနာကို ကောက်ရဲ့လှည်းများ ဆွဲသုက္ခာသို့ ဗုဒ္ဓအဘဝမ္မာကို ခေါ်သံ သိပုံး အမြှင်များဖြင့် နေထွေးရှုက်ဖုံး၍ လူသုံးကျ အဘဝမ္မာမဟုတ်သယောင် ဘုရား ဘော့မဟုတ်ဟန် ကြံဆောင်ရေးသား ဟောပြောသူများ ကြံအချက်ကို ပို၍ လိုက်နာ ကျင့်သုံးသင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အဘဝမ္မာ၏ တည်ဆောက်ပုံမှာ သူတွန်မှာကဲ့သို့ အသိင်းအရှင်း ကျင့်နည်းကြံနည်းများ မပါရှိပဲ သဘောတရားသက်သက်ကိုသာ နည်းမျိုးစုံ စက်လုပ်နှင့် ဝေဖန်ထားခြင်းများသာ ဖြစ်၍ ရုတ်တရက်သော် အရှုံးဆုံးသော သချို့တွက်နည်းလောက်ပင် ခက်ခဲ နက်နဲ့သည်ဟု မထင်မပါ ရှိတယ်လေသည်။ စင်စစ် အဝါးဝစ္စာ လေးလာ လိုက် စာ၍ သွေ့ခြားက ပြုပနေယိုကဆိုက်အောင် လိုက်နာကျင့်သုံးဆိုင်ပါမှု မည်မျှ ခက်ခဲနက်နဲ့သည်ကိုလည်း သိရှိလာပါလိမ့်မည်။ ဘဝါဌီမ်းအေးသာယာမှုအတွက် လည်း သည့်ထက် လူသုံးကျ လူကျိုးပြု အဘဝမ္မာဟု၍ မရှိနိုင် ဟူသော အသိ ဥာဏ်လည်း အလိုအလျောက် ကိန်းဝပ်လာပါလိမ့်မည်။)

ရုပ်တရား၏ အမြန်နှင့် အဘဝမ္မာ၏သဘောကို အမြှက်မျှ ဆက်၍ ဆိုရာမြန်နှင့် သော် အဘဝမ္မာ၏သဗ္ဗာတူတာ၏တော်အရာသာ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာ သဘောကျေနှင့်ပေါ်သည်။ မှန်လျှော်။ လောက်ချိ ကဏ္ဍားသချို့ဖြင့် တိုင်းတာဘတ္တုက်ဆျော် မရရှိနိုင်သော အရာပေးခဲ့ ရှိရေးလောက်ဆျော်။ ယင်းကား စကော်အနှစ်၊ အာကာသအနှစ်၊ သွားဝါအနှစ်နှင့် ဗုဒ္ဓဥာဏ်တော် အနှစ်တို့ပင် ဖြစ်၏။ အသချိုယျာ လေးပါးဟုလည်း ဆိုအပ်ကုန်သည်။ ယင်း ကောင်းကင် စကော်အနှစ်၏ ရှိသော သတ္တဝါအနှစ်၏ ရုပ်နာမ်မဲ့ သဘာဝ အားလုံးကို ခြုံမဲ့ ငံမီအောင် ညွှန်ပြနိုင်စွာမျှေးသော ဥာဏ်သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ သဗ္ဗာတူတာ၏သာလျှင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

ရုပ်နာမ်မဲ့ သဘာဝသည် စင်စစ် နက်နဲ့သိမ်မွေ့လွှန်းလေပေသည်။ လူသာမန် တို့၏အမြင်ခြားစာတွေအား အောအဆိုင် တည်ရှိနေသပောင် ထင်ရှုသော်လည်း မီးလျှော်နှင့် ရေအယ်ဗုံးသို့ ကြောင်းကျိုးအဆက်ဆက် ဖြစ်ပျက်မှုသဘောကိုဆောင်ကာ အလုပ်ပြေားလဲလျက်သာ နေကြပေသည်။ ကျမ်းဂန်တို့၏ ရုပ်နာမ်တို့၏ အမြန်နှင့် ဥပမာအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပြဆိုလျက် ရှိကြပေသည်။ ထိုတွင် ရုပ်သဘော များ၏ ဖြစ်ပျက်မှု အမြန်နှင့် ကို ဤသို့ တွေ့ရှိရပေသည်။

[၈]

မာတိကာ အရကောက်

အလောင်းတော် ဝဝန်ဟံသာမင်းသည် အလွန်မြန်သော အဟန်ရို၏ လက်ဖြောင့် တော်တည့်သော လေးသည်ကျော် လေးဦးတို့သည် ကျောချင်းအပ်ရှု အထိုးအသီးအရပ် ဂုဏ်နှုန်းသို့ ရွှေးရှာ့ပြုတည်ကာ ပစ်အပ်သော မြားလေးစင်း ကို မြန်မာကျေမြို့ပင် ဖမ်းယူနိုင်စမ်းရှုပေါ်သည်။ ထိုထက် လနှင့် နေသည် ပို၍မြန်၏။ ထိုထက် နှုတ်ပြော့ဘုတ္တိသည် ပုဂ္ဂို၍မြန်၏။ ထိုထက် ရုပ်သက်သည် ပို၍ မြန်၏ဟု ဟောသော်မူခဲ့၏။

တဖန် ယင်းလနေတို့သက် လျင်မြန်သောနတ်သားနှစ်ယောက်တို့ အနောက် မှ အရွှေ အရွှေမာနောက်သို့ အထက်အောက်ချင်ဆုံး ပြေးလာကြော်စာတ် အထက် မျဉ်းကြောင်းမှ ပြေးသော နတ်သား၏ ခြော့ချင်း အောက်မှပြုး သော နတ်သား၏ ခေါင်း၍၎င်း၊ တံ့ထားသော သင်ဓမ္မးသွား ၂-ခုတို့၏ ပေါင်းဆုံးမြို့သော အခိုက်သည် လှန်စွာတို့တောင်းလု၏။ ထိုထက် ရုပ်၏ဖြုပ်ပျက်မှု အမြန်နှင့်သည် ပို၍၍တို့တောင်းလု၏ဟုဆို၏။ ဆိုကြောင့် “လဟုသော ဝတ္ထာတော်”ဟု မြန်ဆုံးတော်မူခဲ့လေသည်။

နာမ်တရား၏ ဖြစ်ပျက်မှုဘရှိန် နှင့် နှေးသည်ဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်တရားများပင် အမြန်နှင့်း ယင်းသို့ လျှင်မြန်နေသေးလျှင် အထည် ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်မရှိသော နာမ်တရား၏ လျင်မြန်ပုံမှာ ပြောဘွဲ့ယ်ရုပင် မရှိတော့ဘူး။ ထို့ကြောင့်လည်း “ဘိက္ခိတ္ထိ စိတ်ဘုံသို့ လျင်မြန်သော အခြားတရားတပါးကို ငါဘုံရား မြင်တော်မှုမှာ ဥပမားပြု၍လည်း မလုပ်ဘူး”ဟု မိန့်တော်မူခဲ့လေ သည်။ မလယ်ကူဟု ဆိုခြင်းအား ဖြုစ် ဥပမာရှာလျှင်ရနိုင်သည်ဟု သောအခိုပြုယ် ရှိသည့်အဘိုး မလိန့်မင်းကြီးသည် အရှင်နာဂတ်နှင့်အား “လက်ဖျက်တော် အဘွှုင်း၌ ဖြစ်ပျက်သော နာမ်တရားသည် ရုပ်ကဲသို့ အဆိုင်အခဲ အစုအပံ့ ဖြစ်ခဲ့ သော် မည်မျှလောက် များပြားဖော်သုနည်း”ဟု မေးလျောက်ရာ ရှိတောင် ငါးဆယ်ဦး (ဝဝ၉)တင်း တစိတ် နှစ်ပြည့်သောစပါးအစုအပုံးကို များစွာ ပုံမှန်ကြောင်း မြန်တော်မူခဲ့ဘူးလေသည်။ အနှင့်ကထာသရာကမူ စိတ်သည် လက်ဖျက်တော့ဘ်အဘွှုင်း၌ပင် ကုဋ္ဌတေသန်းမကဖြစ်သည်ဟု ဖွဲ့ဆိုရေးသားခဲ့ပေ သည်။

ငင်စစ် အဘိုဓမ္မာကို လေလာဘူးသူတိုင်းပင် နာမ်တရား၏အဟန်သည် ရုပ်တရားထက် တဆယ့်ခြောက်ဆပုံ၍ မြန်သည်၌၌ဗိုင်း လူနွားခွေး စသော စကား

၁-သံ၁၊ ၄၅၆(မနက္ခာသုတ်။)

၂-မုလ္လားကာ-၆၂။

၃-မဟာဗိုဒ္ဓသပါ၌၌-၃၂။

၄-အံ-၁၄။

၅-မိလိန့်ပျော့-၁၀၉။ (၁၃-၁၄အသွင့်နှင့်စပ်၍။)

၆-သံ၂၂၂၂၂၂၂၃။ (စသောကားသုတ်အသွင့်။)

တလုံးကို ကြားရရှု၍ ဝိထိအားဖြင့် လေးပိုစိ စိတ်အလိုက်ဘတနဲ့ပေါ်ပေါ်သော စကားလုံး များ၌ တဆုတည်းကဲ့သို့ အသိတ်များ ကျရောက်ဖြစ်ပေါ် နေသည်ကိုင်း တုံးတယောက်သည် ထိုင်ခွဲ့ ထိုင်၍ အဆင်းအနဲ့ အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော အစာကိုားလျက် သီချွဲးသံကိန္ဒားထောင်ရှင်း (ရုံခါ အကြောင်းအရာတစ်တူကို) ပိုတ်ကူးသည်ဟု ဆိုလျှင် ထိုသူ၏ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ် များသည့်သဘောတရားအားဖြင့် ခြားနား၍ ခေါ်အားဖြင့် များစွာ ကြံးကြံ စေကာ့ အရာအဓာဒေးလုံးကို တပြီင်နှက်တည်း တဆုတည်း တွေ့ထိုးမြင်ရ သက္ကူသို့ ထင်နေရသည်ကိုင်း တဖန် ထိုးတ်သည် မိုင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာ နှုန်းများသို့ တခေါ်ချင်းဖြင့် သွားရှင် ပြန်ဝိုင်သည်ကိုင်း သဘောကျေပြီဖြစ်ကြသည့်အဘိုင်း စိတ်၏ အဟန်မှာ မည်မျှလျှင်မြန်သည်ဟု ဥပမာပြောပြန်ပင် မလွယ်ကူးကြောင်း မိန့်တော်မူသည်ကို လက်ခံနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

ယင်းသို့လျှင် စကဲဝါ အနှစ်ရှိ သတ္တဝါ အနှစ်၏ သို့စ် လျှင်မြန့်စွာ ပြောင်းလဲနေသော စိတ်အယဉ်ကို အမျိုးအစား ခွဲခြားကာ သဗ္ဗာဗာတွောက်တည်းကွာသော ချိန်ခွင့်ဖြင့် ချိန်တွေ့ယျား၍ “အကုသိုလ်စိတ်ကား အပုံအလိုမရှိတသယ်နှစ်”ဟု တထဲချု ဆုံးဖြတ်တော်မူရှင်ခဲ့သည်မှာ သဗ္ဗာဗာတွောက်တော်၏ ဦးမားသားသာလျှင် မဟုတ်တဲ့လော့။

ပို၍ အံ့သွာ်ကောင်းသည်မှာ စိတ်တစ္ဆေ (၁၅)သိမ္မာတဲ့ ပြစ်ပေါ်လာတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ထိုဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်တစ္ဆေတည်းကြံ စုပေါင်းပါဝင်နေသော သဘောများကိုပါ “ဤကား တွေ့ထိမှု (ဖသာ)၏ သဘော ဤကား ခံစားမှု (ဝေးနား)၏ သဘောဖြစ်သည်” စသည်ဖြင့်လည်း အသေးစိတ် ခွဲခြား ဝေးနား၍ ပြောသွားလဲပေသည်။ ဤကား သမုပ္ပဏရေကို လက်ခုပ်ဖြင့် ယူ၍ သောက်ကြည့်သောအခါ “ဤကား ဂုဏ်ပြုမှုလာသော ရေ၏ အရသာ ဤကား ယမနာ့မှုအသာ”ဟု ခွဲခြားပြောဆိုရန် ခက်ခဲသည်သက်ရှင်း။ အမည်တွေ့မျိုးစုံပါဝင်သော ဟင်းလျှာကိုစား၍ “ဤကား ကြက်သွန်၏အရသာ ဤကား ကရဝေးခင်း အိယားအရသာ”ဟု ခွဲခြားပြောဆိုရန် ခက်ခဲသည်ထောက်ရှင်း အဆပေါင်းများစွာ ခက်ခဲလျှေပေတော့သည်။

ဓမ္မသက်၏ အသိဓမ္မခုနစ်ကျမ်းတွင် ဓမ္မသက်၏ကျမ်းသည်ကား ယင်းရှုပ်ပုံသဏ္ဌာန်အချက်ပို့ နာမ်အားလုံး၏ အမည် နာမနှင့် သဘာဝများကို အသေးစိတ် ခွဲခြားပြဆိုသော အကြခဲ့ အသိဓမ္မ ရွှေးဦးသင် ကျမ်းစာပင်ဖြစ်ပေတော့သည်။ ယင်းဓမ္မသက်၏ကျမ်းသည်လည်း—

[၁]

မာတိကာအရကောက်

စိတ္တံ့ ရွှေပြု နိဂုံးပါရံ မနောရမဲ့
ယံ လောကနာထော ဘာဇ္ဇန်ဘဒေသသီ ဓမ္မသင်ကို။

ဟူသည့်နှင့်အညီ နာမ်ပိုင်းအဘိဓမ္မာရှပ်ပိုင်းအဘိဓမ္မာ ငှုံးရှပ်နာမ် ၂-ပါး
ကို မူးလကြောင်းရှင်း၊ စုပေါင်းမူးဖြစ်ပေါ်ရာ စွဲရှု၊ တည်ရာဘုံးနှစ်သည်ဖြင့်
မကျော်မကျော်ချုပ်ပြသောအပိုင်းနှင့် သရုပ်အရကို ထုတ်ပြသောအပိုင်းဟု အပိုင်း
ကြီး လေးပိုင်း ပါရှိလေသည်။

ထို့သွင့် နာမ်ပိုင်းအဘိဓမ္မာ၌လည်း မာတိကာ (ခေါင်းစဉ်အကျဉ်းချုပ်)နှင့်
ပဒောာဇန် (အကျဉ်းဝေဘန်မူ)ဟူ၍ ၂-ပိုင်းရှုရာ ဉူးမာတိကာ အရကောက်သိသည်
ခေါင်းစဉ်အကျဉ်းချုပ်ပြုပေသေးသည်။ ယင်းမာတိကာ၌ကျော်ကား၊
အပြစ်စို့မူးခံစားမူး အကျိုးပေးမူး စသော သဘောအားဖြင့်ငြင်း ဘုံးပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်
ငှုံးရှပ်နာမ်ဓမ္မများကို ရာစုတလျည် ၂-ရာစုတလျည် အမျိုးမျိုး ခွဲစုတ်ပြသောကျော်မူး
ဖြစ်၏။ ငှုံးနောက် ပါဋ္ဌာတော်၌ ကောင့်သဝါရ သည်ဘဝါရ စသည်တို့ဖြင့် အစိတ်
အစိတ် ခွဲခြမ်းရှုပိုင်း စုပေါင်းရှုပိုင်း နည်းမျိုးစုံဖြင့် အခြေခံလုံလောက်အောင်
ညန်ပြတော်မူးခဲ့ပေသည်။

အရကောက်၊ အချို့များကား ယင်းပါဋ္ဌာတော်ရှိ သဘောအားလုံးကို အရေး
ကြီးရာ ခြုံမူ ငါးမူးအောင် မြန်မာစကားပြေဖြင့် ညုဝါဆိစာအဖြစ် မကျော်မကျော်
စို့သွင့်သားချက်များဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ကျယ်ဝန်းသော အဘိဓမ္မာပါဏ်ဘာ၌ကြီး
များကို အချိန်တိတိဖြင့် လိုရင်း အချုပ်သိသာအောင် မြန်မာအဘိဓမ္မာခေါ်
အရကောက်ကျော်များကို တိထွေစို့စို့ခြေားခြင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို
လေ့လာရန် မြန်မာပြည်သည် သူမတူ ထဲထွေးရှားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မာတိကာ ယင်းအရကောက်ကျော်များများ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၀၀-
အရကောက်များ ကျော် (ရတနာသူရ အင်းဝနေပြည်တော် သာလွန်မင်း
တရားကြီး လက်ထက်တော်အခါ) အရှင်မနိန္ဒြယောသ
(ကောင်ဖိလာ) ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ခေတ်ကမှ စတင်တံ့ထွေးခြင်းဖြစ်
ကြောင်း သမိုင်းကပြဆိုလေသည်။ ငှုံးနောက် တခေတ်ပြီးတခေတ် ထွေးပေါ်
လာသောအရကောက်များ စာရင်းများ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁။ တောင်ဖိလာမူး
၂။ နန်းကျောင်းမူး
၃။ တောင်ဘုလားမူး
၄။ ထန်းတပင်မူး

၅။ ဗားကရာမူ
၆။ ပေါ်သာင်ကန်မူ
၇။ သံအင်းမူ

စသည်ဖြင့် ဆရာအဆူဆူတို့၏ မူအမျိုးမျိုးတို့ ထွက်ပေါ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုတွင် မာတိကာအရကောက်မှာ ဗားကရာမူ၊ ခာတုကထာအရကောက်မှာ သံအင်းမူ၊ ယမိက်နှင့် ပဋိနှင့်အရကောက်မှာ ထန်းတပင်မူတို့ ဂို့သာ ယခုအခါ့၍ အသုံးပြု လျက်ရှုံးကြပေသည်။

ဤမာတိကာ အရကောက်ကား ဗားကရာမူဟု ဆိုရသော်လည်း စင်စင် ပဋိမဗားကရာဆရာတော် ရေးသားချက်ကား မဟုတ်ပေ။ ငှင်း၏တပည့် ကမ်းနှင့် (ကနို)မြို့ကျေး ဖရိုးတံ့ရှားလာတို့ (ထိုစဉ်က င့်ဝါမျှသာ ရှိသေးသော) အရှင် ဝရတေဇ္ဇာ(ဘာဂျ္ဗ္ဗာ-ခုနှစ်)ရေးသားသော အရကောက်သာ ဖြစ်ပေသည်။ခာတု ကထာ အရကောက်လည်း သောင်းမူ ဆိုရစေကာမူ မူလားအင်း သာသနာ့ပိုင် ရေးသောကျမ်းစာမဟုတ်။ ငှင်း၏တပည့် အရှင်မျှုံးပစ္စ(ဘုဝ္ဗ္ဗာ-ခုနှစ်) ရေး သော ကျမ်းစာဖြစ်ပေသည်။ ငါးဦး ဤကျမ်းများကိုမူ ပဋိမ မောင်းထောင် သာသနာ ပိုင် ဆရာတော်ရေးသောမှုနှင့် ငင်းကြီးပျော်ရေးသော မူအားဖြင့် ဤကျမ်းများကိုမူ ပိုင်းဆိုင် အဋ္ဌသာလိုနိုက္လာတို့အရ သိရှိရပေသည်။

ဤကျမ်းစာ၏ အဆိုပါကျမ်းများကို (လတ်တလောလိုအပ်သော) နောက် ကောင်းခြင်းရှုက် ဆက်တဲ့ ကျက်မှုတ် ကြည့်ရှုသွေ့များနှင့်သာ တက္က ပြည့် ထောင်စု မြှင့်မာရှိပိုင်း ဗွွှေသာသနာအဖွဲ့က ယာအုပ်၏ ကောင်းခြင်းအား ဘို့တို့နှင့် ပြည့်စုံစေလျက် သာသနာတော် ကြိုးပွဲးရေးကို ရွှေးရှာ။ ကာ ရိုက်နှုပ်ဖြန့်ချုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ရိုက်နှုပ်ဖြန့်ချုလိုက် အာဘိဓမ္မာသာသင်သားတို့အတွက် အဖိုးနှုန်း သက်သာရှု ကြောရှုည်ခိုင်ခံမည့် ကောင်းသောစက္း။ သေသပ်သော ချုပ်လုပ်မှုတို့ နှင့် ပြည့်စုံစေသည်သာမက စာမူသန်စဉ်မူ အထားအသုံး အဖြတ်အတောက် သံပဲ သည်းမူ စသော ဂုဏ်တို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံစေရန် ပါမိအွှေကထာ ဦးကာများကို အချိန်ယူရှု ပြုးဆောင်စေသည့်နည်းဘူ ဤကျမ်းစာကိုလည်း ပြင်ဆင်မူ(ပစိုးဝါသာ-နေ သွေသာန သောစန်) ပြုလုပ်ပေးတော်မူရန် ဆင့်သံဂါယနာ ဝန်ဆောင်သံပဲ အဖွဲ့အကျိုးဆောင်ဆရာတော် ဦးဝိသွှေ့ဂါဘိဝံသ=အဂုံမဟာ့ပဏ္ဍာတာအား လျောက် ထားရှု ယင်းဆရာတော်ကဗျာ တဆင့် အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ အဘိဓမ္မပါရဂူ ဖြစ်တော်မူ

၁-ထိုထိုမူတို့၏ ပြားရှုးသုံးဟု ရှိသော်လည်း ဗားကရာဆရာတော်မေးတန်းခေါ် ရှုတင် စာတမ်း၌ ဖရိုးတံ့ဟု ရှိသည်။

[၁]

မာတိကာ အရာကောက်

သော အဘိဓာဓာရွှေဂျု ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား
ဆုံးဝတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးတော်မူရန် လျှောက်ပန် လဲအပ်ခဲ့လေသည်။

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း ယခင် ယမိက် နှင့် ပဋိဌန်းအရ
ကောက် ကျမ်းကြီးများကို တာဝန်ယူ ပြင်ဆင်ခဲ့သည်နည်းတဲ့ အောက်ဖော်ပြ
ရာပါ တပည့်ကြီးများ ပါဝင်သော ဟန်ပိသောဓက၊ ဉာဏ်သောဓက အဖွဲ့ကို
ဖွံ့ဖြုံးရှင် အဖွဲ့ဝင်တိနှင့်အတူ ကိုယ်တော်တိုင် ဦးစီးကြပ်မ၊ ကာ ပြင်ဆင်တော်
မူခဲ့လေသည်။

၁။ ပဋိဌန်းဆရာတော် ဦးဝိသ္ဒ္ဓ၊ အဂ္ဂမဟာသနရှိတာ၊ မစိုးရိမ်၊ မန္တလေး။

၂။ ဦးကောသညှာ ဓမ္မသရီယ၊ မစိုးရိမ်၊ မန္တလေး။

၃။ ဦးဉာဏ်မာနန္ဒာစရီယ၊ ဓမ္မသရီယ၊ မစိုးရိမ်၊ မန္တလေး။

ဗုဒ္ဓဒိဇ္ဇာ အနုပ္ပန္န၊ ဗုဒ္ဓနန္န အနုဂ္ဂတေ။

တောသံ သဘာဝဓမ္မဘုရား နာမမုတ္တာ န နာယတီ။ (ပရိဝါပါ၏)

လေးကျိုးလင်းခိုက်၊ တာကျိုးမိုက်လည်း၊ လေးတိုက်လုံးလျည်း၊ ထိန်းလင်း
စည်သား၊ နောက်အရောင်မိုးလယ်ခေါင်ဦး၊ သန်ကောင်ညှုံခါ၊ လျည့်လည်ကာဖြင့်၊
စန္ဒာရောင်ဝန်း၊ မပြောင်ထိန်းသော်၊ လေးကျိုးလုံးမိုက်၊ အမောင်တိုက်တည့်၊
သိတိက်အပ်စွာ၊ အရာရာကုံ၊ ဘာတာခုမျှ၊ မသိရခဲ့၊ ကပ္ပအာခိုး၊ လင်းမရှိချုံ၊
မျှကုန်အာရုံ၊ ကြောင်းတို့ကုန်လည်း၊ အာရုံကြီးစီး၊ ပစ္စည်းမျိုးတို့၊ ကြောင်းကျိုး
မှုပါ၊ ချို့ရေပြု့၊ မဘာပ်အလပ်၊ ပစ္စယုပ်လည်း၊ ဥပ္ပါဒ်မထင့်၊ စက်ဝိညာဉ်တို့၊ မြင်စွင့်
မသာ၊ မြင်စေကာလည်း၊ မြှုပ်နှံးသခင်၊ နေလုလင်သာ၊ သဗ္ဗာည်း၊ တော်
ယုဂ္ဂန်မှ၊ ဓမ္မကုန်အာပေါင်း၊ လေးထောင်ဆောင်းသည်၊ ရှစ်သောင်းရောင်ခြည်၊
မကွဲန်လည်သော်၊ ကျိုးကားပညတ်၊ ပရာမထုပု၊ နာမစာတိနှင့်ရှုပ်၊ ဖြစ်ပျက်ချုပ်ရှုံး၊
သမ္မပါဒ်အက်၊ ကြောင်းကျိုးဆက်လည်း၊ သက်သက်မမြင်၊ မည်ကိုပိုင်မျှ၊ နားတွင်
မကြော်း၊ ဆုံးလည်နားသို့၊ ချေား=သံသရာ၊ ခန်=ခန္ဓာတို့၊ ဖန်ခါလှည့်လည်း၊ ဝင့်
နှုတ်ရှည်လိမ့်၊ ရောင်ခြည်ခုသော်၊ ထိန်းလင်းပေါ်ရှုံး၊ ရှုစ်ဖော်မဂ္ဂင်၊ လမ်းရိုး
တွင်ပြီ၊ လျှင့်စွာထွက်လမ်း တက်လှမ်းသော်။

မုဒ္ဓနန္န ၁၃၂၆-၉၄၄

(၂၅-၄-၆၄)

တိက မာတိကာ အရကောက်

မ ခ တိ က ၁

အမှတ်၂၅	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာအမှတ်
---------	-------------	--------------

၁-တိက မာတိကာ ပါ၌တော်

၁-တိကမာတိကာ	၁
-------------	------	------	------	------	------	---

ပဏာမပုံဗ္ဗက ဂန္ဓာရမ္မ

၁-ပဏာမပုံဗ္ဗကဂန္ဓာရမ္မ	၃
------------------------	------	------	------	------	------	---

မာတိကာနိဒါန်း

၁-မာတိကာနိဒါန်း	၅
-----------------	------	------	------	------	------	---

၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

၁-ကုသလတိက်	၁၁
၂-ဝေဒနာတိက်	၁၄
၃-ဝိပါကတိက်	၁၁
၄-ဗုဒ္ဓိဒ္ဓနတိက်	၂၂
၅-သံတိလိုင်တိက်	၂၃
၆-ဝိတက္ကတိက်	၂၄
၇-ပုံတိတိက်	၂၅
၈-ဒဿနတိက်	၂၅
၉-ဒဿနဟောတိက်	၃၀
၁၀-အာစယဂါမိတိက်	၃၉
၁၁-သေကွဲဘို့က်	၄၀
၁၂-ပုံရိတ္ထတိက်	၄၂
၁၃-ပရီတ္ထဘရမ္မကြော်ဘို့က်	၄၃

[၉] မာတိကာနှင့် ဓာကုကထာ အရကောက်

အပုံစုံ	အကြောင်းအရာ	ပျက်နာထုတ်
၁၄-ဟိနတိက်
၁၅-မိန္ဒဗ္ဗာတိက်
၁၆-မဂ္ဂါရမွှောကတိက်
၁၇-ဥပ္ပန္နတိက်
၁၈-အတာဘတိက်
၁၉-အတီတာရမွှောကတိက်
၂၀-အဇ္ဇာတိက်
၂၁-အဇ္ဇာတ္ထာရမွှောကတိက်
၂၂-သနဒဿနတိက်

၃-တိက မာတိကာ တုတ်လှပ်ချိုးယျား

၁-တိကမာတိကာ တုတ်လှပ်ချိုးယျား	၆၃

၄ ထိကမာတိကာ အရကောက် အဓိပါယ်

၁-ကုသလတက	၆၄
၂-ဝေဒနာတိက်	၆၅
၃-ဝိပါကတိက်	၆၉
၄-ဥပါဒီနတိက်	၇၀
၅-သံကိုလိုင်းနှုတ်	၇၁
၆-ဝိတက္ကတိက်	၇၂
၇-ပိတိတိက်	၇၂
၈-ဒဿနတိက်	၇၃
၉-ဒဿနဟေတူတိက်	၇၄
၁၁-သေကွဲတိက်	၇၄
၁၃-ပရီတ္ထာရမွှောကတိက်	၇၅
၁၅-မိန္ဒဗ္ဗာတိက်	၇၆
၁၆-မဂ္ဂါရမွှောကဘို့	၇၆
၁၇-ဥပ္ပန္နတိက်	၈၀
၁၉-အတီတာရမွှောကတိက်	၈၃
၂၁-အဇ္ဇာတ္ထာရမွှောကတိက်	၈၃

အမှတ်စဉ်	မဗုဒ္ဓကာ	[၄]
	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာအမှတ်

၅-မာတိကာဂဏီနှင့် သာဓကအန်း

တိကဗ္ဗာတိကာဂဏီ

မာတိကာခေါ်ခြင်းအကြောင်း	၈၆
၁-ကုသလတိက်	၈၈
၂-ဝေဒနာတိက်	၉၁
၃-ပါကတိက်	၉၄
၄-ညပါဒီနာတိက်	၉၅
၅-သံကိလို့ဌာတိက်	၉၇
၆-ဝိတက္ကတိက်	၁၀၂
၇-ပိတိတိက်	၁၀၂
၈-ဒဿနတိက်	၁၀၄
၉-ဒဿနဟောတုတိက်	၁၀၅
၁၁-သေကွဲဘို့ဌာတိက်	၁၀၅
၁၃-ပရီတ္ထာရမ္မာဏတိက်	၁၀၅
၁၅-မိစ္စတ္ထာတိက်	၁၀၆
၁၆-မဂ္ဂရမ္မာဏဘို့ဌာတိက်	၁၀၇
၁၇-ညူးနွှေးတိက်	၁၀၇
၁၉-အတတာရမ္မာဏတိက်	၁၀၈
၂၁-အဗ္ဗာဗွာရမ္မာဏတိက်	၁၀၉
၂၂-သနဒဿနတိက်	၁၁၂

၆- မာတိကာ နိဒါနဝဏ္ဏာ

၁-မာတိကာ နိဒါနဝဏ္ဏာ	၁၁၈
၁၀-ဘုရားရှိ သံပေါက်	၁၃၆
၁၉-သတ္တာဝါသ ဘုရားဝ သံပေါက်	၁၃၇
၂၀-ပရီလို့တိရ သံပေါက်	၁၃၇
၂၁-ဘုရားအပိုင်းအခြား သံပေါက်	၁၃၈
၂၂-မြိုင်းမိုင်စကြဝှေ့ အပိုင်းအခြား သံပေါက်	၁၄၂
၂၃-နတ်သက်လေးဆတ်လေး	၁၄၄
၂၄-နတ်သက်လေးဆတ်လေးပုံ သံပေါက်	၁၄၅
၂၅-ငရဲသက်လေး	၁၄၅
၂၆-ဦးဂျော်မေတ္ထာလက်ာ	၁၄၆

မာတိကာပြီး၏။

ဘာသာရပ်တိုင်း အတန်းတိုင်းအတွက် သင်ကြားရေးစနစ်

ဘာသာရပ်တိုင်း အတန်းတိုင်းအတွက် သင်ကြားရေးစနစ်မှာ အခြား မဟုတ်၊ အင်းဝအောက်၌ ထင်ရှားခဲ့သော ရှင်မဟာဓမ္မဘာရုပ် “သု၊ စိ၊ ပါ၊ ဘာ၊ ဂီ၊ လို၊ သိ၊ ဓာ” ဟူ၍သော သင်ကြားနည်းပင်ပြုပါသည်။ ဤအချက် ရှင်ဓမ္မ၏ သည် ဆင်းဝင်းတော်ဟု ဆိုရခဲ့ကောမှု ယနေ့ခေတ် ကမ္မားတူးတူ၍ သို့လည်းကောင်းမူ၍ ပညာသင်နည်းများကို လွှမ်းပြုမိလျက် ရှိခိုပါသည်။ ဒ္ဓထည် နှစ်ပေါင်းမှုလွှာ ကြားတော်မှု အမြဲတ်း အပိုးထိန်းနေသကဲ့သို့ ထိုးဆင်းဝင်းတော် စာသင်နည်း စနစ်သည်။ အမြဲတ်းခေတ်မိလျက် ရှိခိုပါသည်။ ထိုးကြောင့် ယခု ပစိမှုတို့ စာပေ ပညာသင်ကြားနည်း စနစ်သို့ ထိုးအချက် ရှုံးချက်ကို ပြန်လည်အောင် ထုတ်ပြုး အသုံးပြုထွားကြော်လည် ပြစ်ပါသည်။

သု- ဟူသည် သူတေသုံး၊ ကြားနာရာ၏၊ နားတောင်နာ၏။

စိ- ဟူသည် စီဒ္ဓထွား၊ ကြံးစည်နာ၏၊ စဉ်းစားနာ၏။

ပါ- ဟူသည် ပုံစွဲထွား၊ မေးပြန်းနာ၏။

ဘာ- ဟူသည် ဘာတေသုံး၊ ပြု့သုံးနာ၏၊ ဆွေးနွေးနာ၏။

ဓိ-ဟူသည် ဓိစွဲထွား၊ စောင်းစွဲးသုံးသုံးနာ၏။

လို- ဟူသည် လိုစွဲထွား၊ ရေးသားနာ၏။

သိုံး- ဟူသည် သိုံးစွဲထွား၊ ဘင်္ဂနာ၏၊ ကျင့်နာ၏။

ဓာ- ဟူသည် ဓာရေးယွေး၊ ကျက်မှတ်ဆောင်ထားနာ၏။

ယခုအခါတွင် သူတေသုံး၊ ကြားနာနာ၏၊ ဓာရေးယွေး၊ ကျက်မှတ်ဆောင်ထားနာ၏၊ ဖော် ဟူ၍သော အချက်နှစ်ဦးချက်ကိုသာ အဆေးအဆေးလေ့ ပြုံးထွန်းလားအောင် သင်ကြားပေးထွားလျက် ရှိခိုပါသည်။ ကျက်အချက်ခြောက်ရပ် လတ်ဟင်းလျက် ရှိခိုပါသည်။

စီဒ္ဓထွား၊ ကြံးစည်နာ၏ဟူသော အချက်အရ စာသင်သားများအား ကြံးစည် ကတ်သားအလေ့၊ စဉ်းစားထုတ်သားအလေ့ ပြုံးထွန်းလားအောင် သင်ကြားပေးထွားလျက် ရှိခိုပါသည်။ ပြု့သုံးနာတရှိနားပြီး အပြု့ရှားနိုင်းရှုပည် ပြုံးထွန်းလေ့ အောင် သင်ယူသားစားကို ကြံးစည်စဉ်းစားပေါ်က ပို့ဆောင်ရေးပေါ်ကို သဘောပေါ်နားဆည်း ပြီး ပုတ်ပို့ဆောင် ပြစ်ပါသည်။ တွေ့ခေါ်ပြုံးပြုံးမြင်း သော်မိုးကော်မားပညာ ဆိုသည် ပုံး ကျိုးကဲ့သို့ စဉ်းစားခြင်းအလေ့အထုမှ ပေါ်ပေါ်လာခြင်း ပြစ်ပါသည်။ သို့ပြုံးစုံ စာသင်သားများအား စာကြံးသည် အလေ့အထု ပြုံးထွန်းလားအောင် စိုးသိုးသော် ပြစ်ပါသည်။

ပုံစွဲထွား၊ မေးပြန်းနာ၏ဟူ၍သော အချက်အရ ပီမိမီသိုံးအား အချက်များအား ပေးပြန်းကတ်သားအား အားပေးရှုပည်ပြစ်ပါသည်။ ယခုအခါတွင် ဓမ္မ စာသင်သားကော်မားကို ပြုံးထွန်းလေ့ သမာဓာတ်ဦးပြုံးထွန်းလေ့ စာသင်သားကို ပြုံးထွန်းလေ့ ပေးပြန်ပါဘဲလည်း ဖက်ရှိကြပါ။ သို့ပြုံးသော်ကြောင့်ဆုံး လက်ရှိ စာသင်နည်း ဆုံးတွင် မေးပြန်းသည့် အာလုံအထုမျိုးပါ ကွယ်ချောက်နှင့်ပေးပါသည်။

မြတ်ရှာဘဏ္ဍား သက်တော်စွင်ရှာ ဖို့စဉ်က တပည့်သာဆုဟန်းတို့သွေ့
မြတ်ရှာဘဏ္ဍားအား ဖော်ပြုသွေ့သနအနေအထား၌ ဖို့ပါသည်။ အီပြစ်၏
စာသင်သားများအား ဘုတ္တိ သိပို့စောက် မေးတတ်အောင် ဖော်ဒောင်
စာချုပ်လိုက်များက အားပေးမှုည်ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာယျား၊ ပြောဆိုစာ၏ ဆိုရှုံး မိမိလေ့လာ တတ်သိပြီးသော ဖာပေ.
အချက်အလက်များကို တြေားသူများအား ပြောပြုခြင်းပြစ်ပါသည်။ ပြန်လည်
ပြောပြုသွေ့မြို့မြို့၌ မေ့မေ့ပေါ်ကို အမှတ်ပြုခြင်းအကျိုး ဖွံ့ဖြိုးလိုက်
တာလိုက်စဉ်အပါ၌မှုပ်ဆင် တုံးစိ ထပြီးပြောပြုခိုင်းဂါးပါမည်။ ရွှေ့ကြောင့်
ခြင်းပြု့ ထိုစာသင်သားများအနေဖြင့် ပုန်မှန်ကန်ကန်နားလည်မလည် ပေါ်
လွင် လာပါသည်။ နားမလည်ပျောင်ဆောင်လည်းကောင်း၊ နားအလည် မှာနေ
လျင်ဆောင်လည်းကောင်း ဆရာက ပြုပြင်ပေးခွင့်ရပါသည်။

ထိစာရေယျား၊ သုံးသပ်စားပြင်နာ၏ ဟူသောအချက်မှာ ထပ်ထလဲ
ချင်ချိန်တတ်အောင် ရည်ညွှန်ပါသည်။ ယုတ္တိချိန်ဆေဝေန် သုံးသပ်တတ်သော
အလေ့အထကောင်းကို မွေးပြုစေရမည် ပြစ်ပါသည်။ အကြောင်း အကျိုး
ဆက်စပ်ရှုံးလည်းကောင်း၊ သာကေအမျိုးမျိုး ထုတ်ရှုံးလည်းကောင်းအား အမှန်
ချင်ချိန်သုံးသပ်တတ်အောင် ဆရာက နည်းပေးလုပ်းပြု ပြုပေးရမည်ပြစ်ပါသည်။

လျော့ဝယျား၊ ရေးသားစာ၏ ဆိုရှုံးတွင် စာသင်သာများအား စာများများ
ရေးစေရပါမည်။ မှတ်စုထုတ်ရှုံး ရေးမှတ်တတ်သော အကျင့်မှတ်ရှုံး နောက်
အပတ်စဉ် အလုပ်ပေးရှုံး သင်ခန်းစာများကို ရေးသား တင်ပြစေရပါမည်။
အတန်းအလိုက် လိုအပ်သလို စာသင်းတိုများ(တန်းပေပါများ)အရေးခိုင်းရပါ
မည်။ ယော့ချုပ်စုံယတန်းအတွက်မူ ကျိုးပြုရပြီးမှ ဘွဲ့ပေးမှုည်ပြစ်ပါသည်။

သိကျော်ယျား၊ သင်ရာ ကျိုးရာ၏ ဆိုရှုံးတွင် ပညာကိုအပြုတေန်း သင်ဖုံးပြီး
ဆင်ဖုံးတတ်သီးသာ ပညာကို လက်ခွဲအ ဆုံးချုပ်နှင့်ကြေးခြင်းပေါ်ပြု
ပါသည်။ လက်ခွဲကျိုးသုံးခြင်းသည် အတ်သတေသနရ သတေသနရားကို
ထောက်ဖွေနှင့် ပေါင်းစပ်ပေးခြင်းပင် ပြစ်ပါသည်။ ပရိယတ္ထိစာပေများမှာမူ
မြတ်ရှာဘဏ္ဍား၏ အဆုံးအမှတ်သွေ့ပြုခြင့် အကောင်သား လက်ခွဲအသုံးချုံ
ကျိုးသုံးကြော်ပါက ကမ္မားကြော်းက လိုအပ်နေသော အတော်ဆုံးလူ အကောင်း
ဆုံးလုပ်များ မှုပြစ်လာပါမည်။ သွှေ့ပြုခြင့် ဆရာများက လက်တွေ့ကျိုးသုံး
တတ်အောင် နည်းပေးလုပ်းပြု ပြုသွားကြုံမှုည်ပြစ်ပါသည်။

တေရာ်ယျား၊ ဆောင်ရွက်ဆိုရှုံးအား အုပ်စုအား အုပ်စုအား
အားရှုံးနေအောင် ကျက်မှတ်စေရမည် ပြစ်ပါသည်။ တေရာ်ယျားအိပို့ယော်
ထိုမျှသာမက ဝန်ထုဂို့ ချို့ဆောင်ထားသကဲ့သို့ တတ်သိထားသော ပညာကို
ပို့စိတ်ရှုံး ပေါ့မေ့မေ့ကိုရောင်အောင် အမြှောင်ထားရမည်လည်း ပြစ်ပါသည်။
ဆရာက ကြုံသုံး စာရော်ကိုစွဲ ပြီးအောင် သင်ပြုပေးတတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

နိုင်ဆတ် သံလုပ်ယာနာယာစွဲ ဖို့ယွှေ့ယွှေ့ရေးပို့ကိုနှုန်း ကောက်နှစ်ခုကို

မာတိကာပါဋ္ဌတော်

နှေ့မော် တယ် ဘဂဝတော် အရဟတော် သမ္မာသမ္မာခြေသူ။

၁-တိကာမာဓိကာ

- ၁။ ကုသလာ မမွား။ အကုသလာ မမွား။ အပျောကတာ မမွား။
- ၂။ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မာယုတ္တာ မမွား။
ခုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္မာယုတ္တာ မမွား။
အဒုက္ခာမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မာယုတ္တာ မမွား။
- ၃။ ဝိပါကာ မမွား။ ဝိပါကမမွားမမွား။ နေဝိပါက န ဝိပါကမမွားမမွား။
- ၄။ ဉာဏ်ပါဒါနိယာ^၁ မမွား။ အနုပါဒါနိယာ မမွား။
အနုပါဒါနှုန်းအနုပါဒါနိယာ^၂ မမွား။
- ၅။ သံကိုလိုင်းသံကိုလေသံကာ မမွား။
အသံကိုလိုင်းသံကိုလေသံကာ မမွား။
အသံကိုလိုင်းအသံကိုလေသံကာ^၃ မမွား။
- ၆။ သဝိတက္ကသဝိစာရု မမွား။ အဝိတက္ကပိစာရုမတ္တာ မမွား။
အဝိတက္ကအဝိစာရု^၄ မမွား။
- ၇။ ပိတ္တသဟဂတာ မမွား။ သုခသဟဂတာ မမွား။
ဉာဏ်သဟဂတာ မမွား။
- ၈။ ဒသေနနှင့် ပဟာတဗ္ဗာ မမွား။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ မမွား။
နေဝိဒသေနနှင့် ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ မမွား။
- ၉။ ဒသေနနှင့် ပဟာတဗ္ဗာဟောတုကာ မမွား။
ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာဟောတုကာ မမွား။
နေဝိဒသေနနှင့် ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာဟောတုကာ မမွား။

၁-ဉာဏ်ပါဒါနိယာ (သီ) ၂-အနုပါဒါနိယာ (သဲ)
 ၃-အသံကိုလိုင်းသံကိုလေသံကာ (သျာ) ၄-အဝိတက္ကသဝိစာရု (သျာ)

၁-၁-၁-၁-၁-၁-၁-၁-၁-၁

J

မာတိကာပါ၌တော်

၁၀။ အာဓယဂါမိနာ ဓမ္မာ။ အပဓယဂါမိနာ ဓမ္မာ။
နှစ်ဝယ်ဂါမိ နာပဓယဂါမိနာ^၃ ဓမ္မာ။

၁၁။ သေကွာ ဓမ္မာ။ အသေကွာ ဓမ္မာ။ နေဝသကွာနာသေကွာ^၂ ဓမ္မာ။

၁၂။ ပရိတ္တာ ဓမ္မာ။ မဟဂုတာ ဓမ္မာ။ အပူမာဏာ ဓမ္မာ။

၁၃။ ပရိတ္တာရမှုဏာ ဓမ္မာ။ မဟဂုတာရမှုဏာ ဓမ္မာ။
အပူမာဏာရမှုဏာ ဓမ္မာ။

၁၄။ ဟိနာ ဓမ္မာ။ မလိုမာ ဓမ္မာ။ ဟနီတာ ဓမ္မာ။

၁၅။ မိဇ္ဇတ္တနိယတာ ဓမ္မာ။ သမ္မတ္တနိယတာ ဓမ္မာ။ အနိယတာ ဓမ္မာ။

၁၆။ မဂ္ဂရမှုဏာ ဓမ္မာ။ မဂ္ဂဟေတုဏာ ဓမ္မာ။ မဂ္ဂဂီဟတိနာ ဓမ္မာ။

၁၇။ ညပန္တာ ဓမ္မာ။ အနုပ္ပန္တာ ဓမ္မာ။ ဉာဏ်မီနာ ဓမ္မာ။

၁၈။ အတိတာ ဓမ္မာ။ အနာဂတာ ဓမ္မာ။ ပစ္စပ္ပန္တာ ဓမ္မာ။

၁၉။ အတိတာရမှုဏာ ဓမ္မာ။ အနာဂတာရမှုဏာ ဓမ္မာ။
ပစ္စပ္ပန္တရမှုဏာ ဓမ္မာ။

၂၀။ အဲဗ္ဗာ ဓမ္မာ။ ဗဟိုမြို့ ဓမ္မာ။ အဲဗ္ဗာဗဟိုမြို့ ဓမ္မာ။

၂၁။ အဲဗ္ဗာရမှုဏာ ဓမ္မာ။ ဗဟိုမြို့ရမှုဏာ ဓမ္မာ။
အဲဗ္ဗာဗဟိုရမှုဏာ ဓမ္မာ။

၂၂။ သနိဒဿနသပ္ပါးစီး ဓမ္မာ။ အနိဒဿနသပ္ပါးစီး ဓမ္မာ။
အနိဒဿနအပ္ပါးလာ^၁? ဓမ္မာ။

တိကမာတိကာ နိုင်တာ။

၁-နဝဝါဝယဂါမိဓနာ နာပဓယဂါမိနာ (သျော)

၂-နဝဝသကွာ နာသေကွာ (သီ သျော)

၃-အနိဒဿနသပ္ပါးစီး (သျော)

ပရောမပုဇွန်ဂနိုဘရူမှာ

- ၁။ အန္တကရုဏာဉာဏ်၊ သမျှခွဲ တေန ပူးစိတ်။
နတ္တာ ဓမ္မသောရသံ၊ သံလံ သခြမ္မသမ္မတ်။
- ၂။ သာဂမနေဝ သူခေန၊ ဝါဒညံး မဒ္ဒနာဖိနာ။
ဂုဏ္ဍန ဗုဒ္ဓသာသန၊ နာမေန အဘိပထ္ဓိ။
- ၃။ သဗ္ဗန်ယေသွေတိသူရုံ၊ မာနသက္ကာရဘာလန်း။
သဗ္ဗခိုရေဟို ပသတ္တာ၊ နတ္တာ ဂရုံ စ သာဒရုံး။
- ၄။ စက္ကဝမှာဘိကာမေန၊ အနိနာဘိဓဇော လူတိုး။
လဒ္ဒနာမေန ဘိက္ခာနာ၊ သက္ကစွဲ အဘိယာစိတောာ။
- ၅။ နိသာယ တသူဗုပဒေသံ၊ သမျှခွဲစက္ကဝစိယာ။
ကရိသံ သာခုနှစ်တ်၊ မာတိကာ နဝန်သာယံ။

၁။ အဟံ၊ ငါသည်။ အန္တကရုဏာဉာဏ်၊ အဆုံးမရှိသော သတ္တဝါ အဆုံး
မရှိသောတရားလျှင် အာရုံရှိသော မဟာကရုဏာ သဗ္ဗည်တည်းကျိုတော်မူသော။
သမျှခွဲ။ မြတ်စွာဘုရားကိုင်း။ တေန သမျှခွဲန၊ ထိမြတ်စွာဘုရားသည်။
ပူးစိတ်၊ သမ္မာပဋိပတ္တိ ပစ္စဝေက္ကာ၊ ဓမ္မဒေသနာ၊ အစရှိသည်တိဖြင့် ပူးဇော်
အပ်တော်မူသော။ ဓမ္မာ၊ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန် နိုဗာန် ပရိယတ္တိဟု
ဆိုအပ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်ကိုင်း။ အသာ သမျှခွဲသာ၊ ထို
မြတ်စွာဘုရား၏။ ပြုရသံ၊ သားတော်ရှုစ်ဖြစ်တော်မူထသော။ သခြမ္မသမ္မတ်၊
သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားဖြင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊
သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားကြောင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊
သူတော်ကောင်းတို့၏တရားသို့ ကောင်းစွာ ရောက်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊
ကောင်းစွာရောက်အပ်ပြီးသော သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားရှိတော်မူထသော။
သံယဉ်၊ မဂ်ခွဲသုန်လေးယောက် ဖလှောန်လေးယောက်ဟု ဆိုအပ်သော ရှုစ်ယောက်
သောပရမတ္တာသံယာတော်ကိုင်း။ နတ္တာ နမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ နတ္တာ ရှိခိုးပြီး၍—

၂။ ဓမ္မသာသန၊ ဘုရားသခ်၏ သာသနာတော်၍။ ဝါဒညံး၊ ပါ့ဌီ၊
အငွေကထာ၊ ဦးကာမှတပါး “သာမကေတိသည် ရွှေ့ဝင် ဆူမ်းစားသွားခါ တဖက်
လက်ကန်တော့ ဒုက္ခုံတင်ရှင်ဖူး၍ သွားအပ်၏” ဟု အယူရှိကုန်သော ခုက္ခုံတင်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဝါဒကို။ သာဂမနေဝ၊ သာမကေတိသည် ရွှေ့ဝင်ဆူမ်းစားသွားခါ

၄.

ပဏာမ ပုံမွက ဂန္ဓာရမ္မ

နှစ်ဖက်ရုံ၊ သူပူဇ္ဈိအန္တသိက္ခာပုဒ်ကို ရှိသေကောင်းမှန်စာ ဖြည့်ကျင့်အပ်ကြောင်း အစရိုသည်ဖြင့် ပါ၌၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋ္ဌကာကျမ်းကို မြှုမြှုစွာ လာရှိသော ပါ၌ ပါ၌ အားမဖြင့်သာလျဉ်။ သူဇာနန္ဒ၊ လွှာယ်သြင့်။ မွှေနာခိနာ၊ နိုပ်နှင်း ဖျက်ဆီးတော် မူနိုင်ခြင်း အစရိုသော။ ဂုဏ်န၊ ဂုဏ်အပေါင်းကြောင်း။ နာမေန၊ မားကရာ ဆရာတော်ဟူသော အမည်ဖြင့်။ အဘိပတ္တုံး၊ အမြှုအနဲ့ပြန်သော ကျော်စော ခြင်းလည်း ရှိတော်မူထသော်—

၅။ သဗ္ဗနယေသု၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော နည်းတို့။ အတိသူရုံ၊ အပိတ်အပင် မရှိသြင့် အလွန်ရရှင်းသော ဥက္ကစိမ်းလည်း ရှိတော်မူထသော်။ မာနသက္ကာရာဘာဇာန်၊ မြတ်နီးခြင်း အရိုအသေပြုခြင်း၏ တည်ရှုလည်း ဖြစ်တော်မူထသော်။ သဗ္ဗခိုရဟို၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ ပသတ္တုံး၊ ချိုးမွမ်းအပ်တော် မူထသော်။ မေ၊ ငါ်။ ဂရုံ၊ စ၊ ဆရာဖြစ်သော တိပိဋက္ကာလာကံ့၍ သိရိဓမ္မဘာဓမ္မရာဇ်ရာရုံ၊ တံဆိပ်နာမံတော်ရှိသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုလည်း။ သာဒရုံ၊ ရှိသေခြင်းနှင့်တက္ကာ။ နတ္တာ၊ နမာမိုး၊ ရှိခိုးပါ်။ နတ္တာ၊ ရှိခိုးပြီး၍—

၆။ စက္ကဝါ့သာသိကာမေန၊ သာသနာတော်၏ စည်ပင်ပြန်ပွဲးခြင်းကို အလွန် အလိုရှိထသော်။ နှိန္ဒာသိဝဇ္ဇာ လူတိ၊ နှိန္ဒာသိဝဇ္ဇာ ဟူ၍။ လဒ္ဒနာမေန၊ ရအပ်သော အမည်ရှိထသော်။ ဘိက္ခာနာ၊ ပင္းမ ရဟန်းသည်။ သက္ကစိုံ၊ ရှိသေစွာံး၊ အဘိယာသိတော်၊ ရွှေရွှေတော်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍—

၇။ တသေ ဂရုနော်၊ ထို တိပိဋက္ကာလကံ့၍ သိရိဓမ္မ ရာဇ်ရုံ၊ တံဆိပ်နာမံတော်ရှိသော ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏။ ဥပဒေသံ၊ ဥပဒေသကို။ နိဿာယ၊ နိဿာယ၊ အမိုတံ့ကဲ သဟဲပြု၍။ သမ္မခြစ်က္ကာဝိယာ၊ ဘုရားသခင် သာသနာတော်၏ စည်ပင်ပြန်ပွဲးစေခြင်းငါ်။ သာဓရန္တတံ့၊ သူတော်ကောင်း၊ အပေါင်းတို့သည် နှစ်သက်အပ်သော်။ မာတိကာ၊ မာတိကာယ၊ မာတိကာ၏၊ နှဝန်သယံး၊ အသစ်ဖြစ်သော အမှိုကို။ ကရိသယံး၊ ရေးစီရင်ပေအံး။

ပဏာမ ပုံမွက ဂန္ဓာရမ္မ ပြီး၏။

တိကမာတိကာဒရဏောက်

နဗ္ဗော တသာ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မာခွဲသား

မာတိကာဒရဏိနီး

မာတရု ပဟုခံ ကတ္တာ၊ တသာ ပညာယ တေဇသာ။
အဘိဓမ္မကထာမရှုံး၊ အဝါနံ သမ္မာဝါယို။

ဟူသော အဋ္ဌကထာပိုင်နှင့် အညီ ဤကမ္မာမူ ပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ကမ္မာ
တသိနီး အလွန်ရှိသော လေးသချေထက်၍ “သုမေဓာရသော”ဖြစ်၍ —

ဒီပက်စုမြတ်စွာဘုရား ခြေတော်ရင်း၌ ကိုယ်တော်အထိုးတည်း နိုဗာန်
ဆုကို ယူတော်မူသည်ရှိသော် ရအပ်သော အားအာမှုံးကို မြင်တော်မူသော
ယောကျိုးမြတ်ဖြစ်လျက် တယောက်အထိုးတည်း ကူးသဖြင့် အဘယ်အကျိုး
ရှိအုံနည်း၊ ဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို သံသရာတည်းဟူသော ရေအလျဉ်း
မှ ထုတ်၍ —

နိုဗာန်တည်းဟူသော ကြည်းကုန်းထက်သို့ တင်အုံဟု ကြံးတော်မူသပြင်
ကာမောယ်၊ ဘဝေါယ်၊ ဒီဇွာယ်၊ အစိဇွာယ် တည်းဟူသော ပြုစု လေးပါး၌
နှစ်မျိုးမျှောပါးကုန်းသော ဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို သနားကြင်နာ
တော်မူလှသည်ဖြစ်၍ —

လက်တော်သို့ ရောက်ပြီးသော နိုဗာန်ချမ်းသာကို စွန့်သဖြင့် ‘သုမေဓာ
ရှုံး’ အဖြစ်မှ ဗည် ဝေသုန္တရာမင်း အဖြစ်တိုင်အောင် မရေ့တွေက်ဆိုင်သော
ဘဝတ္ထုံး —

၁။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ဆင်၊ မြင်းအစရှိသော အပဝါယို လူခြင်းတည်းဟူသော
ဒီနပါရိုံး

- ၂။ ခြေ, လက်, နား, နှာခေါင်း အစရှိသည်ကို လူခြင်း တည်းဟူသော ဒါန္ပုပါရမီ။
- ၃။ ကိုယ် အသက်ကို လူခြင်း တည်းဟူသော ဒါနပရမထဲပါရမီ အစရှိသော ပါရမီသုံးဆယ်တို့ကိုင်း။
- ၄။ အလွန်ပြနိုင်ခဲ့စွာသော ပအေသရာင်, ကေရာင်, စကြာမင်းတို့၏ စည်းစိမ့် ဥစွာ ရတနာကို စွန့်ခြင်း တည်းဟူသော ဓနပရိစွာဂါ။
- ၅။ သား သမီးကို စွန့်ခြင်း တည်းဟူသော ပုံစွဲပရိစွာဂါ။
- ၆။ မယား ကို စွန့်ခြင်း တည်းဟူသော ဘရိယပရိစွာဂါ။
- ၇။ ခြေ, လက်, နား, နှာခေါင်း အစရှိသော အဂ်ဂြိုးငယ်ကို စွန့်ခြင်း ကည်းဟူသော အဂ်ပရိစွာဂါ။
- ၈။ ကိုယ် အသက်ကို စွန့်ခြင်း တည်းဟူသော ဝိုင်းစိမ့်ပရိစွာဂါ ၌ စိမ့်ပရိစွာဂါ ဖြော်စွန့်တော်မူပြီး၍ --

သုသိတာနှင့် ပြည့်သူ သေတကောက် အမည်ရှိသော နတ်သားဖြစ်၍ နတ်တကာ ကိုက်က် အသက်ရှုည်ခြင်း၊ အဆင်းလူခြင်း အစရှိသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးလျက် တုသိတာနှင့်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ်လေးထောင်၊ ယာမာနတ်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ်ရှစ်ထောင်၊ တာဝတီသာနတ်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ်တသောင်းခြောက်ထောင်၊ စာတုမဟာရာင် နတ်တို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ် သုံးသောင်းနှစ်ထောင်၊ လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အားဖြင့် ငါးဆယ့်ခုနှစ်ကုပ္ပါဒ် အနှစ်ခြောက်သန်း ကာလပတ်လုံးနတ်တို့၏ စည်းစိမ့်ကို ခံစားတော်မူပြီး၍ —

နတ်တို့၏ စည်းစိမ့်ကို ခံစားတော်မူပြီးသော အဆုံး၌ “အလောင်းမင်းဘုရားဖြစ်အုံသောအခါ တန်ပါပြီ၊ လောကသုံးပါး၌ လူ, နတ်, ပြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငါး လူ့ပြည့်သို့ ဆင်း၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူပါ”ဟု တသောင်းသော စကြေဝွှာတိုက်မှ လာ၍ နတ်, ပြဟ္မာ အပေါင်းတို့သည် တောင်းပန်အပ်သည် ဖြစ်၍ —

ကာလ, ဒီပါ, ဇေသ, ကုလ, မာတုဇာယုပရိစွဲဒေ တည်းဟူသော ကြည့်ခြင်းကြီး ငါးပါးတို့ကို ကြည့်တော်မူပြီး၍ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ အာသာဇ္ဈာန္ဒတ်နှင့် ယဉ်လှုက် မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ အသမ္မာန်ခတ္တိယမင်းမျိုး၌ ကပ်လဝတ်ပြည့်ကြီးရှင် သူခွေါဒမင်းကြီး၏ မင်္ဂလာမဟာဇေဝါး၌ မယ်တော်မာယာဝါး၌ ပဋိသန္ဓာန်ပြီး၍ ဆယ်လစွဲသဖြင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဝိသာခါနက္တနှင့်

မာတိကာနိမိန်း

၃

ယူဉ်လျက် ဖွားတော်မူ၍ တဆယ့်ခြောက်နှစ် မြောက်သောအခါ မင်းဆက်
တကာ မစံဘူးသော ရှဗ္ဗာ၊ သူဘာ၊ သူရမှ တည်းဟူသော ရွှေနှစ်း သုံးဆောင်၌
ယသောဓရနဲ့ အမူးရှိသော ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော မင်းသီးအပေါင်း လေး
သောင်းခြုံလျက် နတ်၏စည်းစိမ်နှင့်တူသော မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားစဉ်
သူစွဲ့၊ သူနှာ့၊ သူသော၊ ရဟန်း တည်းဟူသော နိမိတ်ကြီးလေးပါးထင်သဖြင့်
ထိုစည်းစိမ်ကိုနှစ်၍ ရဟန်းပြုတော်မူလျက် ခြောက်နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ခရုဝရိယာ
ကျင့်တော်မူပြီးမှ—

အပေါလည်းသောင်ပင် ရင်း၌ သုဇာတာ အမည်ရှိသော သူငွေးသမီးသည်
လူအပ်သော နှုံးသနာဆွမ်းကိုခံလျက် နေရာဇာမြှုပ်နှား၌ ဘုံးပေးတော်မူ၍
ညချမ်းသောအခါ နတ်တို့သည် စိရင်အပ်သော လမ်းဖြင့် မဟာဗောဓိမဏ္ဍာဇ်သို့
ကြတော်မူ၍

တောင်အရပ်က ဝင်အံ့ဟု ရပ်တော်မူသည်ရှိသော် မြောက်း စောင်းထောင်
ရှိသောကြောင့် မဝင်မူ၍ အနောက်အရပ်က ဝင်အံ့ဟု ရပ်တော်မူသည်ရှိသော်
မြောက်းစောင်းထောင် ရှိသောကြောင့် မဝင်မူ၍ မြောက်အရပ်က ဝင်အံ့ဟု
ရပ်တော်မူသည်ရှိသော် မြောက်းစောင်းထောင် ရှိသောကြောင့် မဝင်မူ၍
အရွှေမြောက်ထောင့် အရပ်က ရပ်လျက် တန်သုံးလည်း—အရွှေအဖျင့်၊ ရပ်
လျက် သောတ္ထိယ မောင်ချမ်းသာသည်” လူအပ်သော မြှုပ်ရှုစ်ဆုပ်ကို ကြဲဖြန့်
သောအခါ ရတနာခုနှစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော အပရာဏ်တပလှုင်ပေါက်၍ ထံပလှုင်

၁။ (သူတ္ထိယ စစ်သည်။) ရှေးမှု။

ဆင့်မူအငွေကထာတို့၏ “သူတ္ထိယ” ဟူသော ‘မူတင်’ပါ၌မတွေ့ရ။

“သောတ္ထိယ” “သောတ္ထိယ” ဟူ၍သာ တွေ့ရ၏။

“မောဓာသီးသီး သီးရီးသွွားမေ မဟာဗုံး နာဏာခိုင်ရရှု” တံဆိပ်နာမုံ ခံတော်မူ
သော ပြည် ဆရာတော်ဘဏ္ဍာရေး၊ အငွေသာလိန့် နိဿာ ပွဲမဘာဂျာလည်း “သောတ္ထို့
ယောန” မောင်ချမ်းသာသည်ဟု အနုက်ပြန်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ထိုကြောင့် (သောတ္ထိယ မောင်ချမ်းသာသည်) ဟု ပြင်ဆင်ထည့်လိုက်သည်။
သောတ္ထိယသာ နာမ တိုက္ခဘာရကော တိုက္ခ အာဒါဒ္ဓဘာသာ (၇၇၂)
အပဒါနအငွေကထာ (ပ-၈၄) ဇာတောအငွေကထာ (ပ-၈၅)

သောတ္ထိယန နာမ တိုက္ခဘာရကောန ဒီ၌။ ဗုဒ္ဓဝံသအငွေကထာ (၇၇၂)

သောတ္ထိယန ဒီ၌ အငွေတိုက္ခမှု၌ ဂဟောတူ။ အငွေသာလိန့် အငွေကထာ (၇၇)

သောတ္ထိယန ဒီ၌ တိုက္ခ ဂဟောတူ။ ဓမ္မပဒေအငွေကထာ (ပ-၈၄)

အငွေသာလိန့်၊ ဓမ္မပဒေ အလို (“သောတ္ထိယ” မြှုပ်ထပ်ပုဂ္ဂိုး)ဟု သိနိုင်သည်။

ဇာတောအငွေကထာ-ပွဲမဘာဂျာ(ဂျာ)၌ မူး သူတ္ထိယသာ နာမ (က) ဟု မူတင် ပါ၌
မဟုတ်ပဲ မျှော်အောက်ခြော့“မူး”ပါ၌အပြစ်တွေ့ရ၏။

ထက်၌ ထက်ဝယ့်ခွဲနေတော်မူစဉ် နေမဝင်မီ အဝပ္ပါတ္ထမာရ်ကို အောင် တော်မူလျက် ပုဂ္ဂိုလ်သို့ ပုဇွန်ဝါသာနှင့်သိဉာဏ်၊ မဏ္ဍာမယ်သို့ ဓိမ္မစွဲဉာဏ်၊ ပစ္စာမယ်သို့ မာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ရတော်မူ၍ လောကသုံး ပါး၌ အတုပရှိသော သွားသွားဖြစ်သို့ နောက်တော်မူသော မြတ်စွဲသူရားသည် လျှော့နတ်၊ ပြဟ္မာ သတ္တာဝါတိုင် အကျိုးစီးပွဲးကိုသာ ဆောင်တော်မူလျက် ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ ခုနစ်ဝါမြောက်သောကာလ သာဝတ္ထိပြည်၏အနီး ကဏ္ဍ အမည်ရှိသော ဥပ္ပါယ်စောင်သည် စိုက်အပ်သော သရက်ပင်၏အရင်း၌ တို့ တို့ကို နှုပ်နင်းခြင်းတို့ ရေ ဖီး အစုံအစုံ အစရှိသော တန်ခိုးပြာရှိဟာတ္ထိက္ခ ပြတော်မူပြီးသော အဆုံး၌ သုံးဘဝါးသာ နင်းသပြိုင် တာဝတိ သာနတ်ပြည် သို့ကြတော်မူ၍ ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏အရင်း၌ ငင်းထားအပ်သော ပဏ္ဍာကမ္မလာ ကျောက်ဖျာထက်၌ နေမင်းကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာ နေတော်မူလျက် မယ်တော်ဖြစ် ခဲ့ဘူးသော သန္တာသိတန္ထတ်သားကို အကြီးအမှုးပြု၍ တသောင်းသော စကြ ဝင္းတိုက်မှ တည့်တည့်တည်း စည်းဝေးလာကုန်သော နတ်ပြဟ္မာအပေါင်း တို့အား အစွမ်းသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သွားသွားတော်ဖြင့် လျှော့နတ်၊ နိုဒ္ဓာန် သုံးတန်ချမ်းသာ ပေးတတ်စွာသော အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်မြတ်ကို ဝါတွင်းသုံးလုပ်လုံး ဟောတော်မူ၏။

ထိုဝါတွင်း သုံးလုပ်လုံး ဟောတော်မူအပ်သော အဘိဓမ္မာ ဒေသနာ တော်မြတ်သည်လည်း ဝိဇ္ဇာရန်ယု, သခေါပန်ယု, နာတိဝိဇ္ဇာရ နာတိသခေါပန်ယု အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ထိုသုံးပါး တို့တွင် —

တာဝတိ သာ နတ်ပြည်၌ နတ်အပေါင်းတို့အား ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်သည် အလွန်ကျယ်လွန်းသောကြောင့် ဝိဇ္ဇာရန်ယု မည်၏။

စန္တကူးတော်၌ နေတော်မူသောအခါ အရှင်သာရိပ္ပါတ္ထရာအား ဟောတော်မူ အပ်သော ဒေသနာတော်သည် အလွန်ကျယ်လွန်းသောကြောင့် သခေါပန်ယု မည်၏။

အရှင်သာရိပ္ပါတ္ထရာသည် လင်းနှီးသားဖြစ်ဘူးသော ငါးရာန်းတို့ အား ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်သည် မကျိုး မကျယ်လွန်းသော ကြောင့် နာတိဝိဇ္ဇာရ နာတိသခေါပန်ယု မည်၏။

ပါရမိသုံးဆယ်, စွဲနှုန်းကြီးကြီး ငါးပါး, စရိယသုံးပါး တည်းဟူသော ဘဝိုင်း, ဒေသနာနိုင်း, ဂျိပါးနှင့်လည်းပြည့်စုံ၏။

ခုံဝရနိုင်း, အဝိခုံဝရနိုင်း, သန္တာကေနနိုင်း တည်းဟူသော နိုဒ္ဓာ ဗုပါးနှင့်လည်းပြည့်စုံ၏။

မသုတေသနနိဒါန်း

၉

ထိနိဒါန်း ၃-ပါး နှင့် ပြည့်စုံသော အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည် ပကရဏ-
ပရီဇ္ဇ္ဇာ အားဖြင့် —

ဓမ္မသဂ္ဗကျော်း,
ဝိဘင်းကျော်း,
ဓာတုကထာကျော်း,
ပုဂ္ဂလပည်ကျော်း,
ကထာဝထူကျော်း,
ယမိုက်ကျော်း,
ပဋိဗုဒ်းကျော်း
ဟူ၍ ၂-ပါး အပြားရှိ၏။

ထိ ၂-ပါးတို့တွင် ဓမ္မသဂ္ဗက္ခာ ကျမ်းကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိ ဓမ္မသဂ္ဗကျော်း၌လည်း ကဏ္ဍ-အားဖြင့် —
ဓိတ္ထပါဒကဏ္ဍ၊
ရှုပကဏ္ဍ၊
နိက္ခာပကဏ္ဍ၊
အင့်ကထာကဏ္ဍ
ဟူ၍ ၄-ပါး အပြားရှိ၏။

ထိ ၄-ပါးတို့တွင် ဓိတ္ထပါဒကဏ္ဍ ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိဓိတ္ထပါဒကဏ္ဍ၌လည်း မာတိကာ၊ ပဒဘာနို အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏။

ထိ နှစ်ပါးတို့တွင် ပာတိကာ ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိဗုံးပာတိကာ၌လည်း ? တိကမာတိကာ၊ ခုကမာတိကာ အားဖြင့် ၂-ပါးအပြား
ရှိ၏။

ထိနှစ်ပါးတို့တွင် တိကမာတိကာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

၁-ဝထူးနှင့် အဆူးသော ဆရာတိကား “ထိဗုံးပာတိကာသည်း အဘိဓမ္မာတိကာ၊
သုတေသနမာတိကာ အားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏” ဟု ဆိုးပြုကြရန်။ ထိုဆိုးသည်
“မာတရု ယုခု ကတ္တာ” စသော စကားပျိုးသော အင့်ကထာ (၅-၁) နှင့်ငင်း “သား
တိကမာတိကာ ခုကမာတိကာတိ ဖိုဝင်း” ဟူသော အင့်ကထာ (၅-၇၉) နှင့်ငင်း ပညီ
ဆရာပြုတို့လည်း ဆိုးပြုကုန်။

၂-တိကဗ္ဗာမခဏီရိဘဒ္ဒ အဓိကခေါ်လိုက်

၁-ကုသလတိက်

ထိုတိကမာတိကဗ္ဗာ၌လည်း ကုသလတိက်၊ ဝေဒနာတိက် အစရှိသောအား
ပြင့် ၂၂-ပါး အပြားရှိ၏။

ထို ၂၂-ပါး ထိုတွင် ကုသလတိက်ကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထို ကုသလတိက်၌လည်း ပဋိမဟု ခုတိယပဒ တတိယပဒ အားပြင့် ၃-ပါး
အပြားရှိ၏။

ထို ၃-ပါး ထိုတွင် ပဋိမဟု ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား —

ကုသလာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင် ခုတိယပဒကို ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား —

အကုသလာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင် တတိယပဒကို ဖော်တော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား —

အဗျာကတာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ကုသလာ အနာဝါဒသုခရိပါကလက္ခဏာ၊ အပြစ်မရှိခြင်း ကောင်းသော
အကျိုးကို ပေးခြင်းလက္ခဏာ ရှိကုန်သော်၊ ဓမ္မာ နိသ္တာနိုင်ဝသဘာဝါ၊
သတ္တာလည်းမဟုတ် ငိုဝင်လည်း မဟုတ်ကုန်သော သဘောတရားတို့သည်။ သံပိဋက္ခိနှင့်
ရှိကုန်၏။

အကုသလာ^၃ သာဝါဒခုက္ခဝိပါကလက္ခဏာ၊ အပြစ် နှင့် တက္ခာဖြစ်ခြင်း
မကောင်းသောအကျိုးကို ပေးခြင်းလက္ခဏာ ရှိကုန်သော်၊ ဓမ္မာ နိသ္တာနိုင်ဝ-
သဘာဝါ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိနှင့် ကုန်၏။

အဗျာကဘာ^၄ ကုသလာကုသလဘာဝန် အကထိတာ အညဘာဝန်
ကထိတာ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အပြစ်အားပြင့်ကား မဟောကြားအပ်ကို

၁-၌၍ အကုသလာ၌ အသွေးကား ဝိရွှေအန်ကို ဟော၏၊ ကုသိုလ်ကား ယဟာ-
ယက အကုသိုလ်ကား ယဟာတဗ္ဗာ ကြိုသီပဟာယက ပဟာတဗ္ဗာ အဖြစ်ပြင့် ဆန်ကျင်သည်
ဟူလို့။

၂-၌၍ အဗျာကတာ၌ အသွေးကား အညအန်ကို ဟော၏၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့မှ
တပါး ဖြစ်သည် ဟူလို့။

၁-ကုသယလန်

တေးသော အဖြစ်အားပြင့်သာ ဟောကြာအပ်ကုန်သော၊ မျှာ နိုဒ္ဓတ္ထိနိုဒ္ဓိဝါသာဝါ၊ တို့သည်။ သံဃာနှင့် ကုန်၏။

ကုသထာ မျှာ ဟူသော ပဋိသန်၏ အရကာအ —ကုသိုလ်စိတ် ကော်သာ၊ စေတသိုက် အငွေတို့သရ၏။

ထိုတော်းတို့သည် ခန္ဓာအားပြင့် ဂု-ပါး၊ အာယတနအားပြင့် ဂု-ပါး၊ ဓာတ်အားပြင့် ဂု-ပါး၊ သစ္စာအားပြင့် ဂု-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားပြင့် ဂု-မီး ဟူသော်ကား —

စေတသိုက် အငွေတို့သတို့တွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာကွန်းမည်၏။ သညာသည် သညာကွန်းမည်၏။ ဝေဒနာ သညာမှုကြိုင်းသော စေတသိုက် ဆတ္တို့သည် သံဃာနိုဒ္ဓိမည်၏။ ကုသိုလ်စိတ် ကော်သာသည် ဝိညာဏကွန်း မည်၏။ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားပြင့် ဂု-ပါးဖြစ်သတည်း။

အာယတနအားပြင့် ဂု-ပါး ဟူသော်ကား —

ကုသိုလ်စိတ် ကော်သာသည် မနာယတန မည်၏။ စေတသိုက် အငွေတို့သည် ဓမ္မာယတနမည်၏။ ဤသို့လျှင် အာယတနအားပြင့် ဂု-ပါးဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားပြင့် ဂု-ပါး ဟူသော်ကား —

ကုသိုလ်စိတ် ကော်သာသည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏။ စေတသိုက် အငွေတို့သည် ဓမ္မာယတနမည်၏။ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားပြင့် ဂု-ပါးဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားပြင့် ဂု-ပါး ဟူသော်ကား —

လောကိုကုသိုလ်စိတ် သတ္တုရသာ၊ စေတသိုက် အငွေတို့သည် ရုက္ခသစ္စာ မည်၏။ မ်ိုစိတ်လေးချို့ရှိသော သမ္မာဒီဇို့, သမ္မာသက်ပြာ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မာန္တာ, သမ္မာအားဇို့, သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတို့, သမ္မာသမာဆီဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိမ် ဂ-ပါး၊ ဂု-ပါး။ သကဒါဂါမိမ် ဂ-ပါး၊ ဂု-ပါး။ အနာဂါမိမ် ဂ-ပါး၊ ဂု-ပါး။ အရဟတ္ထမ် ဂ-ပါး၊ ဂု-ပါးသည် မရှိသစ္စာမည်၏။

ကြိုင်းသော မဂ်စိတ္တုပြု၍ ဂျေ-ခုသည်။ သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏။ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားပြင့် ဂု-ပါးဖြစ်သတည်း။

၁။ ဂ-ပါး၊ ဂု-ပါး အရမှာ ရှင်ရှင်ပါးနှင့်ယဉ်သော မဂ်ပဋိသန်ကို ရည်ရွယ် ဂ-ပါး၊ ဂု-ပါး စိတ်ကို တည်းဟူသော သမ္မာသက်ပြာမဂ်နှင့် မယဉ်သော မဂ်ခုတိယစာန် စသည်ကိုရည်ရွယ် ဂု-ပါး ဆိုသည်။

၂။ မဂ်စိတ္တုပြု၍ ဂျေ-ခုအရမှာ မဂ်ပဋိသန်စိတ်၍ ယဉ်သော စေတသိုက်တို့တွင် မရှိသစ္စာထိုက်သော မဂ်တော်းကိုယ် ဂ-ခုကိုကြုံး၊ မဂ်စိတ် ဂု-ခုတို့သည် အာရမ္မာဂီးနာနာ အားပြင့် တူကြုံး တဲ့တည်းပြု၍ထည့်၍ ဂျေ-ခုပြု၏။

၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

အကုသာလာ မဗ္ဗာ ဟူသောဓိယပိုဒ်၏ အရကား—အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက် သတ္တိသုသ ရ၏။

ထိုတရားထိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ၁၁၎ အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် သတ္တိသတ္တိတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခနာမည်၏၊ သညာ သည် သညာက္ခနာမည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှုကြော်းသော စေတသိုက် ပဋိသို သည် သံဃာရက္ခနာမည်၏၊ အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသသည် ဓိညာက္ခနာမည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါးဖြစ်သတည်။

အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသသည် မနာယတနမည်၏၊ စေတသိုက် သတ္တိသသည် မဗ္ဗာယတနမည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။

၁၁၎အားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသသည် မနောဝိညာဏာဓာတ်မည်၏၊ စေတသိုက် သတ္တိသသည် မဗ္ဗာဓာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ၁၁၎အားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။

သစ္စာအားဖြင့် ၂ ပါး-ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသ၊ လောဘကြော်သော စေတသိုက် ဆွဲသသည် ခုက္ခ သစ္စာ မည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာအား ဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။

အပျောကတာ မဗ္ဗာ ဟူသော တတိယပိုဒ်၏ အရကား— ဝိပါက်စိတ် ဆွဲးသ၊ ကြိုယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိုက် အငွော်းသ၊ ရုပ် အငွော်းသ၊ နိုဗ္ဗာန်၏။

ထိုတရားထိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတန အားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ ၁၁၎အားဖြင့် ၁၁-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အငွော်းသသည် ရုပက္ခနာမည်၏၊ စေတသိုက် အငွော်းသတ္တိတွင် ဝေဒနာ သည် ဝေဒနာက္ခနာမည်၏၊ သညာသည် သညာက္ခနာမည်၏၊ ဝေဒနာ သညာ မှုကြော်းသော စေတသိုက် ဆွဲးသသည် သံဃာရက္ခနာမည်၏၊ ဝိပါက်စိတ်

၁-ကသလတိက်

၃၃

ဆဲ့းသ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသသည် ပိဿာဏက္ခနာမည်၏၊ နီးမွှာန်သည် ခန္ဓာ ဟူသောအရေအတွက်မှ လွှတ်၏။ ဤသို့လျင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၂၂ပါးဖြစ်သတည်။

အာယတနာားဖြင့် ၁၂ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အဋ္ဌဝိသတို့တွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုယတနာမည်၏၊ သောတပသာဒသည် သောတပသာဒမည်၏၊ ယာနပသာဒသည် ယာနပသာဒမည်၏၊ ကာယပသာဒသည် ကာယပသာဒမည်၏၊ မည်၏၊ ရုပါရုံသည် ရုပါယတနာမည်၏၊ သွှေ့ရုံသည် သွှေ့ယတနာမည်၏၊ ဂန္ဓာရုံသည် ဂန္ဓာယတနာမည်၏၊ ရသာရုံသည် ရသာယတနာမည်၏၊ ပထီ၊ တေဇာ၊ ဝါယော ဟု ဆုံးအပ်သော ဖော်ပွဲဗုံးရုံသည် ဖော်ပွဲဗုံးယတနာမည်၏၊ ဝိပါက်စိတ် ဆဲ့းသ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသသည် မနာယတနာမည်၏၊ စေတသိက်အဋ္ဌတိးသ၊ အာပေါ့၊ ကူးတို့၏၊ ပုရိသို့၏၊ ဟဒယရုပ်၊ ဦးတို့၏၊ အာဟာရရုပ်၊ ပရီစွေအရုပ်၊ ကာယရုံသုတေ၊ ငိုင်းညတ်၊ ရှေ့သုလဟုတာ၊ မှုံတာ၊ ကမ္မာညတာ၊ ဥပစယ၊ သန္တတို့၊ အရဟာ၊ အနိစ္စတာ၊ အားဖြင့် သုခုမရုပ် သောင့်သ၊ နီးမွှာန်သည် မမှာယတနာမည်၏၊ ဤသို့လျင် အာယတနာားဖြင့် ၁၂ပါးဖြစ်သတည်။

ဓာတ်အားဖြင့် ၁၂ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အဋ္ဌဝိသတို့တွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုဓာတ်မည်၏၊ သောတပသာဒသည် သောတဓာတ်မည်၏၊ ယာနပသာဒသည် ယာနဓာတ်မည်၏၊ ဦးတို့ပသာဒသည် ဦးတို့ဓာတ်မည်၏၊ ကာယပသာဒသည် ကာယဓာတ်မည်၏၊ ရုပါရုံသည် ရုပါဓာတ်မည်၏၊ သွှေ့ရုံသည် သွှေ့ဓာတ်မည်၏၊ ဂန္ဓာရုံသည် ဂန္ဓာဓာတ်မည်၏၊ ရသာရုံသည် ရသာဓာတ်မည်၏၊ ပထီ၊ တေဇာ၊ ဝါယော ဟု ဆုံးအပ်သော ဖော်ပွဲဗုံးရုံသည် ဖော်ပွဲဗုံးဓာတ်မည်၏၊ စက္ခုပြီးညာ်ဒွေသည် စက္ခုဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ သောတဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ ယာနဝိညာဏ်ဒွေသည် ယာနဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ ဦးဝိညာဏ်ဒွေသည် ဦးဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ ကာယဝိညာဏ်ဒွေသည် ကာယဓာတ်မည်၏၊ ပုရီးရှေ့ရုပ်၊ သူ့ရှေ့ရုပ်နှင့် ဒွေသည် မနောဓာတ် မည်၏၊ ကြုံးသော ဝိပါက်စိတ် စုတို့သ ကြိယာစိတ် ကော်စိသသည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိက်အဋ္ဌတိးသ အာပေါ့၊ ကူးတို့၏၊ ပုရိသို့၏၊ ဟဒယရုပ်၊ ဦးတို့၏၊ အာဟာရရုပ်၊ ပရီစွေအရုပ်，

၁။ နီးမွှာန် ခန္ဓာဝိမှတ်အဖြစ်ကိုကား “ဘေဒါဘာဝန နီးမွှာနံ ခန္ဓာသံဘုန်သံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၍ (၂၂) “အတိတာဒီဘေဒာနံနှင့် ရာသင္ကန ခန္ဓာဝိညာဏဓာတ် နီးမွှာနံ ဘေဒာဝနတောာ ခန္ဓာသံဘော နီးမွှာနံ ဝိနီးမွှာန်အော်” ဟူသော နိုကာကျော်ပါ၍(၂၂)တို့ကို ထောက်၍ သီရိ၏။

၁၄

၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။ ၂၁။

ကာယိဉာတ်, ဝိပိဉာတ်, ရွှေယူ လဟုတာ, မူရတာ, ကမ္မညာတာ, ဉာဏ်, သန္တတိ၊ အရာတာ, အနိစ္တတာ အားဖြင့် သုခမရပ် သောင့်သာ၊ နိဗ္ဗာန်သည် မွှေဓာတ်မည်၏။ ဤသိသုတေသန၏ စာတေသနအားဖြင့် ဘ-ပါးဖြစ်သတည်။

သစ္ာတားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကိပိပါ၏ ဗာတ္ထီးသာ၊ ကြိယာစိတ် ပိသာ၊ စေတသိက် ပဋိတ္ထီးသာ၊ ရုပ် အငွေးသည် ရုက္ခသစ္ာမည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် နိဇ္ဇာသစ္ာမည်၏။

ဖိုလ်စိတ္တပြီ၏ ၃၇-ခုသည် သစ္ာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏။ ဤသိသုတေသန၏ သစ္ာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။

ကုသလာ မွှော၊ အကုသလာ မွှော၊ အမျှောကတာ မွှော ဟူ၍ ဟောတော်မူ အပ်သော ဤသုဒ္ဓအစဉ်သည် ပရမတ္တတရားကို သုံးစပြု၍ ဟောရာဟော ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တိုက်မည်၏။

ထိုတိုက်သည် အာဒီလဒ္ဓနာမတိုက်၊ သမ္မလဒ္ဓနာမတိုက် အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏။

ထို ၂-ပါးတို့တွင် အစဉ် တည်သော ကုသလသုဒ္ဓါဖြင့် ကုသလတိုက်ဟူ၍ ရအပ်သောအမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာဒီလဒ္ဓနာမတိုက် မည်၏။

သပ္ပဒေသတိုက်၊ နိပ္ပဒေသတိုက်အားဖြင့်လည်း ၂-ပါးအပြားရှိ၏။

ထို ၂-ပါးတို့တွင် ကြွင်းသော ပရမတ္တတရားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နိပ္ပဒေသတိုက် မည်၏။

၂-ဝဝဒနာတိုက်

ကုသလတိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝဝဒနာတိုက်ကို ဟောတော်မူ၏။

ထိုဝဝဒနာတိုက်၌လည်း ပဋိမပဒ ဒုတိယပဒ တတိယပဒအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် ပဋိမပဒကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား—

ဆုဒီယ ဝဝဒနာယ သပ္ပယတာ မွှော ဟူသည်တည်း။

ထိနောင် ခုတိယပဒကို ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား —

အုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင် တတိယပဒကို ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား —

အဒုက္ခာမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

သုခါယ၊ သုခဖြစ်သော။ ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာနှင့်။ သမ္မယုတ္တာ၊ အညီအည်တ် ကျုပ္ပါဒအစရှိသော အပြားတိုဖြင့် ယုဉ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ နိုယ္တနိုင်ဝါသဘာဝါ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

အုက္ခာယ၊ သော။ ဝေဒနာယ၊ နှင့်။ သမ္မယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ နိုယ္တနိုင်ဝါသဘာဝါ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

အဒုက္ခာမသုခါယ၊ အုက္ခလည်းမဟုတ် သုခလည်း မဟုတ်သော။ ဝါ၊ အုက္ခာမလည်းတပါး သုခမှုလည်းတပါးသော။ ဝေဒနာယ၊ နှင့်။ သမ္မယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ နိုယ္တနိုင်ဝါသဘာဝါ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာ ဟူသော ပဋိပုဒ်၏ အရကား —
သုခသဟဂုတ်စိတ် ဒြာ-ခု၊ ဝေဒနာ၊ ဒေါသူ လူသာ၊ မစွဲရိယ၊ ကုက္ခစိ၊ ပိမိကိစ္စာ
ကြော်သော စေတသိုက် ဆစ္တာလီသ ရ၏။

ထိတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါး၊ အာယတနအားဖြင့် J-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ရုပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ရုပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

စေတသိုက် ဆစ္တာလီသတို့တွင် သညာသည် သညာကွွန်းမည်၏၊ သညာမှု
ကြုံးသော စေတသိုက်ပည့်စွဲတ္ထာလီသသည် သခါရကွန်း မည်၏၊ သုခသဟဂုတ်
စိတ် ဒြာ-ခုသည် ပိမိကုက္ခစိုင် ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါးဖြစ်
သတည်း။

အာယတနအားဖြင့် J-ပါး ဟူသော်ကား —

သုခသဟဂုတ်စိတ် ဒြာ-ခုသည် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိုက် ဆစ္တာ-
လီသသည် ဓမ္မာယတနမည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် J-ပါးဖြစ်
သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

သူခေသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်သည် ကာယဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ ကြှင်းသော သူခေသဟဂုတ်စိတ် ၂၂-ခုသည် မနောဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ စေတသိက် ဆစတ္တာ-လီသသည် ဓမ္မဓာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင်ဓာတ်အားဖြင့် ရုပါးဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

လောကံသူခေသဟဂုတ်စိတ် ရာ-ခု၊ လောဘကြုံသော စေတသိက် ပဋိ-စတ္တာလီသသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏၊ လောဘသည် သမ္မဝယသစ္စာ မည်၏၊ မင်း သူခေသဟဂုတ်စိတ် ၁၆-ခု၌ ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌဌ၊ သမ္မာသက်ပွဲ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာ-ကမ္မန္တာ၊ သမ္မာအာဒိဝါ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး၊ သကာဂါဂိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး။ အရဟတ္တာမဂ် ဂ-ပါး ၂-ပါးသည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။

ကြှင်းသော မဂ်စိတ္တာပြီး ၂၃-ခု၊ ပိုလိစိတ္တာပြီး ၂၆-ခုသည် သစ္စာ ဟူသော အရေအတွက်မှ လူတ်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဖြင့် ရုပါး ဖြစ်သတည်း။

ဒုက္ခာယ ဝေးနာယ သမ္မဝယတ္ထာ ဓမ္မာ ဟူသော ဒုတိယပု၍၏ အရာကား— ဒုက္ခ သဟဂုတ်စိတ် ရာ-ခု၊ ဝေးနာ၊ ပီတိ၊ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌဌ၊ မာန၊ ဝိစိကိစ္စာကြုံသော စေတသိက် ကောဝါသ ရ၏။

ဓန္စာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

ထို တရားတို့သည် ဓန္စာအားဖြင့် ရုပါး၊ အာယတနာအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ရုပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ဓန္စာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

စေတသိက် ကောဝါသတို့တွင် သညာသည် သညာကွေ့နာ မည်၏၊ သညာမှ ကြှင်းသော စေတသိက် ဝိသသည် သခံရကွေ့နာ မည်၏၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ် ၃-ခုသည် ဝိညာဏကွေ့နာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓန္စာအားဖြင့် ရုပါး ဖြစ်သတည်း။

အာယတနာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

ဒုက္ခသဟဂုတ် စိတ် ၃-ခုသည် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိက် ကောဝါသသည် ဓမ္မာယတန မည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား —

ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်သည် ကာယဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ ဒေါသမူ ဒွေသည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိက် ကောဝါသသည် ဓမ္မဓာတ် မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ရုပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား—

ဘွဲ့သဟရှုတ်စိတ် ၃-ခု၊ စေတသိုက် ကောရီသသည် ခုက္ခသစ္ဓာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သတည်း။

အခုက္ခမသခါယ ဝေဒနာယ သပ္ပယတ္ထာ ဓမ္မာ ဟူသော တတိယပုဂ္ဂ၏ အရ ကား—ဉာပက္ခာသဟရှုတ်စိတ် ၅၅-ခု၊ ဝေဒနာ၊ ပီတိ၊ ဒေါသ၊ ဏုဿ၊ မစ္ဆိုယ၊ ကုဋ္ဌဗ္ဗား—ကြော်သော် စေတသိုက် ဆစတ္ထာလီသ ရ၏။

ထို တန်းတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး၊ အာယတနာအားဖြင့် J-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် ဆစတ္ထာလီသတို့တွင် သညာသည် သညာက္ခနာ မည်၏၊ သညာမှ ဉာဏ်းသော စေတသိုက် ပဉာဏတ္ထာလီသသည် သံဃာရှုက္ခနာ မည်၏၊ ဉာပက္ခာသဟရှုတ်စိတ် ၅၅-ခုသည် ဝိညာဏက္ခနာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်သတည်း။

အာယတနာအားဖြင့် J-ပါး ဟူသော်ကား—

ဉာပက္ခာသဟရှုတ်စိတ် ၅၅-ခုသည် မနာယတန် မည်၏၊ စေတသိုက် ဆ-စတ္ထာလီသသည် ဓမ္မာယတန် မည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနာအားဖြင့် J-ပါး ဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

စက္ခဝိညာဉ် ဒွေသည် စက္ခဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ သောတဝိညာဉ် ဒွေသည် သောတဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ ယာနဝိညာဉ် ဒွေသည် ယာနဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ ဇိုဝိညာဉ် ဒွေသည် ဇိုဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ ပဉာဏ္ဍာရာဝဏ္ဏား၊ သမ္မဝိမိန်းဒွေသည် မနောဓာတ် မည်၏၊ ဉာဏ်းသော ဉာပက္ခာသဟရှုတ်စိတ် ၄၄-ခုသည် မနောသဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိုက် ဆစတ္ထာလီသသည် ဓမ္မဓာတ်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီ ဉာပက္ခာသဟရှုတ်စိတ် ၄၃-ခု၊ လောဘကြော်သော စေတသိုက် ပဉာဏတ္ထာလီသသည် ခုက္ခသစ္ဓာ မည်၏၊ လောဘသည် သမ္မဝိယသစ္ဓာ မည်၏၊ မဂ်ဉာပက္ခာသဟရှုတ်စိတ် ၄-ခု၏ရှိခိုင်သော သမ္မာဒီဒီ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မား၊ သမ္မာအာဇား၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတီ၊ သမ္မာသမာဒီ ဟုဆိုအပ်သော မာ-စာ-ကောက်-ထိုက J

သောတာပတ္တိမ် ဤပါး၊ သကဒါဂါမိမ် ဤပါး၊ အနာဂါမိမ် ဤပါး၊ အရ-ဟတ္ထမ် ဤဟီး သည် မရှိသစ္ာမည်၏။

ကြင်းသော မင်္ဂလာဖူးပါ၍ ၂၆-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္တပူးပါ၍ ၃၃-ခုသည် သစ္ာဟူသော အရေအတွက်မူလွှတ်၏။ ကြိုသို့လျှင် သစ္ာအားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်သတည်။

သူခါယ် ဝေဒနာယ သမ္မယတ္တာ ဓမ္မာ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္မယတ္တာ ဓမ္မာ အဒုက္ခာမသူခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယတ္တာ ဓမ္မာ ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ် သော ကြိုသို့အစဉ်သည် ပရမဏ္တာနားကို သုံးစုပ်၍ ဟောရာဟောကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တိက်မည်၏။

ထိတိက်သည် ဘာဒီလဒ္ဒနာမတိက်၊ သမ္မလဒ္ဒနာမတိက် အားဖြင့် J-ပါး အပြားရှိ၏။ ထိ J-ပါးတို့တွေ့ရှိပါ၍ ၃-ပုံလုံး၌ တည်သော ဝေဒနာသွှေ့ပြင့် ဝေဒနာ ဘိက် ဟူ၍ ရာအပ်သော အမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမ္မလဒ္ဒနာမတိက် မည်၏။

သပ္ပဒေသတိက်၊ နိပ္ပဒေသတိက် အားဖြင့်လည်း J-ပါး အပြားရှိ၏။ ထိ J-ပါးတို့တွေ့ရှိပါ၍ သူခဝေဒနာ ၆၃-ခု၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ၃-ခု၊ ဥယောဝေဒနာ ၅၅-ခု၊ ရုပ်အငြုတီသာ၊ နိဗ္ဗာန် ဟုဆိုအပ်သော ကြင်းသော ပရမဏ္တာနားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပဒေသတိက်မည်၏။

J-ဝိပါကတိက်

ဝေဒနာတိက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝိပါကတိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ (စံမြှုစစ်လေ)။

ဟောဟန်ကား ---

ဝိပါကာ ဝါးမာ ဟူသည်တည်း။

၁-“ဝေဝတ္ထာ အလက်တော့”ကဲ့သို့ အစိတ်အမည်ကို အပေါင်း၌ တင်စား၍ သမ္မလဒ္ဒနာမတိက် မည်သည်။

J-သာဝေဒနာ ၆၃-ခု စသည်ဖြင့် ဆိုခြင်းကား “စိတ္ထန သမမှုဒီသာ” ဟူသော အငြေကယာပါ၍ (၁၂)။

စိတ္ထန သမံ အောင် ဥုံးဒီသာ “သမ္မစိတ္ထသာဓာရကာ တာဝ သတ္ထ ကျွန်ုတ္ထစိတ္ထသူ ညွှန်တော့ပစ္စကံ ကျွန်ုတ္ထတိဝိစာ၊ ပကိုဏ်ကသု ဝိတက္ထာ ပဋိပညာသစ်တ္ထသူ ညွှန်တော့ ပဋိပညာသစ်တ္ထ” တူးနို့ကာ ကထေယျာတိ အတ္ထာ-ဟူသော နို့ကာ ကျောပါ၍ (၁၂) တို့ကို ထောက်၍ သိနေ၏။

ထိနောင်....၏၊ ဟောဟန်ကား—

ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏၊ ဟောဟန်ကား—

ဓနဝဝိပါက န ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ဝိပါကာ၊ အချင်းချင်း ထူးကုန်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုး
ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊ နိယ္တနိုင်းဝသဘာဝ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၊ အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသဘော ရှိကုန်သော သတ္တုလည်း
မဟုတ် ငိုဝင်လည်း မဟုတ်ကုန်သော သဘောတရားတို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

နေဝဝိပါက န ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၊ အချင်းချင်း ထူးကုန်သော ကုသိုလ် အကု
သိုလ်တို့၏ အကျိုးလည်းမဟုတ် အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသဘော ရှိသည်လည်း
မဟုတ်ကုန်သော သတ္တုလည်းမဟုတ် ငိုဝင်လည်းမဟုတ်ကုန်သော သဘောတရား
တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ဝိပါကာ ဓမ္မ၊ ဟူသော ပဋိမပိုဒ် အရကား—ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တို့သာ စေ
တသိက် အငွေ့တို့သဲ့ ရ၏။

ထိတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ဂ-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက် အငွေ့တို့သဲ ထို့တွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာကွန်းမည်၏၊ သညာ
သည် သညာကွန်းမည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှ ဤြင်းသော စေတသိက် ဆတ္တို့သဲ
သည် သခ္စာရှာကွန်းမည်၏၊ ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တို့သဲ သည် ဝိညာဏကွန်း
မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သတည်း။

အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တို့သည် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိက် အငွေ့တို့သဲ
သည် ဓမ္မယတန မည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

စက္ခိုဝိညာဉ်ဒွေသည် စက္ခိုဝိညာဏဓာတ် မည်၏။။ ကာယဝိညာဉ်ဒွေသည်
ကာယဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ သမ္မဝိဇ္ဇာနိုင်းဒွေသည် မနောဓာတ် မည်၏ၤ၍။။

၁-“ဝိပက္ခဘာဝမာပန္ဒာန အရှုပခမ္မာနမေတာ အဓိဝန်”ဟူ၍ ဆီခြင်းကြောင့် ကုဋ္ဌာ
ရှင်ကို မကောက်ရသတည်း။ (နှ-ဂါး)။

ပိပါဂိစိတ် စတုဝိသည် မနောစိညာဏဓာတ် မည်၏ စေတသိက်အင့်တို့သ
သည် သူရာတ် မည်၏ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သတည်။

သစ္ာအားဖြင့် ခ-ပါး ဟူသောကား —

လောက်ကိုပိပါဂိစိတ် ဗာတ္ထို့သာ စေတသိက် ပဋိတ္ထို့သည် ဒု ဘုသစ္ာ
မည်၏။

ဖိုလ်စီတွေပြို၍ ၃၇-ခုသည် သစ္ာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏ ဤသို့လျှင်
သစ္ာအားဖြင့် ခ-ပါးဖြစ်သတည်။

ပိပါကမ္မာဓမ္မာ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၏ အရကား — အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသ၊
ကုသိုလ်စိတ် ကော်သ၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသရု၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္ာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်ဖူ
လွယ်ပြီ)

သစ္ာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား —

အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသ၊ လောက်ကုသိုလ် သတ္တရသ၊ လောဘကြို့သော
စေတသိက် ကောပညာသသည် ဒုက္ခသစ္ာ မည်၏၊ လောဘသည် သမ္မဝယသစ္ာ
မည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခုရှုရှိသော သမ္မာစီး သမ္မာသက်ပဲ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မာ၊
သမ္မာအားလုံး၊ သမ္မာဝါယာမဲ၊ သမ္မာသတ်၊ သမ္မာသမာစီဟု ဆိုအပ်သော သော
တာပတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး ၂။။ အရဟတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါးသည် မဂ္ဂသစ္ာ
မည်၏။

ကြိုးသော မဂ်စီတွေပြို၍ ၂၉-ခုသည် သစ္ာဟူသော အရေအတွက်မှလွှတ်၏။
ဤသို့လျှင် သစ္ာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်သတည်။

နေဝါယာ န ဝိပါက န ဝိပါကမ္မာဓမ္မာ ဟူသော တတိယပုဒ်၏ အရကား — ကြိုးသ
စိတ် ဝါသ၊ စေတသိက် ပဋိတ္ထို့သ၊ ရုပ် အင့်ဝါသ၊ နိဗ္ဗာန် ရု၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁-၂-ပါး၊
ဓာတ်အားဖြင့် ၁၃-ပါး၊ သစ္ာအားဖြင့် ၂-၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား —

ရုပ် အင့်ဝါသသည် ရူပက္ခနားမည်၏၊ စေတသိက် ပဋိတ္ထို့သတ္တိတွင် ဝေဒနာ
သည် ဝေဒနာက္ခနားမည်၏၊ သညာသသည် သညာက္ခနားမည်၏၊ ဂေဒနာ သညာသ
ကြိုးသော စေတသိက် တော်းသသည် သားရှုက္ခနားမည်၏၊ ကြိုးသစိတ်
ရီသသည် ဝိညာဏတ္တိနားမည်၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ
လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဖြစ်သတည်။

၃-ပိပါကတိက်

၂၁

အာယတနားဗြင့် ၁၂-ပါး ဟူသော်ကား --

ရုပ်အဋ္ဌဝိသတ္တုတွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခာယတန မည်၏။ ပထဝီ၊ အတော့, ဝါယောဟု ဆိုအပ်သော ဖော်ပွဲသရုပ် ဖော်ပွဲယတန မည်၏။ ကြိယာစိတ်ဝိသသည် မနာယတန မည်၏။ တောသိုက် ပဋိတ္ထုသာ၊ အာပေါ်။ အနိစ္စတာအားဗြင့် သုခုမရုပ် သောင့်သာ၊ နိမ္မာန်သသည် ဓမ္မာယတန မည်၏။ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဗြင့် ၁၃-ပါး ပြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဗြင့် ၁၃-ပါး ဟူသော်ကား --

ရုပ်အဋ္ဌဝိသတ္တုတွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုဓာတ် မည်၏။ ပထဝီ, တွေ့, ဝါယောဟု ဆိုအပ်သော ဖော်ပွဲသရုပ် ဖော်ပွဲဓာတ် မည်၏။ ပဋိတ္ထုရာ-ဝင်န်းသသည် မနောဓာတ် မည်၏။ ကြိုင်းသော ကြိယာစိတ် ကျော်ဝိသသည် မနောစိညာဏဓာတ် မည်၏။ တောသိုက် ပဋိတ္ထုသာ၊ အာပေါ်။ အနိစ္စတာအားဗြင့် သုခုမရုပ် သောင့်သာ၊ နိမ္မာန်သသည် ဓမ္မဓာတ် မည်၏။ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားဗြင့် ၁၃-ပါး ပြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဗြင့် ၂၂-ပါး ဟူသော်ကား --

ကြိယာစိတ် ဝိသ၊ ဓာတ်သို့ ပဋိတ္ထုသာ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝိသသည် ခုက္ခသစ္စာမည်၏။ နိမ္မာန်သသည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဗြင့် ၂၂-ပါး ပြစ်သတည်း။

ဝိပါကာ ဓမ္မ၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၊ နေဝိပါက န ဝိပါကဓမ္မဓမ္မဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဤသို့ အစဉ်သသည် ပရမတ္ထတရားကိုသုံးစပ်၍ ဟောရာ ဟောကြောင်းပြစ်ခြင်းကြောင့် တိုက်မည်၏။

ထိုတိုက်သသည် အာဒီလဒုနာမတိုက်, သူဗြလဒုနာမတိုက်အားဗြင့် ၂၂-ပါးအပြားရှိ၏။

ထို ၂-ပါးတို့တွင် အစဉ်တည်သော ဝိပါကသွေ့ဗြို့ပြင် ဝိပါကတိုက်ဟူ၍ ရအပ်သော အမည်ရှိသသည်၏ အပြစ်ကြောင့် အာဒီလဒုနာမတိုက်မည်၏။

သပ္ပဒေသတိုက်, နိပ္ပဒေသတိုက်အားဗြင့်လည်း ၂၂-ပါးအပြားရှိ၏ ထို ၂-ပါးတို့တွင် ကြိုင်းသော ပရမတ္ထတရား မရှိသသည်၏ အပြစ်ကြောင့် နိပ္ပဒေသတိုက်မည်၏။

၁-အဘိညာ့်စသော ကုသိုလ်၊ အထက်ခံပြုပြုသသည်စသော အကုသိုလ်တို့သသည် အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း မရှိသသောကြောင့် တိုက်မူတ်ဟူ၍အံ့၊ မသင့်။

ထိုကြောင့်မဟုတ်လော့ --

“ဝိပ္ပန်သဘာဝတာ စ အနုပစ္စီးနှံသံတ္ထာတာဘုံမာနသံသန သူဗြလဒုတရား၊ တော့ အဘိညာ့်ကုသလာနဲ့ ဘာဝနုယ်ဟာတ်ဗြို့အကုသလာနဲ့ ဝိပါကဘန့်ပြုဒေဝါပီဝိပါက-ဓမ္မတာ သို့ ဟောတိ” ဟူ၍ နိုးကာရွင် ပို့သော်(နိုးရာ)

၄-ဥပါဒီန္တတိက်

ဝိပါကတိက်ကို.....၌ ဥပါဒီန္တတိက်ကို.....၏၊.....ကား— ဥပါဒီန္တပါဒါနိ-ယာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ကိုနာင်....၏၊ ဂောဟန်ကား— အနုပါဒီန္တပါဒါနိယာ ဓမ္မာ ဟူသည် တည်း။

ထိုနာင်....၏၊.....ကား— အနုပါဒီန္တအနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ဥပါဒီန္တပါဒါနိယာ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် တက္ကာ၊ ဒီဇိုတိသည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွဲးဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိုး၊ ကုန်၏။

အနုပါဒီန္တအနုပါဒါနိယာ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် တားကုန်၊ ဒီဇိုတိသည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် မယူအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါန်တို့၏အစီးအပွဲးသာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိုး၊ ကုန်၏။

အနုပါဒီန္တအနုပါဒါနိယာ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် တက္ကာ၊ ဒီဇိုတိသည် ကပ် အပ်သောကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သည်လည်း မဟုတ် ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွဲးလည်းမဟုတ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိုး၊ ကုန်၏။

ပွဲမှု....ကား— လောကီဝိပါက်စိတ် ဗာတ္ထိုံးသ၊ စေတသိက်ပူဇ္ဈိုံးသ၊ ကမ္မဏရုပ် ဝိသုံးရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၁-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၇-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

၁-ဥပုသယ့် သန္တတိကိုသွင်း၍ ကမ္မဏရုပ်ဝိသဖြစ်သည်။

ဝိညုတ္ထိုံးယံး စိတ္ထုပေါ်၊ သခြားစိတ္ထုပေါ်၊ သတ္တုတာ့သိတ္ထုပေါ်၊ သတ္တုတာ့-ဟူသော တန္ထကုသာပါ၍ (၄)။

ပစ္စာပစ္စာပစ္စာပေါ်တာ့ လဟုတာ့စိတ္ထုယံး ကမ္မာ့နဲ့ န ဂောတိုံး

ပစ္စာပစ္စာပစ္စာပေါ် သခြား အဝိနိုင်းပစ္စာပစ္စာပ အာကာသဝတေန ပစ္စာပေါ် စိတ္ထုလာနဲ့ သခြား လဟုတာ့စိတ္ထုယံး အဝိနိုင်းပစ္စာပစ္စာပေါ် သခြားပါ၍ နဝါတိ တေရသ ဦတ္ထာနဲ့ဟူသော နိုကာကျော်ပါ၍ (၂၁၀) နှင့်အညီ —

ဝိညုတ် ဧဒ္ဒ၊ သခြား၊ လဟုတာ့စိတ္ထုယံးသည် ကမ္မဏရုပ် သဘောမှ ကင်းသောကြောင့် ဤပွဲမှုပုံမှုအရ မေင်သတည်း။

၄-ဥပါဒ္ဓနတိက်

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား —

ကမ္မဇရုပ် ဝိသသည် ရွှေပက္ခနာမည်၏၊ စေတသိက် ပဋိတ္ထု သတိတ္ထု ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခနာမည်၏၊ သညာသသည် သညာက္ခနာမည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှ ကြေားသော စေတသိက် တော်းသသည် သာ့ရှေက္ခနာမည်၏၊ လောကီဝိပါက် စိတ်ဗာတ္ထုံးသသည် ဝိညာဏက္ခနာမည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါးဖြစ်သတည်း။

ဘာယတန် အားဖြင့် ၁၁-ပါး ဟူသော်ကား —

ကမ္မဇရုပ် ဝိသတိတ္ထု စက္ခာပသာဒသည် စက္ခာယတန်မည်၏။ပါ။ ကာယပသာဒသည် ကာယသယတန်မည်၏၊ ရွှေပါရိသည် ရွှေပါယတန်မည်၏၊ ဂန္ဓာရုံးသည် ဂန္ဓာယတန်မည်၏၊ ရသာရုံးသည် ရသာယတန်မည်၏၊ ပထား တေဇား ဝါယောဟုဆိုအပ်သော ဖော်ဗြို့ရုံးသည် ဖော်ဗြို့ယတန်မည်၏၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္ထုံးသသည် မနာယတန်မည်၏၊ စေတသိက် ပဋိတ္ထုံးသ အာပေါ့၊ လူတို့၏၏၊ ပုဂ္ဂိုသို့၏၏၊ ဟဒယရုပ်၊ ဝိတိတရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ပရိစွဲဒရုပ်၊ ဥပစယ၊ သန္တတအားဖြင့်၊ တနည်းကား — ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ့အားဖြင့် သူခုမရုပ် ၉-ခု၊ ၁၁-ခုသည် ဓမ္မယတန်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတန်အားဖြင့် ၁၁-ပါးဖြစ်သတည်း။

၁၁တ်အားဖြင့် ၁၇-ပါး ဟူသော်ကား —

ကမ္မဇရုပ် ဝိသတိတ္ထု စက္ခာပသာဒသည် စက္ခာဓာတ်မည်၏။ပါ။ ကာယပသာဒသည် ကာယခာတ်မည်၏၊ ရွှေပါရိသည် ရွှေပါဓာတ်မည်၏၊ ဂန္ဓာရုံးသည် ဂန္ဓာဓာတ်မည်၏၊ ရသာရုံးသည် ရသာဓာတ်မည်၏၊ ပထား တေဇား ဝါယောဟုဆိုအပ်သော ဖော်ဗြို့ရုံးသည် ဖော်ဗြို့ဓာတ် မည်၏၊ စက္ခာဝိညာဉ်ဒွေသည် စက္ခာဝိညာဏဓာတ်မည်၏။ပါ။ ကာယဝိညာဉ်ဒွေသည် ကာယဝိညာဏဓာတ်မည်၏၊ သမ္မတို့၏ဒွေသည် မနောဓာတ်မည်၏၊ ကြေားသော လောကီဝိပါကိုစိတ်ဝိသသည် မနောဓာတ်မည်၏၊ စေတသိက် ပဋိတ္ထုံးသ အာပေါ့။ပါ။ ဥပစယ၊ သန္တတအားဖြင့်၊ တနည်းကား — ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ အားဖြင့် သူခုမရုပ် ၉-ခု၊ ၁၁-ခုသည် ဓမ္မဓာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓမ္မဓာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓမ္မဓာတ်အားဖြင့် ၁၇-ပါးဖြစ်သတည်း။

၁-ဇရတာ အနိစ္စတာသည် နက္ခတာစိသမ္မဋ္ဌာန်ဖြစ်သော်လည်း ကမ္မဇရုပ်၏ ၂၅၊ ဘင်ပြစ်၍ မက်းသင့်သောကြောင့် ဘာယတန်၊ ၁၁တ်ဖွဲ့သည်မှာ သု၏ရှုံးဖွဲ့သည်၊ ၉-ခု၏ခု ဆိုမှာ ခဲ့လေ။

သစ္ဓာအားဖြင့် ၁ ပါး ဟူသော်ကား —

လောကီပိဗ္ဗာက်စိတ် ဗာတ္ထိသာ စေတသိက် ပဉာဏ်သာ ကမ္မာရပ် ဝိသသည်
ခုက္ခသစ္ဓာမည်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါးဖြစ်သတည်။

ခုတိယ....ကား — အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ကြိယာ
စိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ စိတ္တရပ် သတ္တရသ၊ ဉာဏ်ရပ် ယန္တရသ၊
အာဟာရရပ် စုဒ္ဓသံရ၏။

ထိုတရားတိသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၃-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ၈-ပါး၊ သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား —

တိဇရပ်သည် ရုပ်ကွန်းမည်၏၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတ္တိတွင် ဝေဒနာသည်
ဝေဒနာကွန်းမည်၏၊ သညာသည် သညာကွန်းမည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှ ကြိုင်း
သော စေတသိက် ပညာသ သည် သာရိရကွန်းမည်၏၊ အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၊
လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသသည် ဝိညာဏကွန်းမည်၏၊ ဤ
သို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဖြစ်သတည်။

အာယတနအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား —

တိဇရပ်တိဘွင် ရွှေပါရံသည် ရွှေပါယာနမည်၏၊ သွှေ့ရှုံးသည် သွှေ့ရှုံးသည်
မည်၏၊ ဂန္ဓာရုံသည် ဂန္ဓာယတနမည်၏၊ ရသာရုံသည် ရသာယတနမည်၏၊
ပထိုံ တေဇာ၊ ဝါယော ဟုဆိုအပ်သော ဖော်ပွဲရုံသည် ဖော်ပွဲယတန
မည်၏၊ အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသ
သည် မနာယတနမည်၏၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ အာပေါ့၊ အာဟာရရပ်၊

ဘုရား၊ သန္တတိကို ဘွင်း၍ သတ္တရသ၊ ပန္တရသ၊ စုဒ္ဓသံသည်၊ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာ
သည် နက္ခတာသိသမ္မတာန် ပြစ်သော်လည်း တိဇရပ်၏ နှီးဘင်းပြစ်၍ မကင်းသင့်
သောကြောင့် တိဇရပ်ကို ကောက်လျင် ပါဝင်ပြီ။

တွေ့ ဟဒယကြိုးယရှုပါနီ ကမ္မာဇန် ဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၌ (၄၂)။

ဟဒယကြိုးယရှုပါနီ နိဝင် ကမ္မာတောယေဝ ၃၁တွေ့ ကမ္မာဇန် ဟူသော
နိုကာကျော် ပါ၌ (၂၁၀)နှင့် အညီ။

ဟဒယရှုပါနီ ကမ္မာဇန်တိသည် ကမ္မာဇန် ဖြစ်သောကြောင့် ဤခုတိသမုပဒ်၏ အရှုံး
ပဝင်သတည်။

၄-ဥပါဒ္ဓတိကု

၅

ပရိဇ္ဇဒရပ်၊ ကာယဝိညာတ်၊ ဝစိုညာတ်၊ ရွှေပသု၊ လဟုတာ၊ မူခုတာ၊ ကမ္မညာတာ၊ ဉာစထု၊ သန္တတိအားဖြင့်၊ တနည်းကား—၃ရတာ၊ အနိစ္စတာအားဖြင့် သူခုမရပ် ၁၀-ခု၊ ၁၂-ခုသည် မမှာယတန်မည်၏၊ ဉှဲသီးလျှင် အာယတန်အားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

၁၁၍အားဖြင့် ၈-ပါး ဟူသော်ကား—

တိုင်ရပ်တို့တွင် ရွှေပါရုံသည် ရွှေပဓာတ်မည်၏။ ပ။ ပထိ၊ တေဇာ၊ ဝါယော ဟု ဆိုအပ်သော ဖောင့်ဗြာရုံသည် ဖောင့်ဗြာဓာတ် မည်၏၊ ပဋိဌာန်တွေးသည် မနောဓာတ်မည်၏၊ အကုသိုလ် ဒုံးခါဒသ၊ လောကိုကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ကြိုင်းသော ကြိုယာစိတ် ကျော်စိသသည် မနောဝိညာဏာဓာတ်မည်၏၊ စေတသိုက် ဒွှေ-ပညာသ၊ အာပေါ်အာဟာရရပ်။ ပ။ ဉာစထု၊ သန္တတိအားဖြင့်၊ တနည်းကား—၃ရတာ၊ အနိစ္စတာ အားဖြင့် သူခုမရပ် ၁၀-ခု၊ ၁၂-ခုသည် မမှာဓာတ်မည်၏၊ ဉှဲသီးလျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ၈-ပါးဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ် ဒုံးခါဒသ၊ လောကိုကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ကြိုယာစိတ် ဝိသ၊ လောဘ ကြိုင်းသော စေတသိုက် ကေပညာသ၊ တိုင်ရပ်သည် ခက္ခသစ္စာမည်၏၊ လောဘ သည် သမုဒ္ဒယသစ္စာ မည်၏၊ ဉှဲသီးလျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်း။

တတိယ....ကား— လောကုတ္တာစိတ် ၈-ခုစေတသိုက် ဆတ္တိုံးသ၊ နိုဗ္ဗာန်ရ၏။

ထိတရားတိုံးသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး၊ အာယတန်အားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် ဆတ္တိုံးသတို့တွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာကွန်း မည်၏၊ သညာ သည် သညာကွန်း မည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှုကြိုင်းသော စေတသိုက် စတ္တိုံးသ သည် သခြာရကွန်း မည်၏၊ လောကုတ္တာစိတ် ၈-ခုသည် ဝိညာဏာကွန်း မည်၏၊ နိုဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှလွှတ်၏၊ ဉှဲသီးလျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါးဖြစ်သတည်း။

အာယတန်အားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကုတ္တာစိတ် ၈-ခုသည် မနာယတန်မည်၏၊ စေတသိုက် ဆတ္တိုံးသ၊ နိုဗ္ဗာန်သည် မမှာယတန်မည်၏၊ ဉှဲသီးလျှင် အာယတန်အားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

၂၅

၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

ဓာတ်အားပြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကုတ္ထနစိတ် ဂ-ခ သည် မနောပိညာဏာဓာတ် မည်၏၊ စေတသိက် ဆတ္တိုးသာ နိဗ္ဗာန်သည် မွေးဓာတ်မည်၏၊ ဉှဲသို့လျင် ဓာတ်အားပြင့် ၂-ပါး ပြစ်သတည်။

သစ္စာအားပြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

နိဗ္ဗာန်သည် နိုင်ရောဓာတ္ထမည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခုခြား ရှိသော သမ္မာဖို့။ ပ ။ သမ္မာသမာဓိ ဟူသို့အပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး။ ပ ။ အရဟတ္ထမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါးသည် မရှိသစ္စာမည်၏။

ကြိုင်းသော မဂ် စိတ္တုပြု၍ ၂၉-ခ၊ ဖိုလ်.စိတ္တုပြု၍ ၃၂-ခုသည် သစ္စာ ဟူ သော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊ ဉှဲသို့လျင် သစ္စာအားပြင့် ၂-ပါးပြစ်သတည်။

အာဒီလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏၊ နိပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

(ရှေးကန်ညုးကိုမိုး၍ သိရှိုးအတိုင်း ကုန်စင်အောင် ဆိုလေ)။

လက်သန်း အငြေကထာ၌ လက္ခဏရပ် ၄-ခုထိုး နကုတောစီသမ္မာန် ယူ၍ အငြေချာ၊ ပန္တရသ၊ တောရသ၊ ဒ္ဓိဒေသ-ဟု ဆိုအဖြတ်သည်။

အငြေကထာကြို့၌ ကျော် သောတာ၊ ယာန်၊ အိုး၊ ကာယ၊ ဘာဝန္တယ၊ ဇိုင်းကြုံ ၁-ခုသည် ကမ္မာမူးနှင့် ပါ၌မလာ၍ ချုန်သည်။

ဝိညာတ်ရပ် ၂-ခုသည် စိတ္တသမ္မာန်ကော်၏၍ ၂၉-ပါးသည် ကောသမ္မာန်။ သမ္မာသည် နှီးသမ္မာန်။ လဟုတာသိတ္တယသည် တိုးသမ္မာန်။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ ရွှေပါး၊ ရွှေသ၊ အာဘာရ၊ ပရိဇ္ဇာ၍ ၂၉-ပါးကို စတုသမ္မာန်။ ဧရတာ၊ အနုစွတာ ၂-ပါးကို နကုတောစီသမ္မာန်။ ဥပစ္စ၊ သန္တတိကို စတုသမ္မာန်ဖြစ်သွင်းသောကြောင့် ဉှဲတိက်တွင် ဝိသ၊ သတ္တရသ၊ ပန္တရသ၊ စွှေ့သ-ဟုကောက်သည်။

ထိုသို့ လက်သန်းအငြေကထာအတိုင်း အငြေချာ၊ ပန္တရသ၊ တောရသ၊ ဒ္ဓိဒေသ အငြေကထာကြိုးအတိုင်း ဝိသ၊ သတ္တရသ၊ ပန္တရသ၊ စွှေ့သ-ဟု ကောက်၍ သော်သည် လက္ခဏရပ် ၄-ခုသည် ထိုရှုပ်တို့၏ ပါ၍၊ ၂၅၊ ဘင် ပြစ်၍၍၏။ ဧရတာ အနုစွတာသည် ထိုရှုပ်တို့၏ ၂၅၊ ဘင် ပြစ်၍၍၏။ ထိုစွတာသမ္မာန်ကရပ်ကို ကောက်လျင် ပါဝင်ပြီ။

ထိုကြောင့် မဟုတ်လော အငြေကထာ၌ —

အသ အပိုနိပ္ပနာနိ နာမ။ ယဒီ အပိုနိပ္ပနာ အသခံတာ နာမ ဘဝေယျား။ တောသံယေဝ ပန် ရွှေပါး ကာယဝိကာရော ကာယဝိညဲ္လိုး နာမ။ ထိုဝိကာရော ဝိဝိညဲ္လိုး နာမ။ သိရှုံး ဝိဝိုံး အာကာသခာတု နာမ။ လဟုတာသဝါ လဟုတာ နာမ။ မုစ္စဘာဝါ ပုံးတာ နာမ၊ ကမ္မာသာဝါ ကမ္မာညာတာ နာမ။ နှို့ပွဲ ဥပစ္စယာ နာမ၊ ပတ္တိုံးသန္တတိ နာမ၊ ဇိုင်းကာရော ဧရတာ နာမ။ ဟုတ္တာ အသာဝါကာအရာ အနုစွတာ နာမာတီ၊ သွေ့ ပရိနိပ္ပနာ သခံတမဝေ ဟောတိ-ဟူ၍ ပို့သော်။ (နွှေးချာ)

၅-သံကိလိဋ္ဌတိက်

၂၈

၅-သံကိလိဋ္ဌတိက်

ဉာဏ်ပါဒ္ဓတိကို....၍ သံကိလိဋ္ဌတိက်ကို....၏၊ ဟောဟန်ကား သံကိလိဋ္ဌ-
သံကိလေသံကာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏....ကား - အသံကိလိဋ္ဌသံကိလေသံကာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏ ကား - အသံကိလိဋ္ဌအသံကိလေသံကာ ဓမ္မာ ဟူသည်
ဘည်း။

ဧွေးသရမြတ်တို့ကား ရွှေပက္ခာ ပါ၌၊ အငွေကထာတို့ ဉာဏ်ပါဒ္ဓနိစွဲသ စသည်။
ဧွေးတာ၊ အနိစ္စတာ မပါ၊ အနုပါဒ္ဓနိဖွဲ့သ စသည်၌သာ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာ
ပါဘုသ်ဟု နှလုံပြုသပိုင် ရတိယပုဒ္ဓိ၌ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာကို သွင်း၍ ကောက်
တော်မျှကုန်သည်။

ဉြှိတိက်အဘွဲ့ မာတိကာ နိဂုံးပရာသီ အငွေကထာက္ခာ ပါ၌၊ အငွေကထာ
နိကာတို့ မလား၊ အလုံးစုံသော မာတိကာ တိက်၊ ခုက်းပင် ဉာဏ်ပါဒ္ဓနိ၌ ၌၊ ဘင်
ကို မရ ၌ ရှိ၌ ရှုံး ဉာဏ်ပါဒ္ဓနိ၊ ဘင်ကို မရ၊ ဘင်ကို ရှုံး ဉာဏ်ပါဒ္ဓနိ၊ ၌ ကို မရဟု ဟောတော်
မူသည်အစာ မရှုံးသည်သာမဟုတ်၊ ဉြှိကဲသို့ ရွှေပက္ခာကို ထောက်၍ ကောက်ချေ
သော ရွှေပက္ခာ အငွေကထာ၌ပင် —

ဉာဏ်ပါဒ္ဓနိ နှင့် ကမ္မသမ္မတ္ထာနာနမော်၊ အဝိသေသန ပန် သရံရွှေကဓသော်
ကယ်ယ်၊ သရံရွှေကျိုး ဉာဏ်ပါဒ္ဓနိ ဝါ ဟောတူ အနုပါဒ္ဓနိ ဝါ၊ အာဒိန် ကောက်ပရာမ္မာ-
ဝေသေန သွေ့ ဉာဏ်ပါဒ္ဓလေဝါ နာမ။ (၄၁၃၃)။

စသည်ပြုင် လာမသာကြော့နှင့် ပုဒ္ဓမ္မားအရာကို သရံရွှေက အမျှတော် ထုသမ္မာ-
နိကုစ်ကို ကောက်သုတေသနဟု ဆိုသူယူရှိ၏။

နှင့် ကမ္မသမ္မတ္ထာနာနမော် နိဒ္ဓသွေ့သွေ့ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာ မပါ၊ အငွေကထာ၌
လည်း နှင့် ကမ္မသမ္မတ္ထာနာနမော် ဟူသောပုဒ္ဓနိ ကုမ္ပဏီး ပစ္စည်းကြော့နှင့် ပြုစေသော
တိုင်းတို့ သရံရွှေသည်ဟု —

“နှင့် ကမ္မသမ္မတ္ထာနာနမော်”တို့ ဧရွှေ တာဝ ကမ္မသတာ အညေပစ္စယသမ္မာနှင့် သရံ
ဟိတ်။ (၄၁၃၂)။

ဟူ၍လာသည် ဧရတာ၊ အနိစ္စတာကို သရံရွှေရပည်ဟု မဆုံး ဉြှိတိက် ရတိယပုဒ္ဓနိ
အရ ပုံးကိုလည်း —

ကတမ ဖူး၊ အနုပါဒ္ဓပါဒ္ဓနိယာ။ တိုသု ဘူမ်းသု ကုသလ် အကုသလ်၊
တိုသု ဘူမ်းသု ကြိယာအျာကတ်၊ ယဉ် လူပံ့ နှင့် ကမ္မသမ္မတ္ထာနာနမော်။ လူမေ ဓမ္မာ အနုပါ-
ဒ္ဓနိပါဒ္ဓနိယာ။ (ဓမ္မာသုတေသနပါ၌-၂၆၂)။

ဟူ၍ တိုင်းတို့ ဟောတော်မူသည်၊ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာကို ဟောတော်မူ။

ထိုကြော့ ရွှေပက္ခာ ပါ၌၊ အငွေကထာ၊ နိဂုံးပရာသီ အငွေကထာက္ခာ တို့နှင့်
လည်း အနုကျော်ရကား ဉြှိတိက် ရတိယပုဒ္ဓဟရတွင် ဧရတာ၊ အနိစ္စတာကို သွင်း၍
ကောက်ပြုင်သည် ဖသော်။ “အကျယ်လူ၌ ရွှေပက္ခာ နိဂုံးပရာသီ အငွေကထာက္ခာ
ပါ၌ (၂၆၂) အငွေကထာ၊ (၃၇၂) နိကာတို့မှ ယူလေ”။

၂၉

၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

သံကိုလိုင်သံကိုလေသံကာ၊ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာ တို့သည် ပူပန်စေအပ် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်ပြစ်၍ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ် သော ကိုလေသာကိုရခြင်းငါ ထိုက်ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ တို့သည်။ သံပိုင့်နှီး ကုန်၏။

အသံကိုလိုင်သံကိုလေသံကာ၊ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာ တို့သည် ပူပန်စေအပ် နှိပ်စက်အပ်သည် မဟုတ်ကုန်သည်ပြစ်၍ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာကိုရခြင်းငါသာ ထိုက်ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ တို့သည်။ သံပိုင့်နှီး ကုန်၏။

အသံကိုလိုင်အသံကိုလေသံကာ၊ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာ တို့သည် ပူပန်စေအပ် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်လည်း မဟုတ် ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာကိုရခြင်းငါထိုက်သည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ တို့သည်။ သံပိုင့်နှီး ကုန်၏။

ပဋိပ....ကား— အကုသိုလ်စိတ် ဒါဒေသ၊ စေတသိုက် သတ္တဝါသ ရ၏။ (အကုသလာ မဗ္ဗာ နှင့် အတူ ဖွဲ့လေ မထူးပြီ)။

ခုတိယ....ကား— လောကီ၏သိုလ် သတ္တဝါသ၊ လောကီပါဂ် ဗာတ္ထီ။သ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိုက် အန္တတီ။သ၊ ရှပ် အန္တဝါသ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနာအားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၈-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အန္တဝါသသည် ရုပက္ခနာ မည်၏၊ စေတသိုက် အန္တတီ။သတ္တုတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒုဘဂ္ဂနာ မည်၏၊ သညာသည် သညာဘဂ္ဂနာ မည်၏၊ ဝေဒနာသညာမှ ကြုံင်းသော စေတသိုက် ဆတ္တီ။သသည် သခံရက္ခနာ မည်၏၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တဝါသ၊ လောကီပါဂ် ဗာတ္ထီ။သ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသသည် ပညာဘဂ္ဂနာ မည်၏၊ ဤသိုလျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါးဖြစ်သတည်။။

အာယတနာအားဖြင့် ၁၂-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အန္တဝါသတို့တွင် စက္ဌုပသာဒသည် စက္ဌုပသန မည်၏။ပါ။ ပထဝီ၊ တေဇာ၊ ဝါယော ဟုဆိုအပ်သော ဖော်ပွားရုံသည် ဖော်ပွားသတ္တန မည်၏၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တဝါသ၊ လောကီပါဂ် ဗာတ္ထီ။သ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသသည် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိုက် အန္တတီ။သ၊ အာပေါ့၊ လူတ္ထီ၏၏၊ ပုရိသိန္တာ၏။

၆-ဝိတက္ကတိက်

၂၃

ဟဒယရပ်, ဇီဝတရပ်, အသာရရပ်, ပရိဇ္ဇ္ဇာရပ်, ကာယစိည်တ်, ဝစိည်တ်, ရွှေပသာ လဟုတာ, မူဒုတာ, ကမ္မည်တာ, ဥပစယ, သန္တိတံ, ဧရတာ, အနိစ္စတာ အားဖြင့် သုခုမရပ် သောင့်သည် မွှောယတန်မည်၏။ ဤသိသျုင် အာယတန် အားဖြင့် ၁၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

၁၁၁။ အားဖြင့် ၁၂-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အဋ္ဌဝိသ တို့စွဲ့ စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုဓာတ်မည်၏။ ပ ॥ ပထီ, တေဇာ, ဝါယော ဟု ဆိုအပ်သော ဖော်မွှောရုံသည် ဖော်မွှောတ် မည်၏။ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေသည် စက္ခုဝိညာဏဓာတ် မည်၏။ ပ ॥ ကာယစိညာဉ်ဒွေသည် ကာယစိညာဏဓာတ် မည်၏။ ပွဲဒ္ဓါရဝိဝါး, သမ္မဂိုဒီ၏းဒွေသည် မနောဓာတ် မည်၏။ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ကြိုင်းသော လောကီဝိပါက်ဝိသ၊ ကြိုယာ စိတ် ကျွန်ဝိသသည် မနောဝိညာဏဓာတ်မည်၏။ စေတသိက် အဋ္ဌတံ့သ၊ အာပေါ့ ။ ပ ॥ အနိစ္စတာ အားဖြင့် သုခုမရပ် သောင့်သ သည် မွှောဓာတ်မည်၏။ ဤသိသျုင် ဓာတ်အားဖြင့် ၁၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္ထံ့သ ကြိုယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတံ့သ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝိသ သည် ခုက္ခသစ္စာ မည်၏။ ဤသိသျုင် သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သတည်း။

တတိယ....ကား— လောကုတ္တာရာစိတ် ဂ-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္ထံ့သ နိုဗ္ဗာန် ရ၏။ (ဥပါဒီနွှဲတိက် တတိယပုံပုံနှင့်အတူဖွဲ့လေ မထူးပြ)။

အာဒီလစ္စနာမတိက် မည်၏။ နိုဗ္ဗာဒေသတိက် မည်၏။

၆-ဝိတက္ကတိက်

သံကိုလိုင်တိက်ကို၌ ဝိတက္ကတိက်ကို၌ကား— သဝိတက္က-သဝိစာရာ စွား ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်၌.....ကား— အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ စွား ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်၌.....ကား— အဝိတက္ကအဝိစာရာ စွား ဟူသည်တည်း။

သဝိတက္ကသဝိစာရာ၊ ဝိတက်နှင့်လည်း တက္က ဝိစာရနှင့်လည်း တက္က ဖြစ်ကုန် သေား၊ စွား၊ တို့သည်။ သဝိဇ္ဇာန်၏။

၃၁

၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

အပိတက္ကဝိစာရမဗ္ဗာ၊ ဝိတက်ကား မရှိ ဝိစာရမျှသာ ရှိကုန်သော။ မွှား
ထိုသည်။ သံ့ဇွန်။ ကုန်၏။

အပိတက္ကအပိစာရ၊ ဝိတက်လည်း မရှိ ဝိစာရလည်း မရှိကုန်သော။ မွှား
ထိုသည်။ သံ့ဇွန်။ ကုန်၏။

ပွဲပ....ကား— သပိတက္ကသပိစာရစိတ် ၅၅-ခု၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရ ကြိုးသော
စေတသိုက် ပညာသရ၏။

ထိုတရားထိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ငု-ပါး၊ အာယတန အားဖြင့် ၂-ပါး၊
ဓာတ်အားဖြင့် ၃-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ငု-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် ပညာသတိတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခနာ မည်၏၊ သညာ
သည် သညာက္ခနာ မည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှုကြွင်းသော စေတသိုက် အင့်-
စတ္တာလီသသည် သချိရက္ခနာ မည်၏။ သပိတက္ကသပိစာရစိတ် ၅၅-ခုသည်
ဝိညာဏက္ခနာ မည်၏၊ ကြိုးသံ့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ငု-ပါးဖြစ်သတည်း။

အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

သပိတက္ကသပိစာရစိတ် ၅၅-ခုသည် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိုက် ပညာသ
သည်၊ မွှားယတန မည်၏၊ ကြိုးသံ့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား

ပဋိစ္စရာဝိဇ္ဇာန်း၊ သမ္မဇို့စီးဇွဲသည် မနောဓာတ် မည်၏၊ ကြွင်းသော
သပိတက္ကသပိစာရစိတ် ၅၅-ခုသည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိုက်-
ပညာအ သည် ဓမ္မဓာတ် မည်၏၊ ကြိုးသံ့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီ သပိတက္ကသပိစာရစိတ် ၄၃-ခု၊ လောဘကြိုးသော စေတသိုက်
ကျွန်ပညာသသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏၊ လောဘသည် သမ္မဒယသစ္စာ မည်၏၊
မဂ်သပိတက္ကသပိစာရစိတ် ၄-ခု၏ရှိသော သမ္မဒီဒီ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန်၊
သမ္မာအာဇာဌာ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သော-
တာပတ္တိမဂ် ၂ ပါး၊ သက္ကဂါမိမဂ် ၂-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ် ၂-ပါး၊ အရဟတ္တ့မဂ်
၂-ပါးသည် မရှိသစ္စာ မည်၏။

၆-ပိတ္ထဘူးတိက်

၃၁

ကြော်သော မဂ်စိတ္ထပြု၍ ဂု-ခါ၊ ဖိုလ်စိတ္ထပြု၍ ဤ-ခုသည် သစ္ာ ဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏ ဤသို့လျင် သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သတည်။

ဒုတိယ....ကား— ဒုတိယဉ်သနစိတ် ကောဒသ၊ ပိတက်၊ ပိစာရ ကြော်သော စေတသိက် ဆတ္တိုံးသ၊ သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ် ဤ-ခု၏ရှိခိုးသော ပိတက်စေတသိက် ဤ-ခု ရ၏။

ထို တနားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး၊ သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက် ဆတ္တိုံးသတ္တိတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာကွန်း မည်၏၊ သညာသည် သညာ့ကွန်း မည်၏၊ ဝေဒနာ သညာ့မှ ကြော်သော စေတသိက်စတ္တိုံးသ၊ ပိတက် ဤ-ခုသည် သခိုရကွန်း မည်၏၊ ဒုတိယဉ်သနစိတ် ကောဒသသည် ပိဉာဏကွန်း မည်၏၊ ဤသို့လျင် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သတည်။

အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

ဒုတိယဉ်သနစိတ် ကောဒသသည် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိက် ဆတ္တိုံးသ၊ ပိတက် ဤ-ခုသည် မမှာယတန မည်၏၊ ဤသို့လျင် အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သတည်။

ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

ဒုတိယဉ်သနစိတ် ကောဒသသည် မနောဝိဉာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိက် ဆတ္တိုံးသ၊ ပိတက် ဤ-ခုသည် မမွှာဓာတ် မည်၏၊ ဤသို့လျင် ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သတည်။

သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီ ဒုတိယဉ်သနစိတ် ဤ-ခု၊ စေတသိက် တော်းသ၊ လောကီပိတက် ဂု-သည် ဤကွန်းသစ္ာ မည်၏၊ မဂ် ဒုတိယဉ်သနစိတ် ဂ-ခု၏ရှိခိုးသော သမ္မာဒီဒိုး၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မာ၊ သမ္မာအာဇာ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတီ၊ သမ္မာသမာ-ဓိဟု ဆိုအပ်သော သောတာသတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ သကဒါဂါမိမဂ် ဂ-ပါး၊ အနာဂါမိ မဂ် ဂ-ပါး၊ အရဟတ္ထမဂ် ဂ-ပါးသည်၏၊ မုလ်ပုလ်မုလ်သနစိတ် ဂ-ခု၏ရှိခိုးသော ပိတက်စေတသိက် တည်းဟူသော သမ္မာသက်ပူမဂ္ဂုတ္ထု ဆိုအပ်သော သောတာ ပတ္တိမဂ် ၁-ပါး၊ သကဒါဂါမိမဂ် ၁-ပါး၊ အနာဂါမိမဂ် ၁-ပါး၊ အရဟတ္ထမဂ် ၁-ပါး သည်၏၊ မဂ္ဂသစ္ာ မည်၏။

ကြံးသော မဂ္ဂစိတ္ထပြုပါ၍ ဂု-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္ထပြုပါ၍ ၃၅-ခုသည်၏၏။ ဖိုလ်ပဋ္ဌမ ဆွဲနှစ်တ် င့်ခု၌ ရှိသော ဝိတက်စေတသံ၏၏။ င့်ခုသည်၏၏။ သစ္ာဟူသော အရေ အတွက်မှ လွှတ်၏၏ ဤသိသျို့လျှင် သစ္ာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။။

တတိယ....ကား— အပိတက္ကအပိစာရရှစ် ၅၅-ခု ပိတက်၊ ပိစာရ ကြံးသော စေတသံ၏၏ ဆတ္တိုံးသာ၊ ဒုတိယဆွဲနှစ်တ် ကောဒသွှေရှိသော ပိစာရစေတသံ၏၏။ ၁-ခု၊ ရုပ် အနွှုပ်သာ၊ နိုဗာန် ရု၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁-ပါး၊ ဓာတ် အားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ သစ္ာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ်အနွှုပ်သာသည် ရှုပက္ခနာမည်၏၏၊ စေတသံ၏၏ ဆတ္တိုံးသတ္တိတွင် ဝေဒနာသည် ရှုပက္ခနာမည်၏၏၊ သညာသည် သညာက္ခနာ မည်၏၏၊ ဝေဒနာ သညာမှ ကြံးသော စေတသံ၏၏ စတ္တိုံးသာ၊ ပိစာရစေတသံ၏၏ ၁၁-ခုသည် ပိဉာဏက္ခနာမည်၏၏၊ အပိတက္ကအပိစာရရှစ် ၅၅-ခုသည် ပိဉာဏက္ခနာမည်၏၏၊ နိုဗာန်သည် ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၏ ဤသိသျို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါးဖြစ်သတည်။။

အာယတနအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ်အနွှုပ်သတ္တိတွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခာယတနမည်၏၏။ပါ။ ပထီ၊ တော်၊ ဝါယော ဟုဆိုအပ်သော ဖော်ဗြာရုံသည် ဖော်ဗြာယတနမည်၏၏၊ အပိ-တက္ကအပိစာရရှစ် ၅၅-ခုသည် မနာယတနမည်၏၏၊ စေတသံ၏၏ ဆတ္တိုံးသာ၊ ပိစာရ ၁-ခု၊ အာပေါ်။ပါ။ အနိစ္စတာအားဖြင့် သုခုမရုပ် သောဇ္ဈသာ၊ နိုဗာန်သည် မဗ္ဗာယတနမည်၏၏၊ ဤသိသျို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ၁-ပါးဖြစ်သတည်။။

ဓာတ်အားဖြင့် ၁၂-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ်အနွှုပ်သတ္တိတွင် စက္ခုဓာတ်မည်၏၏။ပါ။ ပထီ၊ တော်၊ ဝါယော ဟုဆိုအပ်သော ဖော်ဗြာရုံသည် ဖော်ဗြာဓာတ်မည်၏၏၊ စက္ခု-ပိဉာဏ်ဒွေသည် စက္ခုပိဉာဏဓာတ်မည်၏၏။ပါ။ ကာယပိဉာဏ်ဒွေသည် ကာယ-ပိဉာဏဓာတ်မည်၏၏၊ ကြံးသော အပိတက္ကအပိစာရရှစ် ၄၅-ခုသည် မနော ဂိဉာဏဓာတ်မည်၏၏၊ စေတသံ၏၏ ဆတ္တိုံးသာ၊ ပိစာရ ၁-ခု၊ အာပေါ်။ပါ။ အနိစ္စ-တာအားဖြင့် သုခုမရုပ် သောဇ္ဈသာ၊ နိုဗာန်သည် မဗ္ဗာဓာတ်မည်၏၏၊ ဤသိသျို့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ၁၂-ပါးဖြစ်သတည်။။

၂-ပိတိတိက်

၃၃

သစ္ဓာဇားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီ အပိတုက္ခအပိစာရစိတ် ၃-ခု၊ စေတသိက် တော်းသာ၊ လောကီ ဝိစာရ ၃-ခု၊ ရုပ် အဋ္ဌဝိသသည် ဒုက္ခသစ္ဓာမည်၏၊ နိမ္မာန်သည် နိဇာဓမသစ္ဓာ မည်၏၊ မင်း အပိတုက္ခအပိစာရစိတ် ၁၂-ခုချွှဲ့သော သမ္မာခြံး၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မား၊ သမ္မာအာဇား၊ သမ္မာဝါယာမှ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဟုဆိုအပ် သော သောတာပတ္တိမင် ၃-ပါး၊ သကာဂါမိမင် ၃-ပါး၊ အနာဂါမိမင် ၃-ပါး၊ အရဟတ္ထမင် ၃-ပါးသည် မဂ္ဂသစ္ဓာ မည်၏။

ကြုံးသောမင်စိတ္တာပြီး ၂၂-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္တာပြီး ၃၂-ခုသည်၏။ လောကုတ္ထရု ၄၂-တိယဗ္ဗာန်စိတ် ၈-ခုချွှဲ့သော ဝိစာရစေတသိက် ၈-ခုသည်၏။ သစ္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္ဓာဇားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်သတည်။

အာဒီလခွဲနာမတိက် မည်၏၊ သပ္ပဒေသတိက်၊ နိပ္ပဒေသတိက်အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင် သပိတုက္ခသဝိစာရစိတ် ၅၂-ခုချွှဲ့သော ဝိစာရ စေတသိက် ၅၂-ခုဟုဆိုအပ်သော ကြုံးသော ပရမတ္ထတရားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပဒေသတိက်မည်၏။

၂-ပိတိတိက်

ဝိတုက္ခတိက်ကို....၌ ပိတိတိက်ကို....၏၊ ဟောဟန်ကား— ပိတိသဟဂတာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်....၏၊ ဟောဟန်ကား— သုခသဟဂတာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်....၏၊ ဟောဟန်ကား— ဥပေက္ခသဟဂတာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ပိတိသဟဂတာ၊ ပိတိနှင့် တက္ခဖြစ်ကုန်သော်၊ ဝါ၊ ပိတိနှင့် ကော်ပါဒ အစရှိ သော အစ္မားဖြင့် နှီးနှောကုန်သော်၊ ဝါ၊ ပိတိနှင့်တက္ခ ကော်ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော်၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံစိဇ္ဇန်၊ ကုန်၏။

၁-၅၍ ပိတုက္ခတိက်ကား သအဘာသက် ထိမ်မွှေ့နှင့် ခက်ခဲစ္စာ၏၊ အဓိပ္ပာယ်ကျော်ကြုံဆင်ခြင်ကြပါလေ။

ဤတိက်ကုန်အောင် ခန္ဓာ၊ အာယတနု၊ ဓာတ်၊ သစ္ဓာဖူးတို့ကို စောင့်သော် ဝါ-စုရှုတ နှိတ်တက်အောင် ဆောင်ရွက်လျှင် အထက်ကို ဟောအားရှိပါတော့သည်ဖြစ်၍ အဘီဓမ္မာဒေသနာတော်၏ အနက်အပြုံး၍ လီမ္မာခြင်းကို အလိုဏ်ကုန်သော သတော်ကောင်ဖြစ်ကုန်သော စာသင် အမျိုးသားအပေါင်းကိုသည် သဒ္ဓိပုဒ်ရှုံးမိတ္တာပြုံးဖြင့် ကြိုးစာအားထုတ်၍ ဆောင်ရွက်ကြပါကုန်။

ဤမှ အထက်ခြားကား ထူးခြားသော အရာများကိုသာ ဖော်ထုတ်၍ဖူးသဖြင့် ရေးပေအံး။

သူခသဟဂတာ၊ သူခဝေဒနာနှင့် တက္ကာဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ သူခဝေဒနာနှင့် ကျေပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောကုန်သော။ ဝါ၊ သူခဝေဒနာနှင့် တက္ကာ ကျေပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

ဥပေါက္ဌသဟဂတာ၊ ကုန်သော။ ဝါ၊ ကုန်သော။ ဝါ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

ပုဒ္ဓ....ကား— ပိတိသဟဂုတ်စိတ် ၅၁-ခု၊ ပိတိ ဒေါသ၊ ဉဲသာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ခစ္စ၊ ပိစိကိစ္စာကြို့သော့ စေတသိုက် ဆစတ္ထာလံသ ရရ။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်ဖူ ကား လွှာယူပြီ)။

သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီ ပိတိသဟဂုတ်စိတ် ၂၂-ခု၊ လောဘကြို့သော စေတသိုက် ပဋိ
အတ္ထာလံသ သည် ဒုက္ခသွားမည်၏၊ လောဘ သည် သမ္မဝယသစ္စာ မည်၏၊ မဂ်
ပိတိသဟဂုတ်စိတ် ၁၂-ခု၌ရှိသော သမ္မဝယသစ္စာသက်ပွဲ။ ပဲ။ သမ္မာသမာဓိ ဟု
ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါး။ ပဲ။ အရဟတ္ထမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါး
သည် မဂ္ဂသစ္စာမည်၏။

ကြိုင်းသော မဂ်စိတ္ထူပြီ၍ ၂၀-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္ထူပြီ၍ ၃၆-ခုသည် သစ္စာဟူသော
အရေအတွက်မှ လွှာတ်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်သတည်း။

ဒုတိယပုဒ်၏အရ သည် ဝေဒနာတိုက် ပုဒ္ဓမပုဒ်၏အရနှင့် တူ၏။

တတိယပုဒ်၏အရ သည် ဝေဒနာတိုက် တတိယပုဒ်၏အရနှင့် တူ၏။ (ခန္ဓာဖူ
စသည်လည်း မထူးပြီ)။

အာဒိလဒ္ဓနာမတိုက် မည်၏။ သပ္ပါဒေသတိုက်၊ နိပ္ပါဒေသတိုက် အားဖြင့်
၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင် သူခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်၊ စတ္တတ္ထာနှင့်
ကောဒသဉ္ဇာဉ်သော သူခဝေဒနာ ၁၂-ခု၊ ဥပေါက္ဌဝေဒနာ ၅၅-ခု၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်
စိတ် ၃-ခု၊ စေတသိုက် ဘာဝိသ၊ ရှုပ် အွှေဝိသ၊ နှီးဘုန် ဟုဆိုအပ်သော ကြိုင်းသော
ပရမတ္ထတရား ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပါဒေသတိုက် မည်၏။

ဂ-အသနတိက်

၃၅

ဂ-အသနတိက်

၅-တိတိက်ကို....၌ အသနတိက်ကို.....၏၊ ဟောဟန်ကား -- အသနေန ပဟာ-
တဗ္ဗာ မဗ္ဗာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏....ကား -- ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ မဗ္ဗာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏....ကား -- နေဝ အသနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဝမ္မာ
ဟူသည်တည်း။

အသနေန ပဟာတဗ္ဗာ၊ သောတာပတ္တီမ်း သည် ပယ်အပ်ကုန်သော^၁။ မမ္မာ၊
တို့သည်။ သံရိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ၊ အထက်မ်း သုံးခုသည် ပယ်အပ်ကုန်သော။ မမ္မာ၊
တို့သည်။ သံရိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

နေဝ အသနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ၊ သောတာပတ္တီမ်း သည် ပယ်အပ်
ကုန်သည်လည်း မဟုတ် အထက်မ်း ၃-ခုသည် ပယ်အပ်ကုန်သည်လည်း မဟုတ်
ကုန်သော။ မမ္မာ၊ တို့သည်။ သံရိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ပဋိမ....ကား -- သောတာပတ္တီမ်း သည် အကြောင်းမရှိသောအားဖြင့် ပယ်အပ်
သော ဒီဇိုက်တသမ္မာယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ပိမိကိုစွာသယရှုတ်စိတ် ၁-ခု၊ မာန၊ ဒေါသ၊
ဉဲယာ၊ မစ္စရုံယ၊ ကုက္ချွဲကြော်သော စေတသိက် ဗာဝိသာ။

သောတာပတ္တီမ်း သည် တန်ကရအားဖြင့် ပယ်အပ်သော အပါယကမနီယ ဖြစ်
သော ဒီဇိုက်တဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ဒေါသမူဒွေ၊ ဒိုင်၊ ပိမိကိုစွာကြော်သော စေတ
သိက် ပွဲစိသ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက် သတ္တဝါသတ္တိတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာကွန်ာ မည်၏၊ သညာ
သည် သညာကွန်ာ မည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှုကြောင်းသော စေတသိက် ဟန္တဝါသသည်
သဒ္ဓရကွန်ာမည်၏၊ အကုသိုလ်စိတ် ၁၁-ခုသည် ပိဿာကွန်ာမည်၏၊ ကြံ့သိုလျင်
ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်သတည်း။ (အာယတန၊ ဓာတ်ဖွဲ့ကား လုယံပြီ)

၁-ငါတို့ ကျေးဇူးသခင် ဗားကရာ ဆရာတော်ဘုရားကား ကြံကဲ့သို့ သမာသ် ပော်နောက်တော်ဘုရား၊ တပါးသော ဆရာတို့ကား ဝါကျေအန်က် ယောဇ္ဇာကြကုန်၏။

သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ဘာ-ခါ၊ လောဘကြို့သော စေတသိုက် ဆုတ္တီသသည် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္စာမည်၏၊ ဤသိုလျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်။။

ဒုတံယ....ကား— သကဒါဂါမိမဂ်သည် တန်ကရအားဖြင့် ပယ်အပ်သော ရွှေနှင့်သော ဒီဋိုက်တဝိပုယုတ်စိတ် ဂု-ခါ၊ ဒေါသမူဒွေး။

အနာဂတ်မဂ်သည် အကြော်းမရှိသောအားဖြင့် ပယ်အပ်သော ကာမဏဂနှင့် သမုပုယုတ်ဖြစ်သော ဒီဋိုက်တဝိပုယုတ်စိတ် ဂု-ခါ၊ ဒေါသမူဒွေး၊ ဒီဋိုက်စွာကြို့သော စေတသိုက် ပုဂ္ဂိုလ်သီ။။

အရဟတ္တဲ့မဂ်သည် အကြော်းမရှိသော အားဖြင့် ပယ်အပ်သော ရွှေပရါ၊ အရွှေပရာဂနှင့် သမုပုယုတ်ဖြစ်သော ဒီဋိုက်တဝိပုယုတ်စိတ် ဂု-ခါ၊ ဉာဏ်သဟရှုတ်စိတ် ဘ-ခါ၊ ဒီဋိုက်၊ ဒေါသ၊ လူသာ၊ မစ္စရိယ၊ ကုက္ကစ္စ၊ ဝိစိကိစ္စာကြို့သော စေတသိုက် ကော်သရု၏။

ထိုတရားထိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ဓန္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တိတွင် ဝေအနာသည် ဝေအနာကွန်ာမည်၏၊ သညာသည် သညာကွန်ာမည်၏၊ ဝေအနာ သညာမှ ကြော်းသော စေတသိုက် တော်သသည် သခ္ပါရကွန်ာမည်၏၊ အကုသိုလ်စိတ် ဦးခါသည် ဝိညာဏကွန်ာမည်၏၊ ဤသိုလျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်။။ (အာယတန၊ ဓာတ်ဖွဲ့ကား လွှာယပြီ)။

သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ဦးခါ၊ လောဘကြို့သော စေတသိုက် စတုရိသသည် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္စာမည်၏၊ ဤသိုလျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်။။

တတိယ....ကား— ကုသိုလ် ကော်သ၊ ဝိပါက် ဆတ္တီးသ၊ ကြိုယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိုက် အဋ္ဌတ္ထီးသ၊ ရုပ် အဋ္ဌတ္ထီးသ၊ နိုဗာန်ရု၏။

ထိုတရားထိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၀-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာဏားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အဋ္ဌဝိသသည် ရွှေပက္ခနာမည်၏၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သတ္တိတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခနာမည်၏၊ သညာသည် သညာက္ခနာမည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှုကြုံးသော စေတသိက် ဆတ္တိ သ သည် သခါရက္ခနာမည်၏၊ ကုသိုလိုက် ကောင်းသာ၊ ပိုက် ဆတ္တိ သ၊ ကြိုယာစိတ် ဝိသသည် ဝိသာက္ခနာမည်၏၊ နိမ္မာန်သည် ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာဏားဖြင့် ၅-ပါး ဖြစ်သတည်။

အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အဋ္ဌဝိသတ္တိတွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုပသနမည်၏ ပ။ ပထဝီ၊ တေဇာ၊ ဝါယော ဟု ဆိုအပ်သော ဖော်ဗွဲဗုရံသည် ဖော်ဗွဲဗုယတနမည်၏၊ ကုသိုလ် ကောင်းသာ၊ ပိုက် ဆတ္တိ သ၊ ကြိုယာစိတ် ဝိသသည် မနာယတနမည်၏၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သ၊ အာပေါ် ပ။ အနိစ္စတာအားဖြင့် သုခုမရပ် သောင့်သ၊ နိမ္မာန်သည် ဓမ္မာယတနမည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

၁၁-တေားဖြင့် ၁၈-ပါး ဟူသော်ကား—

ရုပ် အဋ္ဌဝိသတ္တိတွင် စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုဓာတ်မည်၏ ပ။ ပထဝီ၊ တေဇာ၊ ဝါယော ဟု ဆိုအပ်သော ဖော်ဗွဲဗုရံသည် ဖော်ဗွဲဗုဓာတ်မည်၏ ပ။ စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေသည် စက္ခုဝိညာကဓာတ် မည်၏ ပ။ ကာယဝိညာဉ် ဒွေသည် ကာယဝိညာကဓာတ် မည်၏၊ ပဉ္စဒါရာဝွန်း၊ သမ္မတိန္ဒိုး ဒွေသည် မနောဓာတ် မည်၏၊ ကုသိုလ် ကောင်းသာ၊ ကြုံးသော ပိုက်စိတ် စတုရိသာကြိုယာစိတ် ကျေနရိသ သည် မနောဓာတ်မည်၏၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သ၊ အာပေါ် ပ။ အနိစ္စတာအားဖြင့် သုခုမရပ် သောင့်သ၊ နိမ္မာန်သည် ဓမ္မဓာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ၁၈-ပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္စာဏားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ လောကီပိုက် ဗာတ္တိ သ၊ ကြိုယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝိသသည် ခုက္ခသစ္စာမည်၏၊ နိမ္မာန်သည် နိရောဓာတ္ထာ မည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခုံးရှုံးသော သမ္မာဒို့၍ ပ။ သမ္မာသမာဒီ ဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါး၊ ၁-ပါး၊ အရဟတ္ထမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါး သည် မဂ္ဂသစ္စာမည်၏၊ ကြုံးသော မဂ်စိတ္တာပြီ၍ ၂၇-ခု၊ ဖို့လ်စိတ္တာပြီ၍ ၃၃-ခု

သည် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လုပ်၏ ဤသိလျင်သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး
ဖြစ်သည်။

အာဒီလဒ္ဒနာမတိက် မည်၏ နိပ္ပဒေသတိက်မည်၏။

၃-အသုနဟေတုတိက်

အသုနတိက်ကို.....၌ အသုနဟေတုတိက်ကို.....၏.....ကား — အသုနန
ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်.....၏....ကား — ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ ဟူသည်
တည်း။

ထိုနောင်.....၏....ကား— နေဝ အသုနန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗ-
ဟေတုကာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

အသုနန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်သော
ဟိတ် ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ အထက်မဂ် ၃-ခုသည် ပယ်အပ်သော
ဟိတ် ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

နေဝ အသုနန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည်
ပယ်အပ်သော ဟိတ် ရှိသည်လည်းမဟုတ် အထက်မဂ် ၃-ခုသည် ပယ်အပ်သော
ဟိတ် ရှိသည်လည်း မဟုတ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ပဋိပ.....ကား—သောတာပတ္တိမဂ်သည် အကြံးမရှိသောအားဖြင့် ပယ်အပ်
သော ဒို့ကိုတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်စိတ် ၁-ခု၊ မာန့်၊ ဒေါသ္
လူသာ၊ မစ္စရုံ၊ ကုကာစီ၊ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ် စိတ်၌ မောဟကြုံသော
စေတသိက် ဗာစီသာ။

သောတာပတ္တိမဂ် သည် တနုကရအားဖြင့် ပယ်အပ်သော အပါယကမနီယ
ဖြစ်သော ဒို့ကိုတဝိပုယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ဒေါသမူဒ္ဒေ၊ ဒို့၊ ဂိနိကိစ္စာကြုံသော
စေတသိက် ပဉာဏ်စီသ ရ၏။ (အသုနတိက် ပဋိပုဒ်နှင့်အတူဖူးလေ မထူးပြီ)

၁-သမ္မယုတ်ဟိတ် တပါး မရှိသောကြား ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်စိတ်၌ မောဟကို ကြုံ
ခဲသတည်း။

၁၀-အာစယဂါမိတိက်

၃၄

ရုတိယ.....ကား— သကဒါဂါမိမင်းသည် တန့်ကရဇားဖြင့် ပယ်အပ်သော ရွှေ့ရင်းသော ဒီ၌ဂံဘဝိပ္ပယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ဒေါသမူးခွေး။

အနာဂါမိမင်းသည် အကြောင်းမရှိသောအားဖြင့် ပယ်အပ်သော ကာမဏကနှင့် သမျှယုတ်ဖြစ်သော ဒီ၌ဂံဘဝိပ္ပယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ဒေါသမူးခွေး ဒီ၌ ဝိစိကိစ္စာကြော် သော စေတသိက် ပဉာဏ်သီး။

အရဟတ္ထမင်းသည် အကြောင်းမရှိသော အားဖြင့် ပယ်အပ်သော ရွှေပရာက၊ အရွှေပရာကနှင့် သမျှယုတ်ဖြစ်သော ဒီ၌ဂံဘဝိပ္ပယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ဥခွဲသဟရှုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ဒီ၌ ဒေါသ လူသား၊ မစွဲရှိယ၊ ကုက္ခစ္စ၊ ဝိစိကိစ္စာ၊ ဥခွဲသဟရှုတ်စိတ်၏ မောဟကြော်သော စေတသိက် ကေဝါသ ရ၏။ (အသုနတိက် ဒုတိယပုဒ်နှင့် အတူဖွဲ့လေ မထူးပြီ)။

တတိယ.....ကား— ကုသိုလ် ကေဝါသ၊ ဝိပါက် ဆတ္တိုးသ၊ ကြိယာရိုးသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိုးသ၊ မောဟမူးခွေး၌ မောဟ၊ ရှုပ်အဋ္ဌဝိုး၊ နိုဗ္ဗာန်ရ၏။ (အသုနတိက် တတိယပုဒ်နှင့် အတူဖွဲ့လေ)။

(မောဟမူးခွေး၌ မောဟကို သခါရက္ခနား၊ ဓမ္မာယတနာ၊ ဓမ္မာဓရ၊ ဒုက္ခသစ္စာသူသူး၌ ရွှေ့ရှုံးခွေး၌ မောဟကို သူသည်။)

အာဒီလဒ္နမတိက် မည်၏၊ နိုပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

၁၀-အာစယဂါမိတိက်

အသုနဟောတုတိက်ကို.....၌ အာစယဂါမိတိက်ကို....၏ကား— အာ-
စယဂါမိနော ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏....ကား— အပစယဂါမိနော ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏....ကား— နေဝါယဂါမိနာပစယဂါမိနော ဓမ္မာ ဟူသည်
တည်း။

အာစယဂါမိနော၊ စတီ၊ ပဋိသန္ဓာသို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်သေား၊ ဓမ္မာ၊
တို့သည်။ သံဝါးနှင့်၊ ကုန်၏။

၁-သမျှယုတ်ဟိတ် တပါယန္ဒိသောကြောင့် ဥခွဲသဟရှုတ်စိတ်၌ မောဟကို ကြော်ရသ
တည်း။

အပစယဂါမိနော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ တို့သည်။ သံရို့ဇ္ဈို့ ကုန်၏။

နေဝါဒယဂါမိနာပစယဂါမိနေား စုတိ၊ ပဋိသန္တသို့ ရောက်ကြောင်းလည်း မဟုတ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းလည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ တို့သည်။ သံရို့ဇ္ဈို့ ကုန်၏။

ပွဲမ....ကား—အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓိဒသ၊ လောကီကုသိုလ်စိတ် သဏ္ဌရသ၊ စေတသိုက် ဒွေပညာသ ရ၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၂-ပါး၊ သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ဖွဲ့လေ လွှယ်ပြီ)။

ခုထိယ....ကား— မဂ်စိတ် ၄-ခု၊ စေတသိုက် ဆတ္တိုးသ ရ၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ။ပါ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် ဆတ္တိုး သတ္တိတွင် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာကွန်ာ မည်၏၊ သညာသည် သညာကွန်ာ မည်၏၊ ဝေဒနာ သညာမှု ကြောင်းသော စေတသိုက် စတုတ္ထိုး သသည် သချိရကွန်ာ မည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခုသည် ပိဉာဏကွန်ာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်သတည်း။ (အာယတန၊ ဓာတ်ဖွဲ့ လွှယ်ပြီ)။

သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား—

မဂ်စိတ် ၄-ခုချိရသော သမ္မာဒို့၍ပါ။ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သောတာ ပတ္တိမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါး။ပါ။ အရဟတ္တာမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါးသည် မဂ္ဂသစ္ဓာ မည်၏၊ ကြောင်းသော မဂ်စိတ္တုပြီ၍ ၂၉-ခုသည် သစ္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သတည်း။

တတိယပိုဒ်သည် အဗျာကတာ ဓမ္မာနှင့် အလုံးစုံ တူပြီ။

အာဒိလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏၊ နိဗ္ဗာဒေသတိက် မည်၏။

၁၁-သက္ကာတိက်

အာစယဂါမိတိက်ကို.....၌ သေက္ကာတိက်ကို၏ကား— သေက္ကာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏....ကား-- အသေက္ခာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏....ကား-- နေဝသေက္ခနာသေက္ခာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

သေက္ခာ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ဂု-ယောက်တို့၏ ဉာဏ် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့
သည်။ သံပိဋက္ခို ကုန်၏။

အသေက္ခာ၊ ရဟန်သပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။
သံပိဋက္ခို ကုန်၏။

နေဝသေက္ခနာသေက္ခာ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ဂု-ယောက်တို့၏ ဉာဏ်လည်းမဟုတ်
ရဟန်သပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်လည်း မဟုတ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို
ကုန်၏။

ပွဲမ....ကား-- အရဟတ္တဖိုလ် ကြိုးသော လောက္တာရာစိတ် ဂု-ခု၊ စေတသိက်
ဆတ္တီးသ ရ၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ဂ-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ဘ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (လွယ်ပြီ ဖွဲ့လေ)

ခုတိယ....ကား-- အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ဘ-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တီးသ ရ၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။

ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား--

အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ဘ-ခု သည် မနောဝိညာဏ် ဓာတ်မည်၏၊ စေတသိက်
ဆတ္တီးသ သည် ဓမ္မဓာတ်မည်၏၊ ကြိုးသိလျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သည်း။

အရဟတ္တဖိုလ်စိတ္တပြီး ဂု-ခုသည် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏။

တတိယ....ကား-- လောကိုစိတ် ကောသိတိ၊ စေတသိက်ဒွေပညာသရှုပ်အငြ-
ရီသ၊ နိမ္မာန် ရ၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာ အားဖြင့် ဂု-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ဘ-ဂ-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ဘ-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ဘ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခုန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်ပြီ၊ မနောဝိညာဏ်ဓာတ်မှာ ကြုံးသော လောကီ
စိတ် ဂေါ-ခုဟုဆိုလေ။ သစ္စာဖွဲ့လည်း လွယ်ပြီ။

အာဖိလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏၊ နိပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

၁၂-ပရီတ္ထတိက်

သေက္ခတိက်ကို.....၌ ပရီတ္ထတိက်ကို.....၏၊ ဟောဟန်ကား—ပရီတ္ထ၊ ဓမ္မ၊
ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏၊ ဟောဟန်ကား— မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏၊ ဟောဟန်ကား— အပွဲမာဏာ ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ပရီတ္ထ၊ နည်းသော အာန်ဘော် ရှိကုန်သော်၊ ဓမ္မ၊ တိုသည်။ သံပိဋက္ခိ၊
ကုန်၏။

မဟဂ္ဂတာ၊ ပြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ နေက်ကုန်သော်၊ ၈။ ပြတ်ကုန်သော
ချာနလာသီယံဂုဏ်လှို့သည် ငရာက်အပ်ကုန်သော်။ ဓမ္မ၊ တိုသည်။ သံပိဋက္ခိ၊
ကုန်၏။

အပွဲမာဏာ၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော ရာဂါအစရှိသောကိုလေသာတို့၏
ဆန်ကျင်သာက် ပြစ်ကုန်သော်၊ ဓမ္မ၊ တိုသည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

ပဒ္ဒ....ကား— ကာ့ဗုစိတ် စတုပညာသာ၊ စေတသိက် ဇွဲပညာသာ၊ ရုပ် အန္-
ဂိသ ရ၏။

ထိုတရားတိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ၂ ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်
ကုန်၏။

ဖွဲ့လေ လွှာယ်ပြီ၊ မနောစိညာကာာတ်မှာ ကြွင်းသောကားမစိတ် ရှာ-ချုပ် ဆိုလေ။

ခုတိယ....ကား— မဟဂ္ဂတ်စိတ် သတ္တဝါသာ၊ စေတသိက် ပွဲတိုးသ ရ၏။

ထိုတရားတိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ၂ ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်
၏ (ဖွဲ့လေ)။

တတိယ....ကား—လောကုတ္ထရာ့ဗိုတ် ၈-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိုးသ၊ နိုံ့ဗာန် ရ၏။

ထိုတရားတိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ၂ ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်
ကုန်၏ (ဖွဲ့လေ)။

အာဒီလဒ္ဒနာမတိက် မည်၏၊ နိုံ့ဗာန်သတိက် မည်၏။

သံပိဋက္ခိ၊ မဟဂ္ဂတ်စိတ် သတ္တဝါသာ၊ စေတသိက် ဆတ္တိုးသ၊ နိုံ့ဗာန် ရ၏
မယ္ယာသီး၊ နိုံ့ဗာန် (သာဒီ)။

၁၃-ပရိတ္တာရမ္မကတိက

ပရိတ္တတိက်ကို.....၌ ပရိတ္တာရမ္မကတိက်ကို.....၏၊ ...ကား—ပရိတ္တာရမ္မကာ
ဝမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏...ကား— မဟဂ္ဂတာရမ္မကာ ဝမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏...ကား— အပ္ပမာဏာရမ္မကာ ဝမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ပရိတ္တာရမ္မကာ၊ ပရိတ္တတာရမ္မကာ ပရိတ္တတာရမ္မကာ အာရုံရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပရိတ္တတာရမ္မကာ
အာရုံပြုကုန်သော။ ဝမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

မဟဂ္ဂတာရမ္မကာ၊ မဟဂ္ဂတ်တရားလျှင် အာရုံရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပြုကုန်
သော။ ဝမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

အပ္ပမာဏာရမ္မကာ၊ အပ္ပမာဏတရားလျှင် အာရုံရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပြုကုန်
သော။ ဝမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

ပဒ္ပဗ....ကား— ပရိတ္တတာရမ္မကာ မြဲသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော ဒွေဟူ-
ဝိညာဉ် ၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-ခု၊ သန္တိရဏ ၃-ခု၊ မဟာဝိပါက် ဂ ခု၊ ဟသ-
တူပိုဒ်စိတ် ၁-ခု၊ စေတသိက် တေတ္တံ့သာ။

ပရိတ္တတာရမ္မကာ အာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ၊ မနောဒ္ဓိနာဂုဏ်း၊ မဟာ
ကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ မဟာကြံယာစိတ် ဂ-ခု၊ အဘိညာဉ် ဒွေ၊ အပ္ပညာ ကြော်သော
စေတသိက်ပညာသ ရ၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ၈-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက် ပညာသတ္တိတွင် ဝေဇနာသည် ဝေဇနာကွ္နာ မည်၏၊ သညာ
သည် သညာကွ္နာ မည်၏၊ ဝေဇနာ သညာမှ ကြော်းသော စေတသိက် အွှေ-
စွဲ့ကြံ့သည် သံပိဋက္ခီ မည်၏၊ ပရိတ္တာရမ္မကာ အွှေ-ခုသည် ဝိညာဏ-
ကွ္နာ မည်၏၊ ဤသံပိဋက္ခီ ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်သတည်း။ (အာယတန
ဖူကား လွှာပြီ)။

ဓာတ်အားဖြင့် ၈-ပါး ဟူသော်ကား—

စက္ခာဝိညာဉ်ဒွေသည် စက္ခာဝိညာဏဓာတ် မည်၏ ၂ပါး၊ ကာယဝိညာဉ် ဒွေ
သည် ကာယဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ ပွဲဒ္ဓိနာဂုဏ်း၊ သမ္မဝိမိန်းဒွေသည် မနော

ဓာတ် မည်၏၊ ကြုံင်းသော ပရီတ္ထာရမ္မဏစိတ် ၄၃-ခုသည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိုက်ပညာသည် ဓမ္မဓာတ် မည်၏၊ ဉ်သီလျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သည်။။

သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသောကား

ပရီတ္ထာရမ္မဏစိတ် ၅၆-ခု၊ လောဘကြုံသော စေတသိုက် ကျွန်ပညာသ သည် ဒုက္ခသစ္ာ မည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္ာ မည်၏၊ ဉ်သီလျှင် သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သည်။။

ဒုတိယ....ကား— မဟဂ္ဂတ်တရားကို မြဲသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော ပိဿာ-ကျွန်ပညာတန်စိတ် ၃-ခု၊ နေဝသညာနာသညာယတန်စိတ် ၃-ခု၊ စေတသိုက်တိ သာ။

မဟဂ္ဂတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက်၊ အကုသိုလ် ဒ္ဓဒိသ၊ မနောဒ္ဓိရာဝိဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ အဘိညာဉ် ဒွေ၊ ဝိရတီ၊ အပ္ပာ-မညာကြုံသော စေတသိုက် သတ္တစတ္တာလီသ ရု၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ။ပါ။ သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (လွှာယြို့၊ မဟဂ္ဂတ်တရားရမ္မဏစိတ် ၃၇-ခု ဟု ဆိုလေ)

တတိယ....ကား— အပ္ပာမာဏ တရားကို မြဲသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော လောကုတ္ထရာစိတ် ၈-ခု၊ စေတသိုက် ဆတ္တိုးသာ။

အပ္ပာမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒ္ဓိရာဝိဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏ်-သမုဒယတ် ၄-ခု၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမုဒယတ် ၄-ခု၊ အဘိညာဉ် ဒွေ၊ ဝိရတီ အပ္ပာ-မညာကြုံသော စေတသိုက် တေတ္တိုးသ ရု၏။

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ။ပါ။ သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသောကား-

စေတသိုက် ဆတ္တိုးသတ္တိတွဲ ။ပါ။ ကြုံင်းသော စေတသိုက် စတ္တတ္တိုးသသည် သခံရကွန်း မည်၏၊ အပ္ပာမာဏရမ္မဏစိတ် ၁၉-ခုသည် ဝိညာဏကွန်း မည်၏၊ ဉ်သီလျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်သည်။။ (အာယတန်၊ ဓာတ်ဖွဲ့ကား လွှာယြို့)။

သစ္ာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသောကား—

လောကီ အပ္ပာမာဏရမ္မဏစိတ် ၁၁-ခုစေတသိုက် တေတ္တိုးသသည် ဒုက္ခသစ္ာ မည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခုရှိရှိသော သမ္မာဒီပဲ့ ။ပါ။ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော

၁၅-မိန္ဒတ္ထတိက်

၄၂

သောတာပတ္တိမ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး ။ပါ။ အရဟ္တ္ထမ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါးသည် မဂ္ဂ-သစာ မည်၏။ ကြွင်းသော မဂ်စိတ္တုပြီ၍ ၂၉-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္တုပြီ၍ ၃၂-ခုသည် သစာ ဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏။ ကြုံသိလျှင် သစာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သည်။။

အာဒိလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏။ သပ္ပါဒေသ ။ပါ။ တိုတ္ထ် ပညတ်တရားကို မြှေသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော အာကာသသန္တာယတန်စိတ် ၃-ခု၊ အာကိုယ်သ-ယတန်စိတ် ၃ ခု၊ အဘိုယ်ဥုံဒွေမှတပါး ရှုပိုစ် ၁၅ ခု၊ စေတသိုက်ပွဲတဲ့ သ။

ပညတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ် ဒ္ဓိဒေသ၊ မနောဒ္ဓိရာဝင်း၊ မဟာကုသိုလ် ဂ-ခု၊ မဟာကြံဗုံယာ ဂ-ခု၊ အဘိုယ်ဥုံဒွေ၊ ဝိရတီကြုံသော စေတသိုက် ကျော်ပညာသ၊ ရှုပ် အငွောင်းသ၊ နိမာန်ဟု ဆုံးအပ်သော ကြွင်းသော ပရမ္မ္မ္တရားရှိသည်၏။ အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပါဒေသတိက် မည်၏။

၁၆-ဟိနတိက်

ပရိတ္တာရမ္မ္မ္တရားဟိုက်ကို ၌ ဟိနတိက်ကို ၏၊ ဟောဟန်ကား—ဟိနာ ဝမ္မ္မ္မ္သ၊ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင် ၏....ကား—မရှိမာ ဓမ္မ္မ္သ၊ ဓမ္မ္မ္မ္သည်တည်း။

ထိနောင် ၏....ကား—ပဏီတာ ဓမ္မ္မ္မ္သ၊ ဟူသည်တည်း။

ဟိနာ၊ ယုတ်ကုန်သေား၊ ဓမ္မ္မ္မ္သ၊ တို့သည်။ သဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

မရှိမာ၊ အလတ်ဖြစ်ကုန်သေား။ ၏၊ အယုတ်အမြတ်တို့၏ အလယ်၌ ဖြစ်ကုန် သော်။ ဓမ္မ္မ္မ္သ၊ တို့သည်။ သဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ပဏီတာ၊ မြတ်ကုန်သေား။ ဓမ္မ္မ္မ္သ၊ တို့သည်။ သဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။
(သကိုလိုင်တိက်နှင့် တူပြီ၊ ကောက်လေ ဖွဲ့လေ)။

၁၇-မိန္ဒတ္ထတိက်

ဟိနတိက်ကို ၌ မိန္ဒတ္ထတိက်ကို ၏၊ ဟောဟန်ကား မိန္ဒ-နိယတာ ဓမ္မ္မ္မ္သ၊ ဟူသည်တည်း။

၁။ ဤပရိတ္တာရမ္မ္မ္မ္တရားဟိုက်၏ သကောကု နားလည်းအာင် သိရှိ၍ အာရမ္မ္မ္မ္တရား ကို အလေ့အလာ ပြုလေ။

၂။ နောက်နည်းကား“ဟိနပ္ပါဒီတာနဲ့ မရွှေ ဘဝါတီ မရှိမာ” ဟူသော အငွောင်း နှင့် အညီတည်း။ (၉၄-၈၃)။

၄၆

၂-တိကမာတိကာ အရာကောက်

ထိနောင် ၏၊ ဟောဟန်ကား— သမ္မတနိယတာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင် ၏၊ ဟောဟန်ကား— အနိယတာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

မိစ္စတ္ထနိယတာ၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ စုတိ၏အခြားမဲ့
၌ အကျိုးပေးသည်၏ အစွမ်းဖြင့် မြှုကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊
ကုန်၏။

သမ္မတနိယတာ၊ မဖောက်မပြန်သောသဘောရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏အခြား
မဲ့၌ အကျိုးပေးသည်၏ အစွမ်းဖြင့် မြှုကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊
ကုန်၏။

အနိယဘာ၊ နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မမြှုကုန်သော။ ဓမ္မာတို့သည်။
သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

ပုဂ္ဂ....ကား— နိယတမိစ္စာမိဋ္ဌကံ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ဒီဇိုက်သမ္မယ်
စိတ် ဂု-ခု၊ သတ္တမလော့။ မာန၊ ဒေါသ၊ လူယာ၊ မစ္စရုံယ၊ ကုက္ကစ္စ၊ ဝိစိကိစ္စာ
ကြုံသော စေတသိက် ကော်သာ။

မာတုယာတက၊ ပိတုယာတက၊ အရဟန္တယာတက၊ လောဟိတ္ထပါဒက၊
သံယဘေးတက တည်းဟုသော ပဉာဏ်ရိယကံ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဒေါသမူး
ရွှေ၊ သတ္တမလော့။ ပိတု၊ လောဘ၊ ဒီဇိုံ၊ မာန၊ ဝိစိကိစ္စာ ကြုံသော စေတသိက်
ပာသီသ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂု-ပါး။ ပဲ။ သွားအားဖြင့် ပဲ-ပါး ဖြစ်
ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ဂု-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက် ပဉာဏ်သတ္တိတွင် ပဲ။ ကြိုင်းသော စေတသိက် တေဝါသသည်
သခါရက္ခန္တာ မည်၏၊ အကုသိလိစိတ် ၆-ခုသည် ဝိညာက္ခန္တာမည်၏၊ ဉှုံး
လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂု-ပါး ဖြစ်သတည်း။(အာယတန်၊ ဓာတ်ဖွဲ့လွှယ်ပြီ)

၁-၈၁၁ ခုနစ်ချက်တို့တွင် သတ္တမလောစေတနာသာလျှင် အနှစ်ရဘဝ္မာ အကျိုးပေး
ခြင်းလက္ခကာ ဒို့သောကြောင့် ပုဂ္ဂမပုံ၌ ဒီဇိုက်သမ္မယ် သတ္တမလော၊ ဒေါသမူး သတ္တမ
ဇောကိသာ ကောက်ရမည်။

သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ၆-ခု၊ လောဘကြော်သော စေတသိက် စတ္တိသည် ခုက္ခသစ္ဓာ မည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္ဓာ မည်၏၊ ဤသိုလျှင် သစ္ဓာ အားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သည်း။

ခုတိယ.....ကား— မဂ်စိတ် ၄-ခု၊ စေတသိက် ဆဲဦးသ ရ၏၊

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး။ ပ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (လွှာပြုဖွံ့ဖြိုးလေ)

တတိယ.....ကား— နိယတမိစ္စာဖို့ကံက် အစွမ်းပြင့်ပြစ်သော ဒီဇိုက်သမ္မ-ယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ သတ္တမလော့။

မာတုယာတက၊ ပိတုယာတက၊ အရဟန္တသတက၊ လောဟိုတူပါဝက၊ သသဘောကတော်းဟူသော ပဋိသန္တရိယက်၏ အစွမ်းပြင့်ပြစ်သော ဒေါသမူဒွေ သတ္တမလောမှ တပါး။

အကုသိုလ် ခွဲဗေသ၊ လောကိုကုသိုလ် သတ္တရသ၊ ဝိပါက် ဆဲဦးသ၊ ကြိယာ စိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် ဒွေဗေသသ၊ ရုပ်အငွောင်သ၊ နိုဗာန် ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး။ ပ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ခန္ဓာ၊ အာယတန်၊ ဓာတ်ဖွဲ့လွှာယိုပြု)

သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား—

အကုသိုလ်စိတ် ခွဲဗေသ၊ လောကိုကုသိုလ်သတ္တရသ၊ လောကိုဝိပါက် ဗာဦးသ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသ၊ လောဘကြော်သော စေတသိက် ကောပညာသ၊ ရုပ်အငွောင်သ သည် ခုက္ခသစ္ဓာမည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္ဓာမည်၏၊ နိုဗာန်သည် နိဇာဓမသစ္ဓာမည်၏၊ ဖို့လ်စို့ပြို ၃၇-ခုသည် သစ္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှာတ၏၊ ဤသိုလျှင် သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်သည်း။

အာဒီလဒ္ဓနာမတိက်မည်၏၊ နိပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

၁၆၂၍၍၄မ္မာန်ဘဏ်တိက်

မိန္ဒတ္ထတိကို.....၌ မဂ္ဂါရမ္မာန်ဘဏ်တိကို.....၏၊ ဟောဟန်ကား— မဂ္ဂါရမ္မာန်ဘဏ် ၈။ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏၊ ဟောဟန်ကား— မရှုစမာထုကာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏၊ ဟောဟန်ကား— မရှုစီပတိနော ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

မရှုရမှုဏာ၊ မဂ်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော။ ဝါ၊ မဂ်ကိုအာရုံပြုကုန်သော။
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏။

မရှုဟောတုကာ၊ မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊
တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏။

တန်ည်းကား—

မဂ်ဟောတုကာ၊ မဂ်နှင့် ယူးသောဟိတ်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ မဂ်၌ ဖြစ်သော
ဟိတ်ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏။

တန်ည်းကား—

မဂ်ဟောတုကာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌမဂ်ဟု ဆိုအပ်သော ဟိတ်ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့
သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏၂။

မရှုစီပတိနော၊ မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမှုဏာစီပတ် ဖွဲ့ည်းရှိကုန်သော။
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏၃။

တန်ည်းကား—

မရှုစီပတိနော ၇၊ မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတာစီပတ် ဖွဲ့ည်းရှိကုန်သော။
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏။

၁-တန်ည်းကား—

မဂ်ဟောတုကာ၊ မဂ်နှင့်ယူးသောဟိတ်ရှိကုန်သော။ ထူး၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏၁။

၂-တန်ည်းကား—

မဂ်ဟောတုကာ၊ မဂ်နှင့်တည်သောဟိတ်ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခို၊ ကုန်၏၇။

၃-တန်ည်းကား—

အင့်ကထာနှင့်အညီ အန်ဂုံးလန်းလိုက်သည်။

၄-တတိယပစ် ဒတိယပယာလန်းနည်း၌ မရှုစီပတ် အမောင်း မဂ်စီပတိနော၊
(၉-ကိ) ၅-မရှုစီပတ် မဂ်စီပတ်။ မဂ်စီပတ် ၁ မဂ်စီပတ် ၁ မဂ်စီပတ် ၁ ဖူးအုပ္ပါ
ကမ္မာစာရည်းပြုပြီးမှ အေားသသ သာမည့်နှေ့သွေ့ပြု၊ အဟုံ့ဖူးအခါ အမောင်းတယ်ခိုက် ဝိရိယ်,
ဝိပံသ မရှု။ ကမ္မာစာရည်းအား အမောင်းတယ်ခိုက် ဝိရိယ်၊ ဝိပံသ ရှင် ဟူလိုသည်။ ပဋိသုန်း
ပါ၌ကိုထောက်၏၆။ မူလနဲ့ကာ (၄၆) အနိုင်းကာ(၄၉)။

၁၆-မရှိရမ္မာဏတိက်

၄၉

တနည်းကား—

မဂ္ဂါဝိပတိနော့၊ မဂ်လျှင် သဟဇာတာခိပတိ ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သော့၊ မမှာ့၊
တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇား၊ ကုန်၏။

ပင္းမကား— သောတာပတ္တီမဂ်ကို အာရုံပြုသော သောတာပန် ပူရှိလ်၏
မနောဒ္ဓါရာဝင်န်း၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မာယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ကုသိုလ်အဘိညာ်။

သောတာပတ္တီမဂ်၊ သကဒါဂါမိမဂ် ၂-ပါးကိုအာရုံပြုသော သကဒါဂါမ်
ပူရှိလ်၏ မနောဒ္ဓါရာဝင်န်း၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မာယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ကုသိုလ်
အဘိညာ်။

သောတာပတ္တီမဂ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂတ်မဂ် ၃-ပါးကို အာရုံပြုသော
အနာဂတ်မ်း ပူရှိလ်၏ မနောဒ္ဓါရာဝင်န်း၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မာယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊
ကုသိုလ်အဘိညာ်။

မဂ် ၄-ပါးကို အာရုံပြုသော ရဟန္တာပူရှိလ်၏ မနောဒ္ဓါရာဝင်န်း၊ မဟာ-
ကြိယာ ဉာဏသမ္မာယုတ်စိတ် င့်ခဲ့၊ ကြိယာအဘိညာ်၊ ဝိရတိ၊ အပွဲမညာကြုံ
သော စေတသိက် တေတ္ထိုံးသ ရော်။

**ထိုဝါးတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး။ ၂။ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်
ကုန်၏။**

ခန္ဓာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား-

စေတသိက် တေတ္ထိုံးသ တို့တွင်။ပါ။ စေတသိက် ကေတ္ထိုံးသ သည် သခံရကွန်း
မည်၏၊ မဂ္ဂါရမ္မာဏေးစိတ် ၁၁-ခုသည် ဝိညာဏက္ခနာ မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာ
အားဖြင့် ၄-ပါးဖြစ်သည်။ (အာယတန်၊ ဓမ္မတ္ထု လွယ်ပြီ)။

သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား-

မဂ္ဂါရမ္မာဏေးစိတ် ၁၁-ခု၊ စေတသိက် တေတ္ထိုံးသသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏၊
ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သည်။

ပင္းပယောင်္နာနည်း၌—

မဂ္ဂါရမ္မာဏေးစိတ် ၁၁-ခု၊ ဟူသော ဒုတိယပ်၏ အရကား— မဂ်စိတ် င့်ခဲ့၊ မဂ္ဂါး
ကြုံသို့ ဤသို့ ခဲ့၍ ကောက်ရသတည်း။

အ-အောက်အောက်သော ပူရှိလ်သည် အထက်အထက်သော မဂ်ကို အာရုံ မပြုနိုင်သော
ကြုံင့် ဤသို့ ခဲ့၍ ကောက်ရသတည်း။

၅၈

၂-တိကမာတိကာ အရကာ၏

အုတိယ ယောဇနာနည်း၌—

မဂ္ဂဟောတွေကာ ဓမ္မာ ဟူသော ခုတိယပုဒ်၏ အရကား— မဂ္ဂစိတ် င့်ခဲ့၊ စေ တသံ၏ ဆတ္တိသံ ရ၏။

တတိယ ယောဇနာနည်း၌—

မဂ္ဂဟောတွေကာ ဓမ္မာ ဟူသော ခုတိယပုဒ်၏ အရကား— မဂ္ဂစိတ် င့်ခဲ့၊ အမော-
က ကြော်သော စေတသံ၏ ပွဲတ္ထိသံ ရ၏။

ထိတရားတိသည် ခန္ဓာ အားဖြင့် ငါးပါးပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာ အားဖြင့် ငါးပါးပါး ဟူသော်ကား—

စေတသံ၏ ဆတ္တိသံ တိတွင်၍။ပါ။ စေတသံ၏ စတ္တိသံသည် သားရက္ခန္တာ
မည်၏၊ မဂ္ဂစိတ် င့်ခဲ့သည် ဝိညာကျွန္တာ မည်၏၊ ကြိသို့လျင် ခန္ဓာ အားဖြင့်
ငါးပါးပါး ဖြစ်သတည်း။ (အာယတန်၊ ဓမ္မဘဏ်၊ လူယုပြု)

သစ္ဓာအားဖြင့် ငါးပါးဟူသော်ကား—

မဂ္ဂစိတ် င့်ခဲ့၍ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌီ၍။ပါ။ သမ္မာသမာဓိ ဟုဆိုအပ်သော သောတာ-
ပတ္တိမဂ္ဂ ငါးပါးပါး ၂၁။ အရဟတ္တုမဂ္ဂ ငါးပါးပါး ၂၁။ မဂ္ဂသစ္ဓာ မည်၏၊
ကြွင်းသော မဂ္ဂစိတ္တုပြု၍ ၂၉။ ခဲ့သည် သစ္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊
ကြိသို့လျင် သစ္ဓာအားဖြင့် ငါးပါးပါး ဖြစ်သတည်း။

ပုံမ ယောဇနာနည်း၌—

မဂ္ဂမိမိတိဇ္ဈာ ဓမ္မာ ဟူသော တတိယပုဒ်၏ အရကား— သောတာပတ္တိမဂ္ဂ
ကို အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုသော သောတာပန်ပိုဂိုလ်၏ မဟာကုသိုလ်
ဉာဏသမ္မာယုတ်စိတ် င့်ခဲ့။

သကဒါဂါမိမဂ္ဂကိုအလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုသော သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်
၏ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မာယုတ်စိတ် င့်ခဲ့။

၁-ရေးသရာမြတ်တိကား ကြိုးတိယယောဇနာနည်း၌ မဂ္ဂစိတ် င့်ခဲ့၊ အလောဘ အ-
ဒေါသကြော်သော စေတသံ၏ စတ္တိသံ ရ၏ဟု ကောက်ခတ်မူကြ၏။

ဤမြတ်ကား—

ပါ၌၊ အဋ္ဌကထာ ဦးကား၊ ဂုဏ္ဍာ တိနှင့်အညီ အလောဘ၊ အဒေါသ မကြော်မူ၍ စေတသံ၏
သတ္တိသံ ဟု ကောက်လိုက်သည်။

အကျယ်ကိုလို ပဲ့်တော် (၂၂၂) အဋ္ဌကထာ (၇၃-၇၄၂) မူလိုကာ (၄၆)
အနုံကာ (၄၉) မာတံကာကျိုး မဂ္ဂရုံးကတိက် အသုံးတို့၏ ရဲပါ။

ବିଭାଗ-ପରିଚୟ

၃၃

အနာဂတ်မိမိကို အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုသော အနာဂတ် ပူဂိုလ်၏
မဟာကဗျာသီလ် ဘဏာသမ္မတ်စိတ် ၄-ခု။

အရဟတ္တမ်းကို အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုသော ရဟန်သပုဂ္ဂလ၏
မဟာကြိယာ ညာကသမ္မယုတ်စိုက် င-ခါ ဝိရတီ၊ အပူမညာကြုံသော စေတသိက်
တေထားသ ရ၏။

ଓଡ଼ିଆ ଯୋଗନା କର୍ତ୍ତ୍ତୁଙ୍କ—

မရှိခိုပတိနား မမှာ ဟူသော တတိယ ပုဒ်၏ အရကား— မဂ်စိတ် င့်ခုံ၊
ဝိရိယတပ်ခိုက် ဝိရိယကြော်သော စေတသိက် ပဋိတီးသာ ဝိမံသ တပ်ခိုက် ဝိမံသ
ကြော်သော စေတသိက် ပဋိတီးသ ရ၏။

တတိယ ယောဇ္ဇနာ နည်း၏—

မဂ္ဂါဝိတိနာ ဓမ္မာ ဟူသော တတိယ ပုဒ်၏ ဘရကား—အခိုပတိတပ်ခိုက် ဝိရှယ်၊ ဝိမံသလည်း ရ၏။

ထိတရားကိုသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး ပဲ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်ကန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ရ-ပါး ဟူသော်ကား—

ଦେତାହିନ୍ ଶତ୍ରୁଁ ପାଦିତ୍ୟାନ୍ ॥ପା॥ ଦେତାହିନ୍ ଥତ୍ତୀ ପାଦିତ୍ୟାନ୍ ॥
ମନ୍ତ୍ରଣୀ ମନ୍ତ୍ରିପତିତିର ଏକ-ପାଦିତ୍ୟାନ୍ ଦିଲ୍ଲୀକାନ୍ତାନ୍ତାନ୍ ॥
ଜାଃପ୍ରିଣ୍ଦ ଦ୍ଵାପିଃ ପ୍ରିତିପାଦିତ୍ୟାନ୍ ॥ (ଆଯତକ, ବାର୍ତ୍ତକ ଲ୍ଲାଯର୍ପି) ॥

သစ္စာအားဖြင့် ဂုပါး ဟူသော်ကား—

လောကီ မဂ္ဂိမိပတိစိတ် ဂ-ခ၊ ဖေတသိက် တေဘို့ သသည့် ခုက္ခသစ္စာမည်၏။
မဂ်စိတ် င့်-ချွှေးရှိသော သမ္မာစိနိုင်၍ ပါ။ သမ္မာသမာဓိ ဟု ဆိုအပ်သော သောတာ
ပတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ဂ-ပါး ပါ။ အရဟတ္ထမဂ် ဂ-ပါး၊ ဂ-ပါးသည့် မဂ္ဂိသစ္စာ မည်၏။
ကြင်းသော မဂ်စိတ္တပြုပြု၍ ပုဇွဲ-ခုသည့် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏။
ဤသိလျင် သစ္စာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သည်း။

၁-အလေးအမြတ်ကား မိမိမင်္ဂလာ အာရုံပြသောကြောင့် ဤဆုံးကောက်သည်။
 ဤတိက်ခွဲ တပါးသော ဘဏ္ဍာတိကား သာမည်သာ ကောက်ကြကုန်၏၊ ဖြည့်ဆည်းပေး
 အပ်သော ကုသိဇ်တော် ဗျာမြတ်လျသောကြောင့် ဥာဏ်အမြင် ထူးမြတ်လသော ငါးတို့
 ကျေးဇူးရှင် သခင် ဗားကရာ ဆရာတော်ဘဏ္ဍာတိကား ရှုသင့်သောအတိုင်း ခွဲခြမ်း ဝေဖန်၍
 အား ဘုရားတော်မှုပေသည်။ အပါးကောင်းသားတို့သည် မေမေလျော့ ဆောင်ရွက်ကြပါကြေး။

အာခီလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏ သပ္ပဒေသ။ ပ။ တိတွင် မဂ်ကို အာရုံမပြုနေ အကုသိုလ် ခွဲဝေသမနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏန်းမှတပါး အဟိတ်စိတ် သတ္တရသမဟာကုသိုလ် ဉာဏ်ပုံယူတိစိတ် င့်ခု၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ဂုံခု၊ မဟာကြံယာဉာဏ်ပုံယူတိစိတ် င့်ခု၊ အဘိညာဉ်ဒွေမှတပါး ရူပစိတ် ၁၅-ခု၊ အရူပစိတ် ၁၂-ခု၊ ဖိုလ်စိတ် င့်ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသီ။

အင်ကို အာရုံမပြုခိုက် မနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏန်း၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမယုံယူတိစိတ် င့်ခု၊ မဟာကြံယာ ဉာဏသမယုံယူတိစိတ် င့်ခု၊ အဘိညာဉ်ဒွေ၊ စေတသိက် အွဲတို့သီ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝိသ၊ နိမ္မာန်ဟု ဆိုအပ်သော ကြံးသော ပရမတ္တတရား ရိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

၁၃-ဉာဏ်တိက်

မဂ္ဂါရမ္မဏတိက်ကို.....၌ ဉာဏ်တိက်ကို.....၏....ကား --- ဉာဏ် ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်.....၏ ဟောဟန်ကား အနုပ္နာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိုနောင်.....၏ ဟောဟန်ကား ဉာဏ်နေ့ခွဲ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ဉာဏ်၊ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်၊ ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော ခက သုံးပါးသို့ ရောက်ပဲ ဖြစ်ကုန် သေား၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိုဇ္ဇာန်။

အနုပ္နာ၊ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်၊ ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော ခက သုံးပါးသို့ ရောက်ပြီးလည်း မဟုတ် ရောက်ပဲလည်း မဟုတ်ကုန်သေား။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိုဇ္ဇာန်။

ဉာဏ်နေ့ခွဲ၊ ပြီးပြီးသော အကြောင်းတစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မချတ် ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သေား။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိုဇ္ဇာန်။

ပဏ္ဍာ....ကား---ပဏ္ဍာပြန်ဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေပညာသီ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝိသ ရော်။

၁-အုတိယပ်၌ “ဉာဏ်တွေတိ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်တိတိ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်” ဟု ကေသေသ သာမည်နေ့သီ ကြံး၊ အနာဂတ်ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြံယာဘိတ္တာပြု၌ တံ့ချိုပ် ဟူလိုသည်။ အကျယ်ကိုလို့ အဋ္ဌကထာ (၃၉၃), နိုကာ (၄၂), အန်(၄၇) တို့မှ ယူလေ။

၂-တတိယပ်၌ ဉာဏ် ပဒေတာ၏ အဝသကာမေးကေသိတိစိတ် သုတ်ဖြင့် ကံပစ္စည်းသက် ဟူလိုသည်။

၁၇၉။ ဘုရားပြန်တိက်

၃၃

ထို တရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၈-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်ဖူးလှယ်ပြီ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်မှာ ကြွင်းသော စိတ် ၂၆-ခု ဟုဆိုလေ)။

သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသောကား

လောကိစိတ် ကောာသိတိ၊ လောဘကြော်သော စေတသိက် ကောပညာသာ ရုပ်အဋ္ဌာဝိသည် ဒုက္ခသစ္စာ မည်၏။ လောဘသည် သမုဒယ သစ္စာ မည်၏။ မဂ်စိတ် ၄-ခုချုံရှုသော ၁၂။ မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏။ ကြွင်းသော မဂ်ဝိတ္ထပြီ၍ ၂၄-ခု၊ ဖိုလ်စိတ္ထပြီ၍ ၃၂-ခုသည် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏။ ဤသိပ္ပါယ် သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်သတည်။

ဒုတိယ....ကား—အနာဂတ်ဖြစ်သော အကုသံလ် ဒွိုးသ၊ ကုသံလ် ကောင်သ ကြိယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသာ၊ စိတ္ထဝရှုပ် သတ္တရသ၊ ဥတ္တဝရှုပ် ပန္တရသ၊ အာဟာရဇရှုပ် စွဲ့သ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၈-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ဥပါဒီနှင့် ဒုတိယပုဒ်ကို မြှုပ်ဖူးလေ မထူးလှပြီ)။

တတိယ.... ကား—အနာဂတ်ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိုးသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌာဝိုးသ၊ ကုမ္ပဏီရှုပ် ဝိသ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၁-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၁၃-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ဥပါဒီနှင့် ပဋိပုဒ်ကို မြှုပ်ဖူးဖူးလေ မထူးလှပြီ)။

အာဖိလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏၊ သပ္ပါယသာ။ပါ။ တို့ဘွင် နိမ္မာန်ဟု ဆိုအပ်သော ကြွင်းသော ပရမတ္ထတရားရှုံးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပါယသတိက်မည်၏။

၁။ ရှေးသရာမြတ်တို့ကား အတိတ် စိတ္ထပြီ၍၊ ရုပ်ကို တိုက်မှတ် ထုတ်တော်မူကုန်၏၊ မသင့်၊ အဘယ်ကြောင်နည်း နိမ္မာန် နိဝင်္ဆာန် ဥပုဒ်နှင့် အနုပ္ပန့်နှင့် ဥပါဒီအနာတိပိ-ဟု ပါဉိတော် (၂၂၂) နှင့် တိုက်မှတ် ထုတ်တော်မူသည်။

အဋ္ဌာဝိ (၃၉၉) ခွဲလည်း အယ် ပန် တိကော ဒီးနှင့် အခွဲနံဝါယာန ပူရောတ္ထာ အသံတော့ဟု လာသောကြောင့်တည်း။

“အကျယ်လို့မှ အနုနှင့်ကာ (၄၉) မှ ယူလေ”။

၅၄

J-တိကမာတိကာ အရကောက်

၁၈-အတိတိတိ

ဥပ္ပန္တိက်ကို၌ အတိတိက်ကို၏၊ ဟောဟန်ကား—
အတိတာ မွှာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏၊ ဟောဟန်ကား— အနာဂတာ မွှာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်.....၏၊ ဟောဟန်ကား— ပစ္စပ္ပနာ မွှာ ဟူသည်တည်း။

အတိတာ အတိတိဖြစ်ကုန်သော။ မွှာ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

အနာဂတာ၊ ကုန်သော။ မွှာ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ပစ္စပ္ပနာ၊ ကုန်သော။ မွှာ၊ တို့သည်။ သံဝိဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။

ပဋိ....ကား— အတိတိဖြစ်သော ဓိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေ-
ပညာသ၊ ရုပ် အငွေးပို့သ ရ၏။

ထိုဘရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး၊
ဓာတ်အားဖြင့် ၁၀-ပါး၊ သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ (ဖွဲ့လေ လွှာယ်ပြီ)။

ဒုတိယ....ကား— အနာဂတ်ဖြစ်သော ဓိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ် ။ ပ ။ ရုပ်
အငွေးပို့သ ရ၏။

ထိုဘရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး။ ပ ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်
ကုန်၏။ (ဖွဲ့လေ လွှာယ်ပြီ)။

တတိယ....ကား— ပစ္စပ္ပန်ဖြစ်သော ဓိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ် ။ ပ ။ ရုပ်
အငွေးပို့သ ရ၏။

ထိုဘရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး။ ပ ။ သစ္ဓာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်
ကုန်၏။ (ဖွဲ့လေ လွှာယ်ပြီ)။

အာဒိလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏၊ သပ္ပဒေသတိက်၊ နိပ္ပဒေသတိက် အားဖြင့် ၂-ပါး
အပြားရုပ်၏ထို ၂-ပါးတိတိင် နိမ္မာန်ဟု ဆိုအပ်သော ကြွင်းသော ပရမတ္တတရား
ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

၁၉-အတိတာရမွှေတိ

အတိတိက်ကို၌ အတိတာရမွှေတိက်ကို၏ကား—
အတိတာရမွှေကာ မွှာ ဟူသည်တည်း။

၁၄-အတိတာရမ္မဏတိက်

၅၅

ထိနောင် ၏....ကား— အနာဂတာရမ္မဏာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင် ၏....ကား— ပစ္စဗွန်ဘရမ္မဏာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

အတိတာရမ္မဏာ၊ အတိတ်တရားလျှင် အာရုံးကြိုက်သော။ ဝါ၊ အတိတ်တရားကို အာရုံပြုကြိုက်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

အနာဂတာရမ္မဏာ၊ ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပြုကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဘို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

ပစ္စဗွန်ဘရမ္မဏာ၊ ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပြုကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

ပွဲမ....ကား— အတိတ်တရားကို မြဲသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော ဝိညာ-က္ခာယတန်စိတ် ရှုံးခဲ့၊ နေဝါယဉ်နာသညာယတန်စိတ် ရှုံးခဲ့၊ စေတသိက်တို့သာ။

အတိတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒ္ဒါရာဝါဇား၊ ကာမလော တုံးယုံက္ခာယတန်စိတ် ရှုံးခဲ့၊ ကောဒသ၊ အသိညာဉ်ဒွေး ဝိရတီ၊ အပ္ပမညာကြုံသော စေတသိက်သတ္တုစတ္တာလီသ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါး၊ အာယတန်အားဖြင့် ဂုပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ဂုပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ဂုပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက်သတ္တုစတ္တာလီသတို့တွင် ။ပါ။ စေတသိက်ပညာစတ္တာလီသသည် သခံရက္ခာန္တာမည်၏။ အတိတာရမ္မဏာစိတ် ၄၉-ခုသည် ဝိညာက္ခာန္တာမည်၏။ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါးပြစ်သတည်း။ (အာယတန်၊ ဓာတ်ဖူး လူယပြီ)။

သစ္စာအားဖြင့် ဂုပါး ဟူသော်ကား—

အတိတာရမ္မဏာစိတ် ၄၉-ခု၊ လောဘကြုံသော ၈စတသိက် ဆစတ္တာလီသသည် ဒက္ခာသစ္စာမည်၏။ လောဘသည် သမုဒယသစ္စာမည်၏။ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဖြင့် ဂုပါး ဖြစ်သတည်း။

ခုတိယ....ကား— အနာဂတ်တရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒ္ဒါရာဝါဇား၊ ကာမလောတုံးယုံက္ခာယတန်စိတ် သုံးဆယ်၊ တောဒါရုံး ကောဒသ၊ အသိညာဉ်ဒွေး အပ္ပမညာကြုံသော စေတသိက်ပညာသရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါး။ပါ။ သစ္စာအားဖြင့် ဂုပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ရုပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိက်ပညာသတို့တွင် ။ပါ။ စေတသိက်အငွေစတ္တာလီသသည် သခံရ-

၅၆

၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

ရန္တန္တာမည်၏၊ အနာဂတာရမ္မကစိတ် ငှါ-ခုသည် ဝိညာဏက္ခနာမည်၏၊
၌၌သို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။ (အာယတနဲ့ ဓာတ်ဖွဲ့ လွှဲပြီ)

သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသောကား

အနာဂတာရမ္မကစိတ် ငှါ-ခု၊ လောဘကြော်သော စေတသိက် ကျော်ပညာ-
သသည် ဒုက္ခသစ္ဓာမည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္ဓာမည်၏၊ ၌၌သို့လျှင်
သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါးဖြစ်သတည်။

တတိယ ကား— ပစ္စာပြန်တရားကို ပြုသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော ဒွေပွဲ-
ဝိညာဉ် သ၊ မနောခာတ ၃-ခု၊ ဆန္တ၊ ပီတိ၊ ဝိရိယကြော်သော အညသမာန်း
ကောသိက် ၁၀။

ပစ္စာပြန်တရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒ္ဓိရာဝိဇ္ဇာန်း၊ ကာမလော တခုယ်တ
သုံးဆယ်၊ တဒိရှိ ကောဒသ၊ အဘိညာဉ် ဒွေ၊ အံပူမညာကြော်သော စေတ
သိက် ပညာသ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားပြင့် ၂-ပါး၊ အာယတနဲ့အားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ်
အားဖြင့် ၈-ပါး၊ သစ္ဓာအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

(ပဒိဋ္ဌာရမ္မကာ ဓမ္မသန္တာ အတူဖွဲ့လေ၊ ပစ္စာပွဲန္တရမ္မကစိတ် ဆုံသည်မျှသာထူး၏။)

အာဒိလဒ္ဓနာမတိက်မည်၏၊ သပ္ပဒေသတိက်၊ နိပ္ပဒေသတိက်အားဖြင့် ၂-ပါး
အပြားရှိ၏။ ထို ၂-ပါးတို့တွင် ပညာတရားကို ပြုသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော
အာကာသသန္တာယတန်စိတ် ၃-ခု၊ အာကိုညာယတန်စိတ် ၃-ခု၊ အဘိညာဉ်ဒွေ
မူတပါး ရှုပစိတ် ၁၇-ခု၊ စေတသိက် ပွဲတို့သ။

ပညာတရားကိုအာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ် ဒ္ဓိဒသ၊ မနောဒ္ဓိရာဝိဇ္ဇာန်း၊ မဟာ
ကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ မဟာကြံယာစိတ် ၈-ခု၊ အဘိညာဉ် ဒွေ၊ ဝိရတိကြော်သော
စေတသိက် ကျော်ပညာသ။

အပ္ပမာဏတရားကိုမြှုပြုသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော လောကဗုတ္ထရာစိတ် ၈-ခု၊
စေတသိက်ဆုံး။

အပ္ပမာဏတရားကို အာရုံပြုခိုက် မနောဒ္ဓိရာဝိဇ္ဇာန်း၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏ
သမ္မယုယ်စိတ် ၄-ခု၊ မဟာကြံယာဉာဏသမ္မယ်စိတ် ၄-ခု၊ အဘိညာဉ်ဒွေ၊
ဝိရတိ၊ အပ္ပမာဏကြော်သော စေတသိက် တေတ္ထိုးသ၊ ရှုပ် အငြှုပါသ၊ နိုံ့နှုန်း
ဟုဆိုအပ်သော ကြောင်းသော ပရမတ္ထတရားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပဒေသ
တိက် မည်၏။

၂၁-အာဇာတ္တရမ္မဏတိက်

၅၃

၂၀-အာဇာတ္တတိက်

အတိတာရမ္မဏတ်တိက်ကို...၌ အာဇာတ္တတိက်ကို...၏....ကား— အာဇာတ္တ၊ ဓမ္မ၊
ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏....ကား— ဓဟိဒ္ဒိဒ္ဒိ ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏...ကား— အာဇာတ္တဓဟိဒ္ဒိဒ္ဒိ ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

အာဇာတ္တ၊ အာဇာတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊
ကုန်၏။

ဓဟိဒ္ဒိ၊ ဓဟိဒ္ဒိသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

အာဇာတ္တဓဟိဒ္ဒိ၊ အာဇာတ္တသန္တာန် ဓဟိဒ္ဒိသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မ၊
တို့သည်။ သံပိဋက္ခိ၊ ကုန်၏။

ပဋိမ....ကား— အာဇာတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေတ-
သိက် ဒွေပညာသာ၊ ရုပ် အာဇာတ္တသာ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတနအားဖြင့် ၁၂-ပါး၊
ဓာတ်အားဖြင့် ၁၁-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါးဖြစ်ကုန်၏။ (ဖွဲ့လေ)

ခုတိယ....ကား— ဓဟိဒ္ဒိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊
စေတသိက် ဒွေပညာသာ၊ ရုပ် အာဇာတ္တသာ၊ နှိမ်ဘာန် ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။
(ဖွဲ့လေ)။

တတိယ....ကား— အာဇာတ္တသန္တာန် ဓဟိဒ္ဒိသန္တာန် ၂-ပါး၌ ဖြစ်သော စိတ်တခု
ယုတ်ကိုးဆယ်။ ပါး၊ ရုပ်အာဇာတ္တသာ ရ၏။

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။
(ဖွဲ့လေ)။

အာဒီလဒ္ဒနာမတိက် မည်၏၊ နိုပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

၂၁-အာဇာတ္တရမ္မဏတ်

အာဇာတ္တတိက်ကို...၌ အာဇာတ္တရမ္မဏတ်တိက်ကို...၏....ကား— အာဇာတ္တရမ္မဏတ်၊
ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏၊ ဂောဟန်ကား— ဓဟိဒ္ဒိရမ္မဏတ်၊ ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏၊ ဂောဟန်ကား— အာဇာတ္တဓဟိဒ္ဒိရမ္မဏတ်၊ ဓမ္မ၊ ဟူသည်တည်း။

၁၂

၂။တိကမာတိကာ အရာကောက်

အဲဖွေတ္ထာရမှုကာ၊ အဲဖွေဟတားလျင် အာရုံရှိကုန်သော၊ ဝါ၊ အဲဖွေတ္ထားကို အာရုံပြုကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

ဗဟိုဒ္ဒါရမှုကာ၊ ရှိကုန်သော၊ ဝါ၊ ပြုကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

အဲဖွေတ္ထာဗဟိုဒ္ဒါရမှုကာ၊ အဲဖွေတ္ထာ ဗဟိုဒ္ဒါရမှုးနှစ်ပါးလျင် အာရုံရှိကုန်သော၊ ဝါ၊ ပြုကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခီ၊ ကုန်၏။

ပင့်မ....ကား—အဲဖွေတ္ထားကို မြဲသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော ဝိဉာဏ္ဍာ-ယတန်စိတ် ရှု-ခု၊ နေဝါယဉ်သာယဉ်ယတန်စိတ် ရှု-ခု၊ စေတသိုက်တံ့သာ။

အဲဖွေတ္ထားကို အာရုံပြုခိုက် ကာမစိတ် စတုပညာသာ၊ အဘိဉာဏ်းဖွေ၊ လူသာ၊ အပ္ပမညာကြုံသော စေတသိုက် ကျော်ပညာသာ ရ၏။

ထိုတ္ထားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ အာယတနာအားဖြင့် ဂ-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ဓန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

စေတသိုက် ကျော်ပညာသာတို့တွင် ၂၁။ စေတသိုက် သတ္တစတ္တာလီသသည် သံ့ရက္ခန္တာမည်၏၊ အဲဖွေတ္ထာရမှုကုန်စိတ် ၆၂-ခုသည် ဝိဉာဏ္ဍာကုန္တာ မည်၏၊ ဤသံ့လျင် ခန္ဓာအားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သတည်။ (အာယတနှစ် လွှာယြာ)။

ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

စွဲပိဉာဏ်ဒွေသည် စွဲပိဉာဏ် ဓာတ်မည်၏။ပါ။ ကာယပိဉာဏ်ဒွေသည် ကာယပိဉာဏ်ခားခားတော်မည်၏၊ ပွဲခွဲခုရှုဝင်း၊ သမ္မဇို့ဆိုန်းဒွေသည် မနောခားတော် မည်၏၊ ကြိုင်းသော အဲဖွေတ္ထာရမှုကုန်စိတ် ၄၉-ခုသည် မနောရိဉာဏ်ခားတော် မည်၏၊ စေတသိုက် ကျော်ပညာသသည် ဓမ္မခားတော်မည်၏၊ ဤသံ့လျင် ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သတည်။

သစ္စာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား—

အဲဖွေတ္ထာရမှုကုန်စိတ် ၆၂-ခု၊ လောဘကြုံသော စေတသိုက် အဲန္တစတ္တာလီသသည် ခုက္ခသစ္စာ မည်၏၊ လောဘသသည် သမ္မဝယသစ္စာ မည်၏၊ ဤသံ့လျင် သစ္စာအားဖြင့် ဂ-ပါး ဖြစ်သတည်။

ဓရတိယ....ကား—ဗဟိုဒ္ဒါရမှုးကို မြဲသောအားဖြင့် အာရုံပြုသော အဘိဉာဏ်းဒွေမှုပါး ရှုပစိတ် ၁၅-ခု၊ အာကာသသာနှုန္တာယတန်စိတ် ရှု-ခု၊ လောကုတ္တရာ စိတ် ဂ-ခု၊ စေတသိုက် အဲန္တတံ့သာ။

ဗဟိုဒ္ဒါရမှုးကို အာရုံပြုခိုက် ကာမစိတ် စတုပညာသာ၊ အဘိဉာဏ်းဖွေ၊ မစ္စ-ရိယကြုံသော စေတသိုက် ကျော်သရ၏။

၂၁-ဆွဲတာရမ္မကို

၃၄

ထိတရားတိသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ငှ-ပါး၊ အသယတနေားဖြင့် ဂျ-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ငှ-ပါး ဟူသော်ကား —

စေတသိက် ကောပညာသတ္တိတွင် ၂။ စေတသိက် ကျော်ပညာသည် သခါရက္ခာန္တာမည်၏၊ ဗဟိုဒ္ဓရမ္မကိုယ် ရှစ်ဆယ် သည် ဝိညာဏက္ခာန္တာမည်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ငှ-ပါး ဖြစ်သတည်း။ (အသယတန်ပဲ လွယ်ပြီ)။

ဓာတ်အားဖြင့် ဂ-ပါး ဟူသော်ကား —

စက္ခတိညာဉ် ဒွေ သည် စက္ခတိညာဏဓာတ် မည်၏။ ပဲ ကသယဝိညာဉ် ဒွေ သည် ကသယဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ ပဋိဒ္ဓရရာဝိဇ္ဇာန်း၊ သမ္မဇနီးနှင့် ဒွေ သည် မနော-ဓာတ်မည်၏၊ ကြံးသော ဗဟိုဒ္ဓရမ္မကိုယ် ၆၂-ခု သည် မနောဝိညာဏဓာတ် မည်၏၊ စေတသိက် ကောပညာသ သည် ဓမ္မဓာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အား ဖြင့် ဂ-ပါးဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဟူသော်ကား —

လောကီးဟိုဒ္ဓရမ္မကိုယ် ၂၂-ခု၊ လောဘကြံးသော စေတသိက် ပညာသ သည် ခုက္ခာသစ္စာ မည်၏၊ လောဘ သည် သမ္မဒယသစ္စာ မည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခု၌ ရှိသော သမ္မာဖို့ ၂။ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး။ ပဲ အရဟတ္တိမဂ် ဂ-ပါး၊ ၂-ပါး သည် မရှိသစ္စာမည်၏၊ ကြံးသော မဂ်စိတ္တုပြု၍ ၂၉-ခု၊ ဖို့လ်စိတ္တုပြု၍ ၃၂-ခု သည် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၃-ပါး ဖြစ်သတည်း။

တတိယ....ကား — အဆွဲတရား ဗဟိုဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုခိုက် ကာမစိတ် စတုပညာသ၊ အဘိညာဉ်ဒွေ၊ လူသာ၊ မစွဲရုံး၊ အပွဲမညာကြံးသော စေတသိက် အငွေစတ္တာလီသ ရ၏။

ထိတရားတိသည် ခန္ဓာအားဖြင့် ငှ-ပါး။ ပဲ သစ္စာအားဖြင့် ဂျ-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

(ပရိတ္တာရမ္မကာ ဓမ္မာနှင့် အတူးလေ။ အဆွဲတရားဟိုဒ္ဓရမ္မကိုယ် ဆိုသည်နှင့် စေတသိက် အငွေစတ္တာလီသ ဆိုသည်သာ ထူးသည်။)

အာဒီလဒ္ဓနာမတိက် မည်၏၊ သပ္ပဒေသ။ ပဲ တို့တွင် အာကိုညာသတနစိတ် ၃-ခု၊ စေတသိက် တီးသ။

ထိုအာကိုညာသတနစိတ်၏ အာရုံဖြစ်သော နှစ်ဦးဘေးပညာတန်စိတ်ကို အာရုံပြုခိုက် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၊ မနောဒ္ဓရရာဝိဇ္ဇာန်း၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ မဟာ

၆၂

၂၂-တိကမာတိကာ အရကောက်

ကြိယာစီတ် ဂ-ခ အဘိညာဉ် ဒွေ၊ ဝိရတီ၊ အပ္ပမညာ၊ လူသာ၊ မစ္စရိယ ကြုံ
သော စေတသိက် ပူဇ္ဇနတ္ထာလီသာ၊ ရုပ် အန္တိဝိသ၊ နှီးမြှီးအပ်သော ကြုံး
သော ပရမတ္ထတရား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သပ္ပါဒေသတိက် မည်၏။

၂၂-သနိဒဿနတိက်

အဲန္တတ္ထာရမ္မဏတိက်ကို....၌ သနိဒဿနတိက်ကို....၏....ကား—သနိဒဿ-
သပ္ပါဒို့သာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏....ကား—အနိဒဿနသပ္ပါဒို့သာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

ထိနောင်....၏....ကား—အနိဒဿနအပ္ပါဒို့သာ ဓမ္မာ ဟူသည်တည်း။

သနိဒဿနသပ္ပါဒို့သာ၊ မြင်ခြင်းနှင့်လည်း တက္ခ ထိပါးခြင်းနှင့်လည်း တက္ခ
ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်လည်း တက္ခ ထိပါးတတ်သည်၏
အဖြစ်နှင့်လည်း တက္ခ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်နှင့်လည်း တက္ခ ထိပါး
တတ်သည်နှင့်လည်း တက္ခ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သဝိဇ္ဇန်နှင့်၊ ကုန်၏။

၁။ ရှေးဆရာမြတ်တို့ကား—

“အာကိုဋ္ဌညာသတ္တန် န ဝတ္ထဗုံး အဲန္တတ္ထာရမ္မဏန္တိပီ ဓမ္မာရမ္မဏန္တိပီ အဲန္တတ္ထာရမ္မဏန္တိပီ”

ဟူသော ပါဒို့တော် (၂၃၄) ကိုသာ ထောက်ရှု အာကိုဋ္ဌညာသတ္တန်တို့ပြုပါ၍ ကိုသာ
တို့ကို ထုတ်တော်မူကုန်၏၊ မကုန်စင်၊ တို့ကိုထုတ်ကျော်ကြုံးသည်။ အာကိုဋ္ဌညာသတ္-
န်ရုံးနှင့် ကို တို့ကို ဟောတော်မူလျှင် ထို့သာနိုင်၏ အာရုံ နတ္ထာသာပည်တို့
အာရုံပြုခိုက် အာဝင်နှင့်၊ အသော ရှာ-ပါး သော စိတ်ကိုလည်း ဟောတော်မူခြင်းကို ပြီး
တော့သည်ဟု အာဘောဂ ရှိတော်မူသဖြင့် အာကိုဋ္ဌညာသတ္တန်တို့သာ တို့ကို
ဟောတော်မူသည်။ ဘုရားသင် အလုံတော်ကို သိသော ဓမ္မာပတ္တုရှင် အငွကထာ
ဆရာသည်—

“အဲန္တတ္ထာရမ္မာပဂမမတ္ထတောာဝ အာကိုဋ္ဌညာသတ္တန်ရမ္မဏသာ အဲန္တတ္ထာရမ္မဏန္တိပီ အဲန္တ-
သာမ္မာ အဲန္တတ္ထာရမ္မာသာမ္မာ အနုလာနှင့်တ္ထာ အာကိုဋ္ဌညာသတ္တန် န ဝတ္ထဗုံး အဲန္တတ္ထာ-
ရမ္မဏန္တိပီ” တ္ထာသာမိ ဝါတ္ထာ

တ္ထာ န ကောဝလဲ တာအေဝ န ဝတ္ထဗုံးအဲန္တ၊ တသု ပန် အာဝင်န္မာမ္မာ ဥပစာရစိတ္ထာနိုင်ပါ
တသုသာရမ္မဏသာ ပန္မင်္ဂာဏ္ဍတ္ထာနိုင်ပါ တသေဝ အသုသာနာဒိဝသန ပာတ္ထာနိုင်
အကုသလစိတ္ထာနိုင်ပါ န ဝတ္ထဗုံးရမ္မဏသာနေဝပါတ တာနိုင် ပန် တ္ထာ ဝါတ္ထာ ဝတ္ထာနေဝ
ဟောန္တိတိ ဝိသုံး န ဝတ္ထဗုံးနိုင်းဟူရှိမိန်သော်။ (၄၄၄)

အဘိညာဉ် ဒွေကို အငွကသာမ္မာ တို့ကိုချို့ကြ မဆိုသောလည်း ပုံပြုနိုဝင်း၊ အနာဂတ်သာ
အဘိညာဉ်သည် နတ္ထာသာပည်တို့ အာရုံပြုနှင့်ခြင်း သော မကင်းသောကြောင့်
တို့ကိုထုတ်ခြုံ သွင်းရှု ကောက်သည်။ “အကျယ်ကိုလိမ့် အငွကထာ (၄၄၂), မူလ
နှီကာ (၁၉၈) တို့မှ ယူလေ”။

အနှစ်ဒသနသပ္ပါယာ၊ မြင်ခြင်းမရှိ ထိပါးခြင်းနှင့် တက္ကဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်မရှိ ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့် တက္ကဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်မရှိ ထိပါးတတ်သည်နှင့် တက္ကဖြစ်ကုန်သော၊ ခမွား၊ တို့သည်။ သံပိုင်းနှင့်၊ ကုန်၏။

အနှစ်ဒသနအပ္ပါယာ၊ မြင်ခြင်းလည်း မရှိ ထိပါးခြင်းလည်း မရှိကုန်သော၊ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်လည်း မရှိ ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်လည်း မရှိကုန်သော၊ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်လည်း မရှိ ထိပါးတတ်သည်လည်း မရှိကုန်သော၊ ခမွား၊ တို့သည်။ သံပိုင်းနှင့်၊ ကုန်၏။

ပရှမ....ကား— ရူပါရုံ ရ၏။ ထို့ရဲပါရုံသည် ရူပက္ခနာ၊ ရူပါယတန်၊ ရူပဓာတ်၊ ခုက္ခသစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး သာ ဖြစ်သတည်း။

ခုတိယ....ကား— ရူပါရုံ ကြဉ်သော ဉာဏ်ရိကရပ် ကောဒသ ရ၏။
ကိုတေရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး၊ အာယတနာအားဖြင့် ၉-ပါး၊ ဓာတ်အားဖြင့် ၉-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား —

ဉာဏ်ရိကရပ် ကောဒသသည် ရူပက္ခနာ မည်၏၊ ဤသို့လျင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သတည်း။

အာယတနာအားဖြင့် ၉-ပါး ဟူသော်ကား —

ဉာဏ်ရိကရပ် ကောဒသတို့တွင် စက္ခပသာဒသည် စက္ခသတန မည်၏။ ပါ။
ကာယပသာဒသည် ကာယပသတန မည်၏၊ သဒ္ဓါရုံသည် သဒ္ဓါယတန် မည်၏။ ပါ။ ပထီး၊ တေဇား၊ ဝါယော ဟုဆိုအပ်သော ဖောင့်ဗျာရုံသည် ဖောင့်ဗျာယတန မည်၏။ ဤသို့လျင် ဓာတ်အားဖြင့် ၉-ပါး ဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ၉-ပါး ဟူသော်ကား —

ဉာဏ်ရိကရပ် ကောဒသ သည် ခုက္ခသစ္စာ မည်၏၊ ဤသို့လျင် သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဟူသော်ကား —

ဉာဏ်ရိကရပ် ကောဒသ သည် ခုက္ခသစ္စာ မည်၏၊ ဤသို့လျင် သစ္စာအားဖြင့် ၁-ပါး ဖြစ်သတည်း။

တတိယ....ကား— စိတ်တခုယ်က ကိုးဆယ်၊ စေတသိုံး ဧွေပညာသာ၊ သုခုံရပ် သောင့်သာ၊ နီးဗျာန် ရ၏။ ..

ထိုတရားတို့သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး၊ အာယတန အားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဓာတ် အားဖြင့် ၈-ပါး၊ သစ္စာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်ကျွမ်း။

ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဟူသော်ကား —

သုခုမရုပ် သော့၏သသည် ရွှေပက္ခာနာ မည်၏၊ စေတသိုက် ဒွေးပညာသ တို့ တင်။ ပ။ စေတသိုက် ပညာသသည် သခြာရက္ခာနာ မည်၏၊ နိုင်တခုယုတ် ကိုးဆယ် သည် ဝိညာက္ခာနာ မည်၏၊ နိုဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက် မှ လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာအားဖြင့် ၅-ပါး ဖြစ်သတည်း။

အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး ဟူသော်ကား —

နိုင်တခုယုတ် ကိုးဆယ် မနာယတန မည်၏၊ စေတသိုက် ဒွေးပညာသ၊ အာပေါ့။ ပ။ အနိစ္စတာအားဖြင့် သုခုမရုပ် သော့၏သ၊ နိုဗ္ဗာန်သည် ဓမ္မာ-ယတနမည်၏၊ ဤသို့လျှင် အာယတနအားဖြင့် ၂-ပါး ဖြစ်သတည်း။

ဓာတ်အားဖြင့် ၈-ပါး ဟူသော်ကား —

စက္ခိုဝိညာဉ်ဒွေးသည် စက္ခိုဝိညာက္ခာတ် မည်၏။ ပ။ ကာယဝိညာဉ် ဒွေးသည် ကာယဝိညာက္ခာတ် မည်၏၊ ပုဂ္ဂိုဏ်ဝိနှင့် သမ္မဝိဇ္ဇာန်း ဒွေးသည် မနော-ဓာတ် မည်၏၊ ကြံးသော စိတ် ခုနှစ်ဆယ့်ပြောက်ခုသည် မနောဝိညာက္ခာတ် မည်၏၊ စေတသိုက် ဒွေးပညာသ၊ အာပေါ့။ ပ။ အနိစ္စတာအားဖြင့် သုခုမရုပ် သော့၏သ၊ နိုဗ္ဗာန်သည် ဓမ္မာတ်မည်၏၊ ဤသို့လျှင် ဓာတ်အားဖြင့် ၈-ပါး ဖြစ်သတည်း။

သစ္စာအားဖြင့် ၄-ပါး ဟူသော်ကား —

လောကီစိတ် ကောသိတိ၊ လောဘကြို့သော စေတသိုက် ကေပညာသ၊ သုခုမရုပ် သော့၏သည် ခုက္ခာသစ္စာမည်၏၊ လောဘသည် သမုဒယသစ္စာမည်၏၊ နိုဗ္ဗာန်သည် နိုဗ္ဗာန်သစ္စာမည်၏၊ မဂ်စိတ် ၄-ခုခုရှိသော သမ္မဝိဇ္ဇာ ၁၂-ခု၊ သမ္မာ-သမာဓိ ဟုဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါး။ ပ။ အရဟတ္တိမဂ် ၈-ပါး၊ ၂-ပါးသည် မဂ္ဂသစ္စာ မည်၏၊ ကြံးသော မဂ်စိတ္တပြုပါ၍ ၂၉-ခု၊ ဖိုလ်-စိတ္တပြု၍ ၃၃-ခုသည် သစ္စာဟူသော အရေအတွက်မှ လွှတ်၏၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာအားဖြင့် ၄-ပါး ဖြစ်သတည်း။

အာဒီလဒ္နခုံတိက် မည်၏။ နိုပ်ဒေသတိက် မည်၏။

ထိန်စိယ်နှစ် တိက်တို့တွင် ဝေဒုံးထိုက်၊ ပိတ္တကိုက်၊ ပိတ္တိကိုက်၊ ပရိတ္တာ-ရမ္မကတိုက်၊ ပဂ္ဂိုမ္မကတိုက်၊ ဥပ္ပန်တိုက်၊ အတိတာရမ္မကတိုက်၊ အဲဇာတ္တာရမ္မကတိုက်၊ ဤတို့တို့သည် သပ္ပဒေသတိက်ကြံးသော တဆယ့်သုံး တိက်သည် နိုပ်ဒေသတိက်။

တိကာမာတိကာ အရကောက် ပြီး၏။

၃-တိကမာတိကာ တုတ္ထပြမ်းချီး

နှမော တသေ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မာခြာသာ။

တိကမာတိကာချီး

တိက် အရေအတွက်

၁။ ကုသလာ, သူခါနှင့် ဝိပါကာ, ဥပါဒက်, သံကိစ္စက်, ဝိတက်ပါ။
 ပိတိငယ် ဒဲ, ဒါနှင့် အာစယာ, သေက္ခ တဲ့၊ ဟောမြဲ မှန်စွာ။
 ပရိတ္တာ, အာရမ္မဏာ, ဟီနော။
 မိ, မ, ဉာဏ်နှင့် အတိတဲ့, အဲောာ, နိကို တွေးသိ သဘော။

တနည်း-တိကမာတိကာချီး

တိက်အရေအတွက်

၂။ ကူ, ဝေ, မှာ ပို့ဉာဏ်လို့၊ သံ, တက်နှင့် ပို့, ဒဲ, ဟော။
 အာ, သေက်တွင် ပ နှစ်ခဲ့၊ ဟောမျှမသွေး။
 ဟီ, မိ, မ, ဉာဏ်နှင့် တိနှစ်ထွေ့၊ အင်ဖွေး။
 သ တတ် “ဗာဓိ တိက်” ကို ခဲ့ကြိုတ်လို့ တွေး။

သပ္ပါဒသတိက်စဉ်ချီး

၃။ ဝေဒနာ ဝိတက်နှင့် ပိတိစွာကြုံပြန်။ အတိတာတိက်မယ်း၊ သင်းတော့
 အမှန်။ အာ-လေးတန်၊ မှတ်ရန်ပ မလဲ။ သပ္ပါဒ၊ တိက်ကြုံးကိုးထွေး
 ဟု၊ သောတုန် ဘယ်စွဲအောင်၊ ခွဲစိတ် အမြဲ။

တုတ္ထလှပ်းဆရာတော် အရွင်စန္ဒမာလာ ပဟာယောဂျာကျော်
 စိရင်တော်မှုသာတိကမာတိကာချီး ပြီး၏။

၄-တိကာမာတိကာ ဓရာဇာကို အမိပို၏

နမော တသာ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မာခွဲသူ

၁-ကုသလထိက်

မာတရု ပမ့်ခံ ကတ္တာ၊ တသာ ပညာယ တောသာ။
အဘိဓမ္မကထာမရှုံး ဒေဝါနံ သမ္မာဝတ္ထု။ (၄-၁)

ကျမ်းရှိအလျောက် မဖောက်မပြန် လေးတန်သစ္စာ အနာဝရဏ အသာလလ
စသောအပြား တရားအပေါင်း ကောင်းမြတ်သောက်နေ ကြက်သရောပေါင်း
တို့၏ စုဝေးရှ တည်ရှ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဗောဓိ
ပင်ရင်း ခုတ်ထွင်းသောမာ၍ ဈာန်အသိညာဉ် မရှုံးပလ အနှစ်ညာ၏ ရုသီဆွဲ
ရပြီးသည့်နောက် ခုနှစ်ဝါမြောက်တော်မူသောအခါ ဥာတကာအစ် သာကိုမျိုး
ပြစ်ကုန်သော သူတို့၏ မာန တည်းဟူသော မှန်က်းကို နှိပ်နှင်းခြင်းအကျိုး
ငါ ပြာ့နိုင်ာ တည်းဟူသော ယမကကို ကဏ္ဍမှုအနှစ်း ရောမိုးအစုံး ရောဟန်
အဖြာဖြာ ဝလာဟက တိမ်တိက်မှ ထိုက်စသော နေမှင်းသဖွော် သန်းကြယ်သော
ယမကကို ပြတော်မူခဲ့ပြီးသည့်အဆုံးနှစ်လျှေး သုံးဘဝါး ကြသွားပြီးခါဝတီ သာ
ဝယ် သက္ကာလယ် ပါသာဒရ် ပုံးတွေ့ရ ပါရိစ္စတော် ရုက္ခပင်ရင်း ခင်းထား
ကျောက်ဖျား ကမ္မလာထက် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ နေလျက်ပြီးကာ မာတာပမ့်ခံ ဒေဝါ
အပေါင်း သောင်းစကြဝို့ လာလာသမျှ ဝေနေယျတိုးအား ဟောကြား
တော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်မြတ်သည်—

အဘိ အတိရေကော မမွော အဘိဓမ္မာ၊ အဘိဝိသီဌာ
ဓမ္မာ တွောတိ အဘိဓမ္မာ၊ အဘိ ဝါစိမန္တာ ဓမ္မာ တွောတိ
အဘိဓမ္မာ၊ အဘိ ပူးတာ ဓမ္မာ တွောတိ အဘိဓမ္မာ—

ဟူသော အဋ္ဌကထာ (၂၀) ပါ၌ လာသည်နှင်းအညီ သုတေသန ပါ၌တော်တို့
ထက် လွှှုန်သောပါ၌ ထူးသော ပါ၌ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အဘိဓမ္မာ
မည်၏။

ထို အဘိဓမ္မာသည်လည်း သာမည်လက္ခဏာအားဖြင့် တပါးသာ၊ ဝိသေသ
လက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ဓမ္မသက်ကို ။ပါ၌ ပဋိဌာန်း ဟူ၍ ခုနှစ်ကျမ်း အပြား
ရှို၏၊ ထို ခုနှစ်ကျမ်းတို့တွင် ဓမ္မသက်စိကျမ်းကို ရေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏၊
ထို ဓမ္မသက်စိကျမ်း၌လည်း ကဏ္ဍအားဖြင့် စိတ္တုပြီးကဏ္ဍ၊ ရွှေပကဏ္ဍ၊ နိကျေပကဏ္ဍ၊

အင့်ကထာကဏ္ဍအားဖြင့် လေးပါး အပြားရှိ၏၊ ထို လေးပါးတို့တွင် ဖိတ္တာပြီဒ်-
ကဏ္ဍကို ရှေးဦးစွာ ဟောကော်မူ၏၊ ထို စိတ္တာပြီဒ်ကဏ္ဍ တံ့သည်လည်း မှာတိုကာ၊
ပဒေဘာဇန်အားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏၊ ထို နှစ်ပါးတို့တွင် မာတိကာကို
ရှေးဦးစွာ ဟောကော်မူ၏၊ ထို မာတိကာ၌ တံ့သည်လည်း ကုသလတ်က်၊
ဝေဒနာတိုက် အစရိုသောအားဖြင့် နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိ၏၊ ထို နှစ်ဆယ့်
နှစ်ပါးတို့တွင် ကုသလတ်က်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏၊ ထို ကုသလတ်က်၌
တံ့သည်လည်း ပဋိမဟာ, ဒတိယပဒ်, တတိယပဒ်အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏၊ ထို
သုံးပါးတို့တွင် ပဋိမဟာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏၊ ဟောဟန်ကား -
“အနက်ပေးကို ဆင်ခြင်ရှိ ကောက်လေ”။

ပရမတ္တာရား လေးပါးကို ခန္ဓာဖွဲ့သည်ရှိသော် - အလွန်အားဖြင့် ငါးပါး
အပြင် မရှိ။

အဘယ့်ကြောင့် ခန္ဓာမည်သနည်း၊ ပေါင်းရသောကြောင့် ခန္ဓာမည်သည်။

စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ အကျယ် ၁၂၁-ပါး၊ ဝေဒနာ, သညာကြောင်သော
စေတသိက် ၅၀၊ ရုပ် ၂၇-ခုတို့မှာ ပေါင်းသောကြောင့် ခန္ဓာ မည်တန်စေ။

ဝေဒနာ, သညာတို့မှာ အပြားမရှိ တပါးတည်း ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့်
ခန္ဓာ မည်လေသနည်း။

ဤကဲ့သို့ အများ အနည်းကို ပေါင်းသောကြောင့် ခန္ဓာ မည်သည် မဟုတ်၊
ပစ္စာပိန်, အတိတ်, အနာဂတ်, အဗျာတ္ထ, ဗဟိုဒ္ဓ, ဒရု, အာသန္တ စသော အားဖြင့်
ပေါင်းသောကြောင့် ခန္ဓာ မည်ပါသည်။

ထို ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် ဝေဒနာနှင့် သညာမှာ တပါးစီသာ ဖြစ်သောကြောင့်
သုဒ္ဓခန္ဓာ ခေါ်သည်။

စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ အကျယ် ၁၂၁-ပါး၊ ဝေဒနာ, သညာကြောင်သော
စေတသိက် ၅၀၊ ရုပ် ၂၇-ခုတို့မှာ များသောကြောင့် မိသာကခန္ဓာ ခေါ်ပါသည်။
ပေါင်း ပရမတ္တာရား လေးပါး၌ သုဒ္ဓခန္ဓာ နှစ်ပါး၊ မိသာကခန္ဓာ သုံးပါးအားဖြင့်
ငါးပါး တည်း။

တနည်း - ရုပ်ခန္ဓာ တပါးနာမ်ခန္ဓာ လေးပါးအားဖြင့် ငါးပါးတည်း။

ပရမတ္တာရား လေးပါးကို အာယတနာအားဖြင့် ခွဲဝေသော် - အလွန် အား
ဖြင့် တဆယ့်နှစ်ပါး ရှိသည်။

ထိုတွင် စိတ်မှာ မနာယတန တပါးသာ၊ စေတသိက် ၅၂-ခု၊ သုခုမရုပ်
၁၆-ခု၊ နိုဗ္ဗာန် ဤတရားဟိုသည် ဓမ္မာယတန မည်၏၊ စက္ခ။ ပ။ ရသ ၄၈-ဥ-ပါး

ဟူးသည် တခုဖြစ်သောကြောင့် သုဒ္ဓိယတန် မည်၏၊ ဖော်မွှေ့၊ မန်၊ မဗ္ဗာ ၌
သုံးပါးသည် အများဖြစ်သောကြောင့် မိဿကာယတန် မည်၏။

ပေါင်း သုဒ္ဓိယတန် ၉-ပါး၊ မိဿကာယတန် ၃-ပါးအားဖြင့် အာယတန်
တဆယ့်ရှစ်ပါး ဖြစ်သတည်း။

တန်ည်း—နာမ် အာယတန် ၁-ပါး၊ ရုပ် အာယတန် ၁၀-ပါး၊ မိဿကာ-
ယတန် ၁-ပါးအားဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ပါး ဖြစ်သတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် အာယတန် မည်သနည်း ဟူးမှူး — သတ္တဝါတိုကို သံသရာ
ဝါးမှု လျှပ်းမိုးဘီး၏ ချွဲတတ်သောကြောင့် အာယတန် မည်၏။

ပရမဏ္တ္တတရား လေးပါးကို စာတ်အားဖြင့် ခွဲဝေသော် — အလှန်အားဖြင့်
တဆယ့်ရှစ်ပါး တည်း။

ထိုတွင် ရုပ်ဓာတ် သက်သက် ၁၀-ပါး၊ နာမ်ဓာတ် သက်သက် ၂-ပါး၊
မိဿဓာတ် ၁-ပါး အားဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ပါးတည်း။

တန်ည်း—သုဒ္ဓဓာတ် ၉-ပါး၊ မိဿဓာတ် ၉-ပါးအားဖြင့် တဆယ့်ရှစ်ပါး
ဖြစ်သတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် စာတ်မည်သနည်း၊ သတ္တဝါတိုကို သံသရာဝါးမှု ဆင်းရှုံး
ရှည်မြင့်စွာ ဆောင်ရွက်ဟတ်သောကြောင့် စာတ် မည်၏။

ပရမဏ္တ္တတရား လေးပါးကို သစ္စာအားဖြင့် ခွဲဝေသော် — အလှန်အားဖြင့်
လေးပါးတည်း။

ထိုတွင် သုဒ္ဓသစ္စာ ၂-ပါး၊ မိဿသစ္စာ ၂-ပါးအားဖြင့် လေးပါးဖြစ်သတည်း။

တန်ည်း—နာမ် သစ္စာ ၃-ပါး၊ မိဿသစ္စာ ၁-ပါးအားဖြင့် လေးပါး
ဖြစ်သတည်း။

အဘယ့်ကြောင့် သစ္စာမည်သနည်း၊ ပုန်သောကြောင့် သစ္စာမည်၏။

တန်ည်း—ထိုတရားတိုကို အရိယာပူရဲ့လှို့သာ သိအပ်သောကြောင့်
လည်း အရိယသစ္စာ မည်၏။

လောကုတ္တရာမဂ်၏ ယဉ်သော မဂ္ဂုတ်သည် မဂ္ဂသစ္စာ၊ ဖိုလ်ချို့သော မဂ္ဂုတ်ကို
သစ္စာဝိမှတ် ထုတ်ရာ၏။

အဘယ့်ကြောင့် မာတိကာ မည်သနည်း၊ အမိန့် တူသောကြောင့်
မာတိကာ မည်၏။

အဘယ်သူ့ အမိန့်တူ သနည်း၊ အမ်သည် သားသမီးကိုကို ဖြစ်သောကဲ
သူ့ ထို့အတူ မာတိကာသည်လည်း နိဒ္ဓသကို ဖြစ်စေ၏။

တန်ည်း—ရေမြောင်းနှင့် တူသောကြောင့်လည်း မာတိကာ မည်၏။

အဘယ်သို့ တူသနည်း၊ ရေမြှောင်းသည် ကန်၊ လယ် အစရှိသည်သို့ သက်ဝင်သကဲသို့ ထို့အတူ မာတိကာသည်လည်း အနက်သဘာအားဖြင့် နိဇ္ဈာသသို့ သက်ဝင်တတ်၏။

တနည်း — ရေမြှောင်းသည် ကန်၊ လယ် အစရှိသည်တိနှင့် စပ်၍ ဖြစ်သကဲသို့ မာတိကာသည်လည်း နိဇ္ဈာသနှင့် စပ်၍ ဖြစ်၏။

တိက်, ခုက် နှစ်ပါးတွင် အဘယ်ကြောင့် တိက်ကို ရွှေးဦးစွာ ဟောပါသနည်း။ ခုက်ကား ၁၀၀' တိက်ကား ၂၂-တိက်သာဖြစ်၍ နည်းသောကြောင့် ယူလွှာယ် စေခြင်းငါး တိက်ကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူသည်။

* ၂၂-တိက်တို့တွင် ကုသလတိက်ကို အဘယ်ကြောင့် ရွှေးဦးစွာ ဟောပါသနည်း။

အလုံးစုံသော ပရမတ္တတရားကို သိမ်းမိသောကြောင့်ငှင့်၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အပျောကတတို့ အချင်းချင်း မရောမရှုက်သောကြောင့်ငှင့်၊ ကုသိုလ် ဟူသော အာခိကလျာဏနှင့် ယုဉ်သောကြောင့်ငှင့်၊ ကုသလတိက်ကို ရွှေးဦးစွာ ဟောပါသည်။

ကုသလတိက်တွင်လည်း ကုသိုလ်ကို အဘယ်ကြောင့် ရွှေးဦးစွာ ဟောပါသနည်း။

မြတ်သည်ဖြစ်၍ လောကုတ္တရာစီးပါးချမ်းသာကို ဆောင်ဟတ်သောကြောင့် ကုသိုလ်ကို ရွှေးဦးစွာ ဟောပါသည်။

ဤပုဒ်၌ ကုသလသဓို, မမူသဓို တို့သည် အဘယ်အနက်ကို ဟောကုန် သနည်း။

ကုသလသဓိုပါသည် အနာမရှိခြင်းအနက်, အပြစ်မရှိခြင်းအနက်, ကောင်းသောအကျိုးကိုပေးခြင်း ဟူသောအနက် ဤသုံးပါးသောအနက်ကို ဟော၏။

မမူသဓို သည် သဘောဟူသောအနက် စသည်တို့တွင် ဤ၌ နှစ် နိုတ္ထ အနက်ကို ဟော၏။

ဤပုဒ်၌ သောတာပတ္တိမဂ် ပဋိမဓာာန်၌ မဂ္ဂိုင် ရှုစ်ပါး ရသည်ကို ရည်၍ ရှုစ်ပါး ဆိုသည်။ ဒုတိယစျောန် စသည်၌ စိတ်ကြည်၍ မဂ္ဂိုင် ခုနစ်ပါး ရသည်ကို ရည်၍ ခုနစ်ပါး ဆိုသည်။ (သက္ကတိဂါမိမဂ်, အနာဂတိမဂ်, အရဟတ္ထမဂ် တို့၌ လည်း ရင်းနည်း)။

ပဂံစိတ္တုပွဲမြို့၌ ၂၉-၉ ဆိုသည်မှာ မဂ္ဂိုင်၌ စိတ်ဘို့ ၃၆-၉တွင် မဂ္ဂိုင် တရားကိုယ် ဂ-ပါးကိုကြည်၍ ၂၂-၉ ဖြစ်၏။ စိတ်ဟူသည်ကား အာရမွှေကိုယာနာ-

အာရုံကိုသီခြင်းလက္ခဏာ တပါးသာ ဖြစ်၍ မဂ်စိတ် င့်ခုကို တခုတည်း လုပ်၍
ထည့်သော် ၂၉·၉ ဖြစ်သတည်း။

ဖိုလ်စိတ္တပြုပါဒ် ၃၇·ခုမှာလည်း ဖိုလ်စိတ် င့်ခု၌ စေတသိက် ၃၆·ခရ၏၊ ၄၀း
ဖိုလ်စိတ် င့်ခုကို တခုတည်းလုပ်၍ ထည့်သော် ၃၇·ခု ဖြစ်သတည်း။

ကုသိုလ်၏ အခြားမဲ့၌ အကုသိုလ်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောပါသနည်း၊
ကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အကုသိုလ်၏ အခြားမဲ့၌ အဗျာကတကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောပါသနည်း၊
ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တိသည် ကုသိုလ်တည်၍ အကုသိုလ်တိကို ပယ်ပြီးလျှင်၊
အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှာက်ပြုကုန်ရကား ဤသို့ ပဋိပတ္တိအစဉ်အားဖြင့်
ဟောတော်မူသည်။

အကုသာလာ၌ အ-သွေးပါသည် အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း၊ ဝိရွှေ့အနက်
ကို ဟော၏။

အဗျာကတာ၌ အ-သွေးပါသည် အဘယ်အနက်ကို ဟောပါသနည်း၊ အညာ
အနက်ကို ဟော၏။

ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကား အကြောင်းတရား၊ ဝိပါက်နှင့် ရုပ်တရားတို့မှာ
အကျိုးတရား၊ ကြိုယာနှင့် နိဗ္ဗာန်ပူ့၊ အကျိုးလည်းမဟုတ် အကြောင်းလည်း
မဟုတ်၊ “ခန္ဓာ အာယတန ောတ သစ္ာတို့မှာ ဆင်ခြင်၍ ဖွဲ့လေ”။

အဘယ့်ကြောင့် တိက် မည်သနည်း၊ ပရမတ္တတရား လေးပါးကို သုံးစုံပြု
၍ ဟောသောကြောင့် တိက်မည်၏။ ထို တိက်သည်လည်း အာဒီလဒ္ဒနာမတိက်
သွားလဒ္ဒနာမတိက် ၂·ပါး တို့တွင် ဤတိက်သည် အစဉ်ကည်သော ကုသလသွှေ့
ကို အခွဲပြုသောကြောင့် အာဒီလဒ္ဒနာမတိက် မည်၏။

အဘယ့်ကြောင့် တိက်မှတ် ဆုံးသနည်း၊ ပရမတ္တတရားလေးပါးကို သုံးစုံပြု
၍ ဟောသောကြောင့် မကုန်သောတရားကို တိက်မှ လွတ်သောကြောင့် တိက်မှတ်
ဆုံးသည်။

ထို တိက်သည်လည်း သပ္ပါဒေသ၊ နိဗ္ဗာဒေသ ၂·ပါး တို့တွင် ပရမတ္တတရား
အကြောင်းမရှိသောကြောင့် နိဗ္ဗာဒေသတိက်ဟု မှတ်လေ။

၂-ဝဝနာတိက်

ကုသလတိက်၏ အခြားမဲ့၌ ဝဝနာတိက်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်
မူပါသနည်း။

ကုသလတိက်ဖြင့် သိရှိဟန်သော ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ အဘျာကတ တရား
ပူး၏ ဖြုံးမှုတိအား လျော်စွာ သုခသမ္မယုတ္တ၊ ဒုက္ခသမ္မယုတ္တ၊ အဒုက္ခမသုခ-
သမ္မယုတ္တ အပြားကို ပြလိုသောကြောင့် ဉာဏ်ဝနာတိက်ကို ဟောတော်မူ
သတည်း။

ဤတိက်၏ ဝန်ဆောင်ရေး အား အမြတ်ဆုံး မဆိုကောင်း၊ ဝန်ဆောင်ရေး
ရှိသည်ဟုလည်း မဆိုကောင်း၊ ဝန်ဆောင်ရေး ယူဉ်သည်ဟု၍လည်း မဆိုကောင်း၊
ပဋိပုဇွဲဗုဒ္ဓဘာသာ သုခဝေဒနာနှင့် တက္ခဖြစ်သောတရားကို ဟောမည်
သို့သောကြောင့် သုခဝေဒနာကို ကြော်၍ ရင်းနှင့် တက္ခဖြစ်သော သုခသဟဂုတ်
စိတ် ၆၃-ခု။ ပဲ။ ကောက်လေသည်။

ဒေါသ၊ ဏူသာ၊ မစွဲရီယ၊ ကုက္ခစွဲ တို့မှာ ဒေါသမူဒွေ့သာ ယျှဉ်သောကြောင့်
ရင်း၊ ဝိစိကိစ္စာ မှာ ဝိစိကိစ္စာစိတ်၏သာ ယျှဉ်သောကြောင့်ရင်း ထိုတရားတို့ကို
ကြော်ရလေသည်။

ဒုတိယပုဇွဲဗုဒ္ဓ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ဗုက္ခဖြစ်သောတရား ဆိုသောကြောင့် ဒုက္ခ-
သဟဂုတ်စိတ် ၃-ခု။ ပဲ။ ကောက်လေသည်။

ဤပုဇွဲဗုဒ္ဓ ဝန်ဆောင်ရေး သုနှင့် တက္ခဖြစ်သောတရား ဆိုသောကြောင့်ရင်း၊ ပိတ္တ
မှာ ဒုက္ခသဟဂုတ်စိတ်၏ မယျှဉ်သောကြောင့်ရင်း လောဘ ဒီ၌ မာန မှာ
လောဘမူစိတ်၏သာ ယျှဉ်သောကြောင့်ရင်း၊ ဝိစိကိစ္စာမှာ ဝိစိကိစ္စာစိတ်၏သာ
ယျှဉ်သောကြောင့်ရင်း ကြော်ရလေသည်။

တတိယပုဇွဲဗုဒ္ဓ ဥပေဒ္ဒာဝေဒနာနှင့် တက္ခဖြစ်သော တရားကိုသာ ဟောသော
ကြောင့် ဥပေဒ္ဒာသဟဂုတ်စိတ် ၅၅-ခု။ ပဲ။ ကောက်ရလေသည်။

ဤပုဇွဲဗုဒ္ဓ ဝန်ဆောင်ရေး သုနှင့် တက္ခဖြစ်သောတရား ဆိုသောကြောင့်ရင်း၊ ပိတ္တ
မှာ ဥပေဒ္ဒာ၌ မယျှဉ်သောကြောင့်ရင်း၊ ဒေါသ ဏူသာ မစွဲရီယ ကုက္ခစွဲ တို့မှာ
ဒေါသမူဒွေ့သာ ယျှဉ်သောကြောင့်ရင်း ကြော်ရလေသည်။

ဤတိက်၏ ကောက်သောတရားကို ကြည့်၍ ခန္ဓာ၊ အာယတနာ၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ
တို့ကို သွေ့၊ မီသာက၊ ရုပ်၊ နာမ် ရွေးလေ။

အာဒီလဒ္ဒ၊ သမ္မလဒ္ဒ နှစ်ပါး တို့တွင် သုံးပုဇွဲလုံးကို စွဲသောကြောင့် သမ္မလဒ္ဒ-
နာမတိက်၊ သပ္ပဒေသ၊ နိပ္ပဒေသ နှစ်ပါး တို့တွင် သုံးပုဇွဲလုံး၌ မပါသော ဝန်ဆောင်ရေး
သုံးရပ်နှင့် ရုပ်၊ နိမ္မဘန်ကို တိက်မှတ် ထုတ်သောကြောင့် သပ္ပဒေသတိက် မည်၏။

ထူးသည်မှာ အကျိုးချင်း ထူးသည်ကို ရည်သည် ကုသိုလ်မှာ ကောင်းသော အကျိုး၊ အကုသိုလ်မှာ မကောင်းသော အကျိုး ဆိုလိုသည်။

တနည်း—တူသည်မှာ အကြောင်းအကျိုး နာမ်ချင်း တူသည်ကို ယူ။

ဤပုဒ်၏ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ပိုက် ကိုသာ ကောက်၍ ကမ္မဏရုပ်ကို မကောက်သနည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် မူချကျိုး၊ သာမန်ကျိုး နှစ်ပါး တို့တွင် ဤအဖွဲ့ မူချကျိုးကို ရည်တော်မူသည် သာမန်ကျိုးကို ရည်တော်မူသောကြောင့် ကမ္မဏရုပ်ကို မကောက်မူ၍ ဝိပါက်ကိုသာ ကောက်တော်မူလေသတည်။။

ဥပမာကား—သလေးစွဲကိစ္စက်၍ အပင်မှ အသီးသီးသောကာလ စိုက်သော မျိုးစွဲနှင့် တူသော အသီးကိမ့်၍ အကိုင်း အခက် အရွက်တို့သည် ထို့မျိုးစွဲ၊ တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပြားသော်လည်း မျိုးစွဲနှင့်တူသော ဝိပါက်ကိုသာ ကောက်၍ အကိုင်း အခက် အရွက်နှင့် တူသော ကမ္မဏရုပ်ကို မကောက်လေသတည်း။ “ဤကား မူလိုက်ဘာ (ရှိ) အလို”။

တနည်း—ကမ္မဏရုပ်သည် ကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း ဝိပါက် ဟူသော အမည်ကို မရသောကြောင့် မကောက်ရ။ “ဤကား ရှိကား ရှိကားကျော်(၂၄၂) အလို”။

ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် တို့၏ အကျိုးလည်း ဖြစ်စေ ဝိပါက် ဟူသော အမည်ကို ရသည်လည်း ဖြစ်စေ ဤအင်္ဂါ နှစ်ပါး ညီမှ ကောက်ရသည်။

ငုံပါဒ္ဓတိက်

ဥပါဒ္ဓတိက် ပဋိမပိုင်း အနက်ကို ထောက်၍ တော့၊ ဒီဇိုတိ ကပ်အပ်သော ကံဆိုလျှင် ပရမထာတရား င့်ပါးတွင် ကံမည်သောတရားကို ရှာသော အကုသိုလ်၊ လောက်ကုသိုလ်တို့သည် တော့၊ ဒီဇိုတိ၏ အာရုံပြုသော ကံ မည်၏၊ ထိုသိပင် ဆိုသော်လည်း စိတ္တုပြုပါဒ္ဓကို မယူရှား၊ ငှင်းချုပြုသော စေတနာကိုသာ ယူရှာသည်။ ထိုစေတနာမှသော်လည်း မနောဒ္ဒါရွှေပါသော စေတနာမှသာ ကံ၊ ငှင်းမနောဒ္ဒါရွှေပါးသော စေတနာမှသော်လည်း အတွက်ထို စေတနာမှ အကျိုးပေး၏၊ မရအောသနွော၊ အဘိညာဉ်ွော၊ ပဋိနှီးရိုးထို ဝိပါက်၊ ကံရိယာတို့၏ ရှိသော စေတနာသည် အကျိုးမပေး။ ထိုကံအကျိုးသည် လောက်ဝိပါက်၊ ကမ္မဏရုပ်ရ၏။ ဤပုဒ်၏ တော့ ဒီဇိုတိ အာရုံလည်း ဖြစ်စေ၊ ကံ၏ အကျိုးလည်း ဖြစ်စေ အင်္ဂါ နှစ်ပါး တည်း။

ပဋိမပိုင်း ဝိညာတ်ဒွေး သွေး၊ လဟုတာဖိတ္တယ တို့သည် ကမ္မဏရုပ် သဘောမှ ကင်းသောကြောင့် ကြိုးသည်။

၅-သံကိလိဋ္ဌတိက်

၃၁

ဒုတိယပမ်း ဟဒယ, ဇူနှိုယ်-ရပ်တိသည် ကမ္မဇာကန် ပြစ်သောကြော်
ကြော်သည်။

၅၂-တိက်၏ လက္ခဏရပ် ၄-ခု တိသည် နက္တတော်စုပ် ပြစ်လျက် အဘယ့်
ကြောင့် ကောက်လေသနည်း။

ရပ်၏ ပြစ်စကို ဥပစယ, သန္တတိ ခေါ်သည်၊ ရပ်၏ ပြစ်၏ တည်ဆဲကို ဓရတာ
ခေါ်သည်၊ ရပ်၏ ချုပ်ဆဲ ဘင် ကို အနိစ္စတာ ခေါ်သည်၊ ထိသို့ ကံစွဲပျော်ပါရ
မကင်းသောကြောင့် လက္ခဏရပ် ၄-ခုကို ငှင်းပြု သွင်း၍ ကော်မူလေ
သည်။

ထိုကြောင့် လက္ခဏရပ် ၄-ခုတိသည် အကြောင်း ၄-ပါး ထိုကြောင့် သက်
သက် မဖြစ်သော်လည်း ရှုပကဏ္ဍပါဉီတော်၏ ပရီယာယ်အားပြင် ဟောတော်
မူ၏။

၅-သံကိလိဋ္ဌတိက်

သံကိလိဋ္ဌတိက် ပဋိဓမ္မ၏ ပူးပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ် ဟူသည်မှာ ကံလေ-
သာ ၁၀-ပါး တည်း။

ပူးပန်စေအပ် နှိပ်စက်အပ် ဟူသည်မှာ ထိုကံလေသာ ၁၀-ပါးနှင့် အထူတက္း
ပြစ်သော အကုသိုလ် ၁၂-ခုကံလေသာ ၁၀-ပါးကြော်သော စေတသိုက် သတ္တရသာ
တည်း။

ထိုတင် ကံလေသာ ၁၀-ပါးမှာ ပူးပန်တတ် ပူးပန်အပ် ၂၂-ပါးလုံးယင် ရ၏။
လောဘကို ပူးပန်တတ် ယူလျှင် ကြောင်း ၉-ပါး ပူးပန်အပ်။ ပါး အနောတ္ထပ္ပကို
ပူးပန်တတ် ယူလျှင် ကြောင်း ၉-ပါး ပူးပန်အပ်။ ၇-ပါးကို တတ်ယူလျှင် ၅-ပါး အပ်။
၅၃-သို့ ကံလေသာ ၁၀-ပါးတို့သည် တတ်လည်းရ အမ်လည်းရ၏။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၊ စေတသိုက် ၁၃-ခုမှာ ပူးပန်အပ်သာ ရ၏၊ တတ် မရ။
ကံလေသာ ၁၀-ပါးမှာ ပူးပန်တတ်သောတရား မည်၏။ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၊
စေတသိုက် ၁၃-ခုမှာ မိမိကံကိုယ်က မပူးပန်တတ်သော်လည်း ပူးပန်တတ်သော
ကံလေသာတို့နှင့် တက္းဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပူးပန်အပ် ရလေသည်။

ပုံကား — ထင်းသည် မပူးပန်တတ်၊ ထိုသို့ မပူးပန်တတ်သော်လည်း ပူးပန်တတ်သော
မီးနှင့်ယျှဉ်သောကားလ မီးနှင့် တက္းဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထင်းပါ ပူးပန်လေသက္းသို့
မီးနှင့် ကံလေသာ၊ ထင်းနှင့် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၊ စေတသိုက် ၁၃-ခု မှတ်။

ဥပမာ တန်ည်းမှာ — ရွှောက္း၏ သွောက်ကောင်းအိမ်တွင် တည်းနေ၏၌ ခိုး
သော သူ့ခိုး၏ ဥပမာကို သီးလေ။

သံကိုလေသ၊ သံကိုလိုင့်၊ သံကိုလေသံက ရှု-ပါးတို့၏ အထူးကား — “သံကိုလေသောတိ သဲ ကံလသဝတ္ထု။နှင့် ဝစ်နှင့်” ဟူသော ရွှေကာပါ၌ (၃၄) ဖြင့် ရှိလေသာ ၁၀-၅ီး ရ၏။

“သံကိုလေသေန သမန္ဒာဂတာတိ သံကိုလိုင့်” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၌ (၇၅) ဖြင့် ကိုလေသာ ၁၀-ပါးနှင့် တက္ကာဖြစ်သော အကုသိုလ် ခွဲဗေသ စိတ္တုပါ၌ ရ၏။

“သံကိုလေသေ အရဟတိတိ သံကိုလေသံက” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါ၌ (၇၅) ဖြင့် ကိုလေသာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော လောကီတရား ရ၏။ ဤသည် လျှင် ရှု-ပါး အထူးတည်း။

၆-ဝိတက္ကာတိက်

ဝိတက္ကာတိက်၏ ဝိတက်သည် ဝိတက်နှင့် တက္ကာဖြစ်သည် မဆိုကောင်း၊ ဝိတက်၏ ဝိတက်ရှိသည် မဆိုကောင်း။ ဝိစာရသည် ဝိစာရနှင့် တက္ကာဖြစ်သည် မဆိုကောင်း၊ ဝိစာရ၌ ဝိစာရရှိသည် မဆိုကောင်း။ ဝိတက်သည် ဝိစာရနှင့် တက္ကာဖြစ်၏။ ဝိစာရသည် ဝိတက်နှင့် တက္ကာဖြစ်၏။ ဝိတက်ဟူသမျှသည် သဝိစာရ ချဉ်း၊ ဝိစာရမျှ အခါး၊ ဝိတက်ရှိ၏။ အခါး၊ မရှိ ၂-ပါးတည်း။

အဘယ်၌ ရှိ၍ အဘယ်၌ မရှိသနည်း။ ဧွေပွဲဝိညာဉ် ၁၀-ကြော်သော ကာမေတ် ၄၄-ခု၊ ပဋိမဏ္ဍာာန် ၁၁-ခု၌ ဝိစာရဖြစ်သောအခါ ဝိတက်ရှိ၏။ ဒုတိယဏ္ဍာာန် ၁၁-ခု၌ ဝိစာရဖြစ်သောအခါ ဝိတက်မရှိ။

ပဋိမပိုက ကြော်သော ဝိတက် စေတသိက် ၅၅-ခုသည် အဝိတက္ကာ သဝိစာရ ဖြစ်သောကြော်၌ ဒုတိယပုဒ်သို့ သွင်း။

ဒုတိယပုဒ်က ဝိစာရစေတသိက် ၁၁-ခုသည် အဝိတက္ကာ အဝိစာရ ဖြစ်သော ကြော် တတိယပုဒ်သို့ သွင်း။

ပဋိမပိုက ကြော်သော ဝိစာရစေတသိက် ၅၅-ခုသည် သဝိတက္ကာ အဝိစာရ ဖြစ်သောကြော်၌ တိက်မှတ်ထုတ်။

ဝိတက် စေတသိက် ၅၅-ခုတွင် လောကီ၌ ယှဉ်သော ဝိတက် ၄၇-ခုသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ မဂ်၌ ယှဉ်သော ဝိတက် ၄-ခုသည် မဂ္ဂသစ္စာ၊ ဖိုလ်၌ရှိသော ဝိတက် ၄-ခုသည် သစ္စာဝိမှတ်။ ဝိစာရ ၁၁-ခုမှာလည်း ၄၃းနည်း ၃-ချက်ပင် ခွဲလေ။

၇-ပီတိတိက်

ပီတိတိက်၏ မြတ်စွာဘုရားသည် ပီတိသဟဂတပုဒ်သာ ကွဲသည်ကို မဟော သေးသော တရားနှင့်သာ တဲ့၍ ဟောသင့်လျက် ဟောစရာတရားကုန်သော ကြော် သူခဲ့၊ ဥပေကွာတို့၌ တဲ့၍ ဟောပြန်လေသလော ဟူငြားဖူး။

ဂ-ဒယနတိက

၃၃

ဟောစရာ ကုန်သောကြောင့် မဟုတ်၊ နိပ္ပါတိက သူခ၊ သပ္ပါတိက သူခ J-ပါး
ကွဲသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းငါ့ ဤတိက်ကို ဟောတော်မူသည်။

စတုတ္ထူးနှင့် ဘာ သူခသောကုန်တိ ကာယဝိညာဉ်၌ရှိသော သူခဝေဒနာ ၁၁
ပေါင်း ၁၂-ခုသည် နိပ္ပါတိကသူခာ။ သောမနသု ၆၂-ခုတွင် စတုတ္ထူးနှင့်
သော သောမနသု၌ရှိသော သူခဝေဒနာ ၅၁-ခုသည် သပ္ပါတိကသူခတည်း။
“ဤကား အဋ္ဌကထာ(ကျ)နည်း”။

မူလိုကာ (၄၁) နည်းအားဖြင့် ပိတိကား နှစ်သက်သည်၊ ဝေါနာကား
ခံစားသည်၊ ဤသို့ ပိတိ၊ ဝေါနာ တရား J-ပါးတို့၏ သိနိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကို
ပြတော်မူခြင်းငါ့ ဤတိက်ကို ဟောတော်မူသည်။

အနှစ်ကာ (၄၂) နည်းအားဖြင့် အတိပကီတ သူခ၊ ဉာဏ်ရိက သူခ J-ပါး
ကွဲသည်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းငါ့ ဤတိက်ကို ဟောတော်မူသည်။

စတုတ္ထူးနှင့် ဘာ-၏၌ရှိသော သူခဝေဒနာသည် အတိပကီတ သူခ။ စတုတ္ထူးနှင့်
သောမနသု၌ရှိသော သောမနသု ၅၁-ခု၊ သူခသောကုန်တိ ကာယဝိညာဉ်၌
ရှိသော သူခ ၁၁ ပေါင်း သူခဝေဒနာ ၅၂-ခုကို ဉာဏ်ရိကသူခ ဆိုသည်။

ဂ-ဒယနတိက

အသယ်ကြောင့် ဒယနမည်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်သည် နိမ္မာန်ကို ရှေးဦးစွာ မြင်သောကြောင့် ဒယန
မည်သည်။

ဂေါ်ဗြိုသည် နိမ္မာန်ကို ရှေးဦးစွာ မြင်သည်မဟုတ်လောာ။

ဂေါ်ဗြိုသည် ရှေးဦးစွာ မြင်သောလည်း ကိုလေသာတို့ကို မပယ်ရသေး
သောကြောင့် မြင်သည် မဆိုရ။

ဥပမာကား—တစ်တာခုအာမကိစကို ပြောဆိုလိုသောကြောင့် မင်းထံသို့သွား
သောသူသည် ဆင်ပေါ်၌ မင်းကိုမြင်သောလည်း မင်းကိုတွေ့ခဲ့၏လောဟု မေး
မူ မိမိကိစ္စ မပြီးသေးသောကြောင့် မတွေ့ဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း။

ပယ်ပုံကား—သောတာပတ္တိမဂ်သည် ဒိုင်းကတသမ္မယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ ဝိစိကိစ္စာ
သဟုဂုတ်စိတ် ၁-ခု၊ ပေါင်း ၅၂-ခုကို အကြောင်းမဲ့ ပယ်သည်။

အပါယ်သို့ လားစေတတ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဒေါသာ၊ မလားစေတတ်သော
ဝိပ္ပယုတ် ဒေါသာ J-ပါးတို့တွင် အပါယ်သို့ လားစေတတ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဒေါသာ
ကိုလည်း ပယ်သည်။

၃၄

၄-မှတ်ကာ အရကောက် အဓိပါယ်

အပါယ်သို့ မလားဖေတတ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဒေါသည်လည်း ပဝတ္ထိ အခါ အကြမ်း၊ အနဲ့ ဂ-ပါးရှိသည်တွင် အကြမ်းကို သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သည်။

အနုသည်လည်း ကာမရာဂနှင့် သမ္မယုတ်ဖြစ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဂ-ခု၊ ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂနှင့် သမ္မယုတ်ဖြစ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဂ-ခု အားဖြင့် ဂ-ပါးတို့တွင် ကာမ-ဌာနနှင့်ယဉ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဂ-ခုနှင့် ဒေါသကို အနာဂတ်မဂ်ဖြင့် ပယ်သည်။

ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂနှင့် ယဉ်သော ဝိပ္ပယုတ် ဂ-ခုနှင့် ဥစ္စစ္စကို အရဟတ္ထမဂ် ဖြင့် ပယ်သည်။

ဒီးဂိုဏ်သမ္မယုတ် ဂ-ခုနှင့် ပိမိကိစ္စာကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်သည်။

ဒေါသမူမွှေ့ကို အောက်မဂ် ရ-ခုဖြင့် ပယ်သည်။

ဥစ္စစ္စကို အရဟတ္ထမဂ်ဖြင့် ပယ်သည်။

ဝိပ္ပယုတ် ဂ-ခုကို မဂ် ဂ-ပါးဖြင့် ပယ်သည်။

၅-အသုနဟေတုတိက်

အသုနဟေတုတိက်၏ ရှိသည် ယျာဉ်သည် မည်သည် ရ-ပါးတူ၏၊ ကံ ကဲ့သည်။

သောတာပန်ပူဂိုလ်ပယ်သော ဒီးဂိုဏ်ဝိပ္ပယုတ် ဂ-ခု၏ ရှိသော လောဘ၊ မောဟယိတ်မှ ၁-ပါးသော ဇေတသိုက်နှင့် ငှါးစိတ် ဂ-ခုသည် အကောက်က နေမြဲ၊ လောဘကိုယူခိုက် မောဟအကောက်က၊ မောဟကိုယူခိုက် လောဘ အကောက်က။ ဒေါသမူမွှေ့ရှိသော မောဟကို ယူခိုက် ဒေါသ အကောက်က၊ ဒေါသကိုယူခိုက် မောဟအကောက်က။ ပိမိကိစ္စာဗျာရှိသော မောဟကိုယူခိုက် ပိမိကိစ္စာစိတ်နှင့် တက္ခဖြစ်သော ဇေတသိုက်တို့သည် အကောက်က။ ပိမိကိစ္စာနှင့် ယျာဉ်သော မောဟကို ယျာဉ်ဘက်ဟိတ် မရှိသောကြောင့် ပင့်မပြုမှုံးမှာ ကြုံး၊ ခုတိယပုဒ်၏ ဥစ္စစ္စ ငှါးနည်း။

မောဟမူမွှေ့၏ မောဟကို တတိယပုဒ်၏ သွင်း၍ ကောက်။

၁၀-အာာစယဂါမိတိက်

အာာစယဂါမိတိက် ခုတိယပုဒ်၏ နိမ္မာန်သို့ဇောက်ကြောင်းကို ကောက်သည့် ကာလ မဂ်စိတ် ဂ-ခုနှင့် ဇေတသိုက် ရုံး-ခုကိုသာ ကောက်သည်။

၁၁-သေက္ခတိက်

၃၅

လောကီကုသိုလ်များလည်း အရှုပေးသော သီလ ဆောက်တည်သော
ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ စီးပြန်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း မဟုတ်ပါလော၊
သို့ဖြစ်၍ လောကီကုသိုလ်များကိုလည်း ကောက်သင့်သည် ဟူ၏အဲ။

မကောက်သင့်။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမှ လောကီကုသိုလ်တို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည်
လည်းရှိ၏၊ မရောက်သည်လည်းရှိ၏၊ အကြောင်းဝေးသောကြောင့် မကောက်
သင့်။ မင်္ဂာ အကြောင်းနီးသောကြောင့် ကောက်သင့်လေသတည်း။

၁၁-သေက္ခတိက်

သေက္ခတိက် ပွဲမုပ်၌ သေက္ခပိုလ် ၂-ယောက်တို့၏ ဉာဏ်ဆိုသောကြောင့်
အရဟတ္ထဖိုလ် ကြော်သော လောက္ခာနာဖိုစ် ၂-ခတ္ထတ္ထုင် သောတာသတ္ထိမင်း၊
ဖိုလ်သည် ငါးပုဂ္ဂိုလ်၌သာ ဖြစ်၏၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ မဖြစ် ။ပါ။ အရ-
ဟတ္ထမင်းသည် ငါးပုဂ္ဂိုလ်၌သာ ဖြစ်၏၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ မဖြစ်သော
ကြောင့် သေက္ခပိုလ် ၂-ယောက်တို့၏ ဉာဏ်ဆိုသော ဟုတ်တန်း။

ရုတိယုံ့၌ အသေက္ခဖြစ်သော ရဟန်သပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်ဖြစ်သော အရ-
ဟတ္ထဖိုလ်စိတ် ၁-၃၊ စေတသိက် ၃၆-ခုက္ခာသာ ကောက်၏။

အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်တို့မှာ သုပ္ပန္နလာ သာဓာရာ၏
ဖြစ်သောကြောင့် လွှာတ်တန်း။ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေးကြော်သော ကြိုယာ ၁၈-ခုသည်
အရဟတ္ထဖိုလ်စိတ်ကဲသို့ပင် ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန္တ်သာ ဖြစ်၍ အသေက္ခ သာဓာရာ
ဖြစ်သောကြောင့် ငါးကြိုယာ ၁၈-ခုကဲ့ ကောက်သင့်ပါသည် မဟုတ်လော။

မကောက်သင့်။

အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမှ—

ဓန္ထယုပိုက် ပြုကာသဝါရှု၌ “ယအဲ ရှုပ္ပန္နန္တာ ဉာဏ်တို့ ဉာဏ်တို့၊ ဉာဏ်တို့၊
သုတိ”ဟု ပါ၌ ရှုပ္ပန္နသောကြောင့် ဖြစ်ပဲ၊ ဖြစ်သူး၊ ဖြစ်လတ္ထု့၊ ဟု အနက် ပေးလေ
သည်။ ဘုံဖြစ်ပဲ၊ ဘုံဖြစ်သူး၊ ဘုံဖြစ်လတ္ထု့၊ မရှိ၊ ကြိုဘုံ၌ သန္တာ ရှုံးသည် မရှုံးသည်
သာ လိုင်း။ သည်ဘုံ၌ ရှုပ္ပန္နသန္တာ ဖြစ်ပဲ၊ ဖြစ်သူး၊ ဖြစ်လတ္ထု့၊ ခုံးရသကဲ့
သို့ ကြိုသေက္ခတိက်၌လည်း “သေက္ခာ ဓမ္မာ၊ အသေက္ခာ ဓမ္မာ”ဟူသော ပါ၌
ရှုံးသောကြောင့်သာ သေက္ခပိုလ် ၂-ယောက်တို့၏ ဉာဏ်၊ ရဟန်သပုဂ္ဂိုလ်၏
ဉာဏ် ဟု အနက် ပေးလေသည်။ သေက္ခမည်သော တရား၊ အသေက္ခမည်သော
တရားသာ လိုင်း၊ ဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခမည်ကုန်သော၊ အသေက္ခ မည်ကုန်
သောဟု အနက် ပေးရသည်ဟု မှတ်။

၁၃-ပရီတ္ထာရမ္မဏတိက်

ပရီတ္ထာရမ္မဏတိက် ပဋိမပုဒ်၌ အပ္ပါယည် သတ္တဝါပည်ကို အာရုံး ပြုသည်၊ ငှုံးတရားတို့သည် ကာမကို အာရုံးပြုသည်၊ ထိုသို့ အာရုံး ပြားသော ကြောင့် ကြော်သည်။

ဝိရတိကို အဘယ့်ကြောင့် မကြော်သနည်း၊ ဝိရတိသည် လောကီ၊ လောကုတ္ထရာ ဝိရတိ ဟျှော် ဂ-ပါး အပြားရှုံး၏။ ထိုတွင် လောကီ၌ ယျော်သော ဝိရတိသည် ခုစရိတ်ကို အာရုံးပြုသည်၊ ထိုခုစရိတ်ကျည်း ကာမတရားပင် ဖြစ်၍ မကြော်သည်။ လောကုတ္ထရာ ဝိရတိသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံးပြု၏။

ဒုတိယပုဒ်၌ ဝိရတိမှာ ရူပု၊ အရှုပ္ပာ်၌ ပယ်စရာ ခုစရိတ် မရှိသောကြောင့် ဝိရတိ အာရုံးပြုစရာ တရား မရှိ၏ ကြော်ရသည်။ တန်ည်းမှာ — အာရုံးပြားသော ကြောင့် ကြော်ရသည်။

တတိယပုဒ်၌ ငှုံးနည်း အာရုံးပြားသောကြောင့် ကြော်ရသည်။

ငှုံးတိက်၌ ကာမ ကေန် ၂၂၊ အနေကန် ၃၁၊ မဟရှုတ် ကေန် ၆၊ အနေ-ကန် ၃၁၊ နိဗ္ဗာန် ကေန် ၈-၉၊ အနေကန် ၁၁၊ ပည်ကေန် ၂၁၊ အနေကန် ၃၁-တို့ကို နှလုံးသွေး၍ ကောက်လေ။

ကာမ ကေန် ၂၂-ဟူသော်ကား — ဒွေးပွဲ့ပြုသာ့ ၁၀၊ မနောဓာတ် ၃-၉၊ တဒါရု ၁၁၊ ဟသီတ္ထပါဒ်တည်း။

အနေကန် ၃၁-ဟူသော်ကား — ငှုံးကေန် ၂၂-ပါးမှ တပါး ကာမစိတ် ၂၉-၉၊ အဘိညာဦးဒေ့တည်း။ ငှုံးစိတ်သည် မဟရှုတ် အနေကန်၊ ပည် အနေကန်လည်း မည်၏။

မဟရှုတ် ကေန် ၆-၉ ဟူသော်ကား — ဝိညားကျောယတန် ၃-၉၊ နှစ်သညာ-နာသညာယတန် ၃-၉တည်း။

လောကုတ္ထရာစိတ် ၈-၉သည် နိဗ္ဗာန် ကေန် မည်၏။

အနေကန် ၁၁-ဟူသော်ကား — မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဉာဏ်သမ္မယုတ် ၈-၉၊ မနောဒ္ဓါရာဝိနှင့် အဘိညာဦး ဒွေးတည်း။

ကေန် ဆိုသည်မှာ သောတာပတ္တိမ်ဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံးပြုသကဲ့သို့ မှတ်။ အနေကန် ဆိုသည်မှာ မနောဒ္ဓါရာဝိနှင့် သည် အလုံးစုံကို အာရုံးပြုသကဲ့သို့တည်း။

၁၅-မိန္ဒတ္ထတိက်

မိန္ဒတ္ထတိက် ပဋိမပုဒ်၌ နိယတမိုး။ မိန္ဒတ္ထတိက် ဟူသည်ကား — သတ္တဝါတို့မှာ အကြောင်းမရှိဟု ယူသော အဟောတုကဗ္ဗို့၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ပြုသော

လည်း ခစားရသည် မရှိဟု ယူသော အကိရိယဒီနို့ သတ္တဝါတို့ သေလျှင် ပြတ်၏ဟု ယူသော နတ္ထိကဒီနို့ ၌ ၃-ပါးကိုသာ ယူအပ်၏။

ထိုနိယတိစ္စာဒီနို့ကံ ဟွာနန္တရိယကံ ပြုသောသူတို့သည် မြင်းမိုဂ်တော် မျှလောက်သော ရတနာစေတိကို တည်၍ စကြေဝှေ့မျှလောက်သော ရတနာ တံတိုင်းကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ထိုအတွင်း၌ ဘုရားပစ္စကဗုဒ္ဓိ ရဟန်ဘရှင်မြတ်တို့ ကို အပြည့် ဓည်းဝေးစေ၍ ပစ္စည်း ၄-ပါးတို့ပြင် တပါးမကျွန် လူအိန္ဒား သော်လည်း စေတသည်၏ အခြားမဲ့၌ မကောင်းကျိုးကို ပေးလေသည်သာ။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားအို့ကို ကောက်ရလေသတည်း။

သတ္တမလောကိုသာ အဘယ့်ကြောင့် ကောက်လေသနည်း။

၃၁။ ၂-ကြိမ်တို့တွင် ပွဲမလောသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ ဖြစ်၍ အကြောင်းညီလျှင် ဆွဲပွဲနာဝ်ပုံးပေး၏။

ထိုသိပေးခြင်းလက္ခဏာမှာလည်း—

၁။ ဓမ္မယလဒ္ဓြပြင့် ရသော ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်စေ။

၂။ စေတနာလည်း ထက်သန်စေ။

၃။ ဘုရားပစ္စကဗုဒ္ဓိ တို့တွင် တပါးပါးလည်း ဖြစ်စေ။

၄။ နိဇ္ဇာဓ သမာပတ်မှ ထိုက်လည်း ဖြစ်စေ။

၌အင်္ဂါး ၄ ပါး ညီသော် မျက်မှာ်က်တွင် အကျိုးပေး၏၊ မပေးခဲ့သော အဟောသိကံဖြစ်၏။

အကျိုးပေးသည်ဟုဆိုသော်လည်း ငါးကံက စင်စစ်ပေးသည်မဟုတ်အပေါ့-ပရိယဝေဒနိယကံကို ထောက်ပံ့ချုပ်သာတည်း။

ပမာဆိုသော်— ပေါက်လာသော အနာများကို များစွာသော ဆေးမြစ်တို့ ဖြင့် လိမ်းကျ၍ ပျောက်သော်လည်း နောက်ဆုံးဆေးမြစ်တွင် အကျိုးထင် သက္ကာသို့တည်း။

အဘယ့်ကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံ သည် မျက်မှာ်က်တွင်သာ အကျိုးပေး ရသနည်း။

အာသေဝနပစ္စည်းကို မရသောကြောင့် ပဝတ္ထိတွင်သာ ပေးရသတည်း။

အာသေဝန ဟူသည်မှာ — ပွဲမလောသည် ပစ္စည်း၊ ဒုတိယလောသည် ပစ္စာပွဲန်။ ပါ။ ဆင့်လောသည် ပစ္စည်း၊ သတ္တမလောသည် ပစ္စယုပ်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မပေးဟန်မှာလည်း မီးခဲ့၊ မီးစာ၊ အားထုတ်သောသူ၊ မှတ်သောသူတို့ ကဲ့သို့တည်း။

မီးခဲနှင့် အပရာပရိယဝေဒနိယကံ၊ မီးစာနှင့် အကျိုးကို အလိုဂျိသောသူ၊ ထင်းအမှိုက်ရှာ၍ ထည့်သောသူနှင့် ယခုဘဝပြုသော စေတနာ၊ မှတ်သောသူနှင့်

ငါသည် ဤကုသိတ်ကြောင့် နတ်ရွှေသုကတိသို့ စေဂုဏ်လိုက်ဟု ဆုတောင်းသော သူနှင့် တူခဲ့၏

အလယ်ဇော ၂-ချက်သည် ဆပမှုပရှိယဝေဒနိယက် ပြစ်၍ တတိယဘဝမှ စု၍ နိဗ္ဗာန်မရမသာသမျှ ပဝါး၊ ဟန္တိသွေးဖြင့် အခွင့်သာလျှင် အကျိုး ပေးခဲ့၏။

သတ္တုမဇောကား ဥပပစ္စဝဒနိယက် ပြစ်၍ စုတိ၏ အခြားမျှ၌ ပဋိသန္တာ၊ ပဝါးအားပြင့် အကျိုးမေးသည်။

ထိုသတ္တုမဇောသာ စုတိ၏ အခြားမျှ၌ အကျိုးမေးတော်သောကြောင့် ပုဂ္ဂမ-ဇော၊ အလယ်ဇောတို့ကို ထား၍ သတ္တုမဇော ကိုသာ ကောက်ရလေသည်။

ထိုပုဂ္ဂမဇော၊ အဆုတ်ဇော ဖို့ကား တတိယယု၍ ဝင်ပလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂမပုံ၏ အရာပုံတုပါးဟု ကား ပ၊၌ ကောက်လေသည်။

ပုဂ္ဂအန္တိရှိယက် သည် အကျိုးပေးသောက်၊ အကျိုးမပေးသောက် ၂-ပါး တို့တွင် အကျိုးမပေးသောကံသည် အဟောသို့ကြောင်း ပြောက်တော့သည်။ ထိုကံသည် ပမော်၍သို့ ဝင်ပည်လော မဝင်မည်လော။

စ်စစ် အကျိုး မမေးသော်လည်း ပေးသည့်ပြစ်က စုတိ၏ အခြားမျှ၏သာ ပေးခြင်းသော်ရှိသာကြောင့် သာဘာကိုထော်သိပြင့် ဝင်သင့်ကြောင်းကို နှိုကာ (၄၅) ရှုံးဖို့၏။

ကံ ၂-ပါးလုံး ပြုပိုသော် အဘယ်က် အကျိုးပေးမည်နည်း။

သံထားသံကံ အကျိုးပေးရှုံး။

ထိုကံကို ပြုရန်—

၁။ ကုန်းတို့က်သောသူ ရဟန်းလည်း ပြစ်ဇော

၂။ ကုံသောသူ သံထားလည်း ပြောက်ဇော

၃။ ကုံလည်း ကုံဇော

ဤအောင် ၂-ပါးညီပ ကံထိုက်သည်။ ကုန်းတို့က်သောသူ လူ၊ သာမဏေ ဖြစ် အုံ၊ ကံ မပြောက်၊ ပီသုကာဝါစာသာ ဖြစ်၏။

ဂုဏ်ကံ မရှိလျှင် လောဟိတ္ထု့ပေါက၊ ဂုဏ်ကံ မရှိလျှင် အရဟန္တသာတကာ ဂုဏ်ကံ မရှိလျှင် မို့ဘ ၂-ပါးတွင် အမိသီပေမရှိ၊ အဘသီလရှိမူး အဘအတွက်ကို အဘသီလမရှိ၊ အမိသီလရှိမူး အမိအတွက်ကို၊ နှစ်ပါးစုံ သီလရှိပိုသော် အမိ အတွက်ကို ခံရ၏။ ဤ၌ ကျေးဇူးကြီးသည်ကို လိုက်၍ ခံရလေသည်။

နိယတမိစ္စာဒိုက်၏ ဇော ၂-ကြိမ်တွင် သတ္တုမဇောကိုသာ ကောက်သေး သည်၊ ကြွင်း ၆-ကြိမ် ရှိသေး၏။

ဒေါသမှုသည်လည်း ပဋိနတ္ထရီယက်တွင် သံသောဓကက်၏ သတ္တမဇောကို
ကောက်လျှင် ကြွင်းကံ ရှု-ပါး၏ သတ္တမဇောသည် နင်းသံသောဓကက်၏
သတ္တမဇောသို့ ဝင်၏။ ဤကား ရှု-ပါးလုံးကို ပြုဖိမ့်သာတည်း။

ကြွင်းသော ဇော ၆-ကြိမ် ၆-လီ ကျွန်သေး၏။ ထိုဇောတို့ကို တတိယပုဒ်သို့
သွင်း၍ ကောက်။

ခုံတိယပုဒ်၌ မိမိ-အရကို မဂ် ရှု-ခုံ၊ စေတသိုက် ရှု-ခုံကို ကောက်။

လောက် ကုသိုလ်များလည်း မိမိ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေး မြှုသည် မဟုတ်ပါ
လော့။

ရှင်းတို့မှာ မြှုသည်လည်း ရှိ၏။ ပမြှုသည်လည်း ရှိ၏။ အတူးပင် ပေးသော်
လည်း အကျိုးနှင့် အကြောင်း ဝေး၏။ ထိုကြောင့် မဆကာတ်ရသာတည်း။

အနန္တရီယက် ရှု-ပါးတို့တွင် သံသောဓကက်ကို ပြုပါသော သူတို့သည်
တကဗ္ဗာ ခရ၏။ ကမ္မာ အစွမ်းရှင်း၊ အလယ်၌ရှင်း၊ သံသောဓကက်ကို ပြုအံ့
ကမ္မာပျက်သော်သာ ငရဲမှ လွှတ်၏။

အကယ်၍ နက်ဖြန် ကမ္မာပျက်အံ့၊ ယနေ့ သံသောဓကက်ကို ပြု၍ သေအံ့၊
ယနေ့အတွက် ခရ၏။ နက်ဖြန်အတွက် လွှတ်၏။ ဤသို့ လွှတ်အံ့သောမာကြောင်း
ကား မရှိ။

ကြွင်းသော ကံ ရှု-ပါးတို့ကား အာနန္တရီယသာ ဖြစ်ကုန်၏။ တကဗ္ဗာ မခံရ-
ယူ မှတ်။

ထိုကြောင့် သမ္မာဟပိနာဒန် ဉာဏ်ဝိဘင်း အဖွင့် (၄၀၉) ၌—

ကပ္ပါဒ်တိယတောတိ သံသောဓေားယော စော့ ကပ္ပါဒ်တိယသာ။
သက္ကဟတ္ထ ဟို ကပ္ပါ ကပ္ပါဓော့လျှော့ ဝါ သံသောဓ ကတ္ထာ ကပ္ပါဝါနာ-
သေယော မူစွာတိုး။ သပေါ်ဟို “သွေ့ ကပ္ပါဝါနာသို့” တို့ အာဇာ သံသော-
ဓောတိ ကရောတိုး သွေ့ဝါ မူစွာတိုး။ ကောဒိဝိသမော နိရယ ပစွာတိုး ငံး
ကရေား ပန် နတိုး။ သေသာနိုး စတ္တာရိ ကမ္မာနိုး အာနန္တရီယသော ဟောနှိမ်း။ နှင့် ကပ္ပါဒ်တိယသာနိုးတို့ ဝေမေတ္တာ ကပ္ပါဒ်တိယတော် ဝိယျာ-
တော့ ဝိနှိမ်းယော။

ဟူသာ အာဇာကထာပါ၍ဖြင့်ဖြင့် သိန်၏။

အဟောတုက စသော မိစ္စာဒီပို့တူမှာ ၌ စကြဝဋ္ဌာနှင့် ဖြစ်ဘော်ဖြစ်ဘက် စကြဝဋ္ဌာ တမေသာင်းပင် ကမ္မာမီး လောင်သော်လည်း တပါးသော စကြဝဋ္ဌာ ငရဲသို့ ပြောင်း၍ခံရ၏။

၁၆-မဂ္ဂါရမွှေ့တိုက်

မဂ္ဂါရမွှေ့တိုက် ပဋိမပုဒ်၌ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ မဂ်ကိုသာ အာရုံးပြုနိုင်သည်၊ အထက်မဂ် ၃-ပါးကိုကား မိမိသန္တာနှင့် မဖြစ်ဘူးသေးသောကြောင့် အာရုံးမပြုနိုင်။

သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ မဂ်ကိုလည်း အာရုံးပြု၏၊ အောက်မဂ်ကိုလည်း မိမိသန္တာနှင့် ဖြစ်ဘူးပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အာရုံးပြုနိုင်၏၊ အထက်မဂ် ၂-ပါးကိုကား မိမိသန္တာနှင့် မဖြစ်ဘူးသေးသောကြောင့် အာရုံးမပြုနိုင်။

“အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်လည်း ၌ ဘို့မှုလေ”။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မပြုနိုင်သည် မရှိ မဂ် ၄-ပါးလုံးကိုပင် ပြုနိုင်သည်ချည်းတည်း။ မဂ်ကို အာရုံးပြုနိုင်သော စိတ်ကို ရှာသော်—

ဉာဏ်သမ္မတ္ထကာမာဝစရကုသလာနီ စေဝ ပ္မာမဏ္ဍာနာသခါတံ အဘိုး
ဉာဏ်သလွှေ့တံ အရဟန္တာမဂ်ဖလဝိုတာသမ္မတ္ထကာနီ။

ဉာဏ်သမ္မတ္ထကာမာဝစရက်ရိယာနီ စေဝ ကိရိယာဘိဉာဏ်ဝေါ၌-
ဗုန်ဇူးတံ သမ္မတာပို သမ္မတာရမ္မတာနီ—

ဟူ လက်သန်း အငွေကထာ (၂၂) ၌ လာသောကြောင့် ၌ ၁၁-ပါးသော စိတ်
တူးသည် မဂ်ကို အာရုံးပြုနိုင်ကုန်၏။

ဖလွှာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တွင် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ရ ၅၁-တွင်
မဂ်ကို အာရုံးပြုနိုင်သော တရားကိုရှာသော် မနောဒ္ဓာဝါရာဝိုင်န်း၊ မဟာကုသိုလ်
ဉာဏ်သမ္မတ္ထတ်စိတ် ၄-ခု၊ ကုသိုလ်အဘိဉာဏ် ပေါင်း ၆-ခု ဖြစ်သတည်း။ “ငှုံး
အတိုင်း အထက် အနာဂါမိထံ မှတ်လေ”။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ရ ၄၄-ခုတွင် မဂ်ကို အာရုံးပြုသော တရားကို ရှာသော်
မနောဒ္ဓာဝါရာဝိုင်န်း၊ မဟာကြိယာဉာဏ်သမ္မတ္ထတ်စိတ် ၄-ခု၊ ကြိယာအဘိဉာဏ်
ငှုံးစိတ်ကို ကောက်။

ထို ၁၁-ခုသော စိတ်တူးထွင် မဟာကုသိုလ်ဉာဏ်သမ္မတ္ထတ် ၄-ခုနှင့် ကုသိုလ်
အဘိဉာဏ် ၌ ၅-ခုမှာ သေကွာပုဂ္ဂိုလ်သာ ဆိုင်သည်။

မဟာကြိယာဉာဏ်သမ္မတ္ထတ် ၄-ခု၊ ကြိယာအဘိဉာဏ် ၌ ၅-ခုသော စိတ်
တူးသည် အသေကွာပုဂ္ဂိုလ်သာ ဆိုင်သည်။

၁၆-မဂ္ဂါရမ္မဏတိက

၈၁

မနောဒ္ဒိရာဝင်နှုန်းမှာ သေကျ၊ အသေကျ J-ပါးပင် ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မနောဒ္ဒိရာဝင်နှုန်းသည် အောက်ဖို့လဲ ၃-ခု အာရုံပြုခြင်း၊ အရဟတ္ထဖို့လဲ အာရုံ ပြုခြင်း ပါလေတော့သည်။

ခုတိယပုဒ် ပဋိမန်ည်း၌ မဂ္ဂါရမ္မာ မဂ္ဂိုင်တရားကိုယ် ဂ-ပါးကို ပူး၊ ငှုံးနှင့် တက္ကာဖြစ်သော မဂ္ဂိုင်စိတ် ၄-ခု၊ စေတသိက် ၂၂-ခုကို ကောက်။

အဘယ့်ကြောင့် မဂ္ဂိုင် ဂ-ပါးကို ကြဉ်သနည်း ဟူမှု ပါ့၏တော် (၂၂) ၌ “မဂ္ဂိုင်နှင့် ငြွပေတ္တာ” ဟဲ ဟောတော်မူသောကြောင့် မဂ္ဂိုင် ဂ-ပါးတို့သည် မဂ္ဂဟတ္ထက မဖြစ်၊ မဂ္ဂသာ ဖြစ်၏။ထို ဂ-ပါးမှ တပါးသော မဂ္ဂိုင်စိတ်၊ စေတသိက် တို့သည်သာ မဂ္ဂဟတ္ထက ဖြစ်သောကြောင့် ကြဉ်လေသတည်း။

ခုတိယနည်း၌ — မဂ္ဂိုင် ဂ-ပါးတွင် မဂ္ဂနှင့်ယူဉ်သော ဟိတ်သည်ကား အလောဘ၊ အဒေါသဟိတ်တို့သည် အငွေးကဗျာမဂ္ဂနှင့်ယူဉ်သောဟိတ် မည်ကုန်၏။ အမောဟိတ်ကား သမ္မာဒ္ဒို့ကြောင့်သော သတ္တိကဗျာမဂ္ဂနှင့် ယူဉ်သော ဟိတ် မည်၏။ ဤအရာ၌ အငွေးကဗျာမဂ္ဂနှင့်ယူဉ်၍ ငှုံးနှင့်တက္ကာဖြစ်သောတရား ဆိုသော ကြောင့် အလောဘ၊ အဒေါသဟိတ်ကို ကြဉ်ရသည်။

တနည်း — မဂ္ဂိုင်တည်သော ဟိတ် ဟူသည်ကား အလောဘ၊ အဒေါသ ဟိတ်တို့သည် မိမိနှင့် သမ္မာတ်ဖြစ်သော အငွေးကဗျာမဂ္ဂနှင့် တည်သောဟိတ် မည် ကုန်၏။ အမောဟိတ်မူကား ရုက္ခ သာခါ အစရှိသည်ကဲသို့ အဝယဝါ ဖြစ်သော အပေါင်း၌ အဝယဝါ ဖြစ်သော အစိတ်၏ တည်နာ ဖြစ်သောကြောင့် အပေါင်းဖြစ်သော အငွေးကဗျာမဂ္ဂနှင့် တည်သောဟိတ် မည်၏။

တတိယပုဒ် ပဋိမန်ည်း၌ — အာရုံမ္မဏာဓိပတ္တည်းသည် အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လူဌာဖြစ်သော နို့ပွဲရုပ် ၁၈-ခု၊ ဒေါသမူးဇွဲ၊ မောဟမူးဇွဲ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာ္ပာကြောင့်သော စိတ် ၈၇-ခု၊ ဒေါသ၊ လူသာ၊ မစ္စရယ၊ ကုက္ခစိ၊ ဝိစိကိစ္စာကြောင့်သော စေတသိက် ၄၇-ခု၊ နီ့ဗာန် ရ၏။

ထိုတွင် လောဘမူ ၈-ခု၊ မဟာကုသိုလ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္မာတ် ၄-ခု၊ လောကုတ္ထရာ ၈-ခု၊ ငှုံး ၂၂-ခု၊ ဂ-ပါးသော စိတ်တို့မှာ အလေးအမြတ် ပြုအပ်၊ ပြုတတ် ၂-ပါး ရ၏။

ထိုမှုကြုံးသော ၅၆-ခုသော စိတ်တို့သည် ပြုအပ် တပါးသာ ရသည်။ အဒေါသမူးဇွဲ၊ မောဟမူးဇွဲ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာ္ပာ ငှုံး ၅၁-ခု၊ ဂ-ပါးတို့မှာ ပြုတတ် ပြုအပ် ၂-ပါးလုံး မရသောကြောင့် ပစ္စနိက်ကေန။

ပြုအပ်မှာ ပစ္စည်း၊ ပြုတတ်မှာ ဖွံ့ဖြိုးပုန်း

ဂ-ခုသော စိတ်တို့တွင် လောကုတ္ထရာစိတ် ဂ-ခုမှာ နိဗ္ဗာန်ကို အလေးအမြတ် ပြု၏၊ မပြုတဲ့တဲ့ခိုက် မရ။

ကြေး ၂၀-မှာ ပြုသောအခါ ပြု၏၊ မပြုသောအခါ မပြု။ ထိုကြောင့် မပြု တဟ်ခိုက် ရ၏။

ကြေးသော ၅၆-ခုသော စိတ်တို့မှာ မပြုတတ်နေ ရ၏။

သေး ဟူသော ဂါထာအရကား — လောဘမူစိတ် ဂ-ခုသည်၍၏၊ ဒုက္ခ-သဟရှတ် ကာယဝိညာဉ်ကြော်သော တော့ဗုမကပိုပါက်သည်၍၏၊ တော့ဗုမက-ကြိယာသည်၍၏၊ လျှင့်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ရုပ် ဘ-ခုဟု ခံ့အပ်သော စတုသမ္မတာနိက ရုပ်သည်၍၏၊ လောဘမူစိတ် ဂ-ခု၏ အာရမ္မကာခံပတိပစ္စည်းသည် ဖြစ်၏။

တော့ဗုမကကုသိုလ်သည် ကာမကုသိုလ်အားငြုံး၊ လောဘမူစိတ် ဂ-ခုအား ငြုံး အာရမ္မကာခံပတိပစ္စည်း ဖြစ်၏။

လောကုတ္ထရာတရား ဥ-ပါးသည် မဟာကုသိုလ် ဥက္ကသမ္မယုတ် င-ခုမဟာ-ကြိယာ ဥက္ကသမ္မယုတ် င-ခု၊ ၅၅ ဂ-ခုသော စိတ်တို့အားငြုံး၊ နိဗ္ဗာန်သည် လောကုတ္ထရာစိတ် ဂ-ခုအားငြုံး အာရမ္မကာခံပတိပစ္စည်း ဖြစ်၏။

ထို အာရမ္မကာခံပတိ ပစ္စည်းတပ်မွှေ့သော တရားအပေါင်းတို့တွင် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ရသော စိတ်ကိုရှာသော် ၅၀-ရ၏။

ထို ၅၀-တို့တွင် မိမိမင်ကို ကေန်အာရုံပြုသော တရားကိုရှာသော် သောထာ-ပန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်္တရှိသော မဟာကုသိုလ် ဥက္ကသမ္မယုတ် င-ခုသာ ရှိ၏။

သကဒါဂါမ်ရသောစိတ် ၅၀-တွင်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်္တရှိသော မဟာ-ကုသိုလ်ဥက္ကသမ္မယုတ် င-ခု၊ အနာဂတ်မ်ရသော စိတ် င-ခုတွင်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်္တရှိသော မဟာကုသိုလ် ဥက္ကသမ္မယုတ် င-ခု၊ ရဟန္တာရသော စိတ် င-ခုတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်္တရှိသော မဟာကြိယာဥက္ကသမ္မယုတ် င-ခုတို့ကို ကောက်လေ။

ဒုတိယနည်း၌ သဟဇာတာခံပတိပစ္စည်းတပ်သော တရားသည် မောဟမူဒွေး၊ ဟသိတ္ထပြု၍ကြော်သော သာခံပတိဇား ၅၂-ခုခုံရှိသော ဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊ ဝိမံသ၊ သာခံပတိဇား ၅၂-ခု ဟုသိအပ်သော စိတ္တာခံပတိအားဖြင့် အခံပတိ ထရားကိုယ် င-ပါးတို့တွင် တပါးပါး၊ ၅၅-တရားတို့သည် သဟဇာတာခံပတိပစ္စည်းတပ်သော တရား မည်ကုန်၏။

၄၄၏ သဟဇာတာခံပတိ ပစ္စည်းတပ်သော တရားအပေါင်းတို့တွင် မင်မည် သော တရားကိုရှာသော် မဂ္ဂိုင် ဂ-ပါး၌ ဝိရိယ၊ ဝိမံသ ရ၏။

၂၁-အောင်တွေ့သရမှုကတိက်

23

ດុំ: ឃ-បី-ពី-ពី-ពី និរិយាប័ណឺក និរិយាក្រុង នេតាយិក ឬ-ខ-ា និមុជ
ពី-ពី-ពី និមុជ-ក្រុង នេតាយិក ឬ-ខ-១ ទិន្នន័យ។

အဘယ့်ကြောင့် အမိပတီ ဂ-ပါးတို့တွင် ဝိရိယနှင့် ဝိမံသက္ကာသာ ကောက်သနည်းဟူမှ—

ထိုဝိရှယ်၊ ဝိမံသု-ပါးတို့၏သာလျှင် မရှိခိုပတ္တဖြစ်သောကြားနဲ့ ထိုဝိရှယ်၊ ဝိမံသနှင့် ယဉ်သော တရားတို့၏ ဤမဂ္ဂရှိခိုပတ္တ ပစ္စယူပွန် ဖြစ်သောကြားနဲ့ ထို-ပါးတို့၏သာလျှင် သဟာတာအိပတ္တဟု အလိုဂျိအပ်၏။

ତାଫଳ୍ୟ:—ଆମିପରି ତାପିକିଙ୍କ ଠିକ୍କିଯ, ଠିମ୍ବଲାଲାଲ୍ୟ: ରଣ୍ଜିତ୍ ହୁ ଏହିକ୍ଷ୍ଵ ଧନ୍ଦିପରି
ଚାହିଲାତଥତ୍ତାଲ୍ୟ: ଫ୍ରିଞ୍ଚଲେବାକ୍ରୂଗନ୍ତତାଲ୍ୟ:|| ତିକିର୍ଭୁର୍ବୁନ୍ ଫେ, ଖିକିର୍ଭୁର୍ବୁନ୍ ହାନ୍
କ୍ରିଙ୍ଗର୍ ଯାଇଲା||

୧୨-ସପ୍ତମତିଙ୍କ

ဥပဒေတိုက် ပင့်မပဲ၍၌ အခါးပစ္စပန်၊ သန္တတိပစ္စပန်၊ ခဏပစ္စပန်အားဖြင့် ဥပါးတိတင် ကြုံ၌ ခဏပစ္စပန်ကို ယူလေ။

ဒုတိယပုဒ်၏ အနာဂတ်ဖြစ်သော စိတ် ဂဇ္ဇာ၊ စေတသိက် ၅၂-ခါ၊ ရပ် ၂၀-ခါ ကို ကောက်အပ်လျက် “မေ့မှာ စ ဝိနယော စ” ဟူသော ပါဌို့၏ မေ့မှာ စ ဟူသောပုဒ်သည် သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မဘုပ်ပင် ဟောနိုင်သော သတ္တိရှိပါလျက် နောက် ဝိနယော စ ဟူသော ပါဌို့၏သောကြောင့် ဝိနည်းကို ချုပ်၍ သုတ်၊ အဘိဓမ္မဘု ၂-ပါးကိုသာ ဟောရသကဲ့သို့ တတိယပုဒ်၏ ကောက် ရန်ကို ချုပ်၍ ကောက်ရလေသည်။

თတიယუნებ წესები: ხევა აცორან: თბილ ჟილებულა აცორან: ცეტ
ხევა კავშილ, აგუავდილი გრძელები: აცორან: აცორან: ცეტ
ცეტ მისი გადასახლებული აცორან: აცორან: ცეტ

ထိုကြောင့် တစိတ်အားဖြင့် ပြီးသော အကြောင်းရှိသည် မည်ကုန်၏၊
အကြောင်းသာပြီး၍ အကျိုး မဖြစ်သေးသဖြင့် မပြီးသောကြောင့် တစိတ်အား
ဖြင့် ပြီးပြီးသော အကြောင်းရှိကုန်၏ ဟူလိုသည်။

၂-အောင်တရမ္မကတိက်

အန္တတ္ထရမ္မဏတိက်၌ အပ္ပမညာသည် သတ္တဝါဟူသော ဗဟိုခုက္ခာသာ၊ လူသာသည် ဗဟိုခုက္ခာ၊ မစ္စရုပ္ပသည် အန္တတ္ထကို ဝိရတီသည် အနာဂတ်နှင့် ဖွံ့ဖြိုက္ခာသာ အာရုံပြု၏။

၈၄

၄-မာတိကာ အရကောက် အဓိပ္ပါယ်

အနိဒိုယဗ္ဗာရုပ်, နိဗ္ဗာန်ကို ထား၍ အလုံးစုံသောတရားတို့သည် အကယ်၍
မြိမ်သန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်အဲ အဲ မည်ကုန်၏။ အကယ်၍ သူတပါးသန္တာန်၌
ဖြစ်ကုန်အဲ၊ မဟိုမည် ကုန်၏။

အဲ အဲ အလုံးစုံသောတရားတို့သည်လည်း စက္ခာ အစရှိသည်၏ အစမ်းအားဖြင့်ငင်း,
ရှုပါရုံ အစရှိသည်၏ အစမ်းအားဖြင့်ငင်း ဂုပါး အပြားရှိကုန်၏။

မဟိုမည် တရားတို့သည်လည်း ထိုအတူ ဂုပါးအပြားရှိကုန်၏။

ထို ဂုပါးတို့တင် စက္ခာယတန် အစရှိသော ဒေါ်ပါးသော သွေးယတန်တို့
သည် မြိမ်သန္တာန်၌မူလည်း ဖြစ်စေ, သူတပါးသန္တာန်၌မူလည်း ဖြစ်စေ အတွင်း၌
ဖြစ်သောတရား မည်ကုန်၏။

ရူပါယတန်စသော ဗာဟိုရာယတန် ဒေါ်ပါးတို့ကား ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်
မြိမ်သန္တာန်, သူတပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော်လည်း ဗာဟိုရသာမည်ကုန်၏။

အနိဒိုယဗ္ဗာရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့သည်ကား သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ မဖြစ်ကောင်း
သောကြောင်း ကော်မဟိုမှုသာ မည်ကုန်၏။ ဉ်ကား အဲ အဲ မဟိုမှု, အဲ အဲ မဟို
ဗာဟိုရ ဂုပါးတို့၏ အထူးတည်း။

တိုကမာတိုကာ အရကောက် အဓိပ္ပါယ် ပြီး၏။

မာဝါကာဂုဏ်နှင့် သာကေဇာနည်

၅-မာတိကာဂဏ္ဍာနိ နှင့် သဘကဗေဒနှင့်

နေဟာ တသာ ဘဂေတာ အရဟတာ
သမွာသမွှဲခြသာ။

တိကာမာတိကာဂဏ္ဍာ

ပာတိကာခေါ်ခြင်း အကြောင်း

“မာတာ ဝိယာတိ မာတိကာ”

ယာ တန္တာ၊ အကြောင်းပါဉိုင်သည်။ မာတာ ဝိယာ၊ အမိန့်တူ၏။ လူတိ တသွား၊
ထိုကြောင့်၊ သာ တန္တာ၊ ထိုပါဉိုင်သည်။ မာတိကာ၊ ၏။

အဘယ်သို့ အမိန့်တူသနည်းစုစုတုတ်။

အမိသည် သားကို ဖြစ်စေတတ်သည်။ မာတိကာသည်လည်း နိဇ္ဈာသကို ဖြစ်
စေတတ်သည်။ ဤသို့ တူသတည်း၊ ပရီဟာရမှု။

ထိုကြောင့် ဝိမတ်ဝိနာဒါန (၉) ၌—

၁။ မာတိကာတိ ဥဇ္ဈာသော။ သော ဟို နိဇ္ဈာသပဒါနံ အနိုင်းနှင့်
ငြိတ္တာ မာတာ ဝိယာတိ “မာတိကာ”တိ ဝိဇ္ဇာ-ဟူ မိန့်သည်။

ဝိနယာလက္ာရ (၁-၁၈) ၌—

၂။ မာတာ ဝိယာတိ မာတိကာ။ ယထာ ဟို ပုဂ္ဂာ မာတိတော့ ပဘ-
ဝန္တာ၊ ငော်နိဇ္ဈာသပဒါနံ ဥဇ္ဈာသတော့ ပဘဝန္တာ၊ တသွား ဥဇ္ဈာသော
မာတာ ဝိယာ*တိ “မာတိကာ”တိ ဝိဇ္ဇာ-ဟူ မိန့်သည်။

သာဓနနက်

၁။ မာတိကာတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဥဇ္ဈာသော၊ အကျဉ်းဥဇ္ဈာသပုစ္စတည်း။ ဟို၊ သင့်စုံ။
သော၊ ထိုးကျဉ်းဥဇ္ဈာသပုစ္စသည်။ ဝါ၊ ကို၊ နိဇ္ဈာသပဒါနံ၊ အကျယ်နှင့်အဥဇ္ဈာသပုစ္စတိ၏။ အနိုင်း
အမိအနှုံ။ ငြိတ္တာ၊ တည်သည်၏အပြစ်ကြောင့်။ မာတာ ဝိယာ၊ အမိန့်တူ၏။
လူတိ တသွားထိုကြောင့်။ မာတိကာ၊ မာတိကာမည်။ လူတိ၊ ဤသို့။ ဝိဇ္ဇာ-ဆိုအပ်၏။

၂။ မာတာ ဝိယာ၊ အမိန့်တူ၏။ လူတိ တသွား ကြောင့်။ မာတိကာ၊ ၏။ ဟို ထင့်စွာ
ပြုးဆုံး။ ပုဂ္ဂာ သားသမီးတို့သည်။ မာတိတော့ အမိမျှ။ ပဘဝန္တာ ယထာ၊ အမွှာအ
ပဒ္ဒမပြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ ငါး ထိုးတူ။ နိဇ္ဈာသပဒါနံအကျယ် နိဇ္ဈာသပုစ္စတိသည်။ ဥဇ္ဈာသတော့
အကျဉ်းဥဇ္ဈာသပုစ္စမှု။ ပဘဝန္တာ၊ အမွှာအ ပဒ္ဒမပြစ်ကုန်၏။ တသွား၊ ကြောင့်။ ဥဇ္ဈာသော
သည်။ ဝါ၊ ကို။ မာတာ ဝိယာအမိန့်တူ၏။ လူတိ တသွား ကြောင့်။ မာတိကာတိ၊ ဟူ၍။ ဝိဇ္ဇာ-
ဆိုအပ်၏။

*မာတိကာ ဝိယာ (န-ခု-သ-မျှ)

မာတိကာခေါ်ခြင်း အကြောင်း

၈၃

တနည်း - “မာတိကာ ပိယာတိ မာတိကာ”

ယာ တန္တိ၊ သည်။ မာတိကာ ပိယာ မြောင်းနှင့် တူသံ။ ဉဲတိ တူသံ၊ အကြောင်း မာတိကာ၊ ၏။

အဘယ်သို့ မြောင်းနှင့်တူသံနည်း၊ စုစုပေါ်။

မြောင်းသည် လယ်၊ ကန်၊ ချောင်း စသည်သို့ ဝင်တတ်သည်။ မာတိကာ သည်လည်း နိဒ္ဓိသံ အနက်အားဖြင့် သက်ဝင်တတ်သည်။ ဉဲသို့ တူသံတည်း။

တနည်းကား - မြောင်းသည် လယ်၊ ကန်၊ ချောင်း စသည်နှင့် ပိ၍ဖြစ်သည်။ မာတိကာသည်လည်း နိဒ္ဓိသံနှင့် အနက်အားဖြင့် ပိ၍ ဖြစ်သည်။ ဉဲသို့ တူသံတည်း။

ဉဲကား ဆရာကျော်တို့ ပါဝတော်တည်း။ ဉဲ နှစ်ပိကပ်တွင် ရှေး၌ မာတုပုံ-က-ပစ္စည်း၊ ယဒနုပုပန္တာ ဖြင့် သက်၊ ဉဲ လာ။

၃။ ပဋိဘာဂက္ဗိုလိုတဲ့သည်နှင့်အတွေ့သု က-ပစ္စယော ဟု ရွှေပ-သီခို အာလုတ္ထဗုလော် ဆို၏။

ဉဲက-ပစ္စည်းသော်လည်း သုတေသနီး လေးသုတေသနီး တသုတေသုတေသနီး သက် စကောင်း၏။ နောက်၍ကား သုတေသနီးဖြင့် အ-ပစ္စည်းသာ၊ ဥပမာတဒ္ဓုတ်ချည်း။

အထက်၌ မယ်တော်ဖြစ်သူးသော သန္တိသန်တ်သား အမူးရှိသော ဆိုရှု၌ သာမက-ကား -

၄။ အော့ပုလ္လာ ပန် ပုရိသာ့ဝေနေဝ ၉၁တာ။ ထေရဂါထာ အင့်-ကထာ (၂-၁၂၂)။

မဓုသာရတ္ထီပနိုဒ်ကား ဉဲကဲ့သို့ တပါးသော အင့်ကထာ၊ နိုကာတို့မြှင့် မလား၊ သဂ္လာပုနာလည်း မဝင်၊ ရှေးဆုတောင်းလည်း မရှိ၊ ဓမ္မတာလည်း မဝင် ဆိုဘိ၏။

၅။ အော်နန္တီ တဒါ ဓမ္မပဋိဂိုလ်ကာနဲ့ အသသဟယစက္ခာဝိုင်းပိုင်း မာတုအော်ပုတ္ထုပုမ္ပခါနဲ့ ဥပပတ္တီအော်နဲ့ ဟု အဘိုဓမ္မာဝတာရာ-ဘိန်ဝန့်ကာ (၁-၁၂၂)၌ လာသည်။

သာမကနက်

၃။ က-ပစ္စယော၊ က-ပစ္စည်းသည်။ ပဋိဘာဂက္ဗိုလိုတဲ့သည်နှင့်အတွေ့သု အတူ ဟူသော အနက်၊ က်ဆုံးအုပ်သောအနက်၊ အမည်သညာ ဟူသောအနက်၊ အစဉ်သနားခြင်း အစုံသော အနက်တို့၏။ ပဝတ္ထာတို့ ဖြစ်၏။

၄။ အော့ပုလ္လာ ပန်၊ နတ်ပြည့်၌ ဖြစ်ခြင်းသည်ကား။ ပုရိသာ့ဝေနေဝ၊ ယောက်း၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၏၉၁တာ၊ ဖြစ်၏။

၅။ အော်နန္တီ အော်နဲ့ ဟူသည်ကား။ တဒါ၊ ထိတာဝတီ၊ သာ နတ်ပြည်ဝယ် အဘိုဓမ္မာ-ကို ဟောတော်မူသောအခါး။ ဓမ္မပဏ်ဂိုလ်ကာနဲ့၊ တရားတော်ကို နာကုံးသော။ အသသဟယ-

၆။ သန္တသိတအပူတ္ထာ-ဟု ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ လာသည်။

၇။ ဤသိစသော အဋ္ဌကထာ၊ ရိုကာ လာသည်ကို မမြင်၍သာ ဆိုလေသည်။ ယူဘွဲ့ယ် မရှိ။

ပါ၌ဝဝတ္ထာနှင့် ထိမာတိကာသည်လည်း အဘိဓမ္မမာတိကာ၊ သုတ္တန်-မာတိကာ ဟု၍ ၂ပါး အပြားရှိ၏ဟု ဆိုကုန်၏။

၈။ သာပါ တိကမာတိကာ ခုကမာတိကာတိ ခုဝိဓာ-ဟု အဋ္ဌကထာ (၃၉) ဆိုသည်နှင့် မညီ။

တိကမာတိကာ၊ ခုကမာတိကာ ၂-ပါးတွင် တိကမာတိကာကို အဘယ် ကြောင့် ရှေးဦးစွာ ဟောလေသနည်း၊ စု။

၉။ သုခရာဟဏတော အပူတ္ထာတော စ တိကာ ၈၀ ပဋ္ဌမံ ဝူတ္ထာ။ အနုစိုကာ (၃၄)။

ယူလွယ်သောကြောင့်၏း၊ ခုက်ကား ၁၀၀၊ တိက်ကား ၂၂-သာဖြစ်၍ နည်းသောအပြား ရှိသောကြောင့်၏းတော သည် ဟူလို့ ပရိဟာရမှု။

၁-ကုသလတိက်

တိက် ၂၂-တိက်တို့တွင် ကုသလတိက်ကို ရှေးဦးစွာ အဘယ့်ကြောင့် ဟော သနည်း၊ စု။

၁။ တေသု ပန် သမ္မသဒ်ဟအသက်ရအာဖိကလျာဏာဘာဝန် ပဋ္ဌမံ ကုသလတိက် ဝူတ္ထာ။ ၄၄းအနုစိုကာ (၃၄)။

သာဓာန်

ကျေဝါင်းခိုင်းသိန်း၊ ထက်ဝါင်းကျေင် တသောင်းသော ကြောင့်တို့ကို နှေကုန်သေား၊ မာတ္ထအပူလျှော့ချို့နံ့၊ ဖယ်တော်မာ့မာ့မာ့အပီ ဖြစ်ဘူးသော သန္တသိတန်တိသား အကြိုး အဦး အမှုးအက် ပဗုံသုရှိကုန်သေား၊ ဥပုပ္ပါးအပ်ရှိသည်။ ဥပုပ္ပါးအပ်ရှိသား။

၂။ သန္တသိတအပူလျှော့တ္ထာ၊ သန္တသိတ မည်သော နတ်သား။

၃။ သာပါ၊ ထို့သား၊ ထို့သားသည်လည်း။ တိကမာတိကာ၊ တိကမာတိကာရှိုး။ ခုကာ-မာတိကာ၊ ခုကမာတိကာ၏း။ လူတို့ လူမံ့နာ ပဘေးနှု ဤသိစသော အပြားအားပြုး။ အပြားရှိသည်။ ဟောတို့၏။

၄။ သုခရာဟဏတော ၈ ယူလွယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၏း။ ၈၀ သီလ္လာသည်၏ အပြုး။ ကြောင့်၏း။ အပူတ္ထာတော ၈ နည်းသော အပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၏း။ တိကာ ၈၀၊ တိက်တို့တို့သာလျှော်း။ ပဋ္ဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဝူတ္ထာ၊ ဟောတော်မူးအပ်ကုန်၏။

၅။ ဖုန် အထူးကို ဆိုးအံ့။ ၈၀ ဆက်၍ရှိုးအံ့။ တေသု ထူ ၂၂-တိက်တို့တွင်။ သုတ္ထသံသာ့ရအားလုံးကလျာဏာဘာဝန်၊ အလုံးစွာသော ပုံနှုန်းတရားတို့ကို သုတ္ထသံကြောင်းအဖြစ်၊ မရောယ်စုံသည်၏အဖြစ်၊ အစုံ ကောင်းခြင်ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဋ္ဌမံ စွာ။ ကုသလတိက်ကို။ ဝူတ္ထာ၊ ဟောတော်မူးအပ်၏။

၃-ကုသလတိက်

၈၉

အလုံးစုံသော ပရမတ္ထတရားကို သိမ်းပါသောကြောင့်ရင်း၊ ကုသိုလ်အကုသိုလ်
အဗျာကတ္ထိ၏ မနေ့မယျက် အခြားအနား၊ ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း၊ ကုသိုလ်
ဟူသော အာဒီကလျာဏန့် ယူဉ်သောကြောင့်ရင်း ဟောတော်မူသည် ဟူလို့။

တနည်ကား—

၁၀။ ကို့ဗြာ တအညွှိကာ့န့် သုခရာဟဏတော့။ ရင်းအနှစိုကာ (၃၄)။
ကုသလတိက်ဖြင့် တပါးတိက်တို့ကို ယူလွှာယ်၊ သိမ်းဆည်းလွှာယ်သောကြောင့်
ဟောသည် ဟူလို့။

ကုသလတိက်တွင်လည်း ကုသိုလ်ကို ရှေးဦးစွာ အဘယ့်ကြောင့် ဟော
သနည်း၊ စု၍။

၁၁။ ကုသလတွှိကေပါ စ ပဓာန ပါသံသ ဥာယ * ဟိတဘာဝတော့
ကုသလာ မူး ပဋိမံ ဝတ္ထာ့။ အနှစိုကာ (၃၄)။

သုခရိပါကလက္ခဏာ ရှိရကား မြတ်သောကြောင့်ရင်း၊ ချီးမွမ်းအပ်သော
ကြောင့်ရင်း၊ သင့်တင့်သောကြောင့်ရင်း၊ လောကီ လောက္ဂါးရဲ့ စီးပွားကို
ဆောင်တတ်သောကြောင့်ရင်း ဟောတော်မူသည် ဟူလို့၊ ပရိဟာရမူး။

ယင်းအခြားမူး၌ အကုသိုလ်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောသနည်း၊ စု၍။

၁၂။ တပ္ပုံးပက္ခတ္တာ တအန္တရုံ အကုသလာ့။ အနှစိုကာ (၃၄)။

ကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ဟူလို့၊ ပရိဟာရမူး။

ယင်းအခြားမူး၌ အဗျာကတ္ထကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မူသနည်း၊ စု၍။

သာဓကနက်

၁၃။ ကို့ဗြာ ဆိုဘုံးပို့သော၏။ တအညွှိကာ့န့်၊ ထိုကုသလတိက်မှ တပါးကုန်သော
ဝေဒနာတိက် အစရှိသည်တို့၏။ သုခရာဟဏတော့၊ ချီးမွမ်းသာ့နှင့်အဖြစ်ကြောင့်။
ပဋိမံ စွား။ ကုသလတွှိကေပါ။ အကုသလာ မူး ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဒေသတိ၊ ဟောတော်မူး။

၁၄။ စ ဆက်ရှု ဆိုးအံ့ဌံး။ ကုသလတွှိကေပါ၊ ကုသလတိက်၌လည်း။ ပဓာန ပါသံသ-
ဥာယဟိတဘာဝတော့၊ ပြခာန်းသည် ချီးမွမ်းအပ်သည် ဆွဲပြန် အစီးအပွဲး တမလွန်၌
ဖြစ်သော အစီးအပွဲး၊ လောကီ အစီးအပွဲး၊ လောက္ဂါးရဲ့ အစီးအပွဲး နှစ်ပါး ပြစ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလာ မူး၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ပဋိမံရှေးဦးစွား။ ဝတ္ထာ့၊ ဟောတော်မူး
အပ်ကုန်၏။

၁၅။ တပ္ပုံးပက္ခတ္တာ၊ ထိုကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တအန္တရုံး
ထိုကုသိုလ်၏ အခြားမူး။ အကုသလာ၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဝတ္ထာ့၊ ကုန်၏။

* မာတိကလ္ထု ရှေးမူးမျှား၏ “ဥာယ” ပါ၌အစား “ဥာယ” ဟူရှိ၍ ရင်းပါ၌ကိုအပို့ယ်
ပြန်လိုက်၍ “သင့်တင့်သောကြောင့်ရင်း”ဟု ပြန်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရမ်း။

၅၀

၅၁ ·မာတိကာဂဏ္ဍာန်၏ သာဓကအန်

၁၃။ တခုံဘယ်ပရိတေသဘာဝ၏ တအန္တရံ၊ အဗျာကတာ ဝါတ္ထာ။
ငှင့်အနုစုံကာ (၃၄)။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဂုပ္ပါးမှ ပြန်သော သဘောရှိသောကြောင့် ဟူလို့
ပရီဟာရုံမျှ။

တနည်းကား— ကုသိုလ်ကား အသာဒ္ဓ၊ အကုသိုလ်ကား အာဒီနဝ၊ အဗျာ-
ကတ္တာ နိဗ္ဗာန်ကား နိယာရဏတည်း။ ဤသို့ အသာဒ္ဓ အာဒီနဝ နိယာရဏ အစဉ်
အားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ငှင့်အနုစုံကာ (၃၄)။

တနည်းကား— ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကုသိုလ်တို့ တည်၍ အကုသိုလ်တို့ကို
စွဲနှင့် အရဟတ္တိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ပျက်မော်ကြုံကုန်ရကား ဤသို့သော ပိုပတ္တိ
အစဉ်အားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ငှင့်အနုစုံကာ (၃၄)။

ဤ ကုသလတိက်၌ သေက္ခတိက်ဝယ် ပဋိမ ခုတိယပ်ကို ပယ်၍ “နေ-
သေက္ခာ နာသေက္ခာ မမှာ” ဟု ဟောတော်မူပြန်သကဲ့သို့ “နေ ကုသလာ
နာကုသလာ မမှာ” ဟု တတိယပ်ကို အဘယ့်ကြောင့် ပဋိမ ခုတိယကို ပယ်၍
ဟောတော်မူလေသနည်း၊ စုံထုတ်။

သေက္ခသော အသေက္ခသော ရှိသော တရားသည် တစ်တုံခုသော အ
ကြောင်းကြောင့် မိမိသော်ဖြင့် မဟောအပ်သော မည်သည် မရှိပြီ၊ ဤကဲ့သို့
ကုသလတိက်၌ မဟုတ်ချေ၊ ဤကြေား ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဘောရှိသော
တရားတို့သည် အရဟတ္တိုလ် ဖြစ်သည့်ကာလ မိမိတို့ သဘောဖြင့် မဟောအပ်
ကုန်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤအထူးကိုပြုလို၍ ဟောတော်မူသည်၊ ပရီဟာရုံမျှ။

၁၄။ ဗြာ ပန် ကုသလသဘာဝ၏ ဝေ မမှာ အဂ္ဂဖလူပွတ်းယာ တထာ
န ဗျာကရဏီယာ ဟောကြိုက်တို့ ကြုံမသာ ဝိသေသသာ ဒီပနတ္တာ အဗျာ-
ကတာတိ ဝါတ္ထာ။ အနုစုံကာ (၃၅)။

သာဓကနက်

၁၅။ တခုံဘယ်ပရိတေသဘာဝ၏ ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်ပါးစုံမှ ဖောက်ပြန်သော
သဘောရှိကုန်သည် ဖြစ်၍။ တအန္တရံ၊ ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အခြားမျှေး။ အဗျာ-
ကတာ၊ အဗျာကတ တရားတို့ကို ဝါတ္ထာ၊ ကုန်၏။

၁၆။ ပန် စင်စ်သော်ကား၊ ဗြာခာ ဤကုသလတိက်၌ ဝေ ကုသိုလ်
သဘောရှိသည်သာလုပ် ဖြစ်ကုန်သေား။ မမှာ၊ တရားတို့သည်။ အဂ္ဂလူပွတ်းယာ၊ အရဟတ္-
ိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းပြေား။ ဝါ၊ ကြောင့်။ တထာ၊ ထိုကုသိုလ်သော်ဖြင့်။ ဗျာကရဏီယာ၊
ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်။ န ဟောကြို မဖြစ်ကုန်။ ဗြာတဲ့ ဗြာမသာ ဝိသေသသာ၊ ဤသို့သော
သဘောအထူးကို။ ဒီပနတ္တာ၊ ပြုခြင်းအကျိုးငါး။ အဗျာကတာတိ၊ အဗျာကတာ ဟူ၍။ ဘက်-
တာ၊ သည်။ ဝါတ္ထာ၊ အပ်၏။

၂-ဝေဒနာတိက်

၉၁

ကုသိုလ်ကံသည် အရဟတ္ထဖိုလ်ကို ရသသူအား ကြိယာအရွှေ့ တည်သည်
ဖြစ်၍ မိမိသဘောအားဖြင့် မဟောအပ်ပြီ ဟူလိုသည်။ ခဲစာ စာသင်ငယ်တို့ မသိ
နိုင်စာ။

ထိုကြောင့် ဥပရိပဏ္ဍာသအဋ္ဌကထာ အကိုက်ပိဘ်သုတ် အဘွင် (၂၂၂) ၌—
၁၅။ ခီကာသဝေန ကတက္မ္မာ ပန် နို့စွဲနာဂတ္တာ ကုသလုံ ဝါ အကုသလုံ
ဝါ န ဟောတိ၊ ကိုရိယဉ်းနေ တို့တိ·ဟူ မိန့်ပြီ။

တနည်းကား—နေဝ ကုသလာ နာကုသလာ ဟူသည်နှင့် အများကတာ ဟူ
သည်ကား သန္တိသာ ပြားသည်၊ အနက် တူပါသတည်း၊ ထိုကြောင့် မဟော
လေသည်။

၁၆။ ဝစနမတ္တေ ၈၀ ဝါ လူဗုံ နာနာကရက် “အများကတာ နေဝ
ကုသလာ နာကုသလာ”တို့ ရှင်းအနုံးကာ (၃၅)။

၂-ဝေဒနာတိက်

ကုသလတိက်၏ အခြားမူး၌ ဝေဒနာတိက်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မူ
သနည်း။ ကုသလတိက်ဖြင့် သရိုပ်အပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အများ-
ကတ တရားတို့၏ ဖြစ်သင်သည်အားလော်စွာ သုခသမ္မယုတ္တ၊ ခုက္ခသမ္မယုတ္တ၊
အုံကုမသုခသမ္မယုတ္တ အပြားကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် ဟောတော်မူသည်။
“ဉှိနည်းချည်း တတိက်နှင့် တတိက်၊ တခုက်နှင့် တခုက် အကြား အကြားကို
ယူလေ”။

၁၇။ အပီ စ အဝယဝါနံ အနေကဘေးတာအသာအသနတ္တာ တိုက္ခိရ-
ဒေသနာ။ အနုံးကာ (၄၀)။

ဝေဒနာတိက်၌ ဝေဒနာကို အဘယ့်ကြောင့် သုံးပုံလုံးသို့ မသွင်းမှု၌ တိက်
မူတ် ထုတ်ရသနည်း။

သာဓကနက်

၁၈။ ပန်၊ ထူးခြားသော အချက်ကား။ ခီကာသဝေန၊ ရဟန္တသည်။ ကတက္မ္မာ
ပြုအပ်သောကံသည်။ နို့စွဲနာဂတ္တာ၊ သန္တိမှုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလုံ ဝါ
ကုသိုလ်သည်၏။ အကုသလုံ ဝါ၊ အကုသိုလ်သည်၏။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်၊ ကိုရိယဉ်းနေ၊
ကိုရိယာ အဆွဲ။ တို့တို့ တည်၏။

၁၉။ ဝါ၊ တနည်းကား။ အများကတာ နေဝ ကုသလာ နာကုသလာတိ လူဗုံ၊ အများကတာ
ဟူသော ဉှိနကား၊ နေဝ ကုသလာ နာကုသလာ ဟူသော ဉှိနကား၊ နှစ်ရပ်သည်။ ဝစနမတ္တေ
၈၀၊ သုဒ္ဓါများလျှင်။ နာနာကရက်၊ ထူးခြား။ ဝါ၊ ကဲပြားခြားနားခြား။

၂၀။ အပီ စ တနည်းလည်း၊ တိုက္ခိရဒေသနာ၊ တိုက်အထူးကိုဟောတော်မူခြင်းသည်။
အဝယဝါနံ၊ အစိတ် အစိတ် ဖြစ်သော တရားတို့၏။ အနေကဘေးတာအသာအသနတ္တာ၊ မျှေးသော
အပြားရှုသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း အကျိုးရှုံး။

၅၂

၇-မာတိကာဂဏိနှင့် သာဓရအနက်

ဝေဒနာယ ဟူသော သဟာဒီယောဂန် ယျဉ်စု သမ္မယုဇ္ဈာဒရ သဟာ-
ဒီယောဂဝါး ဝေဒနာ မရကောင်းသောကြောင့်တည်း။ ဝေဒနာ တပါးတည်း
သာဖြစ်၍ ဝေဒနာနှင့် ယျဉ်သော ဝေဒနာတဲ့ မရကောင်းသောကြောင့် ဟူတဲ့။

ဒေါသ၊ လူသာ စသည်ကို ကြုံရသည်ကား မိမိတို့ မိန့်စိတ် မရကောင်း
သောကြောင့်တည်း။ ဤနည်းအတူ အစာပိသိမ်း ယူလေ။

ဝေဒနာနှင့်ယျဉ်သော ကမ္မဇရပ် ခိုဘ္မရွှေပ် ဝိည်သွေးကိုလည်း ကောက်စရာ
ကောင်းပါ၏၊ အဘယ်ကြောင့် မကောက်လေသနည်း။

သယုတ္တာသာမဟောမျှ၍ ကျော်ပါဒေ၊ ကော်ရမ္မာ၊ ကော်ထွေက-
ဟုဆိုအပ်သော သမ္မယောဂ အပြားကို ပြတတ်သော ပ-သဒ္ဓါန်း ယျဉ်၍ သမ္မ-
ယုဇ္ဈာ-ဟု ဟောတော်မူပြန်သောကြောင့် မကောက်ရသည်။ ပကာရတ္ထ လော-
တက ပ-သဒ္ဓါဖြင့် ရုပ်တို့၏ သမ္မယောဂလက္ခဏာ အပြည့်အစုံ မရကောင်းရကား
ရုပ်တို့ စင်လေသည်။

၁။ ကျော်ပါတာဒီနံ ဝသန သမ္မယောဂတ္ထာ ဝုတ္ထာ-ဟု
ဤသို့ ရုပ်တို့ကို စင်စေလို၍ အဋ္ဌကထာ (ကင့်) ဆရာလည်း မိန့်ပြီ။

ဤဝေဒနာတိက်ကို သမ္မယုဇ္ဈာနာမတိက် ဟူရန်—

၁၉။ အနိုင်တေ ပဇေ ဝဇ္ဇား၊ ဝါက္ခရု နိုင်တေ ပဒ်။

ဝါကျျော် တသာမုဒါယော တ-မညာညာပေဂ္ဂလက္ခဏာ (သေအ-
မိန္ဒာ) ၁၃—

ဟူသည်နှင့်အညီရှတ်၍ မပြီးမိ တလုံးတလုံးသော ဝဇ္ဇားသည် အက္ခဏမည်၏၊
အက္ခဏအပေါင်းသည် ပုဒ်မည်၏၊ ပုဒ်အပေါင်းသည် ဝါကျျော်၏၊ ယင်းသို့
သောကြောင့် ဤတိက်တွင် ရ-ဝါကျျော်၊ တဝါကျျော် င့်ပုဒ်၊ ဤသို့ဖြစ်ရကား
၁၂-ပုဒ် ပြုပါလျက် အဘယ်ကြောင့် သုံးပုဒ်လုံးချွဲရသော ဝေဒနာသွေးဖြင့်ဟု-
ဆိုလေသနည်း။

အက္ခရသူဟု-ပုဒ် ပဒသမူဟု-ပုဒ် အားဖြင့် ၂-ပါးတို့တွင် ပဒသမူဟု-ပုဒ်ကို
ဤမြို့ရည်၍ဆိုပါသည်၊ ဖြေ။

သာဓရနက်

၁။ ကျော်ပါတာဒီနံ၊ တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ် အစိန့်သည်တို့၏။ ဝသန၊
အစွမ်းအားဖြင့်၊ သမ္မယောဂတ္ထာ၊ သမ္မယောဂအနက်ကို ဘက်တာ၊ သည်။ ဝုတ္ထာ၊ ၅။

၁၉။ အနှစ်တေ၊ ရှတ်ဆို၍ မပြီးသေား၊ ဟော၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အသုတေ၊ တလုံး
တလုံးသော ဝဇ္ဇား။ အက္ခရု အက္ခရု မည်၏။ နိုင်တေ၊ ရွှေတို့၍ ပြီးပြီးသော်။ ပဒ်၊
ပုဒ်မည်၏။ တသာမုဒါယော၊ ထို့ပုံးအပေါင်းသည်။ ဝါကျျော်၏၊ ဝါကျျော်၏။ တဲ့ ထိုဝါကျျော်
သည်။ အညာညာပေဂ္ဂလက္ခဏာ၊ အရုပ်ရုပ် ငဲ့ဖြင့် လက္ခဏာ ရှိ၏။

၂၀၃နာတိက်

၉၃

ထို ၂-ပုဒ်တို့တွင် ပုဂ္ဂိုလ်သော-စသော အကွဲဖာပေါင်းသည် အကွဲသမူဟ-
ပုဒ် မည်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်သော ဂ္ဂိုလ်-စသည်ဝါကျကား ပဒသမူဟ-ပုဒ် မည်၏။

ထိုကြောင့် မဟုတ်လော မူလနိုကာ (၂၇) ခြံ—

၂၀။ အဓိပ္ပာတဗ္ဗကာရတ္ထကဗာသာ ပဒသမူဒါယသာ ပဒတ္ထာ ပဋိတီ
အဝဲဗျားယတီ တော်နာတီ ဟိ ပဒံ-ဟု မိန့်ပြီ။

အနှစ်ဗာ (၂၇) ခြံလည်း—

၂၁။ တော့ “ဝါကျု ဗ္ဗခ ပဒနိ ဝိတ္ထ”နဲ့ ဒသောတီ-ဟု မိန့်ပြီ။

၂၂။ သမ္မတခွဲနာမတိက် ဆိုရှုံးကား အဝယူဗုံပစာအားဖြင့်တည်း။

ပြုတ် ပိတ်ချင်း လေးညွှန်း ၃၁တိပို့လ် စသော မကြိတ်မီ အစိတ်အစိတ်
ပြစ်သောဆေးတို့၏ မူး၊ ပဲ၊ မတ်၊ ကျေပဲ စသည်ဖြင့် မျှသည်ကို ကြိတ်ပြီး
သည်ကာလ အပေါင်းအမှုနှစ် တင်စားရှုအဝယူဗုံပစာအားဖြင့် သမဲ့ စုဏ်းဆိုလေ
သကဲ့သို့ အစိတ်အစိတ် ပင့်မပဒ ခုံတိယပဒ တတိယပဒ-၌သာ ဝေးနာသခွဲ
ရှိသည်ကို ထို ၃-ပုဒ်တို့၏ အပေါင်းတိကြုံ အဝယူဗုံပစာအားဖြင့် တင်စားရှု
ဝေးနာတိက်ဟု ခေါ်ဝေါ် အပ်သောကြောင့် သမ္မတခွဲနာမတိက် ဆိုပါသည်း။
ထိုကြောင့် မဟုတ်လော အနှစ်ဗာ (၂၇) ခြံ—

၂၂။ သမ္မပဒေဟံ့တိတီ တိဟိ ပဒေဟံ့တိ လွှာနာမော ဟောတီ။ အဝယ် မမေ့
နှုံး သမုဒ္ဒါယသာ အပဒီသံတွေတော့။ ယထာ “သမဲ့ စုဏ်း”နဲ့
ဟု မိန့်ပြီ။

သာဓကနက်

၂၁။ အဓိပ္ပာတဗ္ဗကာရတ္ထကဗာသာ လိုအပ်သော အပြားရှိသောအနက်ကို သံစေတ်
သော။ ပဒသမုဒ္ဒါယသာ၊ ပုဒ်အပေါင်းပြစ်သော ဝါကျု၏။ ပဒတ္ထာ၊ ပဒမည်သည်၏ အပြုံ
ကြောင့်။ တော့၊ ထိုဝေးနာသခွဲဖြင့်။ လွှာနာမော၊ တိက်သည်။ သမ္မပဒေဟံ့တိ၊ တွှုံး
နာမော၊ ရအပ်သော အမည်ရှိသော တိက်သည်။ သိယာ၊ ပြစ်ရာ၏။ ဟိ သမဲ့ မှုန်၏။
တော့ ပဒသမုဒ္ဒါယနာ၊ ၂၂၅ ပုဒ်အပေါင်းပြစ်သော ဝါကျုဖြင့်။ အတ္ထာ၊ အနက်ကို။ ပဋိတီ
အဝဲဗျားယတီ၊ သံအပ်၏။ စုတိ တာသွား၊ ထိုသံ့အနက်ကို သံကြောင့်ပြစ်သော သွှဲ့ကြောင့်။
သော ပဒသမုဒ္ဒါယသာ၊ သည်။ ပဒံ၊ မည်၏။

၂၃။ တော့၊ ထို အဓိပ္ပာတဗ္ဗကာရတ္ထ ရကဗာသာ-အစရှိသော ကားဖြင့်။ ဝါကျု၊ ဝါကျုကို
လူး၊ ၂၃၅အရှုံး။ ပဒနှုံးပုဒ်ဟျာ၍။ လွှား၊ ၏။ လွှာတိ-လွှာပဲ ဆုတ္တာ၊ ၂၃၅သို့သော အနက်ကို။ ဒသောတီ၊
ပြု၏။

၂၄။ သမ္မပဒေဟံ့တိ၊ ဟူသည်းကား။ တိဟံ့တိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ပဒေဟံ့တိပုဒ်တို့ဖြင့်။ လွှား
နာမော၊ ရအပ်သော အမည်ရှိသည်။ ဟောတီ၊ ပြု၏။ ကသွား၊ မူကား။ အဝယ်အမေ့နာပါ
အစိတ်သေားဖြင့်တည်း။ သမုဒ္ဒါယသာအပေါင်း၏။ အပဒီသံတွေတော့၊ ညွှဲ့ပြုအပ်သည်၏
အပြစ်ကြောင့်တည်း။ ကိုယ်၊ ကား။ သမဲ့ စုဏ်းကိုယ်သမဲ့ စုဏ်း ဟူသကဲ့သံ့တိုး။ သမဲ့
ညီမျှသော။ စုဏ်း၊ ဖော်လုပ်ပြီး အေးမှုန်ဘည်း။

အဝယ္တုပစာကား ဥပစာ ဆယ်ပါးမှင်း၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးမှင်း
အုလွှတ်တည်း။

၂၃။ အဝယေဝ ပဝတ္ထာ သော ဝေါဟာရေး သမုပေ ကတော့။
တဲ့ ယထာ စေ သမဲ့ စုံ သမန္တ္တဝယံ့ မတဲ့။

ဤောလိန် ဂါထာကို ရှု၍ သိန်။ ဂါထာနံပါတ် (၁၂)။

၃-ပါကတိက်

ဝိပါကတိက်တွင် ပဋိမပ်၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ရကား ကမ္မာ-
ရုပ်လည်း ဝင်ကောင်းပါ၏တကား ဟူ၍ အဲ့။

မျှေး အကျိုးဖြစ်သော နှေ့ဝိပါက်သာ ဝိပါကဝေါဟာရကို ရသင့်သည်။
အကျိုးသာမန်ဖြစ်သော ကမ္မာရုပ်ကိုကား မရသင့်။ ထိုကြောင့်ရကား ကမ္မာ-
ရုပ်ကို သွေး၍ မကောက်ရလေသည်။

အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမှုကား— သလေး စသော မျိုးကြောင့် ဖြစ်လျှင်းမူ
လည်း အရှုက်၊ အညွှန်၊ အရှုံး၊ ပင်စည်နှုန်းည် အကြောင်းမျိုးနှင့် မတူသော
ကြောင့် ဝိပါကဝေါဟာရကို မရလေကုန် ဆိုသကဲ့သို့ အကြောင်း ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တို့နှင့် အရှုပမ္မာ သာရမ္မား စသည်ဖြင့် မတူသောကြောင့် ကမ္မာရုပ်
တို့သည် ဝိပါကဝေါဟာရကို မရလေကုန်၊ မျိုးနှင့်တူသော အသီးအောင်တို့သာ
ဝိပါကဝေါဟာရကို ရလေကုန်သကဲ့သို့ အကြောင်း ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့်
တူသော ဝိပါက်ဆဲ့သာ သာ ဝိပါကဝေါဟာရကို ရလေသတည်း။

ထိုကြောင့်မဟုတ်လော အန္တကထာ (၈၄) ၌—

၂၄။ အညုမည်ပို့ဌာန် ကုသာလာကုသလာန် ပါကာတိ ဝိပါကာ၊
ဝိပက္ခဘာဝမာပန္တာန် အရှုပမ္မာနမော့ အခိုဝါန်း-ဟု မိန့်ပြီ။

သာဓကန်

၂၅။ အဝယေဝ အစိတ်၌ ပဝတ္ထာ သော။ (ယော ဝေါဟာရေး အကြောင်ဝေါဟာရ^၁
သည်။ အတ္ထိုံးရှုံး၌) သော ဝေါဟာရေး၊ ကို။ သမုပေ သမုပေး အပေါင်းချွှုံးလည်း။ က
တော့ ပြုအပ်၏။ တဲ့ ထို့ဒါဟရှုတ်သည်။ ယထာ၊ အဘယ်နည်း။ (လူတို့ ဤသို့၊ စေ၊ အ^၂
ကယ်၌မေးပြားအဲ့။ သမဲ့ စုံ၊ သမဲ့ စုံ ဟု သည်တည်း။ သမဲ့ ညီမျှသော။ စုံ၊ ဖော်စပ်
ပြီးဆေးမန်။ တ္ထာ၊ ဤောဒါဟရှုတ်။ သမဲ့။ သမဲ့ ဟု သာ့ဟုပုံစံကို။ အဝယေဝ၊ အစိတ်ဟျာ၌^၃
မတဲ့ သီအပ်၏။ (စုံအဲ့ စုံ ဟု သော ပုံစံကို။ သမုပေ၊ အပေါင်းဟျာ၍။ မတဲ့ သီအပ်၏။)

၂၆။ ယေ မွှားအကြောင်တရားတို့သည်။ အညုမည်ပို့ဌာန်၊ အချုင်းချုင်း ထူးကုန်သော။
ကုသာလာကုသလာန်၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏။ ပါကာ၊ အကျိုးတို့သည်း။ လူတို့ တာသွား၊

၄-ဥပါဒီန္တတိက်

၅၃

မူလနိကာ (၈၀) ၌လည်း — “ယထာ သာလီပီလာဒီနံ” စသည်ဖြင့် ယခင် ဆုခဲ့ပြီးသော ဉာမာကို ဆောင်ပြီ။
နှင့်ကာကျော် (၈၁) ၌လည်း —

၂၂။ ဝေးကတ္တာ ကုသလာကုသလကမွာသမုဋ္ဌာနာနှစ် ကဋ္ဌတ္တာရွှေပါန် နတ္တိဝိပါကဝေါဟာရေး-ဟု ပိန္ဒိပြီ။

ဉာဏ်ပါဒီန္တတိက်၏ကား အဘယ့်ကြောင့် ကောက်ရလေသနည်း ဟူ၍ပြုသူ့။

ဝိပါကသွေ့ကား မူချေအကျိုးသာ ဖြစ်သည်၊ ဉာဏ်ပါဒီန္တသွေ့ကား မူချေအကျိုး၊ သာမန်အကျိုး ဂုပ္ပါးပုံပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ကောက်ရလေသတည်း။

၄-ဥပါဒီန္တတိက်

ဉာဏ်ပါဒီန္တတိက် ပွဲမပုံပြီ၌ ကမ္မာရုပ် ဝိသ ဟူသော်ကား — သုရှိဟို၌ ဆိုသော ကော် ဇူး၊ အနေကုန် ဇူးချို့ ဉာစထု၊ သန္တတိ ဂု-ခုကိုထည့်၍ ဝိသ ဖြစ်သတည်း။

ခုတိယပုံပြီ၌ တိုင်ရုပ် သတ္တရသ ဟူသော်ကား — သုရှိဟို၌ ဆိုသော ဝိညာ ဧည့်၊ သွေ့၊ လဟုတာဝိတ္ထာယ၊ အဝိနိဇ္ဈာဂရုပ် ဂ-ဦး၊ အာကာသဓာတ် ၌၍ ဘု-ချို့ ဉာစထု၊ သန္တတိ ဂု-ခုကိုထည့်၍ သတ္တရသ ဖြစ်သတည်း။

တိုင်ရုပ် ဟူသည်ကား — စိတ္တာ၊ ဥတ္တာ၊ အာဟာရာ ဟူလိုသည်။

ပွဲမပုံပြီ၌ ကမ္မာရုပ်သို့၊ ခုတိယပုံပြီ၌ တိုင်ရုပ်သို့ ဉာစထု သန္တတိကို အဘယ့် ကြောင့် သွင်းရသနည်း။

“လက္ခဏ္ဍာပါန် န ကုတော် ၃၁ယန္တိ” ဟု စတုပုံပင် မဟုတ်ကြောင်းကို သုရှိဟို၌ ဆိုသည် မဟုတ်လော ဟူ၍ပြုသူ့။

ရွှေပက္ခလုပါငြိတော်၌ ဟောတော်မှုသည်ကို စဲ၍ ရပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်း ၄-ပါး တို့၏ သတ္တိပျောပါရ မငြိမ်းမိကာလ ဖြစ်ပဲ ရပ်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ရသင့်သော ပရိယာယနှင့် အညီ သွင်းရသည်။ သုရှိဟို၌ကား စင်စစ် မရသင့်သည်ကို ရည်သည် ဟူရမ်း။

သာဓကနက်

ထိုသို့ အချင်းချင်း ထူးကုန်သော ကုသိုလ် အကျိုး၏အဖြစ်ကြောင့်။ တော်မူာ၊ တို့သည်။ ဝိပါကား မည်ကုန်၏။ တော် ၌၍ဝိပါကား အမည်သည်။ ဝိပဲ့ဘာဘာဝံ ဝိပါက်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောသို့။ ဝါ၊ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ ဟူသော အကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ကျက်ခြင်း၊ ရင်ခြင်း သဘောသို့။ အာပနာနံ၊ ငန်ကုန်သေား။ အရှုပ်မူာနံ၊ နှုံးချင်တရားတို့၏။ အခိုဝင်စန်း၊ အမည်တည်း။

၂၃။ ဝေးကတ္တာ လူတိ တာသွားကြောင့်။ ကုသလာကုသလကမွာသမုဋ္ဌာနာနှစ် ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော်လည်း။ ကဋ္ဌတ္တာရွှေပါန် ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့၏။ ဝါ၊ ကမ္မာရုပ်တို့၏။ ဝိပါကဝေါဟာရေး၊ ဝိပါက ဟူသော အမည်သည်။ နတ္တိ၊ မရှိ။

၉၆

၅၁ မာတိကာက္န္တာင့် သာဓကအန်

ထိုကြောင့် နိုကာကျော် (၂၁) စသည့်—

၂၆။ ပါငြေ ကုတောစီ ၃၁တ္ထံ၊ ၃၁တိယာ ပရိယာယတော့ဟု မိန့်ပြီ။

၂၇။ ဥပါဒီနှပါဝါနီယလ္လာကေ အာရမွဏကရဏဝသေန တရှားဒိုင်းဟို
ဥပေတေန ကမ္မာနာ အာဒီနာ ဖလဘာဝန် ဂဟိတာတိ ဥပါဒီနှာ၊
အာရမွဏဘာဝံ ဉာဏ္ဍာ ဥပါဝါနာသမ္မန္တန် ဥပါဝါနာနံ ဟိုတာတိ
ဥပါဝါနီယာ၊ ဥပါဝါနာ အာရမွဏပစ္စယဘူတာနမေတ် အဓိ-
စိန်။ ဉာဏ္ဍာ စ တေ ဥပါဝါနီယာ စာတိ ဥပါဒီနှပါဝါနီယာ၊
သာသဝကမ္မာနိုင်တ္ထာနံ ရွှေပြေပမ္မာနမေတ် အဓိစိန်။ အန္-
သာလိန့် အဋ္ဌကထာ (၈၄)။

အဘယ်အန်ကြောင့် ဥပါဒီနှာ မည်သနည်း စိုးရှိရကား “ ဥပါဒီနှပါဝါ-
နီယလ္လာကေ အာရမွဏကရဏဝသေန ” စသည့်ကို မြန်။

သာဓကန်

၂၈။ ပါငြေ၊ ရွှေပကရွေပါဒီတော်၌။ ၃၁တိယာ၊ ဉာဏ်၊ သိန္တတိ နှစ်မည်နံ့းသော ၃၁တိ
ရှုပ်။ ကုတောစီ၊ တစိတေဆိတ်သော အကြောင်းကြောင့်။ ၃၁တ္ထံ၊ ပြုသည်၏ အဖြစ်ကို။
ပရိယာယတော့၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်။ ဥဒ္ဓတိ၊ မိန့်တော်မှုအားပြီ။

၂၉။ ဉာဏ္ဍာ ဥပါဝါနှပါဝါနီယာတို့ကော် ၅၃။ အတွော်၊ ၅၄။ ဝေး သို့။ ဝေးတဗ္ဗာ၊ အုပ်။
ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အာရမွဏကရဏဝသေန၊ အာရုပ်သည်၏ အဆုံးပြု။ တရှား
ဒိုင်းဟို၊ တရှားဒိုင်းတို့သည်။ ဥပေတေန၊ ကပ်အပ်သော၊ ကျွော်၊ ကံသည်။ အာဒီနာ ဖလ-
ဘာဝန် ဂဟိတာ၊ အကျိုး၏ အဖြစ်ပြု၏ ယူအောင်ကုန်သည်။ ဟောနဲ့၊ ကုန်၏။ လူတိ တသွား၊
ထိုသို့ အကျိုး၏အဖြစ်ပြု၏ ယူအောင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဥပါဒီနှာ၊
ဥပါဒီနှာ မည်ကုန်၏။ ယေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အာရမွဏဘာဝံ၊ အာရုပ်အဖြစ်သို့။ ဉာဏ္ဍာ၊
နောက်ကုန်၌။ ဥပါဝါနာနံ၊ ဥပါဝါနီယာ၊ ဥပါဝါနီယာအား အာရမွဏပစ္စယဘူတာနံ၊
အာရမွဏသို့ပိုင် ကျေးဇူးပြုတ်သည်ပြု၍ ပြုကုန်သောတရားတို့၏။ တနည်း—
ဥပါဝါနာ၊ ဉာဏ္ဍာ၊ ဥပါဝါနီယာ၊ အာရမွဏပစ္စယဘူတာနံ၊ အာရမွဏ ပစ္ည်း ပြု၍ ပြုကုန်
သော တရားတို့၏။ အဓိစိန်၊ တည်း။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဥပါဒီနာ စ အာရုပ်သောအား
ပြု၍ တရှားဒိုင်းတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ပြု၏ ယူအောင်ကုန်သည်လည်း။
ဟောနဲ့၊ ကုန်၏။ ဥပါဝါနီယာ စ ဥပါဝါနီတို့သား လျော်ကုန်သည်လည်း။ ဝါ၊ ဥပါဝါနီတို့၏
အစီအပိုးပြုကုန်သည်လည်း။ ဟောနဲ့၊ ကုန်၏။ လူတိ တသွား၊ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့
သည်။ ဥပါဒီနှာ ပါဝါနီယာ၊ ဥပါဒီနှာ ပါဝါနီယာတို့ မည်ကုန်၏။ တေ၊ လူ၊ ဉာဏ္ဍာ ပါဝါနီယာ ဟူ
သော အမည်သည်။ သာသဝကမ္မာနိုင်တ္ထာနံ၊ အာသဝေတရားတို့၏ အာရုပ်သော ကံကြောင့်
ပြုကုန်သေား၊ ရွှေပြေပမ္မာနံ၊ ရှုပ်၊ နှုပ် တရားတို့၏။ အဓိစိန်၊ တည်း။

လိုနိုင်းကား “ဥပုသေန အာဒီနှာတိ ဥပါဒီနှာ” ဟူသည်တည်း။ အဓိပ္ပာယ်ကား ကပ်၍ယူအပ်သော တရားသည် ဥပါဒီနှာ မည်၏ ဟူလို့။

ဥပုသေ ကတ္တားသည် အဘယ်နည်း၊ လောက္တာစာကို အာရုံပြုသော ဂေါ်တွေ့နှုန်း၊ ဝေါဒါန်း၊ ပစ္စတော်ကာလော ဖြစ်ကောင်းအုံလော စုံရှိရကား “တရားဒီနှုန်း” ကိုမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား— တရား၊ ဒီနိုင်း ဖြစ်ဘီသာ။

အသိ ကပ်သနည်း၊ ယုံသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ကပ်သလော စုံရှိရကား “အာရုံမွှေ့ကရကာဝယ်နှုန်း” ကိုမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား— အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကပ်၏ ဟူလို့။

အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကပ်သည်ရှိသော် အလုံးစုံသော တေဘူးမက တရားတို့သည် တရား၊ ဒီနိုင်းတို့၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဥပုသေ အရသည် အလုံးစုံသော တေဘူးမက ဖြစ်ကောင်းအုံလော စုံရှိရကား “ကမ္မာနာ” ကိုမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား— ဥပုသေ-အရ တေဘူးမက ကံ ဖြစ်ဘီသာ။

အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာ ဥပါဒီနှာဟု ဆို၏၊ ဥပု-ရေး အာ-ရေး ရှိသော ဒါ-ဓာတ်သည် အဝဆဲနှင့် စသော အနက်တို့တွင် အဘယ်အနက်ကို ဟောသနည်း၊ တ-ဟွေးသည် ဘော၊ ကံ၊ ကတ္တား ဦးပါးတို့တွင် အဘယ်အနက်၌ သက်သနည်း စုံရှိရကား “ဂဟိုတာ” ကိုမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား— ဒါ-ဓာတ် ဂဟာ-အနက်၊ တ ဟွေးသည်း ကံ-အနက် ဖြစ်ဘီသာ။

ဆရာ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ၂။ ယူအပ်ကုန်၏ဟု ဆို၏၊ အဘယ်တရားကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် ၂။ ယူအပ်ကုန်သနည်း စုံရှိရကား၊ ဝါ-အဘယ်တရားသည် အာဒီနှုန်းတို့၏ ကံပြစ်သနည်း၊ ဝါ-ဖြင့် ယူသနည်း စုံရှိရကား “ဖလဘာဝေနှုန်း” ကိုမိန့်။

အဓိပ္ပာယ်ကား— ဒါတို့သည် ပြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဤပို့ကို ကုတ္တာရုပ်တို့သည် ဒါတို့၏အကျိုးတော်း၊ ဤသို့ အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော ဝိပါက်ကုတ္တာရုပ်တို့သည် အာဒီနှုန်းတို့၏ ကံ ဖြစ်ဘီသာ။

ဆရာ ဥပါဒီနှုန်းပုံးကို ဥပါဒီနှုန်း ၁၁တာ ဥပါဒီနှုန်း စသည်ဖြင့် ပြုကောင်းအုံလော စုံရှိရကား “ဥပါဒီနာနှုန်း ဟိုတာတိ ဥပါဒီနှုန်းယာ” ကိုမိန့်။ ဟိုတာ-တွို့တို့၊ ဥပါဒီနှုန်းအား လျော်သောကြောင့် ဥပါဒီနှုန်းယာ မည်၏။ အသိ လျော်သနည်း စုံရှိရကား “ဥပါဒီနာမွှေ့နွေ့နှုန်း” ကိုမိန့်။ ဥပါဒီနှုန်းတို့၏ ပုံးပြင်း လျော်၏။ သမွှယ်အားဖြင့် စပ်လေသလော စုံရှိရကား “အာရုံမွှေ့ကာဘဝါ”

ဥပဂ္ဂာ့”ကို မိန့်။ အာရုံး၏အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ဝါ စရာက်သောအားဖြင့် ပဲ၏ ဟူလို့။

စနတ္တကို ဆိုပြီ၊ စနိယတ္တကား အသယ်နည်း။ ဝါ၊ အရကား ဉာဏ်နှင့် ဟူသော ရွှေပွဲကို ငဲ့၍ ဝါ ရွှေပွဲကဲသို့ ပိုပိုက်ကူတ္တာရုပ် ဖြစ်ကောင်းအံ့လော စုစုရှိရကား “ဉာဏ်နှင့် အာရုံးကျေပွဲယူဘုံးတာနောက် အမိန့်” ကို မိန့်။

အမြို့ယ်ကား — ၌၍ ဉာဏ်နှင့် ဟူသော အမည်သည် ဉာဏ်နှင့် အာရုံး ပြု၏ ဖြစ်ကုန်သော တေဘုံးကတာရားတို့၏ အမည် ဖြစ်ဆိုသော်၊ တေဘုံးမက ပိုပိုက်ကူတ္တာရုပ်သာ အမည်မဟုတ် ဟူလို့။

ဉာဏ်နှင့် အန်ကို မင့်လျှင် ဉာဏ်နှင့်သူ၏ ဉာဏ်နှင့်သူ၏ တို့ကို ကရဏှုပ်၏၍ ခွဲန်ယမာသုပြစ်ကောင်းအံ့လော စုစုရှိရကား “ဉာဏ်နှင့် စ တေ ဉာဏ်နှင့်ယာ စာတိ ဉာဏ်နှင့်ပါဝါနိယာ” ကို မိန့်။ ကမ္မာဓရည်း ဟူလို့။

ဉာဏ်သည် နိုလူပူလ၊ ရတ္တာပူလ စသောအားဖြင့် အန် အများအပြားရှိ၏။ ထို့ကြောင့် သာမည်ဖြစ်သော ကြားပြုပေါ်ကို နှိုလ ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် အထူး ပြုခြင်းငါ့ “နှိုလူ တဲ့ ဉာဏ်ဘာတဲ့ နှိုလူလဲ” ကို မိန့်၏။ ၌၍ကဲသို့ မှတ်အပ်၏။

စနိယတ္တ အမြို့ယ်ကိုပြခြင်းငါ့ “သာသဝကမ္မာနိုက္ခတ္တာနဲ့ ရွှေပါရွှေပမ္မာနောက် အမိဝန်” ကို မိန့်။

တော့ ၌၍ ဉာဏ်နှင့်ပါဝါနိယာ ဟူသော အမည်သည်။ သာသဝကမ္မာနိုက္ခတ္တာနဲ့၊ အာသဝ်အာရုံး ဖြစ်သော ကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော့။ ရွှေပါရွှေပမ္မာနဲ့၊ ရွှေပါရွှေပမ္မာနောက် တရားတို့၏။ အမိဝန်။ တည်း။ ကြောင်းသောပဒတို့ကို ၌၍နည်းဖြင့် သိအပ်၏။

၅-သံကိုလိုင်တိက်

၂၁။ သံကိုလေသော်တိ သံကိုလေသော၊ ဝိုးမေတိ ဉာဏ်ပေါ်တော် စာတိ အတွော့။

သာဓကန်

၂၁။ ယော သာဓာဝါ၊ သည်။သံကိုလေသော၊ နှိုပ်စေတတ်၏။ဝါ၊ ပူပန်စေတတ်၏။ လူတိ တသွား၊ ကြောင့်။ သော သာဓာဝါ၊ သည်။ သံကိုလေသော၊ သံကိုလေသာ မည်၏။

ဝိုးမေတိ၊ နှိုပ်စေတတ်၏။ စ တုည်းကား။ ဉာဏ်ပေါ်တိ၊ ပူပန်စေတတ်၏။ လူတိ အယ်၊ ကား။ အတွော့၊ သံကိုလေသော ဟူသော ပုံ့၏ အန်တည်း။ ယော မွှော၊ တို့သည်။ သံကိုလေသော၊ ပူပန်စေတတ် နှိုပ်စေတတ်၊ အတိုးတိုး သံကိုလေသော။ သံကိုလေသော၊ တို့သည်။ သံကိုလိုင်း၊ ကုန်၏။

အတွော့၊ မိုးကိုယ်ကို။ အာရုံးကဲ့၊ အာရုံးကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ ပတ္တာနော့၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ယော မွှော၊ တို့သည်။ သံကိုလေသာ၊ ပူပန်စေတတ် နှိုပ်စေတတ်သော ကံလေသာကို။ (လျှော့။

၅-သံကိုလိုင်တိက်

၃၉

သံကိုလေသေန သမန္ဒာဂတာတိ သံကိုလိုင်း။

အတွောန့် အာရမ္မာဏ် ကတ္တာ ပဝတ္ထနနှင့် သံကိုလေသံ အရဟန္တိ၊
သံကိုလေသေ ပါ နိယူတ္တာ တသေ အာရမ္မာဏဘာဝါနတိကြမန်-
တောတိ သံကိုလေသံကာ၊ သံကိုလေသေသံ အာရမ္မာဏပစ္စယူဗူတာ-
နမေတံ အဓိဝစန်။ သံကိုလိုင်း စ တေ သံကိုလေသံကာ စာတိ
သံကိုလိုင်သံကိုလေသံကာ။ အဋ္ဌသာလိန့် အဋ္ဌကထာ (၈၂)။

အဘယ်အန်ကြောင့် သံကိုလေသံမည်သနည်း စုစုရှိရကား “သံကိုလေ-
သေတိတိ သံကိုလေသော”ကို မိန့်။

ယော ဓမ္မာ၊ အကြောင်တရားသည်။ သံကိုလေသေတိ၊ နှိပ်စက်တတ် ပူးပန်
စေတတ်၏။ ဣတိ တသ္ထာ၊ ကြောင့်။ သော ဓမ္မာ၊ သည်။ သံကိုလေသော၊
မည်၏။ သံ-ရှေ့ရှိသော ကိုလိုသံ-ဓာတ်၊ ဓာ-ပစ္စည်း၊ အရကား—ကိုလေသာ
၁၀-ပါး ရ၏။ ဓာတ်နက်ကို ပြုလိုရကား “ပို့ဗာဓတ် ဥပတာပေးနီ စာတိ
အတွော”ကို မိန့်။ သံ-သွှေ့ရကား ဓာတ္ထတ္ထာနှင့်တ္ထကတည်း။

ဆရာ သံကိုလိုင်ဟု ဟောတော်မူ၏၊ အဘယ်တရားသည် သံကိုလိုင်မည်
သနည်း၊ ကိုလေသာနှင့် သဟာတ် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် သံကိုလိုင်
မည်လေသလော စုစုရှိရကား “သံကိုလေသေန သမန္ဒာဂတာတိ သံကိုလိုင်း”
ကို မိန့်။ အကြောင်အကုသိုလ်တရားတို့သည် ကိုလေသာနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ သံကိုလေ-
သတရားနှင့် ယဉ်ကုန်၏၊ ထိုအကုသိုလ်တရားတို့သည် သံကိုလိုင်မည်ကုန်၏။

ရခြင်းတို့။) အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္ထာ၊ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိုလေ-
သံကာ၊ ကုန်၏။

ပါ၊ ကား၊ တသေ သံကိုလေသေသံ၊ တို့ပူးပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာ၏။
အာရမ္မာဏဘာဝါနတိကြမန်တောာ၊ အာရရုံး အဖြစ်ကို မလွန်ခိုင်းခြင်းကြောင့်။ ယေ ဓမ္မာ၊
တို့သည်။ သံကိုလေသေ၊ ပူးပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာ၍။ နိယူတ္တာမထုတ်မကွား
မြှုပ်ယူ့ဗြိတ်ကုန်၏။ ဣတိ တသ္ထာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိုလေသံကာ၊
ကုန်၏။

တေ၊ ဤသံကိုလေသံက ဟူသော အမည်သည်။ သံကိုလေသေသံ၊ ပူးပန်စေတတ် နှိပ်စက်
တတ်သော ကိုလေသာ၏။ အာရမ္မာဏပစ္စယူဗူတာန့်၊ အာရမ္မာဏ ပစ္စည်းဖြစ်ရှိ ဖြစ်ကုန်သော
တရားတို့၏။ အဓိဝစန်၊ အမည်တည်း။

တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိုလိုင်း စ ပူးပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာတို့သည်
ပပန်စေအပ် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ သံကိုလေသံကာ စ ပူးပန်စေတတ်
နှိပ်စက်တတ်သော ကိုလေသာကို ရခြင်းတို့ ထိုက်ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ
တသ္ထာ၊ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိုလိုင်သံကိုလေသံကာ၊ ကုန်၏။

အကြင် ရုပ်တရားတို့သည် သံကိုလေသတရားနှင့် သမ္မယုတ် မဖြစ်ကုန်၊ သဟောတ်များသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုရုပ်တရားတို့သည် သံကိုလို့ မမည်ကုန်။ ဤ သံကိုလေသေန သမ္မာ့ဘဂတာဖြင့် အဓိပါယတ္ထကိုပြသည်၊ ဝစနတ္ထကို ဤသိမှုတ်အပ်၏။

၂၉။ သံကိုလေသေဟို သံကိုလေသီယန္တိတိ သံကိုလို့ငွော။ (သူခွဲမှာသာဝန်၊ ဗာဓနအနက်ဟော)။

၃၀။ သံကိုလေသေဟို သံကိုလေသာပီယန္တိ ဥပတာပီယန္တိတိ သံကိုလို့ငွော။ (ဟောတ္ထကဗုမှာသာဝန်၊ ဥပတာပန် အနက်ဟော)။

အဘယ်အနက်ကြောင့် သံကိုလေသီက မည်သည်း စုရိရှိရကား “သံကိုလေသံ အရဟန္တိတိ သံကိုလေသီကာ” ကို မိန့်။

အဓိပါယကား—သံကိုလေသာကို ရခြင်းငှုတိုက်သောကြောင့် သံကိုလေသီက မည်ကုန်၏။

တော့မကတရားတို့သည် အာရမ္မဏီကဖြစ်သော သံကိုလေသကိုရခြင်းငါ ထိုက်သောဟု ဆရာ ဆုံး၏၊ သမ္မယောဂအစွမ်းဖြင့် ရခြင်းငါ ထိုက်သလော စုရိရှိရကား：“အတ္ထာနံ အာရမ္မဏံ ကတ္ထာ ပဝတ္ထနော်”ကို မိန့်။ မံမိဟုဆိုအပ် သော ဟောဘူမကတရားကို အားပြု၍ သံကိုလေသတရားဖြစ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ပါ၊ သံကိုလေသတရားကို ဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရမ္မဏီကဖြစ်သော ကိုလေသာတို့ကို ရခြင်းငါ ထိုက်ကုန်၏။ ဤ“အတ္ထာနံ အာရမ္မဏံ ကတ္ထာ ပဝတ္ထနော်” ဟူသောစကားသည် ဝက်ဝိုဘ်ကားတည်း၊ ထိုဝက်ဝိုဘ်စကားဖြင့် “သံကိုလေသသံ အာရမ္မဏာဘဝန်”ဟူသော ဥဇ္ဈကတ္ထကို သိအပ်၏။

ထိုကြောင့် ဦးကာ (၄၀) ၌—

၃၁။ သံကိုလေသံ အရဟန္တိတိ သံကိုလေသသံ အာရမ္မဏာဘဝန် တံ လျှော့ အရဟန္တိတိ အတ္ထာ—ဟု မိန့်၏။

သာဓကနက်

၂၉။ ယော ဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့ကို၊ သံကိုလေသေဟို၊ ကိုလေသာ ၁၀-ပါး တရားတို့သည်။ သံကိုလေသီယန္တိ၊ နှိပ်က်ဘာပ်ကုန်၏။ လူတို့၊ ထိုကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိုလေသာပီယန္တိ ဥပတာပီယန္တိ၊ ယူယန်စေအပ်ကုန်၏။ လူတို့ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။

၃၁။ ယော ဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့ကို၊ သံကိုလေသေဟို၊ ကိုလေသာ ၁၀-ပါး တရားတို့သည်။ သံကိုလေသာပီယန္တိ ဥပတာပီယန္တိ၊ ယူယန်စေအပ်ကုန်၏။ လူတို့၊ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံကိုပီယွာ၊ တို့မည်ကုန်၏။

၃၂။ သံကိုလေသံ အရဟန္တိတိ တွေ့ ပါ၌၌။ သံကိုလေသသံ၊ ၁၀-ပါးအပြားရှိသော သံကိုလေသခမ္မ၏။ အာရမ္မဏာဘဝန်၊ အာရမ္မဏီကဖြစ်ကြောင့်။ တံ ထို အာရမ္မဏီကဖြစ်သော ၁၀-ပါးသော သံကိုလေသတရားကို။ လျှော့၊ ရခြင်းငါ။ အရဟန္တိ၊ ထိုက်ကုန်၏။ လူတို့ အတ္ထာ၊ ရှိအနက်ကို။ ဝေါ်တွော့၊ ၈။

အမိပါယ်ကား— အလုံးစုံသော တေဘူးမကတရားတို့သည် သံကိုလေသ၏ အာရုံ၏ အဖြစ်ကြောင့် သံကိုလေသ တရားတို့ကို ခြင်းငါး ထိုက်ကုန်၏။ ဤ ဥဇဗ္ဗာတွေ၏။

အရဟန္တိတုံးတို့တို့တို့သာ ပြုအပ်သလော စုံရှိရကား “သံကိုလေသ ဝါ နိယုတ္တာ” ကိုမိန့်။ ဤ အနက်ကြောင့်လည်း မည်သေး၏။

ယျွှန်၏ဆိုသော် သမွေယောကအစွမ်းဖြင့် ယျွှုံးသလော စုံရှိရကား “တသေ အာရမ္မဏဘာဝါနတိက္ခာမနတော”ကို မိန့်။ ကိုလေသ၏ အာရုံအဖြစ်ကို မလွန် နိုင်သောကြောင့် ယျွှုံး၏။ “တသေ အာရမ္မဏဘာဝါနတိက္ခာမနတော” ဟူသော စကားသည် နေယျွှေ့တည်း၊ နိုတ္ထာ မဟုတ်၊ ဝက်ဝိုတ်တည်း။ ထို နေယျွှေ့ ဝက်ဝိုတ်ဖြင့် “သံကိုလေသာနတိက္ခာမနတော” ဟူသော နိုတ္ထာ၊ ဥဇဗ္ဗာတွေကို သီအပ်၏။ ထိုကြောင့် နိုကာ(၄၀)၌—

၃၂။ အာရမ္မဏဘာဝါနတိက္ခာမနတောတိ တောန သံကိုလေသာနတိက္ခာ-
မနမေဝ ဒသောတိ—ကို မိန့်ပြီ။

အမိပါယ်ကား— အဋ္ဌကထာဆရာသည် “အာရမ္မဏဘာဝါနတိက္ခာမနတော” ဟူသောပါ၍ဖြင့် အာရုံ၏အဖြစ်ကို မလွန်သည်ကို အကယ်၍ ဆို၏ရှင်း၏ ထိုသို့ ဆွဲဌားသော်လည်း ထိုအဋ္ဌကထာဆရာသည် အာရုံ၏အဖြစ်ကို မလွန်သည်ကို ဆွဲကြောင့်ဖြစ်သော “အာရမ္မဏဘာဝါနတိက္ခာမနတော” ဟူသော ပါ၍ဖြင့် သံကိုလေသ၏ အာရမ္မဏေပစ္စည်း ဖြစ်ရှိဖြစ်ကုန်သော အလုံးစုံသော တေဘူးမက တရားတိ၏ သံကိုလေသတရားကို မလွန်ခြင်းသည်သာလျှင် နိုပ္ပရိယာယ အား ဖြင့်ပြု၏။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း— အာရမ္မဏိက တရား၏ အဝိနာဘာဝ၏ အဖြစ်ဖြင့် အာရုံ၏ အာရမ္မဏိကို မလွန်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

အာရုံ၏ အဖြစ်ကို မလွန်ခြင်းကို နိုပ္ပရိယာယ အားဖြင့် မပြအပ်၊ အဘယ့် ကြောင့်နည်း— အာရုံ၏ နိုပ္ပရိယာယ အားဖြင့် မိမိ၏ အာရုံ၏အဖြစ်ကို မလွန်ခြင်း၏ မသင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ထိုအာရုံ၏ အဖြစ်ကို မလွန်းခြင်း ကိုကား ပရိယာယအားဖြင့် ပြု၏။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း— နိုပ္ပရိယာယအားဖြင့် အာရမ္မဏိကို မလွန်ခြင်း ကို ပြအပ်သည်ရှိသော် အာရုံ၏အဖြစ်ကို မလွန်ခြင်းကို ပရိယာယအားဖြင့် ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

သာဓကနက်

၃၃။ အာရမ္မဏဘာဝါနတိက္ခာမနတောတိ တောန၊ ဟူသော ဤ အဋ္ဌကထာ ပါ၍ဖြင့်။ သံကိုလေသာနတိက္ခာမေဝ၊ သံကိုလေသ ရှိုကို မလွန်နိုင်ခြင်းကိုသာလျှင်။ ဒသောတိ၊ ပြု၏။

၁၀၂

၅-မာတိကာဂဏ္ဍာင် သာဓာဇာနက်

ထိသိနိနိုပ်ရိယာယ၊ ပရိယာယ အားဖြင့် ပြအပ်သောကြောင် “သံကိုလေသာ-နတိက္ခမနတော့” ဟူသော စကားကို ဆိုအပ်လျက် မဆိုမှု၍ “အာရမ္မဏဘာဝါ-နတိက္ခမနတော့” ဟူသော စကားကို အဋ္ဌကထာ (၈၂) ဆရာ ဆိုတော်မူသည်။

၆-ဝိတက္ကတိက်

ဝိတက္ကတိက်၏ ဝိတက် ဝိစာရ J-ပါးနှင့် ယျဉ်သောတရားကို ပင္းမပုဒ်ဝယ် ဟောတော်မူသည်။ ထိကြောင့် ဝိတက်သည် ဝိစာရနှင့်ကား ယျဉ်၏၊ တခု တည်းသာ ဖြစ်၍ ဝိတက်နှင့် မယျဉ်နိုင်၊ ဝိစာရလည်း ဝိတက်နှင့်ကား ယျဉ်၏၊ တခုတည်းသာ ဖြစ်၍ ဝိစာရနှင့် မယျဉ်နိုင်၊ ထိသိ သမ္မယုတ် တပါးမူးကား ရ၏၊ J-ပါး မရလေသောကြောင့် ဝိတက် ဝိစာရ ကြော်သော စေတသံက် ပညာသ သာ ကောက်ရသည်။

ဒုတိယပုဒ်၌ကား ဝိစာရ တပါးနှင့် ယျဉ်သည်ကိုသာ ဟောတော်မူသည်။ ဝိတက်လည်း ပင္းမပုဒ်၏အရ ဝိစာရ ပွဲပညာသ နှင့် ယျဉ်သည့်ကာလ ဝိစာရ နှင့် သမ္မယုတ် ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ပင္းမပုဒ်၏အရနှင့် သမ္မယုတ်ဖြစ်သော ဝိတက် ပွဲပညာသ ရ၏၊ ကောက်ပြန်ရသည်။

တတိယပုဒ်၌ကား ဝိတက် ဝိစာရ J-ပါးနှင့် မယျဉ်သည်ကို ဟောတော်မူ သောကြောင့် ဒုတိယပုဒ်၏ အရနှင့် သမ္မယုတ်ဖြစ်သော ဝိစာရလည်း J-ပါး နှင့်ပင် မယျဉ်လေရကား ဝိစာရ ကောဒသကို ပြန်၍ ကောက်ရပြန်သည်။ ခီးတ္ထန သမုပ္ပန္နိသေ သရှိဟန်၌ ဆိုသည်နှင့် အညီ ဝိတက် ဝိစာရကို ပွဲပညာသ၊ ကောဒသ ဆိုသည်။

၇-ပိတိတိက်

ပိတိတိက်၏ ပင္းမပုဒ်သ ထူးသည်။ ဒုတိယ တတိယပုဒ်၌ ဝေဇနာတိက် အတူ။

ယင်းသို့ တူလျက် အဘယ့်ကြောင့် ပင္းမပုဒ်မျှကို ထည့်၍ ဟောတော်မူပြန် သနည်း။

စတုတ္ထရွှေ့နှင့် ကောဒသ၊ သူခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်နှင့် ယျဉ်သော သူခသည် ပံ့ပိတိက်းသောကြောင့် နိုပ်တိကသုခ မည်၏၊ ကြော်းသော သူခသဟ ဂုတ်နှင့် ယျဉ်သော သူခသည် သုပ္ပါတိကသုခ မည်၏၊ ဤသို့ နိုပ်တိက၊ သုပ္ပါတိက သုခ J-ပါး ပြားသည်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် ဟောတော်မူသည်။

၃-ပိတိတိက်

၁၀၃

၃၃။ နိပ္ပါတီကသာ သူခသာ သပ္ပါတီကသူခတော့ ဝိသေသဒသနဝါဝသန
အယံ တိကော ဝုတော့။

၂၅။ ဆိုသော အငွကထာနည်း။ (၅၂)

တနည်းကား— ပိတီ, သူခတ္ထိ၏ သဘောအထူးကို သိနိုင်ခဲသောကြောင့်
အထူးကို ပြလိုရကား ဟောတော်မူပြန်သည်။

၃၄။ အထ ဝါ ပိတီသူခါနံ အုံမြို့ညေယျှန်တ္တာနံ နာနတ္တာသုနတ္တာ အယံ
တိကော ဝုတော့။

၂၆။ ဆိုသော မူလိုကာနည်း။ (၅၁)

တနည်းကား— စတုတ္ထဗျာန် ကောဒသနှင့် ယျှဉ်သော သူခသည် အတိ-
ပက္ခတ္ထသူခ ဖြစ်ရကား ရှုန်ရင်းသော သူခမှ ခြား၍ သိမ်မွေသည်ကို ပြလိုသော
ကြောင့် ဟောတော်မူပြန်သည်။

၃၅။ “စတုတ္ထဗျာနသုခံ အတိပက္ခတ္ထသုခန္ဓိ ပြုဌာရိက်တော့ နိဟရိတ္ထာ
တသုဟက္ခတ္ထဘာဝံ ဒသော် အယံတိကော ဝုတော့” တိကေစိ ဝေနှိုး။

**၂၇။ ဆိုသော အနုတ္ထိကာ (၄၄) ကေစိဝါဒနည်း။ သည်နည်းကိုမူကား
အလုံးစုံသော သူခသဟဂုတ်တရားကိုပင် သူခသဟဂာတာပုံဖြင့် ဟောတော်မူ
ရကား ဆင်ခြင်အပ်၏ ဟူ၍ အနုတ္ထိကာဆရာ မိန့်၏။**

ပိတီသည်တပါးဖြစ်၍ သမ္မတယှတ် ပိတီ မရကောင်းပြီဖြစ်သောကြောင့် အောင်
ရသည်။ သူခသဟဂာတာမှ ကြော်သည့် သူခ ၆၃-ခုတ္ထိတ္ထ် စတုတ္ထဗျာန် ဘာ
သူခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်၍ရှိသည် သူခကား ပိတီသဟဂာတာ၌ မဝင်၊

သာကေနက်

၃၆။ နိပ္ပါတီကသာ ပိတီက်းသော။ သူခသာ သူခ၏။ သပ္ပါတီကသူခတော့ပိတီနှင့်
တကျွော်ဖြစ်သော သူခမှ။ ဝိသေသဒသနဝါဝသန၊ ထူးသောသဘောကို ပြသည်၏အစုံးဖြင့်။
အယံ တိကော၊ ၂၅၂ပိတီတိက်ကို။ ဘဂတာ၊ သည်။ ဝုတော့၊ ဟောတော်မူအပ်၏။

၃၇။ အထ ဝါအွကထာနည်းမှ တပါး ဣ်ကာနည်းကို ဆိုးအံ့ဌံး။ အုံမြို့ညေယျှန်တ္တာနံ၊
သိနိုင်ခဲသော အဖြစ် ထူးသောအဖြစ် ရှိကြုံသော။ ပိတီသူခ နံ၊ ပိတီ, သူခတ္ထိ။ နာနတ္တာ
အသုနတ္တာ၊ ထူးခြားသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း။ အယံ တိကော၊ ၂၅၃ပိတီသဟဂာတာတိက်ကို။
ဘဂတာ၊ သည်။ ဝုတော့၊ ဟောတော်မူအပ်၏။

၃၈။ စတုတ္ထဗျာနသုခံ၊ စတုတ္ထဗျာနှင့်ရှိသော သူခသည်။ အတိပက္ခတ္ထသုခံ၊ အလုံး
မျှော်မြတ်သော သူခတော်း။ ဣ်တိ၊ သူ့။ ပြုဌာရိက်တော့၊ ရှုန်ရင်းသော အဂ်ဂိုဒ်သော သူခမှ။
နိဟရိတ္ထာ၊ ထုတ္ထာ။ တသု၊ ထိုစတုတ္ထဗျာနှင့် ရှိသော သူခ၏။ ပက္ခတ္ထဘာဝံ၊ မွှော်မြတ်သည်၏
အဖြစ်ကို။ ဒသော်ပြခြင်း။ အယံ တိကော၂၅၃ပိတီတိက်ကို။ ဘဂတာ၊ သည်။ ဝုတော့၊
၉၃တိ၊ သူ့။ ကေစိ၊ အချို့သောဆရာတ္ထာသည်။ ဝေနှိုး၊ ဆိုဗို၏။

၁၀၄

၅-မာတိကာဂ္ဗိနှင့် သာဓကအနက

အကြေးကား ဝင်လေသည်။ မဝင်သော နိပ္ပါတီကသုခကိုကား တိက်မှတ်သူ
သင်းရလေသည်။

ဂ-ဒဿတိက်

ဒဿတိက်၏ ကေန အနေကန J-ပါး အထူးကား— မဂ်တပါးတည်းသာ
အများနှင့် မဆက်ဆံ၍ ပယ်အပ်သည်ကား ကေန၊ အများနှင့် ဆက်ဆံလျက်
ပယ်အပ်သည်ကား အနေကန၊ ဤ၏ အထူးမှတ်လေ။

ဒဿတိယပုံ၌ အထက်မဂ် ရှုခုသည် ကေနပယ်အပ်သော ဥစွဲစွဲသဟဂုတ်၊
အနေကနပယ်အပ်သော အပါယဂမနိယဖြစ်သော ဒိဋ္ဌဂါတပိပုံယတ် ငါးခု၊ ၁၅-
သမူဒွေကို ကောက်ရှု၌ အထက်မဂ် ရှုခုသည် ဟူသော ကတ္တားအပေါင်းမှ
အရဟတ္တမဂ်သည်ဟု ကတ္တားတစိတ်ကိုသာ နှစ်၍ ကေနပယ်အပ်သော ကြိယာ
၌ စပ်လေ။ ရှုခုလုံးကို စပ်၍ အပြုံးပါယ် မယူလင့်၊ ဥစွဲစွဲသဟဂုတ်ကိုအရဟတ္-
မဂ် တာခုကသာကေနပယ်သည်၊ အနေကနပယ်အပ်သော ဟူသော ကြိယာ၏ကား
ရှုခုလုံးကို စပ်လေ။ ဆရာမြတ်တို့ စကားကား ခဲ့၏၊ မသိလွှယ်။

အရဟတ္တမဂ်သည် ကေနပယ်အပ်သော ဥစွဲစွဲသဟဂုတ်၊ အထကဲမဂ် ရှုခု
သည် အနေကန ပယ်အပ်သော အပါယဂမနိယ မဖြစ်သော ဒိဋ္ဌ၌။ ၏၏ ဤ၏
ခုံမှု သိလွှယ်၏။

အဘယ့်ကြောင့် ရုပ်ကို တတိယပုံ၌ ကောက်ရသနည်း။

၃၆။ ရုပ် ဘိက္ခဝေ န တူမှုံးကံးတံ့ပလောထား (အနွေဂုသံယုတ်ပါဉ္ဇာတော်-၂၂၈)
မူလပဏ္ဍာသပါဉ္ဇာတော်-၁၉၄)။

ဟူ၍ သူတ္တန်၌ ပယ်အပ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူသည် မဟုတ်လော-ဟူ၏ဌား
အုံ၊ ရုပ်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂကိုပယ်ခြင်းကိုသာ အကြောင်း ဖြစ်
သော ရုပ်၌ ဖလူပစာရအားဖြင့် တင်စား၍ ဟောတော်မူသည်၊ သက်သက်
ရုပ်ကို ပယ်အပ်သောကြောင့် ဟောတော်မူ ဟူ၏၏။ ထိုကြောင့် ဒီကာ-
ကျော် (၁၀၉)၌—

၃၇။ ကတ္တားတံ့သယ္တ္တန်-ရာဂဟာ့န် ပကာသီတာ-ဟူ မိန္ဒြုပြီ။

သာဓကနက

၃၇။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ရုပ်၊ ရုပ်တရားသည်။ န တူမှုံးကံးသင်တို့၏ ဥစွဲမဟုတ်။
တံ့ရုပ်၊ သိုံးရုပ်တရားကို (ဥပစာ)။ ဝါ၊ ထိုရုပ်လျှင် အာရုံရှုံးသော ဆန္ဒရာဂကို (မူချွေ)။ ပလောထား
ပယ်ခွုံကြော်ရှုံး၏။

၃၈။ ကတ္တားတံ့သယ္တ္တန်-ရာဂဟာ့န် ပကာသီတာ-ဟူ မိန္ဒြုပြီ။
ရုပ်လျှင် အာရုံရှုံးသော ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းကို။ ပကာသီတာ၊ ပြုဆုံး၏။

၁၃-ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်

၁၀၂

၉-သသနဖောတုတိက်

သသနဖောတုတိက်၌ ဥစွဲသဟဂုတ်၊ ဝိစကိစ္စသဟဂုတ်၌ မောဟကို ဟိတ်ရှိသည် မဆိုရ၊ မိမိနှင့် သမ္မယုတ်ဟိတ် မရသောကြောင့် ကြောရသည်။ထိုကြောင့် လည်း တတိယပုဒ်၌ သွေး၍ ကောက်ရသည်။

၁၁-သေက္ခတိက်

သေခါ အသေခါ၊ သေက္ခာ အသေက္ခာ J.-ပါးပင် သေက္ခတိက်၌ ပါ၌ရှိသင်၏။ ဥပေခါ ဥပေက္ခာ၊ သွာက္ခာတော့ သွာခါတော့ ဆိုသကဲ့သိတည်း။ အရုံယာ ဂ-ယောက်တွင် အရဟတ္ထဖလဋ္ဌသန်ပို့လ်ကို အသေက္ခာ၊ အကြောင်းကို သေက္ခာ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မှတ်။

၁၃-ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်

ပရိတ္တာရမ္မဏတိက် ပဋိမပုဒ်၌ အပွဲမညာကို အဘယ့်ကြောင့် ကြောရသည်း ဟူမှုကား - အပွဲမညာသည် သုခိုတ ခုက္ခိုတသတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုခဲ့၊ ထိုစိတ်တွဲသည် ကာမတရားကို အာရုံပြုခဲ့၊ ဤသို့ အာရုံပြီးသောကြောင့် ကြောရသည်။

ဝိရတိကိုကား မဂ်ဖို့လုံး ယျဉ်သော ဝိရတိသည် နိမ္မာန်ဟူသော လောက္တရားကို အာရုံပြုကောင်းသောကြောင့် မကြောရသည်။

ခုတိယပုဒ်၌ အပွဲမညာ၊ ဝိရတိကို အဘယ့်ကြောင့် ကြောရသည်း ဟူမှုကား - အပွဲမညာသည် ဆိုပြီးသောနည်းပြင့် သတ္တဝါပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုခဲ့၊ ဝိရတိလည်း ကာယခုစရိတ် ၃-ပါး၊ ဝစီဒစရိတ် ၄-ပါးဟူသော ဝိရမိတ္ထကိုသာ အာရုံပြုခဲ့သည်၊ ထို့တရားတို့သည်လည်း မဟဂုတ်ကို အာရုံပြုခဲ့သည်၊ ဤသို့ အာရုံပြီးသောကြောင့် ကြောရသည်။

တတိယပုဒ်၌ကား ဆိုပြီးသော နည်းဖြင့် အပွဲမညာကို အာရုံပြီးသော ကြောင့် ကြောရသည်။ အကုသိုလ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ မနောဒ္ဒိရာ-ဝဋ္ဌန်း၊ အဘိသာ၌ဒွေ့တို့ကား တိုက်ဝင်၊ တိုက်မှတ် J.-ပါးပင် ဖြစ်လေသည်။ အဘယ်ကဲ့သိနည်း ဟူမှုကား - တခုသော န္တားသည်ပင် အမိန့် စို့စဉ်ကာလ ဝစ္စဟူသော အမည်ဖြင့်၊ ဆုံးမကုပ်ည်ပလောက်သည့်ကာလ ဒဗ္ဗာသော အမည်ဖြင့်၊ ဝန်ကို ရွှေက်ဆောင်နှင့်သည့်ကာလ ဓလိဓဒ္ဒ ဟူသောအမည်ဖြင့် ဤသို့

၁၀၆

၅-မာတိကာက္န္တိနှင့် သာဓကအန်

အဝတ္ထာ အခိုက်အတန် ဖြစ်လေသကဲ့သို့ အခိုက်အတန် အဝတ္ထာကို စွဲ၍ ဖြစ်လေသည်။

တခုသော တရားကိုချည်း သက်သက် အာရုံမူသည်ကား ကော်၊ တပါးကိုလည်း အာရုံမူသေးသည်ကား အနေကုန်၊ ဉ်ကား အထူးတည်း။

၁၅-မိန္ဒီတ္ထတိက်

မိန္ဒီတ္ထတိက်၏ ပဋိမဟုတ်အရတွင် နိယတမိန္ဒာဒီဒိုက် ဟူသည်ကား—အဟောတို့၊ အကြိယဒီဒို့၊ နတ္ထိကဒီဒို့ ဉ်ဗုံပါးတည်း။

ထိုကြောင့် နိက္ခာပက္လာအငွေကထာ (၃၉၂) ၌—

ရှာ။ ယာ စ မိန္ဒာဒီဒို့ နိယတာတိ အဟောတိုက်ပါဒီရိယဝါဒနတ္ထကိုအောင် အညွတ်သုတေသန-ဟု မိန္ဒြပြီ။

ဟွာနန္တရိယက် ဟူသည်ကား— မာတုယာတက ပိတုယာတက၊ အရဟန်-ယာတက၊ သံယောဇာက၊ လောဟိတဗ္ဗိုဇက ဉ်ဗုံပါးတည်း။

နိယတမိန္ဒာဒီဒိုက်၊ ပွာာနန္တရိယက်ကို ပြုသောသူသည် မြင်းမို့ရတော် ပမာဏစေတိ၊ စကြဝင်းပမာဏ ရတနာတံတိုင်းရှိသော ကျောင်း၊ စကြဝင်းပမာဏ ရဟန်းအများသို့အား ပစ္စည်းငုံပါးဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ဉ်သို့စသော ကောင်းမှုကိုပင် ပြုလှည်းငြားမူလည်း ထိုအကုသိုလ်ကိုကို မြစ်ပယ်ခြင်းငါ့မစုစ်း နိုင်ချော်၊ ထိုအကုသိုလ် တရားတို့သည် စုတိအန္တရာ့ မကောင်းကျိုး ပေးလေသည်သာ၊ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ကောက်ရသည်။

သတ္တမဇောကိုသာ အဘယ့်ကြောင့် ကောက်ရသနည်းဟူမူကား—

ဇော ၇-ချက်တို့တွင် ပဋိမဇောသည် မိမိခမ္မဝေဒနိယက်ဖြစ်၍ အကြောင်းညီလျှင် ဗုဒ္ဓပ္ပန်ဘဝံသာ အကျိုးပေးသည်။

ဒုတိယမူသည် ဆဋ္ဌတိုင်းသော် အလယ်ဇော ၇-ချက်သည် အပရာပရိယဝေဒနိယက်ဖြစ်၍ တတိယဘဝံမူသည် နိုဗာန်မရသေးသ၍ အခွင့်သာလျှင် အကျိုးပေးသည်။

သာဓကန်

ရှာ။ ယာ စ မိန္ဒာဒီဒို့ နိယတာတိ ဟူသည်ကား။ အဟောတိုက်ပါဒီရိယဝါဒနတ္ထကိုအောင် အဟောတိုက်အယူ အကိုရိယအယူ၊ နတ္ထိကအယူတို့တွင်။ အညွတ်သုတေသန၊ တပါး

၁၇၆

ဘုဒ္ဓနတ္ထတိက်

၁၇၆

သတ္တမလောသည်ကား ဉာဏ်ပွဲဝေါနိယက်ပြု၏ စုတိအန္တရှုံးသာ အကျိုး
ပေးသည်။

ထို့သို့ သတ္တမလောသာ စုတိအန္တရှုံးအကျိုးပေးတတ်သောကြောင့် ပဋိမ
လော၊ အလယ်လော ဤချက်ထိုကို ထား၍ သတ္တမလောကို ကောက်ရသည်။
ထိုပဋိမလော၊ အလယ်လော ဤချက်ထိုကား တတိယပုဒ်၏ ဝင်လေသည်။
ထိုကြောင့် ပဋိမပုဒ်၏အရမှတပါးဟု စကားမ-၍၍ ကောက်ပြန်ရသည်။

ပဋိမနှစ်ရိယက် ဤပါးတို့တွင် အားကြီးသောက် အကျိုးပေးပြီးသော် တပါး-
က် အကျိုးမပေးပြီ၊ အဟောသိုက် မြောက်လေတော့သည်။ သမ္မာဟိုနောအနီ
(၄၀၉) ၌ ဆိုသောကြောင့် အဟောသိုက်ပြစ်သော အာန္တရိယက်သည် ပဋိမ
ပုဒ်၏ ဝင်မည်လော၊ ယင်းသို့မဟုတ် မဝင်မည်လော ဟူ၏အုံ— စင်စ်
အကျိုးပင် မပေးသော်လည်း ပေးသည်ပြစ်က စုတိအန္တရှုံးသာ ပေးခြင်း
သဘော ရှိသောကြောင့် သဘောကိုထောက်သဖြင့် ဝင်သင့်သည် ဟူ၏။
ထိုကြောင့် မူးထိုကာ (၄၅) ၌—

၃၉။ မလဝတာ အာန္တရိယနဲ့ ဝိပါကေ ဒီနေ့ အဝိပ္စမာနာနာမို့
အာန္တရိယာနဲ့ လလဒါနေ နိယတသာဘာဝါ အာန္တရိယာဘာဝါ စ^၁
ပဝတ္ထိတိ၊ အတ္ထနော သဘာဝေန လလဒါနနိယမေနေဝ နိယတတာ
အာန္တရိယတာ စ ဝေါတဗ္ဗာ-ဟု မိန့်သည်။

နှိုက်ဘုရိပ်အမြှုက်ကိုသာ ထောက်သင့်ပေါသည်။ ခုတိယ၏ မိမိအခြားမူး
အကျိုးပေးကြောင်းကို မဂ္ဂဝိထိဆိုရှိုးကို ထောက်လေ။

သာကေနက်

၃၉။ မလဝတာ၊ အားကြီးသော့၊ အာန္တရိယက်သည်။ ဝိပါကေ၊
ပုံးသေ့ အကျိုးကို။ ဒီနေ့ ပေးအပ်သည်ရှိသော်။ အဝိပ္စမာနာနာမှု့၊ အကျိုးမပေးအပ်သည့်
လည်း ပြစ်ကုန်သော့၊ အာန္တရိယာနဲ့ ဒုံးလပြစ်ကုန်သော တပါးသော အာန္တရိယကိုတို့၏။
ဖလဒါနေ၊ စတိုင်းအခြားမူး၌ အကျိုးပေးသည်ရှိသော်။ ဝါ၊ အကျိုးပေးခြင်း၌။ နိယတ-
သာဘာဝါ၊ မြောသောသဘောရှိသော့၊ ပဝတ္ထိ စ၊ ပြစ်ခြင်းသည်ငှုံး။ အာန္တရိယာဘာဝါ၊
အာန္တရိယာဘာရှိသည်လည်းပြစ်သော့၊ ပဝတ္ထိ စ၊ ပြစ်ခြင်းသည်ငှုံး။ ဟောတို့၏။ ဉာဏ်
တသ္တာ၊ ကြောင့်။ အတ္ထနော၊ မိမိဟု ဆိုးအပ်သော အာန္တရိယက်၏။ သဘာဝေ၊ သဘော
ပြစ်သော့၊ လလဒါနနိယမေနေဝ၊ အကျိုးပေးခြင်း မြောသောအားဖြင့်သာလျှင်။ နိယတတာ စ၊
ပြဿည်၏အပြစ်ကိုင်း။ အာန္တရိယတာ စ၊ အာန္တရိယ်၏အပြစ်ကိုင်း။ ဝိညားကို တို့သည်။
ဝေါတဗ္ဗာ၊ သို့အနော်။

၁၆-မဂ္ဂါရမ္မကတိက်

မဂ္ဂါရမ္မကတိက် ပဋိမပုဒ်၌ မဂ်ကိုအာရုံပြခိုက် မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမဗ္ဗုတ် င့်ခါ၊ မဟာကြံယာ ဉာဏသမဗ္ဗုတ် င့်ခါ၊ မနောဒ္ဒါနဝင်း၊ အဘိုးညာဉွေး၊ ဝိရတီ၊ အဗုံမညာကြဉွေးသော စေတသိက် ဥုံခါ၊ ဉြှုသီ ယခုကာလ ဆရာမြတ်တို့ ကောက်ရှိုး၌ အာရမ္မကဗျာနှင့် သက်သက်၊ အာရမ္မကဗျာခံပတိကို ပစ္စည်းနှစ်ချက်ခဲ့၍ ယူလေ။

အာရမ္မကဗျာနှင့်သက်သက်ယူသော် ဆိုရှိုးအတိုင်းပင်။

အာရမ္မကဗျာခံပတိပစ္စည်းယူသော်ကား - မိမိမဂ်မှ အာရမ္မကဗျာခံပတိပစ္စည်းကို ရရှိက် မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံယာ ဉာဏသမဗ္ဗုတ် င့်ခါ၊ ဝိရတီ၊ အဗုံမညာကြဉွေးသော စေတသိက် တေတိုးသာ ဉြှုသီ ခဲ့၍ယူလေ။ နှစ်းကျောင်း ကောက်ရှိုး၌ ကား J-ခုပင် ကောက်သည်။

တတိယပုဒ်၌ အာရမ္မကဗျာခံပတိ၊ သဟဇာတာခံပတိ J-ပါးကို ကောက်စာတွင် အာရမ္မကဗျာခံပတိကို ကောက်သည့်ကာလ မဂ်မှ အာရမ္မကဗျာခံပတိပစ္စည်းကို ရခိုက်ဟု အဘယ်ကြောင့် မိမိမဂ်ကို ပစ္စည်းယူလေသည်း ဟူပြားဘုံး၊ တပါးသောသု၏ မဂ်ကို မဆိုလင့်ဘိုး၊ ယမိုက်ပြားခို့ဟာ ပြတော်မူသော ဘုရားရှင်၏မဂ်ကို ဆင်ခြင်သော်လည်း အခံပတိပစ္စည်း တပ်စိုးနိုင်ဖောင် အလေးအမြတ် မပြုလေရကား သူတော်းမဂ်သည် အာရမ္မကဗျာခံပတိပစ္စည်း မတပ်နိုင်၊ မိမိမဂ်သာ တပ်နိုင်လေသည်။ ထိုကြောင့် မိမိမဂ်ကိုသာ ပစ္စည်းယူရလေသည်။

ထိုကြောင့် အဋ္ဌကထာ (၃၂) ၌ —

၄၀။ အရိယသာဝကာနှင့် အတ္ထနာ မရှု ဂရု ကတ္ထာ ပစ္စဝေကွဲကာလေ အာရမ္မကဗျာခံပတိ လဗ္ဗတ္ထု-ဟု မိန့်ပြု။

ရှေး ဆိုပြီးသော စေတသိက်၏ပင် ဝင်ကောင်းပြီးလျက် ဝိရယ်၊ ဝိမိသကို ကောက်တော်မူပြန်သည့်ကား - စေတသိက်အရေအတွက်ကို လျော့၍သော်ကား ကောက်သင့်၏၊ မလျော့သော် ကောက်သင့်မည် မထင်ပြီ။

ဉြှုတိက်မှတ်တွင် ပဋိမပုဒ်၏ အရမုတပါး အပါဒါန် ခံကုန်၏၊ ယင်းသို့ခြင်းသည် တတိယ၌ အာရမ္မကဗျာခံပတိ ပစ္စယွှေ့နှင့်ပြုစ်သော မဟာကုသိုလ်စသည်လည်း ဂင်သောကြောင့် ခံလေကုန်သည်။ ဉြှုတိက်ကား ခဲ့စွာ၏။

သာဓကန်

၄၀။ ဟို သင့်စွာ။အရိယသာဝကာန်၊ အရိယသာဝကုတ္ထုအား။ ဝါတို့သည်။ အတ္ထနာ၊ မြို့မြို့၏၊ မဂ်ကို။ မဂ်ကို။ ဂရု ကတ္ထာ၊ အဓလေးအမြတ်ပြု၍ ပစ္စဝေကွဲကာလေ၊ ဆင်ခြင်သောအခါ၌။ အာရမ္မကဗျာခံပတိ၊ အာရမ္မကဗျာခံပတိပစ္စည်းကို။ လဗ္ဗတ္ထု၊ ရာသံ၏။

ငာ။ အန္တိကောပါ မရှုံး ပစ္စယင္ဇာ တေတသံ ဟေတူတိ ဖွံ့ဖြိုး
တုကာ။

မရှုံးသမ္မတ္ထာ ဝါ ဟေတူ မရှုံး ဝါ ဟေတူတိ မရှုံးဟေတူ၊ တေ
တသံ ဟေတူတိပါ မရှုံးဟေတုကာ။

သမ္မာဒီဒို သယံ မရှုံး စေဝ ဟေတူ ၈၊ ၉ တိ မရှုံး ဟေတူ
တသံနှိပ်ပါ မရှုံးဟေတုကာ—

ဟူသော မရှုံးရမ္မတ္ထာတိက် မရှုံးဟေတုကာ ဓမ္မာ-ဟူသော ဓမ္မသဂ္ဗာနီ မာတိ-
ကာ ပါ၌တော်အဖွင့် အန္တသာလိန် အန္တကထာ (ကု)အားလျှော်စွာ မရှုံးဟေ-
တုကာ ဓမ္မာ ဟူသော ခုတိယပုဒ်ကို အနုက်ယောဇနာသည်ရှိသော—

မရှုံးဟေတုကာ၊ မရှုံးတရားဘုရား ဂ-ပါးဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းရှိကုန်
သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခာ ကုန်။

တနည်းကား— မရှုံးဟေတုကာ၊ မရှုံးနှင့် ယျော်သော ဟိတ် J-ပါး၊ ရ-ပါးဟု
ဆိုအပ်သော အကြောင်းရှိကုန်ထော်။ ဝါ၊ မရှုံးဖြစ်သော ဟိတ် J-ပါး၊
ရ-ပါးဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းရှိကုန်ထော်။

တနည်းကား— မရှုံးဟေတုကာ၊ သမ္မာဒီဒိုမရှုံး တည်းဟူသော အမောဟ
ဟိတ်ဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းရှိကုန်ထော်။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သံပိဋက္ခာ
ကုန်။

သာဓကန်က်

ငာ။ အန္တိကောပါ၊ အင်္ဂါရွှေပါးရှိသည်လည်း ပြစ်သော။ မရှုံး၊ အခိုမဏ်သည်။
ပစ္စယင္ဇာ- မရှုံးစွဲယင္ဇာ၊ မရှုံးသွေးပြုး ကျေးမျှပြုတတ်သည်၏ အပြစ်တည်းဟူသော
အနုက်ကြောင့်။ ဝါ၊ မရှုံးသွေးပြုး ကျေးမျှပြုတတ်သည်၏ အပြစ်တည်းဟူသော သဘော
ကြောင့်။ ဝါ၊ မရှုံးသွေးပြုး ကျေးမျှပြုတတ်သည်၏အပြစ်ကြောင့်။ ၄တေသံ၊ တို့၏။ ဟေတု၊
အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၅။၉တိ တသွား၊ ကြောင့်။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ မရှုံးဟေတုကာ၊
ကုန်၏။

ဝါ၊ ကား၊ မရှုံးသမ္မတ္ထာ၊ မရှုံးနှင့် ယျော်ကုန်သော။ ဟေတု၊ ဟိတ်တို့တည်း။ ဝါ၊ ကား။
မရှုံး၊ မရှုံး။ (သာဝါ၊ ပြစ်ကုန်သော။) ဟေတု၊ တို့တည်း။၉တိ တသွား၊ ကြောင့်။ မရှုံးဟေတု၊
တို့မည်ကုန်၏။ ၄တေသံ၊ တို့အား။ တေ-တားမီသာ၊ တို့သီသဘောရှိကုန်သော။ ဟေတု၊
မရှုံးယွေးသော ဟိတ်၊ မရှုံးပြစ်သော ဟိတ်ဝါးသည်။ သွေး၊ ရှိကုန်၏။ ၉တိ တသွား၊
ကြောင့်လည်း။ တေ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ မရှုံးဟေတုကာ၊ ကုန်၏။

သမ္မာဒီဒို၊ သမ္မာဒီဒိုမရှုံးသည်။ သယံ၊ ဖို့မီသည်။ မရှုံးစေဝ၊ မရှုံးမည်သည်လည်း။
ဟောတိ၊ ၅။၇ဟု ၈၊ ပို့စ်မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၅။၉တိ တသွား၊ တို့သီ မရှုံးလည်း
မည် ဟိတ်လည်းမည်သည်၏ အပြစ်ကြောင့်။ ၄တေသံ၊ တို့အား။ မရှုံး၊ သမ္မာဒီဒိုမရှုံးဟု
ဆိုအပ်သော။ ဟေတု၊ ဟိတ်သည်။ အတို့၊ ရှိကုန်။၉တိ တသွားပါ၊ ကြောင့်လည်း။ တေ ဓမ္မာ၊
တို့သည်။ မရှုံးဟေတုကာ၊ ကုန်၏။

၌၌၌ အငွေကထာ အနက်ပေးနည်းတို့တွင် ဒုတိယနည်း၊ တတိယနည်းပေါင်း၌ ရှုနည်းဟူ၍သာ မှတ်။

ပဋိမနည်းအလို့ မဂ္ဂဟောဘကာ ဓမ္မာ ဟူသော ဒုတိယပုဒ် အရကောက် သော် မဂ်စိတ် င့်ခဲ့၊ မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ဂ-ပါးကြဉ်သော စေတသိက် အငွေဝါသ ကောက်။

ဒုတိယနည်းအလို့ ကောက်သော် မဂ်စိတ် င့်ခဲ့၊ စေတသိက် ဆတ္တို့သ ကောက်။

တတိယနည်းအလို့ ကောက်သော် မဂ်စိတ် င့်ခဲ့၊ အမောဟ ကြဉ်သော စေတသိက် ပဋ္ဌာတ္ထုသ ကောက်။

၂၄။ အငွေကထာအလို့ နည်း ရှုပါး အစဉ်ထားခြင်းသည် ပဋိမနည်းမှာ ဟိတ် ဂ-ပါး၊ ဒုတိယနည်းမှာ ဟိတ် ဤပါး၊ ရှုပါး၊ တတိယနည်းမှာ ဟိတ် ၁-ပါး၊ ၌၌၌ ဟိတ်အနည်းအများ၏ အစွမ်းဖြင့် အစဉ်ထားသည်။

နိက္ခာပကဏ္ဍ ပါ့၌တော်၌ နည်း ရှုပါး အစဉ်ထားခြင်းသည် ယင်း ရှုပါး သော နည်းတို့တွင် ပဋိမနည်းအလို့ မဂ္ဂင် ဂ-ပါးသည် မဂ္ဂဟောတူ၊ ကြိုင်းသော သမ္မယုတ်တရားသည် မဂ္ဂဟောတူကာ ၂၄။ ပဋိမနည်းဖြင့် မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ဂ-ပါး သည် မဂ္ဂဟောတူက မမည်သေး၊ ၂၅။ မဂ္ဂင် ဂ-ပါး မဂ္ဂဟောတူက မည်စေခြင်း၏ ဒုတိယနည်း တက်ပြန်သည်။

၂၆။ ဒုတိယနည်းအလို့ သမ္မာဒို့၌ ဟုဆိုအပ်သော အနမောဟသည် မဂ္ဂဟောတူ၊ ကြိုင်းမဂ္ဂင် ဤပါးနှင့် တက္ခသော သမ္မယုတ်တရားသည် မဂ္ဂဟောတူက ၂၇။ ဒုတိယနည်းဖြင့် သမ္မာဒို့မဂ္ဂင်သည် မဂ္ဂဟောတူက မမည်သေး၊ ၂၈။ မဂ္ဂင် မဂ္ဂ ဟောတူက မည်စေခြင်း၏ တတိယနည်း တက်ပြန်သည်။

၂၉။ တတိယနည်းအလို့ ပခာနအားဖြင့် အလောဘ၊ အဒေါသသည်၊ မဂ္ဂဟောတူ၊ သမ္မာဒို့မဂ္ဂင်နှင့် တက္ခသော အလောဘ၊ အဒေါသကြဉ်သော သမ္မယုတ်တရားသည် မဂ္ဂဟောတူကာ။

၃၀။ ကိုထောက်၍ မဂ္ဂဟောတူကာ ဓမ္မာ-အရ အလောဘ၊ အဒေါသ ကြဉ်၍ ကောက်ယောင် ထင်တတ်သည်။

အမောဟလည်း ဟိတ်ပင်ဖြစ်လသောကြာင့် မဂ္ဂဟောတူအရ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ကြိုင်းသမ္မယုတ်တရားသည် မဂ္ဂဟောတူက၊ ၃၁။ ကိုထောက်၍ ဒုတိယပအရ ဟိတ် ရှုပါးကြဉ်၍ ကောက်ယောင် ထင်တတ်သည်။

ယင်းသို့ ဖြစ်သော်လည်း ဟိတ် ရှုပါးတို့တွင်—

အလောဘ မရှိဟောတူဖြစ်ခိုက် အဒေါသ၊ အမောဟနှင့် တက္ကသာ သမ္မ-ယုတ်တရားမရှိဟောတူက ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာတွင် အမောဟ မရှိဟောတူကဖြင့် ခြင်းသည် ပဓာန၊ ကြုံးသမျှမှာ အပဓာန။

အဒေါသ မရှိဟောတူဖြစ်ခိုက် အလောဘ၊ အမောဟနှင့်တက္ကသာ သမ္မ-ယုတ်တရားသည် မရှိဟောတူက ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာတွင် အမောဟ မရှိဟောတူကဖြင့်ခြင်းသည် ပဓာန၊ ကြုံးသမျှမှာ အပဓာန။

အမောဟ မရှိဟောတူဖြစ်ခိုက် အလောဘ၊ အဒေါသနှင့် တက္ကသာ သမ္မ-ယုတ်တရားသည် မရှိဟောတူက၊ ပဓာနမရှိ၊ အပဓာနသာ။

အလောဘ၊ အဒေါသ မရှိဟောတူဖြစ်ခိုက် အမောဟနှင့်တက္က ကြုံးသာ သမ္မယုတ်တရားသည် မရှိဟောတူက ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာတွင် အမောဟ မရှိဟောတူကဖြင့်ခြင်းသည် ပဓာန၊ ကြုံးသမျှမှာ အပဓာန။

အလောဘ၊ အမောဟ မရှိဟောတူဖြစ်ခိုက် အဒေါသနှင့်တက္က ကြုံးသာ သမ္မ-ယုတ်တရားသည် မရှိဟောတူက၊ ပဓာနမရှိ၊ အပဓာနသာ။

အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ မရှိဟောတူဖြစ်ခိုက် ကြုံးသမ္မယုတ်တရား သည် မရှိဟောတူက၊ ပဓာနမရှိ၊ အပဓာနသာ။

ဤသို့ပစ္စည်း၊ ပစ္စယူပွန်·စက်လှည့်၍ ဖြစ်ကောင်းလေသာကြောင့် ဟိတ် ရှုပါး မကြော်ပပင် ပဓာန အပဓာနအားပြုင့် မရှိဟောတူက အလုံးစုံကို အကုန် ကောက်သင့်သည်။

ဤသို့ မယူအပ်သေးကို ယူသည်၏ အစွမ်းဖြင့် နည်း ရှုပါးအစဉ်ထားသည်။ ထိုကြောင့် မူလနိုကာ(၄၆)၌—

၄၂။ ပရီပူဏာပါ။ နိကျေပကကြေားပါ ဟိ ယေ မရှိပစ္စယံ လဘန္တိ။ န ပန် သယံ မရှိပစ္စယဘာဝံ ဂါဇ္ဇာန်။ တေ မရှိပစ္စယံ အဖြစ်ကို။

သာဓကနက်

၄၃။ ပရီပူဏာပါ။ ဟိ သစ္စံ ထိစကားသည် မှန်၏။ ဝါ၊ ဟိ ယသားကြောင့်။ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြုံတရားတို့သည်။ မရှိပစ္စယံ၊ မရှိပစ္စည်းဟုခေါ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ မရှိပစ္စည်းအဖြစ်ကို။ လဘန္တိ၊ ရကုန်၏။ ပန်၊ ထိုသို့ပင် ရကုန်သော်လည်း။ သယံ ပန်၊ မိမိတို့သည်ကား။ မရှိပစ္စယံဘာဝံ၊ မရှိပစ္စည်း၏ အဖြစ်သို့။ န ဂါဇ္ဇာန်၊ မရောက်ကုန်။ တေ ဓမ္မာ၊ ထိုတရားတို့သည်သာ လျှင်။ မရှိဟောတူက၊ မရှိဟောတူကတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ လူတံ လူအံ အထွဲ့၊ ကို။ အသေတုံး ပြုခြင်း၏။ နိကျေပကကြေားပါ။ နိကျေပကကြေား၍လည်း။ အရိယမရှိသမဂ္ဂါယာ မရှိဂါန်

“အရိယမဂ္ဂသမဂ္ဂသ မဂ္ဂါနီ ဌာပေတွာ” တိအာဓိ ဝတ္ထံ။ ယောပန် စာတွေဝ “အရိယမဂ္ဂသမဂ္ဂသ အလောဘာ အဒေါသာ အမော- ဟော၊ ဣမောမဗ္ဗာ မဂ္ဂဟော” တိအာဓိနယော ဝတ္ထာ တံ ဒဿာတံ “မဂ္ဂသမ္မယုတာ ဝါ” တိအာဓိ ဝတ္ထံ။ “အရိယမဂ္ဂသမဂ္ဂသ သမ္မာဒိဋ္ဌ- မဂ္ဂါ စေဝဟောတူစာ” တိအာဓိနာ ပန် ဝတ္ထာယံ ဒဿာတံ “သမ္မာဒိဋ္ဌ သယ” နှင့် အာဓိမာဟာ။ တတ္ထ ပန် အသင်္တာသင်္ကာနဝသေန ပဋ္ဌ- ပါနိယာ တယော နယာ ဝတ္ထာ၊ ဟောတူဗဟိုတာဝသေန တတိယော နယော ဣမ ခုတိယာ ဝတ္ထာ-ဟု မြန်ကန်ပြီ။

၄၃။ မဂ္ဂကိုစံ ပရိညာဓိ။ အငွေးကဗျာမဂ္ဂသမ္မယုတာလောဘာ- ဒေါသသခါတေဟိ မဂ္ဂဟောတူဟိ မဂ္ဂသမ္မယုတာခန့်သေသမဂ္ဂါသမ္မာ- ဒိဋ္ဌနံ သဟောတူကာဘာဝဒသာနတော တံတ္ထံ နယာနံ အသင်္တာ- သင်္ကာနဝသေန တံ ဝတ္ထံ။ ဟောတူဗဟိုတာဝသေန တံ ဗဟိုဟော- တူကယာ ပင်မနယာ အနာန္တရံ ဗဟိုဟောတူကတာ သာမညောန

သာဓကန်

ဌာပေတွာတံအာဓိ၊ စကားကို။ သက်တာ၊ သည်။ ဝတ္ထံ။ ၏။ တတ္ထ၊ ထိနိကျေပက္ခာ၌ သာလျှင်။ အရိယမဂ္ဂသ၊ အရိယမဂ္ဂနှင့်ပြည့်စုံသော ဟိုလ်၏။ အလောဘာ အဒေါသာ အမောဟော၊ ဣမောမဗ္ဗာ မဂ္ဂဟောတူတံအာဒါမဂ္ဂဟောတံ ဤနှင့်အစွဲသော။ ယောပန် နယော၊ အကြင်နည်းကိုကား။ ဘက်တာ၊ သည်။ ဝတ္ထာ၊ ၏။ တံ နယာ၊ ကို ဇဿာတံ ၏။ မဂ္ဂ- သမ္မယုတာ ဝါတံအာဓိ၊ စကားကို။ အသရံယော၊ သည်။ ဝတ္ထံ။ ၏။ ပန်၊ ဆောင်၍ အိုးအံ့။ အရိယမဂ္ဂမဂ္ဂသ၊ ၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌမဂ္ဂ်သည်။ မဂ္ဂါ စေဝ၊ မဂ်လည်းမည်၏။ ဖော့တံ၊ ဟိုတံလည်းမည်၏။ ဣတံအာဓိနာ၊ ဤသံအရှုံသည်ပြီ။ ဤတံနယံ၊ ကို ဒဿာတံ ၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌသယံအာဓိ၊ စကားကို။ အသဟာ ပြီ။ ပန်၊ အထူးကို အိုးအံ့။ တတ္ထ၊ ထိနိကျေပက္ခာ၌။ အသင်္တာသင်္ကာနဝသာန၊ အသင်္တာသင်္ကာနှင့်ကို သူ့ပို့သည် ခြားစွဲးပြု။ ပဝတ္ထာယာ၊ ပြစ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ်ယာ၊ အစဉ်အားပြင်။ လစာယာ၊ ကုန်သား၊ နယာ၊ တို့ကို။ ဝတ္ထာ၊ ကုန်၏။ ဟောတူဗဟိုတာဝသေန၊ ဟိုတံများသည်၏ အစွဲများ၊ ပြင်။ တတိယော၊ နှုန်းကျော်၊ တတိယာနည်းကု။ ဣမ၊ ဤမဂ္ဂါမျိုးထောက်အယွှဲး အွေက- တာ၌။ ခုတံယော၊ ခုတံယာနည်းကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍ အာစံယော၊ သည်။ ဝတ္ထာ၊ ၏။

၄၄။ မဂ္ဂကိုစံ၊ မဂ်ကိုစွဲဟုသည်ကား။ ပရိညာဓိ၊ ပရိညာ အစွဲသောကိုစွဲသည်။ မဂ္ဂကိုး၊ မဂ်ကိုစွဲမည်၏။ အငွေးကဗျာမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌ- မဂ္ဂသမ္မယုတာလောဘာခါသသခါတေဟိ၊ အငွေးကဗျာ သမ္မာဒိဋ္ဌမဂ္ဂါ ယူေသာ အလောဘာ အဒေါသဟု ဆိုအောက်သော။ မဂ္ဂဟောတူဟိ၊ မဂ်နှင့်ယူေသာ ဟိုတံပြု။ မဂ္ဂသမ္မယုတာခန့်သေသမဂ္ဂါသမ္မာဒိဋ္ဌနံမဂ္ဂနံ၊ ယူေသာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌကြုံး သေသမဂ္ဂါ သမ္မာဒိဋ္ဌတိ၏။ သဟောတူကာဘာဝဒသာနတော၊ သဟောတူကာ၏ အပြစ်ကို ပြုခြင်းကြောင့်။ တံတ္ထံ နယာနံ၊ သုံးပါးသေားသည်း တို့ကို။ အသင်္တာသင်္ကာနဝသေန တံအာဓိ၊ အသင်္တာသင်္ကာနှင့်

၁၆-မဂ္ဂါရမ္မကတိက

သာ

နိက္ခာပက္ခာပါ၌ယံ တတိယံ ဝိဇ္ဇနယော လှစ အငွကထာယံ ဒုတိယံ
ဝိဇ္ဇနယော ဟူ၍လည်း အနုနိကာ (၄၉) ၌ မိန့်ပြီ။

ယင်း အနုနိကာပါ၌၌ “သမ္မယုဇ္ဇနယောဘာဒေါသသီတေဟံ”ဟု သမ္မ-
ဝိဇ္ဇနယ္ဗြိဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူလသောကြောင့် မကြော်မျှ၍ ကောက်သင့်သည်။

၄၄။ ကတမ ဓမ္မာ မဂ္ဂါရမ္မကာ။ အရိယမဂ္ဂါရမ္မကာ။ မဂ္ဂါရီ
၌ ဌေးပေတ္း တံသမ္မယုဇ္ဇနယော ဝောနာက္ခာန္တာ။ ပါ။ ဝိဉာဏ်က္ခာန္တာ၊
လှမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂါရမ္မကာ။ အရိယမဂ္ဂါရမ္မကာ။ သမ္မာဒို့၌ မဂ္ဂါ
ရေဝ ဟေတု စ၊ သမ္မာဒို့၌ ဌေးပေတ္း တံသမ္မယုဇ္ဇနယော ဝော-
နာက္ခာန္တာ။ ပါ။ ဝိဉာဏ်က္ခာန္တာ၊ လှမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂါရတုကာ။
အရိယမဂ္ဂါရမ္မကာ။ အလောဘာ အဖေါသာ အမောဟော၊
လှမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂါရဘုံ။ တံသမ္မယုဇ္ဇနယော ဝောနာက္ခာန္တာ။ ပါ။
ဝိဉာဏ်က္ခာန္တာ။ လှမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂါရဘုံကာ။

ဟူသော နိက္ခာပက္ခာ ပါ၌တော် (၂၂၂) ၌လည်း ပဋိမနည်း၊ ဒုတိယနည်း
မှာ ဌေးပေတ္း-သဒ္ဓာ ပါသည်၊ တတိယနည်းမှာ မပါ။ ထိုကြောင့် မကြော်မျှ၍
ကောက်သင့်သည်။

သာဓကနက

ယန်၊ သည်။ ဝတ္ထု၊ ၏။ ဟောတုဟုတုတေသနဘတ်၊ ဟူသည်ကား။ ဗဟိုဟောတုကသာ၊
များသော ဟိုတုရှိသော။ ပဋိမနယာသာ၊ ပဋိမနည်း၏။ အနုနိရုံ၊ အခြားမျှ။ ဗဟိုဟော-
ကာဘာသာမညော့၊ များသော ဟိုတု ရှိသည်၏။ အဖြစ်ဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
နိက္ခာပက္ခာပါ၌ယံ၊ နိက္ခာပက္ခာပါ၌တော်၌။ တတိယံ၊ သုံးခုင်မြို့ကျိုး။ ဝိဇ္ဇနယော၊
ဟောတော်မူအပ်သောနည်းကို။ လှစ အငွကထာယံ၌၍အငွကထာ၌။ ဒုတံ့သုံး၊ နှစ်ခုမြို့က်
၌။ အငွကထာယံ၌ယုန်၊ သည်။ ဝိဇ္ဇနယော ၏။

၄၅။ ကတမ ဓမ္မာ အသာယံတရားတို့သည်။ မဂ္ဂါရတုကာ၊ မဂ္ဂါရတုကမည်ကုန်
သနည်း။ အရိယမဂ္ဂါရမ္မကာ။ အရိယမဂ္ဂါရနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ မဂ္ဂါရီ၊ မဂ္ဂါရုံတို့ကို။
ဌေးပေတ္း၊ ထား၌။ တံသမ္မယုဇ္ဇနယော၊ ထိုမဂ္ဂါရနှင့်ယုံးသော။ ဝောနာက္ခာန္တာ၊ ဝောနာက္ခာ-
န္တာ။ ပါ။ ဝိဉာဏ်က္ခာန္တာ၊ ဝိဉာဏ်က္ခာန္တာ၌။ လှမေ ဓမ္မာ ၌။ မဂ္ဂါရတုကာ၊ မဂ္ဂါရ-
ဟောတုကာအည်ကုန်၏။ အရိယမဂ္ဂါရမ္မကာ။ ၏။ သမ္မာဒို့၌ သမ္မာဒို့သည်။ မဂ္ဂါရ ၈၀၀
မှုံလည်း မည်၏။ ဟေတု စ၊ ဟိုတုလည်း မည်၏။ သမ္မာဒို့၌။ ကို။ ဌေးပေတ္း၌။ တံသမ္မ-
ယုဇ္ဇနယော၊ ထိုသမ္မာဒို့၌၍ယုံးသော။ ဝောနာက္ခာန္တာ၊ ၄၇၃။ ပါ။ ဝိဉာဏ်က္ခာန္တာ၊ ၄၇၃။
လှမေ ဓမ္မာ တို့သည်။ မဂ္ဂါရတုကာ၊ ကုန်၏။ အရိယမဂ္ဂါရမ္မကာ။ ၏။ အလောဘာဘာ၊
အလောဘာ၌။ အဖေါသာ၊ အဖေါသာ၌။ အပောဟော၊ အမောဟော၌။ လှမေ ဓမ္မာ တို့သည်။ မဂ္ဂါရတု၊
မဂ္ဂါရဟု မည်ကုန်၏။ တံသမ္မယုဇ္ဇနယော၊ ထို အလောဘာ၊ အဖေါသာ၊ အမောဟော၌။ လှမေ ဓမ္မာ
တို့သည်။ မဂ္ဂါရတုကာ၊ ကုန်၏။

၄၂။ မရွှေဟတုကနိဒ္ဓသေ ပွဲမနယန မရွှေဟတုနာ၊
သမ္မယုတ္တာနံ ခန္ဓာနံ သမဟတုကသာဝေါ ဒသိတေား၊ ဒုတိယ-
နယန မရွှေဘူတေန သမ္မာဒီနိသံးတေန ဟောတုနာ သေသ-
မဂ္ဂို့နံ သမဟတုကသာဝေါ ဒသိတေား၊ တတိယနယန မရွှေ
ဉာဏ်ဟတုဗုံး သမ္မာဒီနိယာ သဟောတုကသာဝေါ ဒသိတော်
တော်တ္ထား။

ဟူသော နိဂုံးပကလ္မ အင့်ကထာ (၃၉။) ၌ မရွှေ ဉာဏ်ဟတု-သဒ္ဓိဖြင့်
ပို့ဆိုတော်မူလယသောကြောင့် မကြော်မျှ၍ ကောက်သင့်သည်။

ထိုကြောင့် မအိမိပြု—

၄၃။ တ္ထာ စ ပွဲမနယန မဂ္ဂို့နံ ဌာပေတ္ထာ တံသမ္မယုတ္တာဝေ စတ္တာရော
ခန္ဓာ မရွှေဟတုကာ ဟောနှီးနှင့် တာနံး၊ ကသွား၊ ပါ့ဌား မဂ္ဂို့နံ
ဌာပေတ္ထာတို့ ဝိဇ္ဇာတ္ထာ။ တာနံး ပန် မရွှေဟတု ၈၀ ဟောနှီး
သာမဏေန်

၄၄။ မရွှေဟတုကနိဒ္ဓသေ၊ မရွှေဟတုကနိဒ္ဓသည်။ အတ္ထာ၊ ကို။ ဝံ၊ သိုံး။ တော်-
တော်၊ အပ်၏။ ပွဲမနယန၊ ပွဲမနည်းဖြင့်။ ပစ္စယြော်ကျော်းပြုတတ်သော အနက် သ
ဘောကြောင့်။ မရွှေဟတုနာ၊ မ်းကျော်ယုံးသော ဟိတ်နှင့်။ သမ္မယုတ္တာနံး၊ ယုံးကျော်သော
ခန္ဓာနံး၊ ခန္ဓာဝို့၏။ သဟောတုကသာဝေါ၊ သဟောတုကအဖြင့်ကို။ ဒသိတေား၊ ပြအပ်။
ခုတိယနယန ပြု။ မရွှေဘူတာန၊ မရွှေဖြစ်၍ ပြုသော။ သမ္မာဒီနိသံးတေန၊ သမ္မာဒီနိဟု
ဆိုအပ်သော ဟောတုနာ၊ ဟိတ်ဖြင့်။ သေသမဂ္ဂို့နံး၊ ကြော်သော မရွှေတို့၏။ သဟောတုက-
သာဝေါကို။ အသိတော်၊ ခု။ တတိယနယနဖြင့်။ ပရွှေမဂ္ဂို့နံး ဉာဏ်ဟတုဗုံး ပြုသော
ဟိတ်တို့ဖြင့်။ သမ္မာဒီနိယာ၊ ၅။ သဟောတုကသာဝေါ၊ ကို။ အသိတော်၊ ၅။ လုတ္ထားကြော်၏။
ဝံ။

၄၅။ စ၊ အက်၍ ခိုးအဲ့။ တ္ထာ၊ ဤမရွှေဂရမ္မတတိကြော်။ ပွဲမနယန၊ ပွဲမနည်း
မဂ္ဂို့နံး၊ မရွှေတို့ကို။ ဌာပေတ္ထာ၊ ထား၍။ တံသမ္မယုတ္တာ၊ ထိုမရွှေနှင့် ယုံးကျော်သော။ စတ္တာ-
ရော၊ လေးပါ့ကြော်သော။ ခန္ဓာဝေါ၊ ခန္ဓာတို့သည်။ မရွှေဟတုကာ၊ မရွှေဟတုနာ မည်
ကုန်သည်။ ဟောနှီးကုန်၏။ တာနံး၊ ထိုမရွှေတို့သည်။ မရွှေဟတုကာ၊ ကုန်သည်။ န ဟောနှီး
မဖြစ်ကုန်။ ကသွား၊ အသယ်ကြော်နည်း။ ပါ့ဌား၊ ပါ့ဌာ်တော်။ မဂ္ဂို့နံး ဌာပေတ္ထာတို့
ဟျှော်။ ဝိဇ္ဇာတ္ထာ၊ ဟောတော်ခုအပ်သည်။ အဖြင့်အပ်သည်။ မရွှေဟတု ၈၀၊ မရွှေဟတုတို့ မျှော်ကုန်-
သည်။ အတ္ထာနာ၊ မို့၍။ သမ္မယုတ္တာနံး၊ ယုံးကျော်သော။ ခန္ဓာနံး၊ ထို့။ မရွှေဟတု-
ဘာဝေါ၊ မရွှေပစ္စ်၏ အပြုံးပြု။ ဟောတုဘာဝတေား၊ ဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

တတိယနယန၊ ၅။ သမ္မာဒီနိ။ သမ္မာဒီနိကို။ ဌာပေတ္ထာ၊ ထား၍။ တံသမ္မယုတ္တာ၊ ထို
သမ္မာဒီနိနှင့် ယုံးကြော်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာဝေါ၊ တို့သည်သာလျှင်။ မရွှေဟတု-
ကာ နာမ၊ မည်ကုန်သည်။ ဟောနှီးကုန်၏။ သာ၊ ထိုသမ္မာဒီနိသည်။ မရွှေဟတုတို့ နာမ၊
ပည်သည်။ န ဟောတို့၊ မဖြစ်။ ကသွား၊ နည်း။ ပါ့ဌား၊ ၅။ သမ္မာဒီနိ ဌာပေတ္ထာတို့၊ ဟျှော်။
လုတ္ထား၊ ကြော်၏။

၁၇-ဥပ္ပန္တိက်

၁၁၂

ကသွား၊ အတ္ထနာ သမ္မယုတ္တာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝနဲ့ ဖေတု-
ဘာဝတော့။

တတိယန်ယော သမ္မယံဦး၌ ဌာပေတ္တာ တံသမ္မယုတ္တာဝ စတ္တာရေး
ခန္ဓာ မဂ္ဂပေတုကာ နာမ ဟောနှီး၊ န သာ။ ကသွား၊ ပါဌိယံ
သမ္မယံဦး၌ ဌာပေတ္တာတိ ရှုတ္တာ။

တာနဲ့ ပနဲ့ မဂ္ဂပေတုယော ဟောနှီး။ ကသွား၊ အတ္ထနာ
သမ္မယုတ္တာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ မဂ္ဂပစ္စယပ္ပန္တယဘာဝတော့။

သဲ ဟို နိယျာနဲ့ကကိစ္စတ္တာ၊ ပရိညာဒီစတ္တာကိစ္စတ္တာ ဝါ
တေသား မဂ္ဂပစ္စယော ဟောတိ၊ တေသား သူပူတို့တာဘာဝသာ-
နတ္တာ၊ မူလဘာဝတော့ ဟောပုပစ္စယော စာတိ ဒင္မ္မာ။

ဒုတိယန်ယော မဂ္ဂ၊ မဂ္ဂသာ ဝါ သမ္မလောကုတ္တရကုသလ-
စိတ္တာပြီသဲ့တာ စတ္တာရေး ခန္ဓာ မဂ္ဂပေတုကာယော ဟောနှီး။
ဟူ၍ အရိယဝံသ ဆရာတော် မိန့်တော်မြုပြီ။

ဤသို့ ပါဌိ၊ အငွကထာ၊ ဦးကာ၊ အနဲ့၊ မခဲ့၊ မကိုဒီပ တို့၏ မျချဆတ်ဆတ်
မကြော်အပ်၊ မကြော်ထိုက်၊ မကြော်သင့်သည် ကော်အမှန် ဟူလို့။

၁၇-ဥပ္ပန္တိက်

ဥပ္ပန္တိက်၏ ပဋိမဟုတ်ပြု—

၁။ အခွဲပါပစ္စပြန်။

သာဓကနက်

ပနဲ့ အနှုယ်ကို ဆိုပါးအဲ။ တာနဲ့ ထိုမဂ္ဂင်တိသည်။ မဂ္ဂပေတုယော၊ တို့သည်သာလျှင်။
ဟောနှီး၊ ကုန်၏။ ကသွား၊ နည်း။ အတ္ထနာ၊ မိမိနှင့်။ သမ္မယုတ္တာနဲ့၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာနဲ့၊ တို့၏။
မဂ္ဂပစ္စယောတုသုသုယဘာဝတော့၊ မဂ္ဂစွဲည်း၊ ဟောပုပစ္စ်း၊ ဖြုံးခြင်းကြောင့်တည်း။

ဟို သစ္စာ၊ မျှန်၏။ သာ၊ ထိုသမ္မယံဦး၌သည်။ နိယျာနဲ့ကကိစ္စတ္တာ၊ ဝါ ဝင်ဆင်းရဲ့မ ထွက်
ဖြောက်ခြင်းကိစ္စ ရှို့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငြင်း။ ပရိညာဒီစတ္တာကိစ္စတ္တာ ဝါ ပရိညာအစုစုသော
လေးပါးသော ကိစ္စ ရှို့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငြင်း။ တေသား၊ ထို မဂ်နှင့်ယဉ်သော ခန္ဓာတိ၏။
မဂ္ဂပစ္စယော၊ မဂ္ဂစွဲည်းသည်။ ဟောတိ၏။ ကသွား၊ နည်း။ တေသား၊ ထို မဂ်နှင့်ယဉ်သော
ခန္ဓာတိ၏။ သူပူတို့တာဘာဝဘာဓာတ္တာ၊ စ ကော်းစာတည်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငြင်း။ မူလဘာဝတော့ စ အမြစ်အရေး၏ အဖြစ်ကြောင့်ငြင်း။ ဟော-
ပစ္စယော၊ ဟောပုပစ္စ်းသည်။ ဟောတိ၏။ လူတို့ သို့။ ဒင္မ္မာ၊ မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယန်ယော ၌။ မဂ္ဂ၊ မဂ်တို့သည်။ မဂ္ဂသာ ဝါ မဂ်၏လည်း။ သမ္မလောကုတ္တရကုသလ-
စိတ္တာပြီသဲ့တာ၊ အလုံးစုံသော လောကုတ္တရကုသိုလ် စိတ္တာပြီဟု ဆိုဘပ်ကုန်သော။
စတ္တာရေး၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာတို့သည်။ မဂ္ဂပေတုကာယော၊ မဂ္ဂပေတုကာတို့သည်သာလျှင်။
ဟောနှီး၊ ကုန်၏။

၁၆

၆. မာတိကာက္ခာနှင့် သာဓကအန်

- ၂။ သစ္စတိပစ္စပုံ။
- ၃။ သမယပစ္စပုံ။
- ၄။ ခဏ္ဍပစ္စပုံ။

ယူ၌ ဟစ္စပုံ ငြပါးတွင် ဉာဏ်သစ္စာ့သည် ဉြှုံး ခဏ္ဍပစ္စပုံကို ဟောသင့်၏ဟု သိခေါင်းငါးခဏ္ဍပစ္စပုံပြုသော စိတ် ဂရိ-ခါ၊ စောသိက် ၅၂-ခါ၊ ရွှေ့၏၂၈-ခါ၊ ကောက်ရသည်။

ခဏ္ဍပစ္စပုံ ဟူသည်ကား—ဥပါဒ်၊ ၂၇၊ ဘင် ဟူသော ခဏ္ဍယယ်၌ ရောက်ခဲ့ ဟူလိုသည်။

ဟစ္စပုံ ငြပါး အကျယ်ကို သမ္မာအငွေကထာ (၂)， ဗုတိဝိုင် အငွေကထာ (၂၀၀) တို့၌ မိန့်၏။ ဉြှုံးတိက်၌ ရွှေးပုံ ဟစ္စပုံကာလ၊ နောက် ၂၂၆၆ပြု့ အနာဂတ်ကာလ၊ ဉြှုံးသို့ကာလ ၂-ပါးကို ဟောသည်။

ဒုတိယပုံ၌ ပိပါက် ကမ္မာဇုပ်ကို အခြားအထူးမျှ၌ ဟောဓတ်မူရကား ထိုကိုချုပ်၌ အနာဂတ်တရားကို ကောက်ရသည်။

တတိယပုံ၌ ကမ္မာတသီန်း အလျှော့မှပင် ဖြစ်လတ္တု၊ သည် ဖြစ်စေကာမှ မချေတ် ဖြစ်စုသောကြောင့် အနာဂတ်တရားအဖြစ်ဖြင့် ထိုပိပါက် ကမ္မာဇုပ်တို့ကို ကောက်ရလေ့တော့သည်။

၂၉-အတိတာရမ္မဏတိက်

အတိတာရမ္မဏတိက် ပင္းမပုံ၌ ပိရတိကို မကြည်ပဲ ကောက်သည်လည်း ရှိကြော်၊ အတိကို ပိရမိတွေဝတ္ထု၊ မယူကောင်းသောကြောင့် ကြောင့်မှသာ သင့်ချိမ်မည်။ ခတိယ တတိယမှာ မကြောင်းလင့်။ အပွဲမညာကို သုံးပုံစံလုံး၌ ကြောင်း ရှိကား အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စပုံ၊ မဆိုကောင်းသော ပညာတ်လျှင် အာရုံး ရှိသောကြောင့်တည်း။ အချို့ ဆုံးရှုံးများ၌ တိက်မှတ်တွင် လောက္ခာနှစ်တိတ် က-ခါ လွှာတ်၏၊ နဝတ္ထာ့ရမ္မဏ ပြု့သော နှီးမှာနာ့သာ အာရုံရှိချေရကား မလွှာတ် သင့်ချေး။

၂၁-အရွှေတ္ထာရမ္မဏတိက်

အရွှေတ္ထာရမ္မဏတိက် ပင္းမပုံ၌ လူယားလည်း သူတပါးစည်းစိမ်ကိုသာအာရုံး ပြု၍ ပြု၍ခြင်းလက္ခဏာ ရှိချေသည်။ အပွဲမညာလည်း တပါးသော သတ္တဝါ ပညာတ်သာ အာရုံရှိချေသည်။ ထုံကြောင့် လူယား၊ အပွဲမညာ့ ဒွေးတို့ကို ကြောင့်ရ လေသည်။

၂၂၂

၂၂၂

ခုတိယပုဒ်၌ မစွဲရိယသည် မိမိစည်းနိမ်ကိုသာ အာရုံပြု၍ လျှိုဂ်ခြင်း
လူ့ကာ မျခေါ်ကား ကြော်ရလေသည်။

တတိယပုဒ်၌ J-ပါးစုကို အာရုံပြုသည်ကို ဟောရကား လူသာ၊ မစွဲရိယ,
အပ္ပမညာတို့တွင် လူသာ၊ အပ္ပမညာ သည် ဗဟို့တရားကိုသာ၊ မစွဲရိယလည်း
အော်တရားကိုသာ အာရုံပြုချေသောကြောင်း ထိုတရား င-ပါးတို့ကို ကြော်ရ
လေသည်။

၂၂၃

၂၂၃

သနိဒသနတိက် ပင်မုပ်၌ သနိဒသနသွိုပြင်း အထူးမူအပ်သောကြောင်း
သပ္ပါးလူရုပ် ကောဒသ စင်လေသည်။ မြင်အပ်သောသဘောနှင့်တက္ကာကို သနိ-
ဒသနသွို့ ဟောသောကြောင်း ရုပါရုံး မရသင့်တန် ဟူ၏၏အဲ၊ သံလာ-
ပုံတ္ထကသ သရိရုံ ဆုံးသကဲ့သွှေ့ ရုပါရုံမှ တပါး မြင်အပ်သော သဘောမရှိသည်
ဖြစ်၍ မပြားသည် ဖြစ်စေကောမူ ပြားသကဲ့သွှေ့ အဘေးဘေးခုပစာရ အားဖြင့်
ဆုံးပါသတည်။ ထို့ကြောင်း အနှင့်ကာ (၅၂) ခု—

၄၃။ အညုံပိယ ကတ္တာ ယထာ “သံလာပုံတ္ထကသ သရိရုံ”၏၏ ဟု
ဖိန့်ပြီ။

အဘေးဘေးခုပစာရလည်း မပြားပဲလျက် ပြားသကဲ့သွှေ့ ခေါ်ဝေါ်စကောင်း
သည်၊ ပြားလျက်လည်း မပြားသကဲ့သွှေ့ ခေါ်ဝေါ်စကောင်းသည် ဟူ၍ မခုံ-
သာရတ္ထိပိနို့ ဆုံး၏၏။

ထိုတ္တာကား မပြားတုံလျက် ပြားသကဲ့သွှေ့ ခေါ်ဝေါ်သည်ကို၍ လိုအပ်၏၊
ပရမတ္ထအဘေးဘေးခုပစာရ၊ ပညတ္ထအဘေးဘေးခုပစာရ ဟူ၍ ၆-ပါး၊ ၃၆-ပါး
ဥပစာရ နည်း၌လာသော J-ပါးတွင်သော်ကား ပရမတ္ထအဘေးဘေးခုပစာရ
တည်း။

သရုပ်ကောက်ရှုံး၌ အမြှက်မျှသာ ရေးသားအပ်သော

တိုကမာတိုကာဂဏိုကား

၌၍တွင်ရွှေ ပြီးပြီ။

သာဓကနက

၄၄။ အညုံပိယ၊ တပါးတွေားကဲ့သွှေ့၊ ကတ္တာပြု၍ (ဝုတ္ထံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။) ယထာ
နည်း။ သံလာပုံတ္ထကသ သရိရုံ၏။ အစရှိသည်တည်း။ သံလာပုံတ္ထကသ၊ ကျောက်သား၊ ကယ်၏။
သရိရုံ၊ ကိုယ်။

၆-မာတိကာမန္ဒိဒါန ခံလျှော့နာ

နုပော တသေ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္မာခွဲသေ။

ကပြ စ သတသဟသော စတူဇ္ဈ စ အသံပယေ။

ဒီပက်ရော မဟာဝရရော ဥပ္ပါဒီ လောကနာယကော။

အစရှိသော ၃-ကဗျာလကေသိဝ် ၂၀။ ၂၉။ ယသောဓရထောရိ အပဒါန်
ပါဋ္ဌတော် ၅၅၃၊ ၅၅၆၊ ၅၂၂၃၊ ၅၂၃၁၊ ၅၂၃၁၊ ၅၂၃၁။ သီ ၄၆၀၄၆၂၂၂။ ဗုဒ္ဓဝံသ ပါး
တော် ၂-သုမေဓာတ္ထနာကထာ ၅၈၂၊ ၇၄၂။ ၇၄၂။ ၇၄၂။ ၇၀။ ၃၁၁။ အုဒ္ဓကထာ
၅၂၄၇နိဒါန်း ၃၁၄။ ထောရေအပဒါန်အုဒ္ဓကထာ နှုနိဒါန်း သီ ၂။ အင္ကသာလိန္ဒိအုဒ္-
ကထာ နိဒါန်း ၃၁၁၃။ စသည် များစွာတို့၏ အမိပါယ်တူ လာကြကြန်သည်နှင့်
လျှော့စွာ တဆယ့်ခြောက်သချေနှင့် ကမ္မာ့သုသံနှင့် ပါရမိတော်တို့ကို ဖြည့်ကျုံ
တော်မျှ၏ ဤဘဒ္ဒကမ္မာ့မှ လေးသချေနှင့် ကမ္မာ့သုန်းထက် သာရမာဏ္-
ကမ္မာ့သူ လူတွဲသည် ထက်တမ်း အနှစ်တသံန်းတွဲ ပုံပ္ပါတီမြှုပ်တော် သူနှစ်မ်း၊
သူနှစ်မျိုးတို့၏ သားတော် နံတော် တန်းလာသား မင်းသားအဖြစ်နှင့်
အနှစ်တသောင်းရှိက နိမိတ်ကြီး လေးပါး ထင်မြင်၍ တော့ထွက်တော်မျှပြီးလျှင့်
ခုနှစ်ရက် အကြောစရုယာ ကျော်တော်မှုသောအဆုံးတွင် စရည်းပင်ခေါ် တော်မ
ရှုံးပင် ဗောဓိ၌ ပုံပ္ပါတီတော်မှုသော ဘဏ္ဍာက်ရာမြတ်စွာဘုရား၊ ထိုနောက် မေစက်ရာ
မြတ်စွာဘုရား၊ ထိုနောက် သရဏက်ရာမြတ်စွာဘုရား၊ ထိုနောက် ဒီပက်ရာမြတ်
စွာဘုရား ပေါင်းလေးဆုတို့ တကဗ္ဗာတည်း ပုံပ္ပါတီတော်မှုကြရတွင် ပါတီမြတ်
စွာဘုရား၏ အလောင်းတော် သုမေဓာရသောသည် သဒ္ဓိခိုက ဒီပက်ရာမြတ်စွာ
ဘုရား၏ ရွှေလက်ထက်တော်အခါ၍ နိယတဗျာဒီတ်ကို ရတော်မူ၏။

ကမ္မာ့သုန်းအလွန်ရှိသော လေးသချေထက်၍—ဟူရာဝယ် လေးသချေမှာ
ငါတို့ ဘဒ္ဒကမ္မာ့ကို မရုံသအဝစ် ပြု၍ မချုပ်ခဲ့၊ အဘိုဝိုဘဝစ် ပြု၍ ဘဒ္ဒ်-
ကမ္မာ့နှင့်တကွ ယူ၊ “ကြတော့ ကပ္ပသတသဟသုမတ္ထကော” စသည်တို့ကိုလည်း
ငါးအတိုး ယူလေ။ “ကြမိနာ စ ဘဒ္ဒကပြေန သဒ္ဓိ” သတသဟသုမဟာကပြေ။
စရိယာပို့ဗာ အင္ကထာ ပင္းမဂါတာဝဏ္ဏနာ မျက်နှာ ၁၃-စာကြောင်းရေ-
ာ။ ပင္းမမောင်းထောင် သာသနာပို့ဗာတော် ဒီရင်ခဲ့သော ပါရမိကက်
အင္ကထာ ကျော်သစ်“ယော ကပ္ပကော်လို့”အဘွဲ့ ၁၁-ကြောင်းပေ၊ ကိုဝ်း
၄-ကြောင်း၊ ရွှေပို့ဗာချုတို့ကို ထောက်လေ။

၆-မာရိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၉၉

ဝေနေယျ သတ္တဝါအပေါင်းတူကို—ဟူရှု၍ ယခု ဘုရား ဆုံးမ ဟောချွတ်၍
ယခုဘာသွေဖြစ်စေ၊ နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်၍ဖြစ်စေ ဖို့လည်ကို ရထိက်သော
ပရီလ်သည် ဝေနေယျမည်၏။ မရထိက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် သတ္တဝါမည်၏။
“ဒုဝေးစာ ဟဲ ပုဂ္ဂလာ ဗုဒ္ဓဝေနေယျ စ သာဝဏေဝေနေယျ စ။။” မူလှာဏ္ဍာသ-
အဋ္ဌကထာ ရှာ၍ ရွှေသစ္စကသုတ် ၁၆၁-၁၆၆။ မဟာဝရသုတ် အဋ္ဌကထာ
၁၄၉။ မဟာဝရသုတ် အဋ္ဌကထာ ရှာ၍ နာလန်ဝိ တတိယသုတ် ၂၄၅။
သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ ရှာ၍ ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ် ၁၁-၁၃-၁၅။ ကေနိပါတ် ၂၅။
တိတ္ထာတ် အဋ္ဌကထာ ၉၀၊ ၂၁၀-စသည်တို့။ တဆုတဆုသော သဗ္ဗညမြတ်
စွာဘုရား ဟောတော်မူ၍ မဂ်၊ ဖို့လ်ရသော ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၂၄-သချ်
ကျော်။ သုတ္တသီလက္ခန်းနှိုကာဟောင်း ၂၄၄။ နှိုကာသစ် ၂၂၂။ အနာဂတ်သ-
အဋ္ဌကထာ ၁၁-ကြောင်းပေ၊ ပိန်း၊ ယားဝမ်း၊ ၂-ကြောင်း။ အိနာလက်ာရုံးကာ
သူ၂၃၂။ သောတတ္ထကိပိုင်း ငါနိသာယ ၁၀၂။ သွေသာရတ္ထာလိန်းနှိုကာ သူ ၁၃၂။
ကရိ ၁၀၃။ မဲလိန်ပွဲ့ပါ၍တော် ဟဲ ၂၁၃၊ ၂၄၄၈။ ၂၀၂-ဒေဝဒတ် ပုဂ္ဂဏာ-
ကသုပ စသည်တို့မှာ သတ္တဝါတို့သာတည်း။ ဘူတပူဗိုလ်ကနည်းအားဖြင့်
ရဟန်ာကိုပင် သတ္တဝါဟဲ ခေါ် ဝေါ်ပည်ကြောက်၏။

လက်တော်သို့ရောက်ပြီးသောဗာပါ။ ကို—ကရောပယာတံ့၊ လက်တော်သို့ရောက်
ပြီးသောဗာ။ အဘိဓာန်နိသာယ ကျော်အောင်စံထားမှု၍ ဟတ္ထကတံ့၊ လက်တော်
သို့ရောက်လုဆောင်သောဗာ။ ၁၁၁၂-ခုနှစ် တပို့တဲ့လပြည့် ၄-နေ့ ဆရာတော်
ဦးမွိုစိရင်ပြီး ဂါထာ ၁၁၀-ရှိ ပဒေတိယဝန်နာ ပွဲမဂါထာ ဒုတိယပါဒအန်။
ကရောပယာတံ့-ကရောပယာတံ့၊ လက်တော်၏ အနီးသို့ ရောက်နေသောဗာ။ အဘိ-
ဓာန်နိသာယ၊ အဘယာရာမမှု။ ကရောပယာတံ့ အတ္ထနောဟတ္ထကတံ့၊ အဘိဓာန်
နှိုကာ။ ဟတ္ထကတံ့ စက်ဝတ္ထာရွှေ့။ ၃၁၁။ အဋ္ဌကထာ နှိုဒါန်း ၂၇၁၊ ၂၇၂။ ကို ၂၇၁။
အပဒါန် အဋ္ဌကထာ သို့ ၆၈။ ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ ၅၃၁။

ပါရမီ သုံးဆယ်တို့ကိုင်း— ပါရမီတော် ၃၀-၈၇ သရုပ် အကျော်း ဂါထာ-
ပုံးရေ ၂၆-၂၇။ ဗုဒ္ဓဝံသပါ၍တော် ရတန်က်မက္ခာ သူ ၅၀၄။ ဆယ်ပါး၏
အကျယ် အဓိပ္ပာယ်၊ င်းပါ၍တော် သုဇေသပတ္ထနာကထာ သူ ၅၄၉-စသည်။
ပါရမီ လက္ခဏ၊ ရသ၊ ပစ္စပင္းနှုန်း၊ ပဒေ၏ စရိယာပိုင်ကတ် အဋ္ဌကထာ သို့
၂၁၆။ သီလက္ခန်းနှိုကာဟောင်း ၆၃။ နှိုကာသစ် ၂၉၉။ အိနာလက်ာရ နှိုကာ သူ ၄။
ပရီတ်ကြီးနှိုကာ ၂၆၁၊ ၁၀၆။

စွဲနှုန်းကြီး ငါးပါးတို့ကိုင်း— င်းသရုပ် သုတ္တသီလက္ခန်း အဋ္ဌကထာ
၁-ပြဟ္မာလသုတ် ၅၃၊ ၄၆။ မူလပဏ္ဍာသ အဋ္ဌကထာ ၁-သုတ်။ ပြ ၄၁၊ ၄၃။
သို့ ၄၃။ ဣတိဝိတ် အဋ္ဌကထာ ၉၂၁။ ၁၂၀။ သို့ ၉၃။ ပဋိသမ္မိဒါ-

၁၂၀

၆ မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

မင် အဋ္ဌကထာ သီလမယဉာဏ်နှုန္ဓေသ သီ ၁၄၄။ ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ ရတန စက်မကဏ္ဏ ဘ၊ ၁၉၊ ၃၇-စသည် များစွာတို့၏ လာကုန်၏။

သေတကေတု အမည်ရှိသော နတ်သားဖြစ်၍— “သေတကေတု နာမ အေပါတ္ထာ အဟောသီ” မူလပဏ္ဏသအဋ္ဌကထာ ဂု-ဘယဘေးရဝသုတ် ဘာဥ၊ ဘာဂါ။ ပါရာမိက်အဋ္ဌကထာ ဝေရှုကဏ္ဏ ပုံမွေနိဝါသကထာ ၁၂၁၊ ၁၂၂။ သီ ၁၀၅၊ ၆၆။ “ယဒါဟံ တုသံတေ ကာယေ၊ သန္တသံတေ နာမ တုဒါ” ဗုဒ္ဓဝံသပါ၌တော် ၁-ရတနစက်မကဏ္ဏ သုရွှေ၊ ရုံး။ ယတေသာံးပါ။ ဟံတေ။ အဋ္ဌသာလိန် အဋ္ဌကထာ ၆၁၊ ၂၃။ ၄၇းပါ၌တော်၍၏ အဋ္ဌကထာတို့ကိုထောက်၍ ဝေသွေနာမင်းကြီး စုတိတော်မူ၍ ဖြစ်သော နတ်သားကို သေတကေတုနတ် သား ဟူ၍၏။ သန္တသံတုနတ်သား ဟူ၍၏။ အမည် ၂-မျိုးခေါ်ပေါ်ပို့ သံအပ်၏၊ အကဲအပြား မရှိ။

နတ် မြှုပ္ပာ အပေါင်းတို့သည် တောင်းပန်အပ်သည် ဖြစ်၍—

ကပ္ပ စကြာ၊ မဂ်လာ၊ ဗုဒ္ဓိ မောနေယျာ။

အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်၊ ဆူည့်ကျက်၊ ငါးချက်ကောလာဟာ၊

ဟူသော ခုခွဲက ပါ၌ အဋ္ဌကထာ ၅-မဂ်လသုတ် ၁၀၅၊ ၂၈၊ ၁၂၂။ သူတ္ထ-နိပါတ်အဋ္ဌကထာ ၁၆-မဂ်လသုတ် ၃၊ သီ ၂၄၃။ စတုဘာဏဝါရအဋ္ဌကထာ ၂-မဂ်လသုတ် သီ ၃၁-တို့၏ လာကုန်သော ကော်လာဟလ ငါးပါး။ ရိသုဒ္ဓိမ်း အဋ္ဌကထာ ၁၃။ နိဒ္ဓေသ သီ ၃၁၀။ သု ၄၁၊ ၃၆၃။ ၁၁၁အံ့ဩကထာနိဒါန်း၊ အပဒါန် အဋ္ဌကထာ နိဒါန်း စသည်တို့၏ လာကုန်သော ကပ္ပ၊ ဗုဒ္ဓ၊ စက်တို့-ကောလာဟလ တို့တွင် ဗုဒ္ဓကောလာဟလဖြစ်ခြင်း၊

ဆင်နားပန်ညိုး၊ ပုံသီးနှံမ်းပါး၊ ချိုင်းကြားချွေးထိက်၊ ကိုယ်ရော် ပျက်သား၊ နှုန်းထက်မမွေ့၊ စုတော်၍ ငါးနိမ့်တ်ထင်၊ နတ်တို့သွင်သို့

စသော ရွှေးဆရာမြတ်တို့၏ ဥပမာလက်ာ၊ ကြတိတ္ထကပါ၌တော် တိက-နိပါတ် စတုတ္ထဝိ စတုတ္ထသုတ် ဘဂာ၊ ၁၄၁၊ ၁၆၄။ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ ၁၉။ ဥပရုပဏ္ဏသအဋ္ဌကထာ ၁၀၈၊ ၁၀၅။ အဋ္ဌသာလိန်အဋ္ဌကထာ ၆၁။ ကုသဏာတ်အဋ္ဌကထာ ၂၃၀၊ ၂၆၆။ ယ ၁၃၀။ သမ္မာဟဝိနောဒန်းနှု မူလိုကာ ၁၁၂။ ဝိသုဒ္ဓိမ်း မဟာဒ္ဓိကာ ၂၇။ နိဒ္ဓေသ ပြ ၂၃၁၊ ၂၀၀။ ဟံ ၄ ၃၂၄-စသည် တို့ အလာ စုတော်ပြောင်းကြော နတ်သေရန် နိမ့်တ်ငါးပါးထင်ခြင်း၊ ၄၇းအခါ နတ် မြှုပ္ပာအပေါင်းတို့ ဘုရားလောင်းကို တောင်းပန်ကြကုန်၏။

ကြည့်ခြင်းကြီး ငါးပါးတို့ကို—ကြည့်ခြင်းကြီး ငါးပါးတို့၏ သရုပ်တို့သည် သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ ၂၂။ ဓမ္မပဒ္ဒအဋ္ဌကထာ ၁-၀၈၂ ၆၂။ ၉၈-ၧ၂။ ၄၂၂ ၁။

၆၁၁ရှိကာနိဒါနဝဏ္ဍာနာ

၁၂၁

၃၁တ်အငွေကထာ နိဒါန်း ၆၀၊ ၆၁၊ ၅၈။ အပဒိန့်အငွေကထာ နိဒါန်း သီ ၄၄။ ဗုဒ္ဓဝံသအငွေကထာ ၃၃၆၊ ၃၂၀၊ ၂၂၂။ အငွေသာလိန့်အငွေကထာ ၆၈။ ငိနာ-လက်ာရ ဦးကာ သူ ဘျော်။ မဟာဓာတ်ပံသ သီ ၁၄။ အနာဂတ်ဝံသအငွေကထာ ကော်ပါ ဘာ။ ပိန်း၊ ၁၁ ကြောင်းပေ။ ခေ ကျော၊ ၁၀-ကြောင်း စသည်တို့ လာကြကုန်၏။ ကာလ, ဒီပ, ဒေသ, ကုလ, ဇန်တို့ အာယ့်, မာသ, နေက္ခမ့် ရှစ်ပါး။ “အငွေ မဟာဝိလောကနာနိ ဝိလောကတိ” စသည်ဖြင့် မိတ်နွေ့ပော့ ပါ့ဌီတော် ဗောဓိသတ္တသု မမွဲတာ ပဉား ဘူး၊ ဘူး၊ ၁၆၀၁၊ ၆၇၊ ၃၂၂-တို့ လာသည်။

ဘုရင်သူဇ္ဈိုဒ်ပမ်းကြီး— ဘုရားဘိုးတော် သီဟန့်မ်းသားနှင့် ဘွားတော် ယသောဓရမ်းသမီးကို ထိမ်းမြားရာတွင် သူဇ္ဈိုဒ်ပမ်းသား၊ သူကြောဒန်, သက္ကာဒန်, ဓမ္မတော်ဒန်, အမိတော်ဒန်မ်းသား။ မူလပဏ္ဍာသအငွေကထာ ၁၄-စွဲအုတွက္ခနွဲသတ် ၃၂၄၊ ၃၃၂-တို့ လာပုံ၊ သားတော်ငါးပါး ပေါက်ပြီးသော အစဉ်။ အမိတာမ်းသမီး၊ ပမိတာမ်းသမီး အားဖြင့် သမီးတော် J-ပါး။ ထို ဤပါးတို့တွင် သားတော်ငါးပါးတို့ကို “သမွှဲ သူဒန်နာမကာ”ဟူ၍ ဒီဟံသပါ၌ တတိယ ပရံစွဲဒ် မဟာဓရဝံသ သူ ၂။ သီ ဘူး။ “သူဒန်ကြော်နာမော်ဘာပါ။ နာမကာတိ” ဒီပရံသူဦးကာ ၁၀-ကြောင်းပေ၊ ပိန်း၊ ယီ-စ-က-ဆုံးတို့တွင် ဆူ ဝမ်း၊ ၃-ကြောင်း၌ ဆိုသောကြောင့် သူဇ္ဈိုဒ်-ဟူ ရေး။ သူဇ္ဈိုဒ်ဟု ခ အောက်ခြေက်နှင့် မရေးလေနှင့် အမျှားရေးသည်တို့ကို တွေ့ရမ်း။ မဟာဝံသ သီ ၉-၂၍ ပမိတာ၊ မြန်မာမူး၌ ပါလိတာ ရှိသည်။ ပဏ္ဍာသအငွေကထာ ၃၂၄-၌ ပါလိတာ မပါ။

မယ်တော်မာယာ—ထိအကြောင်းကို ငါတို့ ၁၂၂-ပြည့်နှစ် သီတင်းကျော် လပြည့်ကျော်၁၀-ရက် J-နေ့တွင်စိရင်ပြီးသော ဂါတာခြောက်ဆယ်ပုံး အာဏ်ပွဲတို့ ကြည့်လေ။

ကဆုန်လပြည့်နော်— မဟာသက္ကရာဇ် ၆၀-ခုံနှစ် ကဆုန်လပြည့် သောကြာနော်က နှင်းက လူမြိမ်းနှုံးသွော်တော်၌ သီရိမဟာမာယာအော်ဝေါသည် လကျောလက်တော်ဖြင့် အလိုလိုသုတေသနတို့တွင်လာသော အပ်ကြောင်းကိုင်းကို ကိုင်တော်မူ၍ လက်ပဲ လက်တော်ဖြင့် ညီမတော် မဟာပဏာပတီဂါတီအော်ဝေါင်းကို ဖောက်တော်မူ၍ သားတော် သီခွဲတွဲမ်းသားကို မျက်နှာသုန်းစင် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ သီရိမဟာမာယာ-ဝတ္ထိနှစ်သုယာသစ် ဘာဂ-ဘာဇ်-တို့ အဆုံး။ အငွေကထာတို့ကား “သားလသာခံ အရှုံးဟောသီး”ဟု လာကုန်၏။ “သကျောနဂါမေ ဇနပဒေ လူမြိမ်းနေယျ”သတ္တ နိပါတ်ပါ့ဌီတော် ၃၂-နားလကာသုတ် ၂၂၅၊ ၂၂၃။ “ဘဂါဝါ ဖို့ ပုဒ္ဓမံ လူမြိမ်းနီ ၁၆၅ ဒုတိယံ ဗောဓိမဏ္ဍာ” မူလပဏ္ဍာသ အငွေကထာ ၁-သုတ် ၁၂။ ဘက်တ္ထရ အငွေကထာ ၁၂၂၊ ၁၁၁။ သီ ၁၀။ ပါရှင်းက် အငွေကထာ ဝေရှုံးကဏ္ဍ ၂၂၁၃။

၁၂၅

၆-မှာတိကာနိဒါနပဏ္ဍာ

ဟိုသမ္မာမြတ်မြတ် အငွေကထာ လူနှိုးယကထာ သီ ၃၆၉။ “လူမျိုးဝန်တိ ဝေဇ္ဇာဝန် သာလေဝန် ဝါ” ငှုံးဂဏ္ဍာဝပါ၌၊ ဘာ-ကြောင်း ပေ၊ ကြံးဆစ်၊ ၁၂၀-ခုနှစ် ကူးပြီး၊ ၅၂ မဲး၊ ၄-ကြောင်း၊ က ၄၅၊ ဘာ-အင်း၊ ၄-ချေပိရှိသည်၊ ငှုံးဂဏ္ဍာ ပုဒ်ဖွဲ့ပုံကို ထောက်။ လူမျိုးနှုန်းတော်မှာ ဝါးပင် ဝန်းရုံလျက်ရှိသော အင်းကြောင်း ဥယျာဉ်တော်ဟု ယူဖွှာယ်ရာ ရှုံး၏။ ရှေးက တည်ပုံတည်း။ “ဟောမိ-သတ္တာ ကေမာသိကော ။ပါ။ အမွှေစွာယာယ်” စသည်ဖြင့် မိလိန္ဒာပည့် သူ ၂၅၂-၌ လာသောကြောင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈-ခုနှစ်၊ နယ်နယ်ပြည့် ၁-နောက သုဒ္ဓိ-အနမင်းကြီး လယ်ထွန်မဂ်လာ ပြုသည်ဖြစ်ရှု၏။

ရမ့် သူဘ သုရမ့် တည်းဟူသော ရွှေနှစ်းသုံးဆောင်— “ရမ္မာ သုရမ္မာ သုရမ္မာ သုရမ္မာ သုရမ္မာ သုရမ္မာ” ဂေါတမ္မာစွဲဝံသပါ၌တော် သူ ၂၇၅၊ ရာဂါ၊ ၄၆၅၊ ၂၅၆-အလာ ရွှေနှစ်းသုံးဆောင် နာမည်စဉ်။ “ရမ့် သုရမ့် သုရ-နာမကေ တယော ပါသာဒေ ကာရေသီ ကော် နဝါဘူမိကံ၊ ကော် သတ္တာဘူမိကံ၊ ကော် ပုံဘူမိကံ။ တယောပီ ပါသာဒါ ဥမွေမေန သမဗ္ဗမာဏာ အဟေသုံး” မွှာစွဲဝံသ အငွေကထာ ယခင်အား့ ၃၄၄၊ သူ ၃၂၂၊ သီ ၂၃၀-တို့ အဆီ။ ငှုံး တို့ကို ပြာသာဖိနာမည်နှင့် ဘုံဆင့် အစဉ်ယုံရှိ ယထာက္ခမ မယူရ၊ ယူခဲ့သော ဗို့နာလက်ဗုရှိကာ၊ ဒါဌာခာတုပုံသုံးကာ တို့နှင့် ဥပုပ္ပါဒ္ဓဖြစ်မည်။ “ဟောမိန္ဒာကော ပါသာဒေါ နဝါဘူမိကော အဟေသုံး” ဂိမ့်ကော် ပန် ပဋိဘူမ့်ကော် အဟေသုံး ။ပါ။ ဝထိကော သတ္တာဘူမ့်ကော အဟေသုံး” တိကရိတ္တရ-အငွေကထာ ၄-အေဝဒုတဝ် နဝမ။ သုခုမာလသုတ် ၁၂၄၊ ဘား၊ သီ ၃၁၀၊ မွှာမွှာပဏ္ဍာသအငွေကထာ ၂၂။ မာဂဏ္ဍာယသုတ် ဘုရာ၊ ဘုရာ။ ၃၁တိအငွေ-ကထာ အဝိဒုရေခိုဒ်ဒါနကထားက ကိုဘုံး၊ သူ ၃၃၊ ပြ ၆၆။ သီ ၅၆။ ယုံးဒယား စာအုပ် ၂၂။ ၃၁တုတ္ထကို ၆၅၊ ၁၀၈း။ ထောရအပဒါနကထာ အဝိဒုရေခိုဒ်ဒါန်း သီ ၅၂-တို့၌ ပြာသာဖို့ နာမည်အစဉ်ကို ဘုံဆင့် အရေအတွက် အစဉ်နှင့် ယပ် ယျက် မပါ၌။

အမာင်းထောင်ကြီးရွှေ့၌ ဘာ၂၇-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၈-ရက် ၅၂-နောက် ဖွား မန္တလေးမြို့ အရွှေပြိုင် မောင်းထောင်တိုက်၌ ၁၂၀-ပြည့်နှစ် တပို့တဲ့လ စုတိ တော်မှုသော တတိယ မောင်းထောင်ဆရာတော်ဘုံးကြီး တံဆိပ်တော်ရ ဦးပညာသာမ် ခေါ် ဦးသော်၊ ၁၂၀-ပြည့်နှစ် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၆-ရက် ၂-နောက် စိရင်ပြီး ပေစာအင်း ၆၀-ကြော်ရှိ သမ္မာဟံပိလာသီးကော် ပါ၌။ ၂၁၁၁တိ နှုံးကာသုံးသီ ၁၂၀-ကြောင်း ပေ၊ ကြံး ယိုကျော် ၆-ကြောင်း၌ ဦးသော်တို့အား စသည်တို့နှင့်မည်။ “ရမ္မာပါသာဒေါ သတ္တာဘူမ့်ကော ။ပါ။ သုရာမော် ပန် နဝါဘူမ့်ကော ။ပါ။ သုသာ နာမ ပဋိဘူမ့်ကော” ဘာ၁၇-ခုနှစ်က ဦးသော်တိအရှင် စိရင်အပ်သော စန္ဒာသာရာလက့်ရအမည်ရှိသော မွှာစွဲဝံသ နှုံးကာ၊ တတိယ

၆-မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၂၃

ထုပ် ၁၂-ကြောင်းပေါ် ကြံ့၊ က အစ ထဲ အဆုံးတို့တွင် အူ ကျော ၁-ကြောင်း စ သည်၌ ဆိုသည်။ ဘာဂုဏ်-ခနှစ် ဘုရားဝါရ ဒီပဲရင်းမြို့ သိရို-သွွှေမွှာသီလက်ာရ ဆရာတော်ကြီး စိရင်အပ်သော တထာဂတ္ထဒါနဒီပန်ကျေမ်း ပဋိမအုပ် ဟံ ၁၄၂-၌ ပြောသာ၏ အစဉ်နှင့် ဘုံဆင့် ဟပ်လျက် မပါ။ သုရမ္မ ပြောသာ၏ ဘုံ ၅-ဆင့်၊ သုဘ ၇-ဆင့်၊ ရမ္မ ၉-ဆင့်၊ စံသမေပကာသနှင့်ကျေမ်း ဘဇ္ဇာ အဆုံး၊ ရမ္မ ၅-ဆင့်၊ သုရမ္မ ၇-ဆင့်၊ သုဘ ၉-ဆင့်၊ ၅နှစ်ပကာသနှင့်ကျေမ်း ပဋိမတဲ့ သူ၊ ဘဇ္ဇာ-ခနှစ်၊ ၂၃-၌လာသော အဓိပ္ပါယ်တည်း။ ၂၅၅လို့ အထွေထွေ လာသောလည်း “တဲ့ နဝဏ္ဏမိက် ရမ္မ့် နာမ၊ ပဲ့ဘူးမိက် သုရမ္မ့် နာမ၊ သတ္တဘူးမိက် သုဘံ နာမ” ဟူသော ၅နှစ်လက်ာရနိုကာ အဂါရိယသမ္မတိ-ဝဏ္ဏနာ သု ဘဂာ။ သိ ၁၅၆။ ဒါဌာဓရတုဝံသနိုကာ ၂၉-ဂါထာအဘင့် ၁၀-ကြောင်းပေါ်ပိန်းဂါ ၀၄။ဂံးဂံး တို့ အဆုံး အလာသည်သာလျင် သေချာကုန်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်မှုလတ္တံ့ဖြစ်သော အလိတ္ထုတ်သော အရိုမေတ္တာယျ ဘုရားလောင်း မှာ သိရိုဝါစုပြောသာ၏၊ ဝစုမာနပြောသာ၏၊ သိခွဲတ္ထပြောသာ၏၊ စန္ဒကပြောသာ၏ဟု အနာဂတ်ဝံသ ပါ့၍တော် ဂါထာ ၄၃၊ ၄၆-၌ လာ၏။

မောင်းမောပေါင်း၊ လေးသောင်း— နာရီ၊ နာ့ဗိုလ်တို့၊ ၂၅၈ရောစ တိုကို မောင်းမံဟု အရှုံးဆရာတို့ မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုကြကုန်၏။ မောင်းမခေါ်ဝေါ် ခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ၂၅၉နောက်မပြကုန်၊ နတ်ရွှေ့နို့မွှာန်ကို ဆီးတားကန်ကုန်၍ အပါယ် ၄-ပါးသို့ မောင်းမှုန် ခုတတ်သောကြောင့် မောင်းမဟု အဓိပ္ပါယ် ကြံ့ဘွာယ်၏။ ဆွေးနွေးစိစစ်ကြလေ။ သိခွဲတ္ထမ်းသားမှာ မောင်းမ ကိုးသန်း ခြောက်သိန်းဟု ယသောဓရတော် အပေါ်နှိုးပါ့၍တော် ၃၉၂၊ ၃၂၂၊ ၅၅၁၊ ၄၅၈၊ ၄၅၉-၌ ဆိုသည်။ လေးသောင်းဟု ဗွွှေ့ဝံသပါ့၍တော် ၄၆၅၊ ၃၀၃၊ ၆၅၂၊ ၂၅၅-၌ ၂၅၆-၌ ဆိုသည်။ ထိုမျှလောက် မယားတွေများပြီး ရှာ့ဘုံ၊ “မာယာ စေသာ မရိစိဝ်” အစရှိသော ၅၃၄-မဟာဟံသာတ်ပါ့၍တော် ၂၉၃၊ ၁၀၈၊ ၂၂၉။ အင့်ကထာ ၃၇၇၊ ၄၄၉-တို့အရ အလန်ရှုံးကားမှ၊ လိုက်စားနေသော ကြတ္ထံ-ဓာတ္ထသမားဟု မိစ္စာဒီပို့ဂုံးလို့၏ ကဲ့ရှုံးပြစ်တင်ခြင်းကား နားမလည်၍ ဖြစ်သည်။ စင်စစ်မှုမှု သိခွဲတ္ထမ်းသား၏ အဆောင်အယောင် အစေအခိုင်း အတင့် အတယ်မျှသာ ဖြစ်၍ ၂၅၅မျှလောက် များလေသည်။

သူ့ဘို့ သူ့နာ သူ့သေ ရဟန်း နိမိတ်ကြီး ၄-ပါး—ပါ့၍တော်လာ အစဉ်၊ ၄၄၈းသုတေသနမဟာဝါ အင့်ကထာ ၁-မဟာဟံသာတ် ၄၄။ သိ ၃၀၈-၌ ဂါတို့

၁။ မောင်းမဆိုသည်ကား ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက်မပါသော မောင်မပင်ဖြစ်သည်၊ မောင်မယ် မောင်နဲ့ စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။ ကာလရွှေ့လျော့၍ ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက် ပါနောက်သည်။

۳۹

၆ မာတိကာနိဒါနတော်

ဘုရားလောင်း လေးပါးလုံးလည်း တန္ထားတည်း မြင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဗုဒ္ဓဝံသ အငွေကထာ ၃၃၀၊ ၂၃၂၊ ၃၄၇။ ငိနာလက်ာရှိခါကာ ဘဂျာ၊ ၁၆၀-စသည်တို့၏ အသက်ရှုည်ကုန်သော ဘုရားလောင်းတို့ အနှစ်တရာတပါ အနှစ်တရာတပါ ငါးပါး ဘုရားလောင်းမှာ လေးလတာပါ လေးလတာပါ မြင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ငင်းနိမိတ် ကြီးလေးပါးအကြောင်း ၃၁၎အငွေကထာ အပိုဒုရောနိုင်း၂၂၂၆၂၅၂၉၈၂၇၄၁၇၂၁၇၀။ ထောက်အငွေကထာ အပိုဒုရောနိုင်း သို့ ၅၃၃။ ဓမ္မပဒအငွေကထာ ပဒ္ဒမ၆၂၂၅၉၉။ အငွေသာလိုန်အငွေကထာ ၆၀။ မဟာဗုဒ္ဓပုံသ သို့ ၁၇။ မဟာဗုဒ္ဓကာ သို့ ၄၀။ ဒါဂြာမာတုပုံသ ပဒ္ဒမပိုင်းဂါထာ ၃၀-အဘွင့်၊ ၁၀-ကြောင်းပေါ် ပိုင်း၊ ဂိုဏ်း၊ ၂-ကြောင်း။ သမန္တကူးဝါက္ခန်း ၄၅-ဂါထာ။ သို့ ၁၇-စသည်များစွာတို့၏ လာကုန်၏။

ခြောက်နှစ်ပတ်လဲး ခုက္ခရဝစိယာ ကျင့်တော်မူပြီး၍— ပစ္စာမဘဝိက မဟာ-
ဗောဓိသွေ့ ဖြစ်ကြကုန်သော သဗ္ဗာဉ်ဘုရားလောင်းတို့သည် ထိခုက္ခရဝစိယာ
ပစာနှင့်မူဘန်းအကျင့်ကို အနည်းဆုံး ခုနစ်ရက်မကျင့်က ဘုရားမဖြစ်နိုင်လေ
သလော။ ကျင့်သော်လည်းကောင်း မကျင့်သော်လည်းကောင်း ဘုရားဖြစ်
နိုင်၏။ “ကို” ပန် ဘဂဝါ ဒုက္ခရရုံ အကတွော ဗုဒ္ဓိ ဘဝိတုံး နှင့် သမတ္တာတုံး။
ကတွောပါ အကတွောပါ သမတ္တာဝါ၊ အထ ကသွား အကာသံတိ။ သဒေဝကယာ
လောကသာ အတ္ထာနော ပရဏူမဲ့ အသိသာမဲ့ သော စ မ ဝိရိရယနိမ္ဒယန်
ရုဏော၊ ဟာသေသာတိတိပါ။ အနှင့်မူမာနော အကာသံယေဝ” မူလာပစ္စာသု
အမြှကယာ ရုပို-မဟာသစ္စကသုတ် ပြု ဘုံ၊ ၂၂-ကြောင်း၊ ၃ ဘုံ၊ ၁၅
ကြောင်း။ “ကတွောပါ အကတွောပါ သမတ္တာဝါ ကာရယာ့ နိုပ်နှုတာ” ပါ။ နှင့်
ပန် တာယာ ဗုဒ္ဓိ လာတော့။ အထ ခေါ် မဖြီမူယာ ၂၀ ပရိုလ္လာယာ” ၁၀
ကြောင်းပေါ် ကြံ့၊ “ဝိရိယ်” မူလပစ္စာသုဋီကာ ယခင်သုတ်အဖွင့် ၄၈၈။
ပုံမှန်ဘာဂါ ဆစ်။ ဖာ ချပ် ကျော်-ကြောင်း၊ ဇာ-ကြောင်းပေါ် ကြံ့၊ လေသူပျုံ၊
ဝိုး ရု-ကြောင်း၊ ထိုးအဆို။

ଦୟାକୁଳ୍ୟ । କିଃଲବ୍ ଅଯୁତ୍ତରେଣୁଃଦୟଃ କୁର୍ମଃପେତେଵନ୍ଦ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣ—ଆଶୀ । ଯନ୍ତଃହିଃକ୍ଷ
ଦ୍ର-ଦେ କ-ଦେ ଜ-ଦେ ଚ-ଦେ ଶ୍ରୀତତ୍ତ୍ଵଗ୍ରହତ୍ତ୍ଵଦ୍ୱାରା କ-ଦେଶ୍ରୀତେବା ଯନ୍ତଃହିଃମୁଦ୍ର
ପରାକ୍ରମୀକ୍ଷାତ୍ମକତ୍ତଵେବା ଦ୍ରବ୍ୟଲବ୍ଧତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ କୁର୍ମଃପେତେଵନ୍ଦ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣଭୁବନ୍ଦ୍ରଭୁ ତାତ୍ତ୍ଵପରାକ୍ରମୀ
ଅର୍ଥବେଳେକ୍ଷଣିକିଃ । ଆପତିକ୍ଷା ଅନ୍ତରାକ୍ରମତାକ୍ଷଣିକିଃ । କ-ଦେଶ୍ରୀତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀଗ୍ରହକ୍ଷଣିକିଃ ।
ଦେଶଃକୁର୍ମଃପେତେବନ୍ଦ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀଦେଖତ୍ତ୍ଵଦେଶ୍ରୀତ୍ତ୍ଵପରାକ୍ରମୀକ୍ଷାତ୍ମକତ୍ତଵ
ପରାକ୍ରମୀକ୍ଷାତ୍ମକତ୍ତଵେବା ଦ୍ରବ୍ୟଲବ୍ଧତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ କୁର୍ମଃପେତେଵନ୍ଦ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣଭୁବନ୍ଦ୍ରଭୁ ତାତ୍ତ୍ଵପରାକ୍ରମୀ
ଅର୍ଥବେଳେକ୍ଷଣିକିଃ । ଆପତିକ୍ଷା ଅନ୍ତରାକ୍ରମତାକ୍ଷଣିକିଃ । କ-ଦେଶ୍ରୀତ୍ତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀଗ୍ରହକ୍ଷଣିକିଃ ।

ପହାଚେବାପକ୍ଷୀର୍ଦ୍ଦିତି— କ୍ଷେତ୍ରମୁଣ୍ଡ— ଆଧୁନାକ୍ତମର୍ଗନ୍ତାଙ୍କ, ଯଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତାଙ୍କ ତୃତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରମର୍ଗନ୍ତିର୍ଦ୍ଦିତି ଭୋକିମଣ୍ଡ ଅମ୍ବନ୍ଦରଜେବା ଭୋକିପର୍ଦ୍ଦକୁ ରେପଲ୍‌ଫିଲ୍ସ

တိန္ဒုဘုရားလောင်း ကြတော်မူရတွင် သမန်းမြှက် ရှစ်ဆုပ်ကို ကြဖြန့်၍ တဆယ့် လေးတော်ကျယ်သော ပည့်တော်ဖြစ်မည်၊ တဆယ့်လေးတော် မြင့်သော ပည့်တော် ပေါ်က်မည်ဟူသော အဓိပါယ်ဖြင့်—

မာရ်လျဉ်းဖျက်ရာ၊ မြှုပ်မျက်နှာမှု၊ အပရားတာ၊ ပည့်မသည်၊ ဘယ်မျှ စွင့်စွင့် မြင့်လေသနည်း။

ဟူ၍ ဘုရားခုနှစ် သီတင်းကျော်လဆန်း ဘင့်-ရက် င့်-ဟူးနဲ့ မုံရွေးတော်ဝန် ဆရာတော် င့်-ဝါရ အံရိယဝံသအာဖို့ရုံသိပုဂ္ဂိုလ်က မေးအပ်သော ရတုပိုစ်စုံ သုံးပုစ်။ ဤ-ပုစ်ဘတ္ထိတွင် ပဋိမပတုပိုစ်ပါ ၁-ပုစ်ဘတ္ထိတွင်း ပဲမပတုပိုစ်သည်၊ ငြင်းပုစ်ဘ ပုန်ပိုပ်သော စာမူ ဟူသမျှတို့၌ ယနေ့တိုင် ကျ နေကြကုန်၏။ ဗားနှစ် ဦးယံ ပေါ်မျှ ပါရှိသည်။

သမန်းရှစ်ဆုပ်ဖြန့်ကြဲလျဉ်းအဟုပ်ပည့်မြင့် မြှင့်။ ၁၂၂၈-ခုနှစ်ဝါခေါင်လ-ဆန်း ဘင့်-ရက် င့်-ဟူးနဲ့ တိန္ဒု သံပေါ်ကိုစိတ်ထားသည်။ မုံရွေး ငေတော်ဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘုရားခုနှစ်ဖွား၊ ဘုဇ္ဇာ-ခုနှစ် စုတိသော ဦးနိုးခေါ် အရို-ယဝံသ အာဖို့စွဲရုံသိ မဟာထောရ်က ဘင့်-တော်အမြင့်ဟု သမန္တစက္ခာပီပန်ကျမ်း နှစ်မတဲ့ ဒု ဟု ဥက္ကဝ၊ ရုပ္ပါးဖြတ်တော်မူ၏။ ဘာဗု-ခုနှစ်ဖွား၊ ဘာဗု-ခုနှစ် ခုနှစ် စုတိသော ကြည့်ကန် ကိုရှုံးကြီး ဦးနှော် ရှင်နန္ဒမူလက ဘင့်-တော် အကျယ် ဖြေဆို၏။ ဗုဒ္ဓဝံသအငွေကထာ တစောင်လုံး၌ “ဝိတ္ထတေ”ဟု အကျယ် ပါသည်ကို သဘောကျတော်မူလျေသော စစ်ကိုင်း အရှင်မဟာအရိုယဝံသ မွေးသေသနာသတိက မဏီဒီပဋိကာ မအုမအုမ ဘင့်-တော် အကျယ် ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။

သည်းစွာပြင်းပြု၊ ဒုက္ခရာရုံယာ၊ ကျင့်သောခါလျှင်၊ ဗောဓိပင်ကို၊ မပြင်လေလောာ၊ ပြင်ချိလောရှင်။ ။ယခင် ဆင့်ပုစ်ဘ။

ဒုက္ခရာရုံယာ၊ စောထွေတ်ချာာ၊ ကျင့်ခါောာစီ မြင့် မြှင့်။ ၁၂၃၇-ခုနှစ်ရေး ကြည့်ကန် ကိုရှုံးက ဦးရေ ရှုံးရေ ကာလိုက်းမောခိုာတ်အငွေကထာ ၂၄၉-ကို ဆောင်ရှု ဖြေ၏။ “အညာဖါပီ စ တသို့” ရှာနေ ဝိစရာဇ္ဇာ၊ ဗောဓိမဏ္ဍား ပသာတိ။ပါ။ စုစွဲသာတွေ ပည့်ကို ပည့်ပတ္တာ ။ပါ။ နိုသို့” သုတေသနာဝါ အငွေကထာ ၁။ မဟာပဒါနသုတ် ၃၊ သူ ၄၅။ သို့ ရာဝ်-ကိုထောက်၍ သိမြင်သည်သာတည်း။

နေပောင်မီ အေဝပုတ္ထမာရ်ကို အောင်တော်မူလျှောက်၍ အေဝပုတ္ထမာရ်၊ ကိုလေ-သမာရ်၊ အဘိုသခါရမာရ်၊ ခန့်မာရ်၊ မစွဲမာရ်ဟူသော မာရ် ငါးပါးတို့တွင် လောကပည့်ပါ၍၌ ဘုရားလောင်း သိရိမဟာမာယာဝတ္ထုပါ၍၌ ပစ္စာဗုဒ္ဓိ လောင်း ဟု ဆုံးအပ်သော မာရ်နတ်သားသည် မူလပဏ္ဍာသအငွေကထာ ၁-သုတ်

မြောဝါ၊ ၃၃၂၊ ၃၄၁-အရ ပရန်မိတဝသဝတိနတ်ပြည့်၍ ဝသဝတိနတ်မင်း ဘုရှင် ပြေတော်မူ၏၊ မာရ်နတ်သားသည် တခုသော တိုင်းစွန်ပြည့်နား၌ မင်းအဖြစ်ကို တောင်တလျက် ဓားပြ သူပုန် ထလိုသော မင်းသားကဲသို့ နတ်ဆီးနတ်သွေး နတ်ကြေးများ နတ်ယုတ်မာများစွာတို့ကို စုရုံးစုံအုပ်ခါ နေလေ၏ဟု အဓိပ္ပာယ်လာ သည်။ တကဗ္ဗာ အသက်ရှည်သော မာရ်နတ်မင်းသည် သားတယောက်ကို အစောင့် ထားသည် စသည်ဖြင့် လောကပည့်ပါ၍ ဘဂ-အေဝလောကဝါဘာက ကဏ္ဍ ၂-ကြောင်းပေါ်နှင့် ပိန်း၊ က၊ ၃၉၁ တို့တွင် စုဝမ်း ၂-ကြောင်း၌ ဆိုသည်။ ကိုယ်တိုင် ၂-နှစ် ဘုရားနောက်သို့ ထိုက်သည်ဟု သုတေသနပါတ်ပါ့၌တော် ၂၈ ပမာနသွေ် သူ ၂၂၂၂၊ ထာ ဘာ၊ ၃၃၂-၂၇၅ ဆိုသည်။ ထိုမာရ်နတ်သည် ဘုရား လောင်း၏ သမာဓိ အဓိဋ္ဌာန်ကို ဖျက်ဆီးလို၍ လက်နက် ၁၀-မျိုးတို့ဖြင့် ဖော်စတ် စစ်ပြုခြင်း၊ စကား စစ်ထိုးခြင်း ၂၄၂း ၂-ကိုစွဲပါ၍ နေမဝင်မီ ရွှေးလေ၏။

လက်နက် ဆယ်မျိုးကား— လေလက်နက်၊ မိုးရေလက်နက်၊ ကျောက်ခဲ့မိုး လက်နက်၊ လက်နက် လက်နက်၊ မီးကျိုးခဲ့လက်နက်၊ ပြာဗူလက်နက်၊ သဲပူလက်နက်၊ မြှံညွှန်ပျောင်းလက်နက်၊ အမိုက်တိုက်မိုးလက်နက်၊ စက်လက်နက်တို့တည်း။

၂၃၂နေရာ၌ အလောင်းတော် သို့တော်ရဟန်းသည် မဟာဗောဓိပည့်တော်ကို နှုန်းမြောစုံမူကြ၍ မဟုတ်၊ အဓိဋ္ဌာန် မဖျက်လို၍ သာတည်း။ ၂၄၂း အကြောင်းကို ငါတို့စိုင်ပြီး အင်ပုဂ္ဂိုဝိုဒ် ဝိနိုဒ်ယုံကျမ်း မျက်နှာ ၃၄-စသည်တို့၌ ရွှေလေကုန်။

ထိုနောင် ဘုရားအလောင်းတော်သည် ပါ့၌တော်၊ အငွေကထားမို့ကာ များ စွာတို့၌ ဆိုသောအတိုင်း မဂ်၊ ဖိုလ်အစဉ်ရှု၍ အရှုက်တက်ခါနီးအချိန် သဗ္ဗာ ဘုရား ဖြစ်တော်မူ၏။ သဗ္ဗာညူ့ခွဲ၊ ပစ္စာကဗု့ခွဲ၊ စတုသစ္စာ့ခွဲ၊ သုတေသနဗု့ခွဲ ရွှေးပါး သဂ္ဗာဝဂ္ဂသံယုတ်အငွေကထား၂၂၂၊ ၂၂၁၊ ၂၀၁။ ကော်တွေရအငွေကထား ၃၃၁၊ ၂၃၁။ ကမသဗ္ဗာ သက် သဗ္ဗာ သတ္တာသဗ္ဗာ သတ္တာသဗ္ဗာ ညာဏသဗ္ဗာ ပေါင်း သဗ္ဗာ ပါးပါး။ အရကောက်ကား မလွှာယ်လှုံး။ မဟာဗုဒ္ဓဒွေသ အငွေကထား ၁၄-တုဝက္ခကသုတ္တ သီ ၂၃၄၊ ၂၂၃ ၂၃၂။ ၂၄၂းနိုယ်ယ ဒုတိယထူပ် ၁၁-ကြောင်း ပေါ်၍၊ က ၂၇ တို့တွင် တဲ့ ကျော့ ၁-ကြောင်း။ ပစ္စာသို့ခါမဂ် အငွေကထား မာတိကုန်ခွေသ သီ ၄၁။ သံပြင်နိုက်ပါ့၌ ၁၃၁။ သုဇ္ဇန်တိပဒေမာလာလာရှိုကာ ပဏာမ-ဝဏ္ဏနာ ၁၁-ကြောင်းပေါ်၍ ပိန်း၊ ကီ၊ ကျော့ ၂-ကြောင်းတို့အဆိုး။ သဗ္ဗာညူ့တော်၏ ယုံုန်ရစိတ်ကို သုတ်သီလက္ခန် အငွေကထား ၁-သုတ် ၁၂၂။ ၂၄၂း နိုက်ဘောင်း ၁၂၂၊ ၁၂၁။ နိုက်ဘာသစ် ၂၆၈။ လိနာလက်ာရရှိုကာ ၄၃၁၊ ၂၀၀။ နိုက်ကျော့ ပကိုစ်းပိုင်း ပြ ပုဒ်မ ၁၆၂။ မျက်နှာ ၁၄၆-စသည်တို့၌ ရှုအုပ်၏။ ထိုညောက်၏ အာရုံပြုရှု ဥုံ ယူမေးပါးတို့ သရုပ်အရကောက်ပုဂ္ဂိုလ်နှုန်းကို အာရုံပြုရှု ၂၃၁၊ ၁၁၁။ ဒါ့၌ဗာဓာတုဝပ်သုတ္တာ ကန္တရမ္မ ပင်မဂ္ဂထာ တတိယ-

၆-မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏ။

၁၃၃

ပါဒဝဏ္ဏ။ ၁၀-၈၍၁၄၁၇။ ပိန်း ၈၉၀-၁၇၁၇။ မဏီဒပိုဂ္ဂကာ
ပဋိမဏ်။ သူ ဘရာ၊ ၄-၈၍၁၄၁၇။ နေတ္တိမဟာနိကာ ၁၂-၈၍၁၄၁၇။ ပေါ်၊ ကိ
ကျော ငံး စသည်တို့၏ ရှာပ်။

ဝါတ္ထိ မြတ်စွာဘုရား၏ အခါတ် ခုနစ်ပါးကို ဤသူ သိအပ်။—

၆ သိ ၅။ လတ်၊ တွေး ဆ အပ်၊ နေမြတ် ခုနစ်ထွေး။
သန် ဖွား တော ပွင့်၊ စက် စု သင့်၊ ရှင်ပင့် သာကိန်။

၆—မဟာသက္ကရာဇ် ၆၂-ခုနစ် ဝါဆိုလပြည့် ၅-တေားနှေ သန်းခေါင်ယာမဲ
အချိန် ကပိုလဝဏ္ဏ၍ နေပြည်တော် နှုန်းထက်၌ ပဋိသန္တော်မူ။

သိ—ယခင် သက္ကရာဇ် ၆၈-ခုနစ် ကဆုန်လပြည့် သောကြာနှေ နံနက်အချိန်
လွှမ်နှုန်းတွေ့ကြုံတော်၌ ဖွားတော်မူ။

၅—မဟာသက္ကရာဇ် ၉၃-ခုနစ် ဝါဆိုလပြည့် တန်းလာနှေ ညွှန်သန်းခေါင်
ယာမဲ အချိန် တော့ထွေ့ကြုံတော်မူ။

လတ်—မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနစ် ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနှေ ညကုန်လုန်း
အရှက်တက်ခါနီးအချိန် ဗောဓိမဏ္ဍာ်၌ ဘုရားဖြစ်တော်မူ။

တေား—ယခင်သက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနစ် ဝါဆိုလပြည့် စနေနော်၊ နေတခြမ်းမြှုပ်
လု၊ တခြမ်းပေါ်အချိန် ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါယေတာ၌ ဓမ္မစကြာတရား
ဟောတော်မူ။

ဆ—ယခင်သက္ကရာဇ် ၁၄၈-ခုနစ် ကဆုန်လပြည့် အာရုံနော် ယခင် ဘုရားဖြစ်
တော်မူသော အချိန်မျိုး၊ ကုသိနာရုံပြည် အင်ကြော်ဥယျာဉ်တော်၌ စုတိကမ္မာ-
ရုပ် ချုပ်တော်မူ။

အပ်—ယခင် သက္ကရာဇ် ၁၄၈-ခုနစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁၂-ရက်
တန်းနွေနှေ ယခင်ဥယျာဉ်တော်၌ တော်ခာတ်မီး လောင်သင့်တော်မူ။

ကဏ္ဍ အမည်ရှိသော ဥယျာဉ်စောင့်သည် စိုက်အပ်သော—ကဏ္ဍ မြန်မာမူ၊
ဂဏ္ဍ သီဟိုင်မူ၊ ဝါဆိုလပြည့် ကောသလမင်း၏ ဥယျာဉ်တော် သရက်ဖြေပင်ကြီး
ခါချော်ထဲပံ့အတွင်းက ရသော သရက်သီးကြီးဖြစ်သည်၊ တန်ခိုးပြာ့နှိုးဘာခန်း
ဓမ္မပဒေသအန္တကယာ ဒု ၁၂၂-စသည်။

သုံးဘဝါးသာ နင်းသပြို့—မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၉-ခုနစ် ဝါဆိုလပြည့်နှေ
တိတ္ထိယမ္မန်ယမကပါ့ဗိုဟိုရကိစ္စ အဆုံး၌ ဝါကပ်တော်မူကြော်ကုန်သော ရွေး
နောင်တော် သဗ္ဗည်မြတ်စွာဘုရားဟုံ်၏ ယုံးကိုနှလုံးသွင်းတော်မူ၍ “အတ္ထနော်

မာတရ ဥက္ကရံ ပမဲခ ကတ္တာ” အစရှိသော ကောနာဂမုပ္ပါဒ္ဓဝံသအငွေကထာ ရှုဝါ၊ ရှုဝါ၊ ၂၁၄။ ထာဝတီ သာနတ်ပြည့်သို့ ကြတော်မူရန် ရည်သန၏ လကျိုးခြေသာဝါးတော်ကို အနည်းငယ် ကြကာမျှကာလပင် ယူဇာနာ လေးသောင်း နစ်ထောင်မြင့်သော ယုဂ္ဂနိုင်တောင်မ်းသည် ညွတ်၍ ခြေသာဝါးတော်အောက်သို့ တောင်ထိုး ခံလာရ၏၊ ထိုတောင်ထိုး၏ လကျိုးခြေတော် နှင့်မိုလျင် ဓာတ်လျေကား စီးသောသူသည် မြင့်တက်၍ အလိုရှိနှင့် ရပ်သကဲ့သို့ ရပ်လေ၏၊ လက်ပဲခြေတော် ယခင်နည်း ကြတော်မူကာမျှကာလပင် ယူဇာနာ ရှုစ်သောင်း လေးထောင်မြင့်သော မြင့်မိုရိတောင်ထိုးသည် ခြေသာဝါးတော် အောက်သို့ ဖောက်လာရလေ၏၊ နင်းတော်မူသောအခါ ယခင်အတိုင်း မြင့်၍ တာဝတီ သာနတ်ပြည့်သို့ နှစ်လမ်း သုံးဘဝါးဖြင့် မဟင်မဟန်း ဆန်းကြယ်ဘုံးပြု စရာ ရောက်တော်မူလေ၏၊ မြင့်မိုရိတောင်ထိုးက မြေကျောက်ဖျော့သို့ ထိုကျောက်ဖျော့က မြောက်ကျွန်းသို့ ဆွမ်းခံ အခါ ၉၀-၅၂ ကြတော်မူသောကာလ တဖန် တက်တော်မူသောကာလ ယခင်နစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နဲ့ သီကြား မင်းနှင့် ပိဿာကြန်တ်သားတို့ ဖန်ဆင်းအပ်သော အနောက်ဘက်က ရွှေစောင်းတန်း၊ အလယ်က ပတ္တဗြာမြားစောင်းတန်း၊ (မြေစောင်းတန်းလည်း ဆို၏)။ အရွှေ့ဘက်က ငွေ့စောင်းတန်း တောင်ဘက်ကို မျက်နှာပြု၍ ဓမ္မပဒအငွေကထာ အဆုံး လကျိုး ရွှေစောင်းတန်း၊ လက်ပဲ ငွေ့စောင်းတန်း၊ ပိဿာမို့မို့ အငွေကထာ အဆုံး၊ သက်သူမြှုပ်သူမြှုပ်သား စသည့်တို့ တောင်ဘက်က မြောက်အရပ် မြင့်မိုရိ တောင်ထိုးပို့ မျက်နှာမြှုပ်၍ အရွှေ့ဘက်ဖြစ်သော လကျိုး ငွေ့စောင်းတန်း၊ အနောက်ဘက်ဖြစ်သော လက်ပဲရွှေစောင်းတန်းတို့ဖြင့် ခြံရအပ်သော ပတ္တဗြာမြား စောင်းတန်းဖြင့် ကြတော်မူသော ကာလတို့ အကြိမ်မည်မျှ လှမ်းကြတော်မူရ သည်ဟု စာဆီမတ္တရခေါ်။

ပယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော သန္တုသိတန်တော်သားကို။ ပ။ ပြု၍—“မာတရုပုံမှစ် ကတ္တာ” အငွေသာလိန့် အငွေကထာ မျက်နှာသာ။ “မာတရုပုံ ကာယသကို ကတ္တာ” ငါးထာ ဘူး။ ဉာဏ်ပုံပဏ္ဍာသ အငွေကထာ ရှုရ၊ လောမသကိုယ ဘဒ္ဒကရတ္တာသုတ် ရှုရ၊ ၂၄-ကြောင်း၊ ဘျာ၊ ဘ-င်း။ “မာတု ပမဲ့နဲ့ အနေက-ဒေဝတာနံ” ထေရှာပဒါနအငွေကထာ ဗုဒ္ဓအပဒါန ဒုတိယပိုက သီ ဇူး ၂၆-ကြောင်း။ “မာတု အဘိဓမ္မပို့ဌ်ကံ ဒေသန္တုတိ ဒီသို့” မဓမ္မအငွေကထာ ဘင့်-င်း။ ဘင့်-ဒေဝတေါ်ဟန်ခေါ် ယမကပါဋ္ဌာရီယဝဏ္ဏ၍ ၆၀။ ပ။ ၆၅-၂၄-ကြောင်း၍ ဂျာ။ ပ။ ၂၇၆။ ဘရာ ။ ပ။ ၁၄၂။ သီ ၄၅၂။ ပ။ ၄၅၆။ ငိနာလက်ာရို့ကာ သု ၂၉၁၊ ၂၉၂၊ ၂၉၃။ သီ ၂၅၄၊ ၂၅၅။ “မာတုသကိုက ကတ္တာ” ဝံသတ္တုပုံကသာသိန့်ခေါ် မဟာဝံသတ္တုကာ တို့ သတိမုပရီစွေ့ဒွဲသိတိမ-ဂါထာဝဏ္ဏနာ၊ သီ ၃၉၆။ ကော်တ္တုရှင်ကထာ ဂဝ။ ဂေါတမ ပုံရာက်ပါ၏၏

၆ မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၂၉

မနေ့သာရဓမ္မသိကို အမည်ရှိသော သိရိလလိတိတ္ထာရ ဘာသာပြန်ကျမ်း ပဋိမ-ဘာက ၁-အစ၊ ၆၀၂-အဆုံးတို့တွင် ငါး၁၀-မျက်နှာအလာ ဂါတာ စသည်တို့လည်း ဘုတ္တပူဗိုလ်ကုန်ယ ဝေါဟာရမျိုးဟု ဆရာတောင်း ဆရာမြတ် ကျမ်းတတ်ပုဂ္ဂိုလ် ကျော်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

ဘုတ္တပူဗိုလ်ကုန်ယြိုင် အတွင်းရှိ ယူသည်တို့ကား အငြွှသာလိန်အငြွှကထာ ကလိုဟောင်းကျမ်း၊ ပဋိမ ကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင် ဉာဏ်ဝရ (၁၀၉၄) ခု စိရင်ပြီး ၁၁-ကြောင်းပေး ပိန်း၊ ကူး၊ ကျော် ၆-ကြောင်း၊ ၁၃-ကြောင်းပေး ကြံး၊ ကူး၊ ကျော်၊ ၂-ကြောင်း။ အငြွှသာလိန်အငြွှကထာ နံဿယ နေရင်းရှာ အရိယာလကာရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၁၀၈၉) ခု ပြုပြီး ၉-ကြောင်း ပေး မျှေားနှင့် ကား ဝါး၊ ၅-ကြောင်း။ ပဋိမ တောင်းဘိုလာဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြု ဝိသတိဝဏ္ဏနာကျမ်းရှိုး ပည့်မဂါတာအဘွဲ့ ၁၁-ကြောင်းပေး ကြံး၊ စား၊ ကျော် ၁၀-ကြောင်း။ အငြွှသာလိန်အငြွှကထာ၏ ပိုင်တောင်းကလိုကျမ်း ၁၂-ကြောင်းပေး ပိန်း၊ ကိုး၊ ကျော်၊ ၂-ကြောင်း။ အငြွှသာလိန်ကျမ်းရှိုး ပဋိမ ဆုတား သာသနသိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၁၀၈၀-ပြည့်နှစ်ဖွား ၁၁၂၆-ခုနှစ် စုတိ၊ ဦးစံဘလူးခေါ် ဦးနန္ဒမာလာရေး ဂုံးပေး နှင့် ကော်ကျော်၊ ၆-ကြောင်း၊ ဂုံး စသည် များစွာတို့ ရှိကြကုန်၏။

ဘုတ္တပူဗိုလ်တိ(က)နည်းခေါ် ၄၄း ဂတီ(ယ)နည်းကို ဥပဒါဟရှုက်ပြယ်နှင့် တက္က သုတေသနီလက္ခနိုင်တော် ၁၀-သုဘသုတ် ၁၅၉။ မလျှောပဏ္ဍာသပါဌိုင်တော် ရှုံး-သုဘသုတ်၊ သု ၃၃။ ဥပရီပဏ္ဍာသပါဌိုင်တော် ၃၅- စွဲကဗျာဝိဘင်္ဂ၏ ခေါ် သုဘသုတ်၊ သု ၂၁။ ဥပရီပဏ္ဍာသအငြွှကထာ ၃၅-သုတ် ၁၅၂၊ ၄-ကြောင်း၊ ၁၇၅၊ ၁၀-ကြောင်း။ ၄၄းနှီးကား ၁၀-ကြောင်းပေး ကြံး၊ ခါ ကျော်၊ ၁၀-ကြောင်း။ သုတ်ပါထောယျပါဌိုင်တော် ၆-ပါသာမိကသုတ် ဂုံး။ ဥပရီပဏ္ဍာသပါဌိုင်တော် ၄-သာမဂါမသုတ် ၃၀-ဂုံး။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဌိုင်တော် ၂-နားလန္ဒဝိုက်၊ တတိယသုတ် ၁၁၉၊ ၄-ကြောင်း။ ပါထောယျအငြွှကထာ ၂၉၊ ၆၆၀။ ၄၄းနှီးကား ၂၃။ ဥပရီပဏ္ဍာသအငြွှကထာ ၂၁။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်အငြွှကထာ ၂၄၄၊ ၁၇၂။ ပဋိသံမြို့၏ မဂ်အငြွှကထာ မေတ္တာကထာဝဏ္ဏနာ၊ သီ ၄၄၃။ ဝိသုဒ္ဓမ်းမဂ်အငြွှကထာ ၉၁၁၌ ဒ္ဓိဒ္ဓသ ၂၇၃၊ ၂၇၃၊ ၂၇၄၊ ၂၇၅။ ၄၄းမဟာနှီးကား ၃၃၂၊ ၃၀၃၊ ၃၅၀၊ ၂၉၈။ နည်း လေးဆယ်။ ၂၀-နှီးတွေ့ပည့်က ကပို ၁၆၀။ သု ၁၇၅၊ ၄၄း၏ နယ်လက္ခဏဝိဘာ-ပိန်းနှီးကား ပါဌိုင် နယ်လိန္တအိပ်နှိုင်ကားပါဌိုင်နှင့် ကလို စသည် များစွာတို့ကို တ န သေချာ သီဟိုင်စာသီ တုစိမ့်စိမ့်၍ စဉ်းစားအပ်ကုန်၏။ သာသနတော် ၂၀၁၀၊ မြန်မာသက္ကရာဇ်၊ ၂၂၂-ခုနှစ်က စစ်ကိုင်းတောင်ရုံး အရှင်မဟာအရိယဝံသ ဓမ္မ-သေနာပတ် မဟာထောရသည် မဏ္ဍာသာရမျိုးသာ့နှီးကားပါဌိုင်ကို စိရင်တော်မျှော် ပြီးလေသည်၊ တို့ဆရာတော် စိရင်ခဲ့သော မဏ္ဍာသာ့နှီးကား ပျော်အုပ် ၂၀၂-ခု

နတ်သာဟု ဘွင့်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရွှေလက်ထက်တော် အခါက စ၍ ပကိုစီပို့ကာဆရာတိ လက်ထက်အထိ နတ်သီး နတ်မ အယူကဲ့လဲခြင်း မရှိ။ ဘုတေယူမှုကတိကနည်းကို သဘောကျကြကုန်၏၊ ဉာဏ်ကြီးတော်မူကြပါပေစွာ? တကား။

ဟံသာဝတီ ရွှေဂျေရတိ၏ အာဘောဂ-သက္ကဖုဒ် ဇာ-ခု၊ ဟံသာဝတီ ပဲခူး^{၂၅} နှစ်းတက်၍ ဇာဂျေ-ခု နတ်ရွာစံတော်မူ့သော ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူပြားရွှေ့ မင်းတရားကြီး ဘုရင့်နောင် ကျော်ထင်နော်ရထာဘွဲ့ရ ရှင်ရဲထွေ့လက်ထက် ဇာဂျေ-ခု၊ ပြာသီးလက် စ၍ ဇာဂျေ-ခု တုပ္ပါတဲ့လ စီရင်ပြီးသော မဂ္ဂသာရဇ္ဇာမိန္ဒိန္ဒကာပါ၌ ဟန့်မှုပ် မျက်နှာ ရှုံးခဲ့ မဟာနန္ဒဘဲတော်ရ မွန်၊ တလိုင်း ဇောင်းတူ ဆရာဓထား ကြီးက အဋ္ဌကထားဆရာ ကုလား၊ ဋီကာဆရာ ကုလား၊ ဋီကာဆရာ အညာ မြန်မာများတို့ကို ကော်လျှန်ထားသည်ကို အမှုပြု၍ ကွဲပြားခြင်း ဖြစ်ရပေလသည်။ “ဟံသာဝတီပုဂ္ဂရီနှီး၊ ပွဲသောတိဘသာမိနော” စသော ကန္တာယနဝဏ္ဏနာ နိုဂုဏ်တိသာလာသည်၍ အညီ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူငါးစီးရှင် ဉီးရဲထွေ့တ် တောင်းပန်တော်မွန်၍ ထိုမင်းတရားကြီး၏ ကောင်းမွှေတော်ဖြစ်သော ပဲခူး မဟာဓရတိတော်၏ သေန် အရွှေမြှောက်တန်ခိုးဓာတ္ထတောင့် ရတန်ဝင်ကျောင်းတော်ကြီးနော် အရွှေ့သွွှေမှုလက်ာရ မဟာဓရတိမြတ်သည် ငါးပိုင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်၍ စီရင်တော်မွှေအပ်သော သာရဇ္ဇာနပကာသန္တပိုင်းခေါ် ပကာမဝဏ္ဏနာ ဘာဂျေ-ခု ကဆုန်လဆန်း ဘာ-ရက် J-နေ့ နောက်းပေါ် ချို့ ရေးကူးပြီး ၁၀-ကြောင်းပေါ် ရွှေပိန်းချာ၊ က-အစ ဂါ-အဆုံး၊ ဥ-အေဂါဂို့ င်းကျော်း ဗားနာဒ် စာကြည့်တိုက်ရှိစသည်တို့ကို စ လယ် ဆုံး သေချာစွာ စောင့်ပေါ်ကြည့်ရှု၍ ကော်လျှန်သည် မကော်လျှန်သည်ကို သိလေဟု ဆရာတို့ကြကုန်၏။ ထို သွွှေမှုလက်ာရ သွှေ့ပြုတိုး သာရွှေ့ရာ၍ ဇာဂျေ-ခု သိတ်းကျော်လဆန်း ၅-ရက် ၅-နေ့ စ၍ ရေး ဇာဂျေ-ခုနှစ် တန်ဆောင်မှန်းလပြည့် ဘရာခေါ် သောကြာနေ့ ရေးပြီးသော ၁၂-ကြောင်းပေါ် ကြုံ့ဆစ်၊ ၄၉-အစ ယော်-အဆုံး ၁-အေဂါ ၁-ချုပ်ရှိ ပဋိသာရာရီးနှင့် အကျော်းအကျော်းကိုလည်း စီရင်တော်မွှေ့လေသည်။ ယခင် မဇူးတို့ကာ ရှုံးကာမွှေ့ဒါယီထောဂါထာ အဋ္ဌကထာကို ၄-ချုက်ပင် လက်သီးယုံး ထို့၌ အမျိုးမျိုး ကော်လျှန်ပယ်ချုပါသော်လည်း ပြုရအုံလတ္ထု ဖြစ်ကုန်သော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ဂါးနှီးရတို့ကား များလှကုန်၏။ စာအုပ်မျက်နှာနံပါတ် များ ပည့်စီး၍ ချုပ်လုပ်ခဲ့သော်လည်း မပြုက စာသင်သားတို့ ရှာဖွေ စုဆောင်း၍ ကြည့်ရန် မလုပ်ရကား ပစာနမျှတို့ကို ရေးပေအုံ၊ င်းတို့ကို မနောက်မီ ပါ၌ ပါ၌ အမျိုးမျိုး အထွေထွေတို့ကို သတိပြုရန်။ “သွှေ့သိတေဝဝပူတ္ထာ” ဟု ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ လာသည်ဟူ၍ မာတိကဗုဒ္ဓကြိုးဆိုရာ ထိုမာတိကဗုဒ္ဓကြိုးကျော်းကို ၁၀၈၇-ခု ကဆုန်လပြည့် အော်နေ့ဖွား ၁၁၂၄-ခု ပြန်လွှန်တော်မူသော

၆ -မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၃၁

တောင်တွင်းကြီး သာသနပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ခင်ကြီးပျော် စီရင်တော် မူခဲသည်ဟု သာဂဇ္ဈ-ခု ဖွား ၁၂၃-ခု စုတိသော ခုတိယ မြှုပ်ပြင်ကြီး ဆရာတော် ကြီး အရင်စန်းဝံသာလက်ရရှိ အဋ္ဌသာလိန့်အငြေကထာ နှီးနှီးကဏ္ဍာသစ် ၃၀ စသည်တို့၏ ဆိုကြကုန်၏။ ၄၈းမာတိကာကဏ္ဍာ ကိုးတော်မူတိုင်း ခင်ကြီးပျော် လက်တော်ကိုင် ဓမ္မပအငွေကထာပါ၍ ပေမျှ၍ ရှိတော်မူတိုင်းပင် ကိုးပြသည် ဖြစ် ရရှိ။ ထို ဓမ္မပအငွေကထာဟုသော စကားအရ ကိုးပါ၍ကို မကျေနပ်၍ သူ့ဂုဏ်-ခု ခန့် ဖွား ၁၂၄၀-ပြည့် ပြန်လွန်တော်မူသော တံဆိပ်တော် J-ထပ်ရ စံကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးသုဒသန ၏ ဦးရွှေသာ သည် ဓမ္မပအ- အငွေကထာပါ၍ ပေစာကို ၉-ခေါက်ပေါက်အောင် ဝိနည်း ငါးကျေမ်း အဋ္ဌ- ကထာ ကဏ္ဍာသစ် စသည် များစွာကျမ်းပြု ငါးတပည့်ကြီး စကုမ္ပါ ကန်ဗြို့ဆရာ တော် ဦးပဏ္ဍာစသည် ယခင် အငွေကထာကို ၅-ခေါက်ပေါက်အောင် ကြည့်ဘူး သည် မတွေ့ဟု ကြားရဘူးသည်၊ သို့ရာတွင် ပေစာမူစက္က။မူ တို့၏ သဘောကို အနည်းငယ်မျှ တော်ပြေားအံ့။

စတုရာသချေယျ အဋ္ဌရသ အသချေယျ စသော ၁၁၃-ခု သမစ္စစက္က္- ပီပန်ကျမ်း ခုတိယအုပ် ဟံ မျက်နှာ ၁၀၃-၏ ကိုးကားရဲ ၄၄-ပံ့သုက္ကလဝင်၊ ဂုဂ္ဂ၊ ဂု၂-ဂု-တတိယ ဗုဒ္ဓသည်ကထေရအပဒါန် အငွေကထာပါ၍သည် စတုရာသ- ချေယျ အဋ္ဌရသသံချေယျ သောင့်သာသံချေယျ စသော ဟသံ့တဗြို့ မြစ်ကွဲး တိုက်ရှိ ၁၂၃-ခု ကုံးပြီး ပိန်း၊ ၁၁-ကြောင်းပေ၊ ၂-အစ ၉-အဆုံးတို့တွင် တေ ချပ်၊ ဝမ်းဘက်၊ ၆-ကြောင်းနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် အပြင် အားလုံးသော ထေရအပဒါန်အငွေကထာ ပန္တော်မွှေ့အားရှိ ခရိုဝါသာက ပွဲမဝင် ပွဲမသုတ် “ စတုရာ အသချေယျသာနိ ။ ပ ။ အဋ္ဌ အသချေယျသာနိ ။ ပ ။ သောင့်သ အသချေယျသာနိ ” စသော ဝိ ကျော င်း၊ သီ သား။ သူတ္ထနိပါတ် အငွေကထာ ယင်သုတ် ရှုံး၊ ၄၅။ ထေရဂါလာ အငွေကထာ ပွဲမ ၁၁၊ ၉။ စရိယာ- ပို့စွာအငွေကထာ သီ ၂၂၈။ သီလက္ခန်းကာဟောင်း ၉၄။ သစ် ၂၀၈။ အနာဂတ်ဝံသငွေကထာ ၁၁-ကြောင်းပေ၊ ပိန်း၊ သိ ဝမ်း၊ ၁၀-ကြောင်း စသည် များစွာတို့နှင့် ဥ၏ပစ္စာကွဲ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၄-ဗုဒ္ဓဝင် အဆုံး၍ ကသာပဒသဗ္ဗလသ သုဝဏ္ဏစေတိယဝဏ္ဏ၍ သည် မြန်မာမူ ဓမ္မပဒါ၍တော် အငွေကထာ၊ ဦးကား၊ ပေစာမူ၊ ပံ့ပို့စာမူ ဟုသမျှတို့၏ မရှိကြလေ။ သီဟိုင်စာအုပ်မူတို့ကား ရှိကြလေကုန်၏။ “ မနုသာတဲ့ လိုက်သမ္မတဲ့ ” စသော ၁-ဂါထာခဲကို မြန်မာစာပေပူး၊ စက္က။မူ ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဝံသပါ၍တော် သူမေစ- ကထာတို့၏ မတွေ့ရ၊ သီဟိုင်မူ ဗုဒ္ဓဝံသပါ၍တော်စာအုပ် ဂါထာ ၅၈၊ မျက်နှာ ၃၃၊ ၅-ကြောင်း၌ ရှိချေ၏။ ရှေးက အငွေကထာလာ ဂါထာမျှ ထင်ဘူး၏။

“ပရိစိန္ဒိတု န သက္ကာ” “နာနာနယ ဝိစိတ္တာ” “ဉ်ကော်မာ အတွင်း
မြဲ “အာဝါသဒါနာနဘာဝန် ဟိ ဘဝ ဘဝ နိုဗ္ဗာယာပါ” သများစိ-
တဗ္ဗာဝါသော န ? ဟောတိ၊ ဒီဒေသဟတ္တာ ဉာဝရကော ဝိယု မာတုက္ခိ
အသမ္မာဓောဝ ဟောတိတိ ဝံ” ဟူသော ပါ၌ စကားဝါကျများသည် ဟသာတ
မြို့ မြှို့ကွေးတိုက္ခိရှိ ၁၂၉၉-ခ တော်သလင်းပြည့်ကျော် ၁၁-ရက် ၃-နေ့
ရေးကျွဲ့ပြီး ၁၀-ကြောင်းပေါ်နှီး၊ ၈-အစ ၄၏-အဆုံးရှိ မဖို့မပဏ္ဍာသအွေ-
ကထာ ၃-သောသတုတ် အဘား၊ ကဲ ကျော့၊ ၄-ကြောင်း၌၌၊ ၁၂၂၂-ခုနှစ်
ပြ နှိပ် မျက်နှာ ၁၃၊ ၂၃-ကြောင်း၊ ၁၂၅၄-ခ ၃ နှိပ် ၁၈၊ ၁၀-ကြောင်း၌၌၊
ကျပျောက်နေကြကုန်၏။

သဋ္ဌာယတနဝရှယံယတ် အဋ္ဌာကထာ ၁၉၊ အာသီဝိသဝင် ဆဋ္ဌမသတ် ၃
၉။ ၂၃-ကြောင်း၊ အသင်း ၉၄၊ ၁၁-ကြောင်း၊ သီ ၆၇၊ ၂၂-ကြောင်း၊
၄၈း၌ကာ ၁၀-ကြောင်းပေ ပိန်း၊ ဗော ၀၈း၊ ၂၃-ကြောင်း၊ ၄၈း ၁၁ ကျော့၊
၃-ကြောင်း၊ ၂၂၂၂းအဋ္ဌာကထာ ၈-ပါ၌လိဂါမိယဝင်၊ ဆဋ္ဌမသတ်၊ သီ ၂၂၂၂၊
၁၅-ကြောင်း၊ သူ ၃၉၉၊ ၁-ကြောင်း၊ ၃ ၄၀၆၊ ၂၁-ကြောင်း၊ တေရသက ကဏ္ဍ-
၌ကာ၊ မဟာဝါ၊ ၆-ဘေသဇ္ဇန္ဇက၊ ၁၂၂၀-ပြည့် ပြ ၄ ၄၀၆၊ ၃-ကြောင်း၊
၃ သူ ၁၆၃၊ ၁၁-ကြောင်း၌၌ ပြည့်စုံ၍ ပါရှိကြကုန်၏။

“ကာဋ္ဌာရာမသုတ္တန” ပါရားကြော အဋ္ဌာကထာ နိဒါန်း ၃ သူ ၄၆။
ဒီပဝံသ သူ ၅၂၊ သီ ၄၄။ မဟာဝါသ သီ ၆၇-တို့အရ ကာဋ္ဌာရာမသုတ်ကို
ရှာဖွေရ သာရသို့ဟပါ၌ သူ ၂၂၂၂၊ သီ ၁၃-အဆုံးဖြင့် စတုက္ခိတ္တရဟု သိရ
သောသည်း စတုက္ခိတ္တရပါ၌တော် ဟံ ၂၇၇၊ ကပိ ၃၁၉၊ ၃ ၂၃၉၊ သူ ၂၃၂၊
နိသျ္တာ သူ ၄၀၂-တို့၌ “ကောင့်ကာရာမေ” ချည်း ရှိနေ၍ ၄၈းသုတ်ကို ရှာမတွေ့၊
သိဟို့မူ ၂၂၂၂-ခု ကာလကာရာမေ ရှိ၍သာ ၄၈းသုတ်ကို တွေ့ရပေတော့သည်။

ပဋ္ဌာန်းမူလ၌ကာ တိကပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ ပြ ၁၈၈၊ ၂၃-ကြောင်း၊ ၃ သူ ၁၃၈၊
၁၉-ကြောင်း၌၌ “တန္ထိပါရဏ္ဍာတ္ထာ () ကိုးတို့ကာလေတိ” ၄၈းတို့၏
ကွင်းတွင်း၌၌ (ကိုး ကာလေတိ ကိုသို့၌ ကာလေတိ ဝါ အတ္တာ၊ တန် ရှုပိနော
မမှာ ကေစိ ဝတ္ထာဘူတာ ကိုသို့၌ ပဋ္ဌာနိကာလေတိ ရှုပန္တရန် ဝတ္ထာသာ စ

၁- နာနာ နယော ဝိစိတ္တာ (၃၁၅-၂၂၃ ၃၇၇၊ နာနာနယ ဝိစိတ္တာ သံ-၂၂၃ ၃-၉၃၊ သာရဏ္ဍာ-
၌၌ ၃-၃၁၅)။

၂- ဟိ ဘဝ နိုဗ္ဗာယာနယပါ (၃၁၅-၂၂၃ ၃၇၇၊ သာရဏ္ဍာ-၌၌ ၃-၃၁၅)။

၃- သို့၌တဗ္ဗာဝါသော နာမ န (၃၁၅-၂၂၃ ၃၇၇၊ သာရဏ္ဍာ-၌၌ ၃-၃၁၅)။

၄- ဝိယု (၃၁၅-၂၂၃ ၃၇၇၊ သာရဏ္ဍာ-၌၌ ၃-၃၁၅)။

၆ -မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏာ

୧୨୯

ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး လက်ထက် ဂုဏ်သွေးဆရာတော် ဦးပညာသီဟခေါ်
ဌာ-ဝါရ ပဒ္ဒမကျော် ဦးယာ သုတေသနအပ်သောမူ ဟန်းတမ္မားမြစ်ကျွေးတိုက်ရှိ
သာ-ကြောင်းပေါ်ပိန်း၊ အသိမဲ့သာ ခုနှစ်ကျေမ်း မူလနိုကာပါ၌ ၁၂၂၂-ခု ကူးပြီး၊
က-အစ ဖား-အဆုံးတို့တွင် နား ကျော်၊ J-ကြောင်း စသည်တို့၌ရှင်း၊ ယိုးဒယား
ကျောက်ပွား ကော့ဖသ် ဘုရင်၏ အရှုံမဟေသီ မိဖုရားကြီးသည် ရှိ၏၊ ထိုး
မိဖုရားကြီး၏ ဦးရီးတော်အရင်း ယိုးဒယားအပတ်ကြုံး၊ ထိုးအမတ်ကြီးသား
သာ၂၁-ခုဖွား၊ သာ၃၆-ခု စုတိသော ထိုးယာပင် စိရင်၍ သာသနာတော် ၃၂၆။
ကော့အာသကဗားမှု သာ၄၄-ခု ပြီးသော ပဋိနှစ်မူလနိုကာနိုသွေး ကြည့်မြင်တိုင်
လေးကျွန်းသီရိန် ပိဋကတ်ပုန်းတိုက်၌ ၁၂၂၂-ခု တော်သလင်းလဆုတ် ၃-ရက်
၃-နေ့ ပိဋကတ် ဆရာခနိုပ် ဆင့်တဲ့ စာမျက်နှာ ၆၁၊ ၁၃-စသည်တို့၌ရှင်း ထင်
ရှားစုံ ရှိလေသည်၊ အပြည့်အစုံပါကြကုန်၏။

“သင့်မတ္တာဟိ ဂါထာဟိ” စသည်ဖြင့် ကောက်တွေရအငွေကထာ ၂၄၂၂၂၁၆၊ ဝန်ညွှေးမဟာဝါ အငွေကထာ ၂၃၂၂၊ ၃၁၁၇အငွေကထာနိဒါန်း ၁၀၁၁၁၂၅ ဂုံ၊ ထောရအပဒါန်အငွေကထာ သန္တာကောနိဒါန်း၊ သီ ၂၆-စသည်တို့၏ လာရှိပြား ဆော်လည်း အသက်ပါတ် ၂၃၃၊ ကာဇွဲဒါယိတ္ထောရဂါထာပါင့်တော် ဟံ ၁၄၆၊ ၃၁၂၂၂၂၊ သူ ဘဂ္ဂ၊ သီ ၂၆၈-တို့၏ ၁၀-ဂါထာသာလျှင် ရှုံး။ အချို့ အငွေကထာ တို့၏ တဂါထာမျှ မပါ၊ အချို့၂-ဂါထာမျှ ပါကြကုန်၏။ သီဟို့မွှေ့ခံသု အငွေကထာ ၂၁၂၅လည်း ၂-ဂါထာ ပါ၏၊ မြန်မာဗုဒ္ဓံသုအငွေကထာ သူ ၂၉၃၊ ၃၃၀ စသည်တို့၏ ၆၄-ဂါထာ ပါ၏။ (၅၄၈) ကာဇွဲဒါယိတ္ထောရ အပဒါန် အငွေကထာ ၁၁-ကြောင်းရေး၊ ရွှေပိန်းချေ၊ ထား ဝေး၊ ၁၁-ကြောင်းစသည်တို့၏ ၄၈-ဂါထာ အခွဲနှင့်တက္က ၆၃-ဂါထာမျှ ရှုံးကြ၏။ ဗုဒ္ဓံသုအငွေကထာ နိဒါနဝဏ္ဏနာ၍လာ သော ၆၄-ဂါထာတို့၏ ကာဇွဲဒါယိတ္ထောရအပဒါန်အငွေကထာ၌ လာသော ၆၃- ဂါထာတို့မှာ များစွာ ကဲလျှောကုန်၏။ ဂါထာ ၆၀-ပျို့ မှာ အပဒါန် အငွေကထာ ၌လာ ဂါထာတိကို အမှုပြု၍ စီရင်သည်။ ၄၈းအကြောင်းကို ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ် သီတင်းကျွတ်လပြု၍ကော် ၁၀-ရက် ၂-နောက ငါတို့စိရင်ခဲ့သော ဂါထာ ၆၀-ပျို့ အတ္ထပ္တာစာတမ်း ၁၁-၂-တို့၏ မှာဘူးလေပြီ၊ မကျေနှင်းက ညွှန်သည်ထက် ပိမ့်ပြီး သံသနှင့် အထပ်ထပ်ပြု၍ ကြည့်တော်မှုကြပါကုန်။ ဤသို့ စသည်များစွာကုန် သော အရာငွားနတို့ ထောက်၍ မိမိတွေ့ဘူးသော စာမူတို့၏၏ မတုကာမျက်၍ စွဲပါး အလုံကြီးဟု ပြောဆိုရန် မလုယ်ကြောင်းကို ပသာရှိမှုန်က ရိပ်မိသင့်ပါပြီ။

မာတုအေပါက္ခ နိတထူး သာကေက ကျမ်းစွာအပြက်—“အထ ဘဂါ မာတု-အေပါက္ခပုမ္မာခါန ။ပ။ ဒေသာတဲ့” ၂၂၈ ဘန်တို့ဝါယန်တဲ့ အင်ကထား

သီ ၉၈၊ ၁၀၅၊ ၁၀၈၊ “စော်ပုဂ္ဂတ္ထံ ပန် ပုရိသဘာဝနှင့် ၉၁တာ” ၂၃၃
ကာဏျွဲဖြစ်ထောရဂါထာအဋ္ဌကထာ၊ ၁၁-ကြောင်းပေါ့ ကြံ့ဆစ်၊ တဲ့ ကျော့၊
၂-ကြောင်း က အစ ယော အဆုံး၊ ၁၂၂၂-ခု ကူးပြီးစာ။ သိဟို၏စာအုပ် ပုဂ္ဂမတဲ့
၅၀၂၊ ၂၂-ကြောင်း။ တောရသကန်ပါတ် ရှုရာ၊ သရသမိကာတို့ကာဟောင်း
၁၀-ကြောင်းပေါ်ကြံ့၊ ဒေါ် ကျော့၊ ၆-ကြောင်း။ လိနာလက်ာရ စာကိုယ်ပါ၌(နို့
ကာနှင့် တဲ့)သု ၁၆၄၊ ၄၇၈းနို့ကာ ၁၆၂၊ ၂။ သီ ၁၂၂၂၊ ၄၇၈းနို့ကာ နိသာယဟောင်း
ဂုဏာဘိလက်ာရ ဆရာတော် စီရင်သောမူ ပုဂ္ဂမထုပ် ၉ ကြောင်းပေါ့ ကြံ့၊ ၉
ကျော့၊ ၂-ကြောင်း။ အနာဂတ်ဝံသ အဋ္ဌကထာ နိဒါနဝဏ္ဏနာ ၁၁-ကြောင်းပေါ့
ပိန်း၊ ရေကြည်မြို့ ကျောင်းကြီးမူ၊ ခံ ကျော့၊ ၁-ကြောင်း။ ကူးဆေ၊ ၁၀-ကြောင်း
ပေါ့ မျဉ်း၌၊ ၂ ကျော့၊ ၂-ကြောင်း။ ကဲ ၉၁။၊ ကော်ပီမူ ၄၃၊ ၁၄-ကြောင်း။
၂ အစ ၁၈၃ အဆုံး။ မဟာဗောဓိဝံသစာကိုယ်၊ ၂-အာနနှင့် ဗောဓိကထာ၊
၁-ကြောင်းပေါ့ ပိန်း၊ ဂို ကျော့၊ ၁-ကြောင်း၊ သိဟို၏စာအုပ်ပုံနှင့်ပုံးမူ ၄၇၈းနို့ကာ
၁၀-ကြောင်းပေါ့ ပိန်း၊ ရေကြည်မြို့ ကျောင်းကြီး ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဦးအောင်မွေးမူ၊ ၂၅၀ ဝံမး၊ ၃-ကြောင်း၊ ဆီ အု၊ နလာဗ္ဗာတုဝံသ စာကိုယ်ပါ၌
ပုဂ္ဂမပရီဇ္ဈာ ၉-ကြောင်းပေါ့ ကြံ့၊ ဂါဝမ်း၊ ၄-ကြောင်း၊ က ဂါး။ သိရှုံးမဟာ-
မာယာ ဝတ္ထုပါ၌ နိသာယဟောင်း၊ ဖျေသီးရှာ အဘိုးစီရင်သော ပေမူ။ ၄၇၈းနို့ယျာ
သစ် ဝိသုဒ္ဓရုံမူ။ ၁၃၀၂-ခု နောက်တိပုံနှင့်ပုံးတို့ကို ၁၃၄၊ ၂၁-ကြောင်း၊ ၁၊ ၁၉၂။
အဘိဓမ္မာဝတ္ထုရနို့ကာသစ် တတိယဂါထာ အဖွင့် ဘောဂဝပါ၌ ၁၁။ မဏီဖိပဋိ-
ကာ ဝိသတိဝဏ္ဏနာ၏ ပုဂ္ဂမဂါထာ အဘွှုံး သု ၂၀၂။

ရက်လည်ညည်းကာ၊ ရှစ်သောင်းရွှေ၊ မျှု့မှုန်။ မာယာသီဝိ၊ မိဘုန်း
ရှိသည်၊ စုတိနတ်ပြည်စုံ၍ ၂။ သန္တာသီသည် ၂။ နတ်သားကော်
ပြစ်၏ရှင်း။

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရေး မြတ်စွာဘုရားပဋိသန္တာ ယူခန်း ဖွားတော်
မူခန်းရတဲ့ ၁၃၄-စသည်မျှားစုံတို့၌ မည်၊ မယ်တော် ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော နတ်သီး
ဟု အယူဖောက်ပြန်သူ ဖြစ်ကြကုန်သော ဆရာတို့၌ ၁၃၀၂-ခု သီတင်းချွဲ
လဆန်း ၉-ရက် ၄-ဟူးနေ့ မြင်းခြံးစိတ်တို့တ် တောင်သာမြို့ ကျွန်းရှာဆရာတော်
အဂ္ဂမဟာ့ဝန္တာ ဦးအဂ္ဂဝံသ ဒေါ် ဦးအောင်ပန်း စီရင်ပြီး မန္တလေးမြို့ ဂုဏ်လေးမြို့ ဂုဏ်လေး
ကျောက်သွေးတန်း သီရိရာလာစာပုံနှင့်ပုံးတို့ကို နှိုပ် အလျား ခြောက်လက်မ သာ
သာ အန် ငါးလက်မ သာသာ စာမျက်နှာ ၃၄-မှ ၅၅-အဆုံးရှိ ဗုဒ္ဓမာတု ဒေဝိတို့-
ဝိနိစ္စယကျေမ်းယော စကားတို့ကို သုတ်သင်ပယ်ချု၍ ယူရှိုးယူစဉ်အတိုင်း မယ်
တော် ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော သန္တာသီတိမယ်တော်မိန်တ်သားဟု သန္တာနှင့်ကျေ ကန္တပင်
စာသင်သားတို့ မှတ်ကြကုန်။ ဤအကြောင်းကို ၁၃၀၂-ခု နတ်တော်လဆန်း

၇ မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၃၂

၁၂-ရက် ၃-နေ့စံရင်ပြီးသော အကဲပုဂ္ဂဝံအပိန့်စွဲယကျမ်းမျက်နှာ ၃၆-စသည်
တို့၌ ငါတို့ မှာခဲ့လေပြီ။

ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ဟောတော်မူ၏—ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး မည်မျှမြန်
သော နှုတ်တော်ပြင် ဟောတော်မူလေသနည်း ပကတိဘုရားနှင့် နိမ့်တဘုရား
တို့နှုတ်တော်မြန်ပုံ တူကြပါသလော့၊ တူကြကုန်၏၊ ပကတိ မြတ်စွာဘုရားတို့
သည် ဝါစာအစ်စွဲယျဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုကုန်၏၊ ပကတိလူများ တစ္ဆိုးရွတ်လျှင် မြတ်စွာ
အရှင်အာနနှာ ရှုစ်ခွုံးရွတ်၍ပြီး၏၊ အရှင်အာနနှာ တစ္ဆိုးရွတ်လျှင် မြတ်စွာ
ဘုရား တဆယ့်ခြောက်ခွုံးရွတ်၍ ပြီး၏၊ ပကတိလူ တစ္ဆိုး တပုံရွတ်၍ပြီးက
မြတ်စွာဘုရား ၁၂-ခွုံး ရွတ်၍ပြီး၏။

မူလပဏ္ဏသ အဋ္ဌကထာ ၁၂-မဟာသီဟနာဒသူတ်အဖွင့် ပြ ၃၂၂
အလာတို့ကို ပြည့်ဆရာတော်ဘုရား၏ကြီး ဦးကျိုးညီ ၁၂၂၂-ခုနှစ် တော်သလင်း
လဆန်း ၁-ရက် ၅-တေးနေ့ စိရင်ပြီးသော အဋ္ဌသာလိန်အဋ္ဌကထာ နိသာယသစ်
နိဒါနကထာ “ဝစ်နံ လဟုပရိဝတ္ထာ၊ တသွားတံ” စသည်တို့ကို အနက်ယော
ငနာရာ လေးကျော်း ၅၆၊ သူ ၆၀-တို့၌ တွက်စစ်၍ မိန့်တော်မူလေပြီ၊ သာရ-
သင်ဟပါ၌ သူ ၁၆-၌လည်း မိန့်ပြီ။

လူကား တစ္ဆိုး၊ ကျော်း လေးခွုံး၊ ရှုစ်ခွုံး အာနနှာ။

ဟုဒီပဲယင်းမြို့ မြောက်လက် မုတိုင်ပင်ရွှောနေ့ ဦးတက်ဖြီး ဒေါ်လွန်းပြည့်တို့၏
သား ထိုရွှေ့ချုံ ၁၄၀-ပြည့်နှစ်တို့လေဆန်း၅-ရက်၄-နေ့ နေတက်တချက်တီးကျော်
အချိန် ဖွား အသက် ၂၂-နှစ်ရဟန်းဖြစ် ၁၂၂၂-ခုနှစ် ပြန်လှန်တော်မူသော
ငယ်မည်တော် ဦးပေါ်အေး ဘွဲ့တော် ဦးဝံသပါလ တဆိပ်တော် “ဝံသာလက်၁၄-
မဟာဓမ္မရာဇ်ရှုရာ၊ ဝံသာဘိလက်၁၄၀၈ မဟာဓမ္မ ရာဇာစ် ရာဇာရှု”နှစ်ထပ်ရ
မုတိုင်ပင်ဂိဏ်းအပ် ဆရာတော်ဘုရား၏ကြီး စိရင်တော်မူ၍ သာဇာ-ခုနှစ် တုပ္ပါတ္တာလ
ပြည့်ကျော် ၁၁-ရက် ၅-နေ့ ၃-ချက်တီးကျော် ၂-မောင်းပြီး သုံးပုံအိပ်ထောင့်
ကျော်း နိဂုံး ၁၁၁၊ သာမဏေဟက်ကျော်းနိဂုံး ၂၁၄-တို့၌လည်း တနည်းလာသည်၊
ကျော်းလေးခွုံးအရက်ဗုံး ကျော်းကုလား လူမျှိုးဟု အစ်စွဲယျ ၄၀-ပါးဘုရား
ရှိခိုး မျက်နှာ ၁၃-အတိုင်း ယူလေ။

နောက်သားတို့ မှတ်ရန် ဆောင်ပုံ့ ရှုစ်လုံးဘွဲ့ မြန်မာဂါထာ—

လူများတစ္ဆိုး၊ ရှုစ်ခွုံးအာနနှာ
အာနနှုတ်တစ္ဆိုး၊ ခြောက်ခွုံးဆယ်တန်း။
တရာ့နှုတ်ဆယ်၊ ရှုစ်သွေ်ပေါင်းရန်း
တို့ဘုရား၊ တရားဟောပုံ့မြန်း။

၁၃၆

၆ မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဂမနကထာ

ဟသာတ္ထိုး မြစ်ကျွေးကျောင်းတိုက် စတူတ္ထမြောက် ၃၂-တိရပီး မြစ်ကျွေး ဆရာတော်ဦးပညာဝံသ မဟာဓာရိ စီရင်အပ်သော မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာ ခေါ် ဂဏီသစ်ကျေးသည် အတိတ်ကလိယုံက် ၅၀၄၂၂၊ အနာဂတ် ကလိယုံက် ၄၂၆၉၈၈၊ အတိတ်သာသနာတော် ၂၄၈၅၊ အနာဂတ် သာသနာတော် ၂၂၁၅၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၀၃-ခုနှစ် သုမေသနရှင်ရသေး ပျောဖိတ်ရသောရက်၊ ငါတ္ထိ ဘုရား ဖွားတော်မူသောရက်၊ ဘုရားမြစ်တော်မူသောရက်၊ မုစ္မာဝံသဒေသနာကု ဟောတော်မူသောရက်၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသောရက်၊ နောင်အခါ ဓာတု-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူလတဲ့ မြစ်သောရက်အား ပြင့် အခါတော်ကြီးပါးဟု သမုတ် ခေါ် ခေါ်အပ်သော ကဆုန်လပြည့် သောကြာနေ့ ဉာဏ် စက်နာရီ ၆-နာရီ အချိန် ပြီးသည်။

မာတိကာနိဒါနဝဏ္ဏနာခေါ်

မာတိကာဂဏီသစ်ကျေးမ်း

ပြီး၏။

၇-ဘုံးပူးနှီးလိုက် သိပေါ်ကို

- ၁။ ပုဂ္ဂိုလ်အပြား ဝါကား၊ ခြားနားသီးမှုင့်။
(င်း၌ ဝါကားကို ပိဋကတ်သချာယူ။ (၂၁၄) နှစ်ရုံးတဆယ်လေး ထောက်ဖြစ်၏။)
- ၂။ ဒ္ဓ သွေ နှီး၊ တီ၊ ယာအရီ၊ ပေါင်းသီ ဒ္ဓါဒသာ၊
- ၃။ အပါယ်ဘူး၊ ခုဂ္ဂတ်၊ ရတိတယောက်သာ။
- ၄။ လူမဟာရာ၏ ဘုန်စံစံ၊ ကြော်ပုံစံ ခုဂ္ဂတာ။
- ၅။ ဒု၊ သူ မဝင်၊ တကျိပ်လျှင်၊ ထက်ခွင် နတ်ဘုံးမှာ။
- ၆။ တိဟိတ်ရိယုံ၊ ကိုးယောက်စံ၊ ဆယ်တန် ပြဟွားရွား။
- ၇။ သူဂတ်စံ၊ ရတုံလစံ၊ ရပ်ပြစ် အသညာ။
- ၈။ သူခွဲ့ဘုံငါး၊ သုံးယောက်ထား၊ ထက်ဖျား အရိယာ။

၉-ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ သံပေါက်

၁၃၃

- ၉။ မင်သောတာဖျောက်၊ တိဟိတ်လျှောက်၊ ရှစ်ယောက် အရွှေပါ။
 ၁၀။ ပေါင်း၍မနေ့း၊ ဘုံလိုက်မေး၊ တွေ့ကြရေး ဝါကရာ။
 ၁၁။ နှစ်ရုံးတဆယ်၊ လေးယောက်ကယ်၊ ဉာဏ်ကျယ် ခွဲစိတ်ဖြာ။

ဘုံပုဂ္ဂိုလ်ရ သံပေါက် ပြီး၏။

၈ - သတ္တဝါသဘုံကိုးဝ သံပေါက်

- ၁။ ဝိနိပါတီကာ၊ အသုရာ၊ လူ့ရှာ၊ နတ်ဟဝါ။ ၁။ (နာနတ္ထကာယ နာနတ္ထသညီ။)
 ၂။ ရွှေပ ပွဲမဓာ့န်၊ ပါယ်လေးတန်၊ အမှန်တွေ့ာန။ ၁။ (နာနတ္ထကာယ ကေတ္တသညီ။)
 ၃။ ခုံတိယ စျော်စုံ၊ အလုံးစုံ၊ ယူတုံတဝ နှိယတာ။ ၁။ (ကေတ္တကာယ နာ-နတ္ထသညီ။)
 ၄။ တတိယ, ဝေဟပ္ပလာ, သူ့ခြိဝါ၊ မြှေဟွာ့ဌာန ဘုံဘဝ။ ၁။ (ကေတ္တကာယ ကေတ္တသညီ။)
 ၅။ အသည်သတ်မှာ၊ မြှေဟွာ့ဌာ၊ ယူရာတဝ မြှုမှချာ။ ၁။ (အကတ္ထကာယာ။)
 ၆။ အရှေပဘုံ၊ အလုံးစုံ၊ ယူတုံပစွေက။ ၁။ (ကေတ္တသညီ။)

သတ္တဝါသ ဘုံကိုးဝ သံပေါက် ပြီး၏။

၉ - ပုဂ္ဂိုလ်မိတ်ရ သံပေါက်

- ၁။ မဟာကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဟိတ်ကို ဟသိကြော်။
 ၂။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်၊ ကိုလိုင် အမြှုယှဉ်။
 ၃။ သုံးဆယ့်ခုနှစ်၊ ဤမျှဖြစ်၊ လေးရှစ်အပါယ်ခွင့်။
 ၄။ ဝိပွဲယုံတေး၊ သွင်းပြန်သေး၊ လေးဆယ့်တခုပင်။
 ၅။ ဒီး၊ သူး၊ တို့မှာ၊ ဤမျှသာ၊ ရရာအမြှုယှဉ်။
 ၆။ သမ္မယုတ္တ၊ သွင်းပြန်က၊ ကာမတိဟိတ်ပင်။
 ၇။ စျော်မရှုံးဌား၊ လေးဆဲ့ငါး၊ မှတ်သား သတိထင်။
 ၈။ စျော်ရတုံးသေး၊ ငါးဆဲ့လေး၊ မှတ်ရေး ဤဆင်ခြင်း။

၁၃၈

၉. ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ သံပေါက်

- ၉။ လေးဆဲ ငါးတွင်၊ ငါးချပ်၊ နှစ်င် ပယ်လိုက်ရှား။
 ၁၀။ ဖိုလ်သွေးပြန်လစ်၊ လေးဆဲ တစ်၊ တရစ်ကာမသား။
 ၁၁။ သကဒါဂါမ်တွင်၊ င်းပင်၊ ဖိုလ်လျှင်လှယ်ရှုထား။
 ၁၂။ ယုံးဆဲ ကိုးတန်၊ အနာဂါမ်၊ တရုံသိစိမ့်ကြား။
 ၁၃။ လေးဆဲ တစ်တွင်၊ ဒေါသပင်၊ နှစ်င် သတိထား။
 ၁၄။ ဖိုလ်ချင်းဖလယ်၊ နာဂါမ်ဝယ်၊ သုံးဆယ်ကိုးခုပ္ပါး။
 ၁၅။ သုံးဆဲ ငါးမှာ၊ ရဟန္တာ၊ သေချုပ်ကြံစိတ်ထား။
 ၁၆။ ဟိတ်ငွာရသာ၊ ကိုရိယာ၊ မဟာဝိပါက်ငြား။
 ၁၇။ အရဟတ္တဖိုလ်လျှင်၊ တခုပင်၊ သွေးလျှင် သုံးဆဲ ငါး။
 ၁၈။ ဓားနှစ်မရလျှင်၊ ဤမျှပင်၊ ဆင်ခြင်နှလုံးထား။
 ၁၉။ ဓားနှစ်ရပြန်က၊ အရှုပါ၊ ရှုပကိုရိယာ။
 ၂၀။ ကုသိုလ်လည်းကောင်း၊ ကိုးခုလောင်း၊ အပေါင်းဓားနှစ်ရှုံး။
 ၂၁။ ရဟန္တာမှာ၊ ကိုရိယာ၊ သေကွဲကုသိုလ်သာ။
 ၂၂။ ကာမာဂစရဘုံး၊ အလုံးစုံ၊ ဥသုံးမြှင့်းနဲ့

ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ သံပေါက် ပြီး၏။

- ၂၃။ အကုသိုလ်ဝယ်၊ ဒေါသပယ်၊ ဟိတ်ဝယ် ဆဲ တစ်သား။
 ၂၄။ စက္ခာသောတ၊ အာဝဇ္ဇ၊ ဦးစိုက်တိရဏာ။
 ၂၅။ မဟရှုတ်ကုံ၊ မဟာကုံ၊ တခုဝိပါက်သာ။
 ၂၆။ သုံးဆဲ ကိုးပါး၊ ရှုပသား၊ ဖြစ်ငြား တိဟိတ်မှာ။
 ၂၇။ သုံးဆဲ ကိုးတွင်၊ ဒီဇိုင်းမှု၊ မယုဉ်စိကိစ္စာ။
 ၂၈။ ဤမျှတွင်သာ၊ ဖိုလ်ထည့်ပါ၊ ရရာသေကွဲမှာ။
 ၂၉။ သိန္တံရဏာ၊ ဦးစိုက်၊ သောတ စက္ခာမှာ။
 ၃၀။ အရဟတ္တဖိုလ်မှု၊ ဝိပါက၊ ဝိသကြိယာ။
 ၃၁။ သုံးဆယ်တဝါ၊ ရေတွက်ရဲ၊ ရှုပရဟန္တာ။

ရှုပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ သံပေါက် ပြီး၏။

၁၀-ဘုဒ္ဓပိုင်းအခြား သံပေါက်

၁၃၉

၃၂။ အသအကု၊ မဟာကု၊ တခုမနောဒ္ဓ။
 ၃၃။ အရှုပကု၊ ပေါင်းလေးခု၊ တခုဝိပါကာ။
 ၃၄။ နှစ်ဆဲလေးပါး၊ တိဟိတ်သား၊ ဖြစ်ပြား အရှုပါ။
 ၃၅။ ငှုံး၍တွင်၊ ငါးခုပင်၊ နှုတ်ငင် အကုသိုလ်။
 ၃၆။ နှစ်ဆယ်တိတိ၊ သုံးသေက္ခို၊ သွင်းဘီ မိမိဖိုလ်။
 ၃၇။ မဟာကြိယာ၊ မနောဒ္ဓါ၊ အရှုပကြိယာလေး။
 ၃၈။ မိမိဖိုလ်ပါ၊ ဝိပါက်သာ၊ ထည့်ပါ ဉာဏ်ဖြင့်တွေး။
 အရှုပယူရှိလိစိတ်ရ သံပေါက် ပြီး၏။

၁၀-ဘုဒ္ဓပိုင်းအခြား သံပေါက်

၁။ မဟုသုတေ၊ ရှိလိုက၊ မှတ်ကြ မျိုးလေးတွေ။
 ၂။ အစသာထင်၊ ဆုံးမြှင်၊ အောက်ခွင့် အာကာဖွေ။
 ၃။ ကိုးသိန်းခြောက်သောင်း၊ အထူပေါင်း၊ တည်ရှောင်း ယင်းထက်လေး။
 ၄။ လေးသိန်းရှစ်သောင်း၊ အထူပေါင်း၊ တည်ရှောင်း ထို့ထက်ရေး။
 ၅။ နှစ်သိန်းလေးသောင်း၊ အထူပေါင်း၊ တည်ရှောင်း ဤသည့်ပြေား။
 ၆။ သံလာ ပံ့သု၊ မြှုနှစ်ခု၊ အထူ ထက်ဝက်ဝေး။
 ၇။ သိန်းနှစ်သောင်းစီ၊ သချို့သညီ၊ နှစ်လီ ယွင်းမသေး။
 ၈။ သံလာ ပထီ၊ အထက်စီ၊ အရိစီ တည်ပြားး။
 ၉။ သောင်းငါးထောင်းစီ၊ သချို့သညီ၊ ရှစ်လီ ရဲခြားး။
 ၁၀။ ပံ့သူပထီ၊ မြှုဝယ်မှု၊ ဤသည့်ကျွန်းအောက်နားး။
 ၁၁။ ရပ်တမျက်နှာ၊ လေးလုံးသာ၊ ပေါင်းခါ ဆဲခြောက်ပါးး။
 ၁၂။ တရာ့နှစ်ဆယ်၊ ရှုစ်ခုကယ်၊ အငယ် ငရဲများ။
 ၁၃။ ကြိုန်း သူညာ၊ ဒွေးပဋ္ဌာ၊ သတ္တာ ဘုံအခြားး။
 ၁၄။ လေးသောင်းနှစ်ထောင်းသချို့သောင်းလူ၊ ဘောင်ခြောက်ထပ်ခြားး။
 ကာမသုဂ္ဂတီ ခုနှစ်ဘုံ ယူလနာ (၄၂,၀၀၀) လေးသောင်း နှစ်ထောင်း
 ခြား၏။

၁၅။ ကြိုန်း သူညာ၊ ဒွေးပဏ္ဍာ၊ သချို့ ဒွေးတရပ်။
 ၁၆။ ပရုနိမှား၊ ထက်နှစ်မှား၊ လူ့ရွား အခြားမှတ်။
 ၁၇။ နှစ်သိန်း ငါးသောင်း၊ နှစ် ထောင်းပေါင်း၊ မှတ်ကြောင်း မြှုသေးသုံး။

၁၄၀

သံသုတေသနအမြဲဒါန ထေပါက်

ပရိနိဖိတဝသထ္တိဘုရား လူ.ဘုံ ယူဇနာ (၂၂၂,၀၀၀) နှစ်သိန်းငါးသောင်း-
နှစ်ထောင် ခြား၏။

၁၁။ စတု သူညာ၊ သော သတ္တ၊ ပွဲ သချာထား။

၁၃။ ပဒ္ဒမရျာန်၊ မြိုဟ္မာဘုရား၊ အမှန် လူ.ရွှာခြား။

၂၀။ ငါးသန်း ခုနစ်သိန်း၊ ခြောက်သောင်းကိန်း၊ အပြိုန်း မြိုမှတ်ထားဗျာ

ပဒ္ဒမရျာန် သုံးဘုရား လူ.ဘုံ ယူဇနာ (၅,၇၆၀,၀၀၀) ငါးသန်း ခုနစ်သိန်း-
ခြောက်သောင်း ခြား၏။

၂၁။ တို့ အင်္ဂါး ပျော်း ခွဲယ၊ မြိုဟ္မာ ဘုံချင်းခြား။

၂၂။ ငါးသန်း ငါးသိန်း၊ တွောက်ကိန်း သချာ၊ ရှုစ်ထောင်သာ၊ မြိုဟ္မာ-
ဘုံချင်းခြား။

မြိုဟ္မာဘုံချင်းချင်းကား ယူဇနာ (၅,၅၀၀,၀၀၀) ငါးသန်း ငါးသိန်း-
ရှုစ်ထောင်စီ ခြား၏။ ပရိနိဖိတဝသထ္တိဘုရား ပဒ္ဒမရျာန်ဘုံလည်း ယူဇနာ
(၅,၅၀၀,၀၀၀) ငါးသန်း ငါးသိန်း ရှုစ်ထောင် ခြား၏။

၂၃။ ဉာဏ် သူညာ၊ အင်္ဂါးရွှေ့နှင့်ဆာ၊ ခွဲယ ကောကာဗျာ။

၂၄။ ခုတိယရျာန်၊ လူတို့ဌာန်၊ အမှန် ခြားမှတ်ပါ။

၂၅။ တက္ကာဇူးမှန်း၊ တသန်း နှစ်သိန်း၊ သောင်းကိန်း ခြောက်ပြို့ချုစ်ထောင်
လွှန်၊ ခြားဟန် ခုတိယာဗျာ။

ခုတိယရျာန် သုံးဘုရား လူ.ဘုံ ယူဇနာ (၁၁,၂၆၀,၀၀၀) တက္ကာဇူး တသန်း
နှစ်သိန်း ခြောက်သောင်း ရှုစ်ထောင် ခြား၏။

၂၆။ သုံးလုံး သူညာ၊ သော သတ္တ၊ သတ္တ ဆကောဗျာ။

၂၇။ တတိယရျာန်၊ ဘုံသုံးတန်း၊ အမှန် ခြားလူ.ရွှာဗျာ။

တတိယရျာန် သုံးဘုရား လူ.ဘုံ ယူဇနာ (၁၆,၇၇၆,၀၀၀) တက္ကာဇူး ခြောက်
သန်း ခုနစ်သိန်း ခုနစ်သောင်း ရှုစ်ထောင် ခြား၏။

၂၈။ ဉာဏ် သူညာ၊ ဇော အင္း၊ ခွဲယ ဇွေး ဇွေး ရေး။

၂၉။ ဝေဟပ္ပလာဗျာ၊ အသညာဗျာ၊ လူ.ရွှာဗျာ မြှေအဝေး။

၃၀။ ကုဋ္ဌာန်စုံ၊ နှစ်ခုသန်းကိန်း၊ နှစ်သိန်း ရှုစ်သောင်း၊ လေးထောင်
ပေါင်း၊ ထပ်လောင်း မှတ်ဘိုးလေး။

ဝေဟပ္ပလာဗျာ အသညာဗျာ လူ.ဘုံ ယူဇနာ (၂၂,၂၆၀,၀၀၀) နှစ်ကုဋ္ဌာ-
နှစ်သန်း နှစ်သိန်း ရှုစ်သောင်း လေးထောင် ခြား၏။

၁၀-ဘုဒ္ဓပိဋကဓရား သံပါက်

၁၄၁

၃၁။ ဖြို့ သူညာ စွဲ နှစ်၊ သတ္တာ သတ္တာ စွဲ။

၃၂။ သူခွဲဝါသာ၊ အဝိယာ၊ လူ.ရွာ၊ ရပ်ခြားငေး။

သူခွဲဝါသာ့ အဝိယာဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၂၂,၂၅,၀၀၀) နှစ်ကုဋ္ဌ
ခုနစ်သိန်း ခုန်သိန်း ကိုးသောင်း နှစ်ထောင် ခြား၏။

၃၃။ ဖြို့န်း တိတယ၊ ငါးသူညာ၊ ဤမှ အတပ္ပါ။

၃၄။ သုံးကုဋ္ဌမျှမျှန်း၊ သုံးသန်း သုံးသိန်း၊ ခန့်တာချိန်း၊ ရေကိန်းများသချိုား။

အတပ္ပါဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၃၃,၃၀၀,၀၀၀) သုံးကုဋ္ဌ သုံးသန်း သုံးသိန်း
ခြား၏။

၃၅။ ဖြို့ သူညာ၊ အွန်ဗုင်း၊ အငွှေ အွန်ဗုင်း ဖြို့။

၃၆။ သူခွဲဝါသာ၊ သူဒေသာ၊ လူ.ရွာ၊ ငေးလျော့။

သူခွဲဝါသာ့ သူဒေသာဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၃၇,၈၀၀,၀၀၀) သုံးကုဋ္ဌ
ရှုစ်သိန်း ရှုစ်သိန်း ရှုစ်ထောင် ခြား၏။

၃၇။ လေးကုဋ္ဌမျှမျှး၊ လေးသန်း သုံးသိန်း၊ တွက်ကိန်း များမြှောင်၊
သောင်း ခြောက်ထောင်၊ ငေးခေါင် သူဒေသီ။

၃၈။ တိ ခ ဆေက၊ တေ ၃ ယ၊ ၅ ယ ရေးအညီ။

သူဒေသီဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၄၄,၃၁၆,၀၀၀) လေးကုဋ္ဌ လေးသန်း
သုံးသိန်း တသောင်း ခြောက်ထောင် ခြား၏။

၃၉။ ဖြို့န်း သူညာ၊ ၆၁ စွဲယ၊ အငွှေ နောဇယား။

၄၀။ သူခွဲဝါသ၊ ကနိုဒ္ဓ၊ ဌာန လူ.ရွာ။

သူခွဲဝါသာ့ အကနိုဒ္ဓဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၄၉၈၂၄,၀၀၀) လေးကုဋ္ဌ
ကိုးသန်း ရှုစ်သိန်း နှစ်သောင်း လေးထောင် ခြား၏။

၄၁။ သူညာ ဖြို့၊ စွဲ နှင့် တိ၊ ဖြို့ မျည်းပွဲ။

၄၂။ ပင်မာရွှေပါ။ အာကာသာ၊ လူ.ရွာ၊ ငေးလွှန်းလူ။

ပင်မ အာရုပ် အာကာသာန္တာယတနဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၅၅,၃၃၂,၀၀၀)
ငါးကုဋ္ဌ ငါးသန်း သုံးသိန်း သုံးသောင်း နှစ်ထောင် ခြား၏။

၄၃။ ခြောက်ကုဋ္ဌမျှမျှး၊ ရှုစ်သိန်းလေးသောင်း၊ သချို့ပေါင်း၊ ခြားကောင်း
ခုတိယာ။

ခုတိယာရုပ္ပိညာနညာယတနဘုန်င့် လူဘုယျဇနာ (၆၀,၈၄၀,၀၀၀)
ခြောက်ကုဋ္ဌ ရှုစ်သိန်း လေးသောင်း ခြား၏။

၁၄၂

၁၁-မြင်းမိုရ့ စကြဝ္မာ အပိုင်းအခြား သံပေါက်

၄၄။ ကုဋ္ဌ ခြောက်ခန်း၊ ခြောက်သန်း သုံးသီန်း၊ တွက်ကိန်းများပေါင်း၊ လေးသောင်း ရှစ်ထောင်၊ ထက်ပိုးခေါင်၊ ဘုံဆောင် အာကံ့ဗျာ။

အာကံ့ဗျာယတန်ဘုံနှင့် လူ့ဘုံ ယူဇား (၆၆,၃၄၈,၀၀၀) ခြောက်ကုဋ္ဌ ခြောက်သန်း သုံးသီန်း လေးသောင်း ရှစ်ထောင် ခြား၏။

၄၅။ ဖြို့ သူညာ၊ သော ပုံ့ဗာ၊ အင္း ကေ သတ်။

၄၆။ နေဝါယဉ်၊ နာသညာ၊ လူ့ရှာ အခြားမှတ်။

နေဝါယဉ်၊ နာသညာယတန်ဘုံနှင့် လူ့ဘုံ ယူဇား (၇၁,၈၅၆,၀၀၀) ခုနစ်-ကုဋ္ဌ တသန်း ရှစ်သီန်း ငါးသောင်း ခြောက်ထောင် ခြား၏။

ယူဇား (၅,၇၆၀,၀၀၀) ငါးသီန်း ခုနစ်သီန်း ခြောက်သောင်း မြင်းသော ပွဲသုတေသနဘုံမှ အလျား အနဲ့ အထူ တယူဇားရှိသော ကျောက်ဖျားကြီးကို ချေလိုက်သည့်ရှိသော် တနေ့ တည့်လျှင် ယူဇား (၄၈,၀၀၀) လေးသောင်း ရှစ်ထောင် ကျော် လေးလကြားမှ မြော်ဗျားရောက်နာသည် ဟူ၏။

ဘုံအပိုင်းအခြား သံပေါက် ပြီး၏။

၁၁-မြင်းမိုရ့ စကြဝ္မာ အပိုင်းအခြား သံပေါက်

၁။ အရွှေ ငွေ့ရောင်၊ ဝင်းဝင်းပြောင်၊ တောင်ကား မြှုပ်မား။

၂။ ဖလ်ရောင် အနောက်၊ ဝင်းဝင်းတောက်၊ မြှုပ်ကား ရွှေတိသား။

၃။ ရှစ်သောင်း လေးထောင်၊ မြင်းမိုရ့တောင်၊ စောက်ဆောင် ပြော ကျော်စွား။

၄။ လေးသောင်းနှစ်ထောင်၊ ယုဂ်နောင်၊ ဝန်းမြှုပ်ာင် တ်ရှစ်ကား။

၅။ ဤသစ်၊ ဤခာ၊ ကေ ဒွေးသံ့း။ (၂၁,၀၀၀)

၆။ ကရဝိကာ၊ တွင်နာမ၊ မြင်းလှ သောင်းငါးရား။ (၁၀,၅၀၀)

၇။ သုဓသာန၊ အမည်ရ၊ ခုံးသံ့း ဒွေးပွဲ့ဗား။ (၅,၂၅၀)

၈။ နေပိန္ဒရ၊ မြင်းလွန်းလှ၊ ပုံ့ဗာ ဒွေးသံ့း။ (၂,၆၂၂)

၉။ ဝိနတကာ၊ ထောင့်သုံးရာဝယ်၊ ဆဲနှစ်ကယ်၊ နှစ်သူယ်ဂါဂိုတာ။
(၁,၃၁၂ ယူဇားနှင့် နှစ်ဂါဂိုတာ။)

၁၁-မြင်းမိုရ့ စကြဝဋ္ဌာ အပိုင်းအခြား သံပေါက်

၁၇၃

၁၀။ အသုကဏ္ဍ၊ ခြောက်ရှုံး အီဆယ်၊ ခြောက်ခုကယ်၊ တသွယ်ဂါဝတာ။
(၆၅-ယူဇနာ တဂါဝတ်)။

၁၁။ မြင်းမိုရ့တောင်မှ၊ စဉ်ကာပြု၊ နိမ့်ကြ ထက်ဝက်သာ။

၁၂။ သီဒီခုနှစ်တန်၊ တောင်ကိုရုံ၊ တောင်ဟန် မှတ်ယူပါ။

သီဒီခုနှစ်တန် အနက်အကျယ်ကိုလည်း မိမိရုံအပ်သာ တောင်၏
အမြင်းပမာဏအတိုင်းမှတ် ဟူလို့ တောင်အထူးမှာ ဝါဒမညီကြ။

၁၃။ အင်ကြုံး နော်ဇာ၊ ယင်းမာတော့ အပြောစက္ကဝါ။ (၁,၂၀၃,၄၅၀)

၁၄။ သန်း နှစ်သိန်းနောင်၊ သုံးထောင် လေးရှာ၊ ငါးဆယ်သာ၊ စက္ကဝါ-
အချင်း။ (အတွင်း အချင်း)။

၁၅။ အင်ကြုံးရွှေ့ပါ၊ ယင်းမာတော့ အပြော အပဗုံာ။ (၁,၂၀၅,၄၅၀)

၁၆။ သန်း နှစ်သိန်းနောင်၊ ရှုစ်သောင်းငါးထောင် လေးရှာ ငါးဆယ်သာ၊
စက္ကဝါ အပါ။ (အပါ အချင်း)။

၁၇။ ဆပ်သွား အန်းး၊ စပါယ် ဒန်း၊ တွင်းဝန်း စက္ကဝါ။ (၃,၆၁၀,၄၅၀)
(အထွင်းအဝန်း)။

၁၈။ စိန္တဲ့ မသန်း၊ စပါယ်ဒန်း၊ အဝန်း အပဗုံာ။ (၃,၁၅၆,၄၅၀—အပါ-
အဝန်း)။

၁၉။ ငါးသိန်း ငါးသောင်း၊ ထောင်ပေါင်း ကိုးခါ၊ ခုနှစ်ရှာ၊ မှန်စွာ
နှစ်ဆဲငါး။ (၅၅၉,၃၂၂)။

၂၀။ မြင်းမိုရ့ စက္ကဝါ၊ ခြားသချိုာ၊ ကျမ်းလာ မြှုမှတ်သား။

၂၁။ နှစ်သိန်း ခုနှစ်သောင်း၊ ထောင်ပေါင်း ကိုးခါ၊ ရှုစ်ရှုံး ခြောက်ဆယ်၊
နှစ်ခုကယ်၊ နှစ်သွယ် ဂါဝတ်ထား။ (၂၃၉,၄၇၂—ယူဇနာ နှစ်ဂါဝတ်)။

၂၂။ မြင်းမိုရ့ စက္ကဝါ၊ ခြားသချိုာ၊ နှစ်ဖြား ခွဲဝေး။

၂၃။ တသီန်း သုံးသောင်း၊ ထောင်ပေါင်း ကိုးဖြား၊ ကိုးရှာ သုံးဆယ်၊
တခုကယ်၊ တသွယ် ဂါဝတ်ထား။ (၁၃၉,၄၃၁—ယူဇနာ တဂါဝတ်)။

၂၄။ မြင်းမိုရ့ စက္ကဝါ၊ ခြားသချိုာ၊ လေးဖြား ခွဲဝေး။

မြင်းမိုရ့စကြဝဋ္ဌာ အပိုင်းအခြား သံပေါက် ပြီး၏

၁၂ -နှစ်သက်လက္ခာ

၁။ ဝတ္ထုယော့၊ သက်ငါးရာကို၊ လူရွှေ၊ ကိုးသန်းစင်၊ ။ တာဝတီးသာ၊ နတ်မှာ ထောင်စု၊ လူနှစ်ပြုမှာ၊ သုံးကုဋ္ဌ၊ ခြောက်သန်းလျှင်တည့်။ ယာမာတွင် နှစ်ထောင်သက်၊ ဆဲလေးကုဏ္ဏ၊ လေးသန်းနေဟု၊ လူ၊ ပြောနှုန်းရေတွက်လေ၊ ။ လေးထောင်သက်၊ တုသီတာ၊ ငါးခုံခုန်ကုဏ္ဏ၊ ခြောက်သန်းပေဟု၊ မှတ်လေ လူ၊ ပြောမှာတည့်။ ရှုစ်ထောင်သာ နိမ္မာနေ၊ ကုဋ္ဌသချုံး၊ နှစ်ရာသုံးဆယ်၊ လေးသန်းကယ်နှင့်ဟု၊ လူဝယ်မှုတ်သားရလိမ့်။ ဝသဝတ္ထားသောင်းခြောက်-ထောင်၊ ကုဋ္ဌပြုင့်သာ၊ ကိုးရာနှစ်ဆယ်၊ တခုကယ်၍၊ တသွယ်ခြောက်သန်းဆောင်သည်။ ။ ထောင်နှစ်ရာ၊ နှစ်ဆဲဗြှုံးနှင့် နှစ်ငါးသန်းပေါင်း။

၂။ ပဟာရမှုံး၊ တရရက်တာကို၊ လူ၊ ရွှေနှစ်ငါးဆယ်။ တရလူ၊ သက်၊ စတိနှစ်ရက်ဟု၊ ရေတွက် သီစလွှယ်၏။ ယာမာဝယ် နှစ်ရာမျှ။ အနှစ်လေးနှုန်း၊ တုသီတာသည်။ ရှုစ်ရာ နိမ္မာနတည်။ ဝသဝတ္ထားထောင်းခြောက်နှုန်း၊ ခြောက်ဘုံးနတ်မှာ၊ တရက်များကို၊ လူက နှစ်ဖြုံးစာသည်၊ ရက်ဖြုံးစာသည်၊ လ နှင့်ပြောက်၍ ဆိသင့်ပါကောင်း။

လူ၊ ပြည်၌ အနှစ် ငါးဆယ်သည် စာတုမဟာရမှုံးနတ်ပြည်၌
တနေ့နှင့် တညည်ပြုခြင်း။ ထိုနေ့ညည်းပြုင့် အရက် သုံးဆယ်သည်
တလမည်၏။ တဆုံးနှစ်လသည် တနှစ်မည်၏။ ထိုနှစ်ငါးရာသည်
စာတုမဟာရမှုံး နတ်သက်မည်၏။ တာဝတီးသာစသော
အသက်ကိုလည်း ဤနည်းချည်း။

နိဂုံး

ဒွေ အင် ကော်ကော်၊ သက္ကရာဇ်၊ ပြီးလစ် ဤသည့်စာ။
ပြည့်ကျော် အေး၊ တပေါင်းလ၊ နေ့မှာ ပူးသောကြော။
ဝိရာဂမည်၊ ရှင်မထောရ်၊ ရှင်ကြည် တောင်းပန်ထွား။

နတ်သက်လက္ခာ ပြီး၏။

၁။ နတ်ပြည်ခြောက်ထုပ် နတ်သက်၊ လူအရေအတွက် အပေါင်းကား
တထောင်နှစ်ရာ၊ နှစ်ဆဲဗြှုံးနှင့် အနှစ်ငါးသန်းရှိ၏ ဟူလို့။

၁၃-နတ်သက် လေးဆတာကိုပုံ သံပေါ်ကို

- ၁။ စတူရှုကံ၊ တက်သည်ဟန်၊ နာခံမှုတ်ကုန်ကြ။
 ၂။ နှစ်က တပိုး၊ ရှက်တပိုး၊ တက်တိုး ပေါင်းလေးဆာ။
 ၃။ နှစ်ပြန် ငါးရာ၊ တပိုးသာ၊ ယူပါ နှစ် ၂-ဆာ။
 ၄။ နှစ်ရက်နောက်ခါ၊ တရက်သာ၊ ရှည်စွာ ရက် ၂-ဆာ။
 ၅။ လေးဆတ္တာက်ရာ၊ ဓိပိုယ်မှာ၊ ဤခါ နိုင်တာ။

နတ်သက် လေးဆတာက်ပုံ သံပေါ်ကို ပြီး၏

၁၄-ငရဲသက်လက္ာ

စည်းစိမ်မရှည်၊ ခဏတည်၍၊ လူပြည့်နေခိုက်၊ စိတ်လိုလိုက်လျက်၊ ပျော်
 ပိုက်သူ၊ လောဘစုနှင့်၊ ဒုစိရိုက်မွှေ့၊ မကြည်ဖဲ့၍၊ ငရဲကျမှု၊ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ
 သား၊ သံပူရည်ဖျိန်း၊ ခေါင်းကသွှေ့န်းလျက်၊ နှစ်မွှန်းဖန်ဖန်၊ အတန်တန်နှင့်၊
 သေပြန်ရှင်ပြန်၊ ဖြစ်ဟန် မတည်၊ ဆင်းရဲရှည်၍၊ သံရည်ပူထက်၊ လောင်ခြစ်
 ကျက်သား၊ နရက်ငယ့်စွာ၊ သွှေ့ဝှေ့၊ လူက လ၊ နှစ်၊ ကိုးသန်းဖြစ်မှု၊ တရက်ရချို့၊
 လ၊ နှစ်ဖဲ့ကာ၊ နှစ်ငါးရာကို၊ သချုံးခဲ့တော်၊ လူရှင့်ရေးသော်၊ ကုဋ္ဌဇာဇာနောင်း၊
 သိန်းခြောက်သောင်းနှင့်၊ ထောင်ပေါင်းနှစ်ဝါ၊ ဆင်းရဲရော်၊ ထိုဗုံအောက်တွင်၊
 သံမြေပြင်ထဏ်၊ မမြောင်ရက်အောင်၊ လက်နက်ထားလုံး၊ ဝန်းရစ်ရဲ့၍၊ မီးလျှောက်မောက်၊
 ပြောင်ပြောင်တောက်နှင့်၊ နောက်က ပြီးခိုက်၊ ခွေးရွှေးလိုက်
 သို့၊ ရိုက်ခတ်ထိုးကာ၊ ဟစ်ကြော်ငြားလျက်၊ ကယ်ပါယူပါ၊ တော်းပန်ရှာ
 လည်း၊ မေတ္တာမဲ့ပြား၊ မသနားရှို့၊ သပြားထက်လျည်း၊ တုံးလုံးလည်းကော်၊
 တစည်းသမား၊ တမျှော်းသားလျက်၊ အလှားလေးထောင့်၊ ရှစ်မြောင့်ဆဲ့ခြောက်၊
 နောက်အောင်လွှာခုတ်၊ ကာလသုတ်မှု၊ သယ်ာတနှင့်၊ ရောရှုဝမှာ၊ မဟာဓာရိဝ
 တာပန်တိုင်၊ လေးဆ လေးဆ၊ ကာလရှည်စွာ၊ ဆင်းရဲကြာ့၏၊ မဟာတာပနာ
 နှစ်ကိုဆလည်း၊ မရနိုင်ဘို့၊ အစိစိမှု၊ တိုင်တိရှည်လျက်၊ သည်နှစ်သက်ကား၊
 ကပ်ဝက်ကပ်ဆုံး၊ ခံရှုပြန်းလည်း၊ နပုန်းမိန်းမ၊ မလုယ်တ်မာ၊ လူပြည့်မှာ့၍
 ဖျားနာည်းဆဲ့၊ လွှာနောင်းရဲလျက်၊ မဲ့မဲ့တေတေ၊ လက်ခြေခါ့၊ တဲ့၊ မျက်နှာမဲ့
 ရှို့၊ ကရဲ့ကစောင်း၊ ဖြစ်ပြန်ရှောင်းရှို့၊ မကောင်းယုတ်မာ၊ ဆင်းရဲကြာ့လိမ့်၊
 ခံရာပြစ်ကြောင့်သာ တကား ဆွေးအောင်တည်း။

မင်းလှုမင်းခေါင်ဘဲ့ရ ပုဂ္ဂိုလ်ဝန်း ဆီမီးခံရှာစားမင်း

ဦးရှို့ဦးဆိုသာ ဥမ္မာ့ဖနီးပါ့၊ သစ် ပုံံမ ၆၇။

ငရဲသက်လက္ာ ပြီး၏။

۳۵۶

၁၅-၂၈-သွယ်မေတ္တာလက္ခ

ငါးရာနှစ်ဆယ်၊ ရှုစွဲသွယ် မေတ္တာ၊ ယူနည်းမှာမူ၊ ကျမ်းလာသို့ မှတ်လေ။
အနောခိုသာ၊ ပုဂ္ဂလသည်၊ ပဋိ ငါးယောက်နေရှင်း။ ထူးတထွေရည် မှတ်သား၊
ပြုခိုသမှာ၊ ပုဂ္ဂလသည်၊ မှန်စွဲ၊ ခန်းစိုးတည်း။ ပေါင်းညာက ယွင်းမသွေ့
ပုဂ္ဂလိဇပြား၊ ဆဲနှစ်ပါးကို၊ မမှားရဘုံလေသော်။ အဝေရာ၊ ဗျာပဋိ၊ အနီလှု,
ဟု၊ သုခိအတ္တာ၊ လေးဖြာမြှောက်လစ်၊ လေးဆဲရှစ်သည်၊ စင်စစ်ရလေပါလိမ့်။
ဌ်ကထာ အလိုမှု၊ ပိုယ်၊ သဟာ၊ မရှာ့၊ ဝေရှိ၊ လေးလီမြှောက်လေ ဟူ၏။
ရပ်ဆယ်ဆဲ ဖြော်ချုပ်ပြန်လျှင်၊ လေးရာရှစ်ဆယ်၊ အကယ်ရသည် ပင်တည်း။
ယင်းသည်တွင် ရပ်ဒေသ၊ မရည်မှတ်လစ်၊ လေးဆဲရှစ်ကို၊ တလစ်နှောလိုက်က
လျှင်။ မှတ်မှုချမယွင်းပါ၊ ငါးရာနှစ်ဆယ်၊ ရှုစွဲသွယ်မေတ္တာ၊ ပြုလွှာသည်သာဟု၊
သီပြီးခါပါးစေက၊ အိပ်နှီးချမ်းသာ၊ ယုတ်မာမမက်၊ နှစ်သက်နတ်လူ၊ ဒေဝါ
ကူမှ၊ သီပြီးမူများ၊ စိတ်မယ့်တည်ကြည်း၊ လူသည်မျက်နှာ၊ သေခါမတွေ၊ ဖြစ်
လေြာ်ဟာ၊ ဆဲတခါစင်၊ အာနီသင်ကို၊ လျှင်လျှင် အမြှေရေး။ ကေနှေ့မှတ်သို့ပါ၊
ယုံမှားမျှအောင်၊ ကျမ်းစောင်စွောင်မှ၊ ဆောင်၍ မိန့်လိုက်မှာသည်....သည့်တိုင်း
သာမှတ်က ကိုဖောင်ပြီး။

သုတေသန၊ မျိုးသိသုတ္တာ၊ မှတ်ကြစိမ့်ငါး၊ စကိုနွားသိဝင်၊ မဟာဓမ္မရာဇ်၊ ရှုရှုပြုလိုက်ပါ ၍၏ကျမ်းစာကို၊ ပညာလိုလား၊ တပည့်သားတို့၊ မှတ်ထားလောက် ဆောင်ခွဲက်ကြဖော်သံ။

၁၂၈-သုတေသနမေတ္တာလက်။ ပြီး၏။

